

Predici și Cuvântări

Pr. Prof. Ioan RĂMUREANU
Pr. Prof. Mihail BULACU
Arhid. Prof. Orest BUCEVSCHI
Arhid. Prof. Nicolae BALCĂ

Carte publicată cu binecuvântarea
Preafericitului Părinte

DANIEL

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

„Am urmărit în studiile și publicațiile mele adevărul istoric și l-am expus, pe cât permite știința istoriei, într-un stil elegant, concis și precis, îmbrăcând uneori evenimentele și persoanele într-o coloratură poetică, pentru a le face mai atractive, și a înțelege mai bine gândurile, sentimentele, suferințele și bucuriile, căderile și înălțările celor din trecut, care au fost oameni ca și noi. Am încercat să prind în ansamblu viața creștină sub toate aspectele și manifestările ei cât mai variate”¹.

Despre Părintele Profesor Nicolae Balcă, unul dintre cei mai reprezentativi ostenitori ai catedrei de Omiletică, Catehetică și Pedagogie, Părintele Prof. Dr. Constantin Galeriu aprecia că „era preocupat să trezească un interes sporit în sufletele viitorilor preoți față de funcția nespus de importantă pentru Biserică, a propovăduirii cuvântului lui Dumnezeu, accentuând mereu faptul că Mântuitorul a fost «Învățătorul» și că i-a trimis pe Sfinții Apostoli să propovăduiască cuvântul Său nemuritor”².

Cel mai prolific publicist român din domeniul Cateheticii, Părintele Profesor Mihail Bulacu își îndemna studenții să se pregătească temeinic pentru misiunea propovăduirii Cuvântului lui Dumnezeu în societate, subliniind că „un bun predicator trebuie să fie nu numai un bun dogmatist, un bun moralist, un bun talmăcitor al Sfintei Scripturi, dar și un bun misionar, un bun catehet, un bun pedagog, pe toate îmbinându-le în mod fericit, pentru a-și împlini cu adevărat misiunea sa”³.

În ceea ce-l privește pe Părintele Profesor Orest Bucevschi, cucernicia sa a slujit învățământul teologic cu multă dăruire timp de 38 ani, desfășurând o activitate didactică de înaltă calitate intelectuală. Mărturie în acest sens sunt cuvintele

¹ Pr. Adrian GABOR, „Medalion”, în: *Glasul Bisericii*, LV (1999), 5-8, p. 17.

² Pr. Constantin GALERIU, „In memoriam: Arhidiaconul Prof. Dr. Nicolae Balcă”, în: *Studii Teologice*, XXXVI (1984), 1-2, p. 140.

³ Pr. Mihail BULACU, *Omilia despre predică a Sfântului Ioan Hrisostom*, București, 1946, p. 35.

Părintelui Prof. Dr. Ștefan Alexe, titularul catedrei de Teologie Patristică de mai târziu, care amintea despre ilustrul său profesor: „*Ascultam prelegerile venerabilului dascăl, neștiind ce să admirăm mai întâi: chipul liniștit și blând cu ochi mângâietori și calzi, vorbirea echilibrată, sau expunerea clară și logică a învățăturilor cuprinse în Morala creștină ortodoxă. Ceea ce nu știam atunci și am aflat mai târziu era faptul că profesorul nostru de Morală avea o pregătire temeinică, o experiență bogată în învățământul teologic și o mărinimie rar întâlnită*”⁴.

Pe lângă activitatea academică, acești iluștri Părinți profesori s-au dăruit credincioșilor încredințați lor, în slujba cărora și-au pus toată râvna. Și-au trăit viața ca pe un dar divin, și prin muncă și jertfă s-au pus în slujba lui Dumnezeu și a oamenilor, crezul vieții lor fiind acela că, prin muncă, omul credincios se aseamănă cu Dumnezeu, dar devine și slujitor, și colaborator al lui Dumnezeu.

Urmând îndemnul Sf. Apostol Pavel: „*Aduceți-vă aminte de mai-marii voștri, care v-au grăit vouă cuvântul lui Dumnezeu; priviți cu luare aminte cum și-au încheiat viața și urmați-le credința*” (Evrei 13, 7), publicarea lucrării de față reprezintă un moment de pioasă aducere aminte și de recunoștință față de marii dascăli ai Teologiei românești din secolul trecut, slujitori plini de dăruire, la catedră, Altar și amvon, dar și de retrospectivă asupra vieții și operei lor pilduitoare.

De aceea, recomandăm cu bucurie această lucrare, nădăruind că va fi de un real folos duhovnicesc slujitorilor Sfintei noastre Biserici, studenților teologi și elevilor seminariști, dar și tuturor celor iubitori de lectură duhovnicească.

Editura BASILICA

⁴ Pr. Ștefan C. ALEXE, „Diac. Prof. Dr. Orest Bucevski – octogenar”, în: *Studii Teologice*, XXIX (1977), 5-8, p. 581.

Predici

**Predici
la Praznicele
Împărătești**

Predică la Învierea Domnului*

(a 3-a zi de Paști)

„Deci s-au bucurat ucenicii,
văzând pe Domnul!” (Ioan 20, 20)

Iubiți credincioși,

În aceste zile de primăvară dulce, când frigul și cețurile iernii s-au împrăștiat, strălucita Înviere a Domnului Hristos umple de caldă și negrăită bucurie inimile tuturor creștinilor. Într-adevăr, primele cuvinte ale Mântuitorului către Sfinții Apostoli, după Învierea Sa cea minunată din morți, au fost acestea: „*Pace vouă*” și „*Bucurați-vă*” (Matei 28, 9; Ioan 20, 19). Această pace și bucurie produsă în sufletele celor ce cred în Domnul Hristos, ni se comunică și nouă creștinilor de astăzi. Pentru a încredința pe Sfinții Apostoli, pe prietenii și cunoscuții Săi de realitatea Învierii Sale, Mântuitorul S-a arătat mironosițelor femei, Apostolilor Săi, precum și unui număr mare de credincioși. De aceea, El spune Sfinților Apostoli: „*Voi sunteți martorii acestora*” (Luca 24, 48).

Sf. Evanghelist Luca ne încredințează despre realitatea Învierii Domnului, spunând: „*Căroră S-a și înfățișat pe Sine viu după patima Sa prin multe semne doveditoare, arătându-li-Se timp de patruzeci de zile și vorbind cele despre împărăția lui Dumnezeu*” (Faptele Apostolilor 1, 3). Iar în altă parte, tot Sf. Evanghelist Luca ne spune: „*Dumnezeu a înviat pe Acest Iisus, Căruia noi toți suntem martori*” (Faptele Apostolilor 2, 32).

* Publicată original în: *Glasul Bisericii*, XXVIII (1969), 5-6, pp. 497-501.

Multe au fost arătările Mântuitorului după slăvită Sa Înviere din morți. Sfinții Evangheliști și Sf. Apostol Pavel ne amintesc douăsprezece arătări, dintre care primele cinci s-au petrecut chiar în prima zi a Învierii. Cu certitudine ele au fost mult mai numeroase, deoarece Sf. Evanghelist Ioan ne spune că „sunt și alte multe lucruri pe care le-a făcut Iisus și care, dacă s-ar fi scris cu de-amănuntul, cred că lumea aceasta n-ar cuprinde cărțile ce s-ar fi scris” (Ioan 21, 25). În ziua Învierii, dis-de-dimineată, înainte de revărsatul zorilor, Mântuitorul s-a arătat mai întâi Mariei Magdalena. Fiind încă întuneric, Maria Magdalena s-a dus la mormânt, pentru a tămăia și a unge trupul Domnului, dar a văzut cu mare mirare piatra răsturnată și mormântul gol. Îndată ea a alergat la Apostolii Petru și Ioan și le-a vestit cele ce a văzut. Aceștia, într-un suflet, au mers la mormânt, au intrat înăuntru și s-au convins că trupul lui Iisus nu mai era acolo. După plecarea Sfinților Apostoli, Maria Magdalena a rămas lângă mormânt și plângea. Și plecându-se către mormânt a văzut doi îngeri în veșminte albe, care i-au zis: „Femeie, de ce plângi? Pe cine cauți? Ea, crezând că este grădinarul, l-a zis: Doamne, dacă Tu l-ai luat, spune-mi unde l-ai pus și eu îl voi ridica. Iisus i-a zis: Maria! Întorcându-se, aceea l-a zis evreiește: Rabuni! (adică, Învățătorule). Iisus i-a zis: Nu te atinge de Mine, căci încă nu M-am suit la Tatăl Meu. Mergi la frații Mei și le spune: Mă sui la Tatăl Meu și Tatăl vostru și la Dumnezeu Meu și Dumnezeu vostru. Și a venit Maria Magdalena vestind ucenicilor că a văzut pe Domnul și acestea i-a zis ei” (Ioan 20, 15-18).

Domnul Hristos s-a arătat apoi femeilor mironosițe: Maria Magdalena, Maria, mama lui Iacob cel mic, Salomeea și celorlalte, pe care le-a întâmpinat prin cuvintele: „Bucurați-vă!” (Matei 28, 1-8; Marcu 16, 1-8). După aceasta s-a arătat lui Simon Petru (Luca 24, 34; 1 Corinteni 15, 5). Sf. Evanghelist Luca ne descrie pe larg cum Mântuitorul s-a arătat apoi în drum spre Emaus Apostolilor Luca și Cleopa. Și când au ajuns în Emaus a rămas cu ei la masă. Iar când

s-a așezat la masă cu ei și a luat pâinea, a binecuvântat-o, a frânt-o și le-a dat-o, li s-au deschis ochii minții și au priceput că este Iisus. Apoi Mântuitorul s-a făcut nevăzut (Luca 24, 13-35; Marcu 16, 12-13).

Tot în prima zi, seara, Mântuitorul s-a arătat Sfinților Apostoli, care stăteau ascunși de frica iudeilor. Aici au ajuns și Luca și Cleopa de la Emaus, spre a le spune bucuria cea mare că au văzut pe Domnul. Apostolul Toma, zis Geamănul, nu era de față cu ei. Sfinții Apostoli se aflau tocmai la masă. Domnul Hristos a intrat prin ușile încuiate, a stătut în mijlocul lor, i-a binecuvântat și le-a zis: „*Pace vouă!*” Și după ce i-a salutat astfel, le-a arătat mâinile și coasta Sa. Dar ei s-au spăimântat la început și au crezut că văd un duh. Și cunoscând Domnul Iisus gândurile lor ascunse, le-a zis: „*De ce sunteți tulburați și pentru ce se ridică astfel de gânduri în inima voastră? Vedeți mâinile Mele și picioarele Mele, că Eu Însumi sunt; pipăiți-Mă și vedeți, că duhul nu are carne și oase, precum Mă vedeți pe Mine că am. Și zicând acestea, le-a arătat mâinile și picioarele Sale. Iar ei încă necrezând de bucurie și minunându-se, El le-a zis: Aveți aici ceva de mâncare? Iar ei i-au dat o bucată de pește fript și dintr-un făgure de miere. Și luând, a mâncat înaintea lor*” (Luca 24, 37-43). „*Deci s-au bucurat ucenicii, văzând pe Domnul*” (Ioan 20, 20).

După opt zile, Mântuitorul s-a arătat din nou Sfinților Apostoli, acum fiind prezent și Toma. Și venind Iisus în mijlocul lor, i-a zis lui Toma: „*Adu degetul tău încoace și vezi mâinile Mele și adu mâna ta și o pune în coasta Mea și nu fi necredincios ci credincios. A răspuns Toma și l-a zis: Domnul meu și Dumnezeuul meu! Iisus l-a zis: Pentru că M-ai văzut ai crezut. Fericiți cei ce n-au văzut și au crezut*” (Ioan 20, 24-29).

În perioada dintre Înviere și Înălțare, Mântuitorul s-a arătat, pe țărmul lacului Ghenizaret numit și Marea Tiberiadei, Sfinților Apostoli, în număr de șapte, și anume: Simon Petru, Toma, Natanail, numit și Bartolomeu, Iacob, Ioan și alți doi ale căror nume nu ne sunt arătate. Dimineață,

Iisus a rămas la țărm văzând pe ucenici întristați, deoarece toată noaptea se străduiseră să pescuiască, dar n-au prins nimic. El le-a spus atunci să arunce mreja în partea dreaptă a corabiei, iar ei, făcând așa, au prins mulțime mare de pește, încât abia puteau să tragă corabia la mal. Îndată, Petru și Ioan au priceput că este Domnul Hristos. Iar Petru, fiind gol, s-a aruncat în mare. Și după ce Sfinții Apostoli au tras corabia la țărm, au pus doi pești prinși pe jeratic. Și Iisus le-a zis: „*Veniți de prânziți. Și niciunul din ucenici nu îndrăznește să-L întrebe: Cine ești Tu?, știind că este Domnul*” (Ioan 20, 13-14). După acestea, Mântuitorul s-a arătat din nou în Galileea celor unsprezece Apostoli, pe care-i trimite la propovăduirea Evangheliei, prin aceste cuvinte: „*Mergând, învățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, învățându-le să păzească toate câte v-am poruncit vouă, și iată Eu cu voi sunt în toate zilele, până la sfârșitul veacului*” (Matei 28,19-20).

Mântuitorul s-a arătat în cele din urmă la peste cinci sute de creștini (1 Corinteni 15, 6), s-a arătat lui Iacob, fratele Domnului (1 Corinteni 15, 7), s-a arătat Sfinților Apostoli pe Muntele Măslinilor, la patruzeci de zile după Înviere, în ziua Înălțării (Faptele Apostolilor 1, 4-9), iar după Înălțare s-a arătat Sf. Apostol Pavel pe drumul Damascului.

Arătărilor Mântuitorului după slăvita Sa Înviere din morți sunt cele mai puternice și evidente dovezi despre Învierea Sa. Ele garantează Învierea Sa și ne încredințează despre realitatea ei. Sfinții Apostoli n-ar fi putut converti lumea la creștinism, dacă n-ar fi fost ei înșiși convinși că dumnezeiescul lor Învățător a înviat cu adevărat: „*Dacă Hristos n-a înviat, zadarnică este atunci propovăduirea noastră, zadarnică este și credința voastră*” (1 Corinteni 15, 14).

Dacă Hristos n-ar fi înviat, mironosițele femeii n-ar fi spus Apostolilor cu inimile pline de bucurie că au văzut pe Domnul; dacă Apostolii n-ar fi văzut după Înviere cu adevărat pe Domnul Hristos, dacă nu i-ar fi văzut rănilor mâinilor și

ale picioarelor Sale și coasta Sa străpunsă de suliță, ei s-ar fi întors la ocupațiile lor de pescari; dacă Hristos n-ar fi înviat și nu L-ar fi văzut pe drumul Damascului, Sfântul Pavel ar fi rămas mai departe rabinul Saul din Tars, care pustia Biserica lui Hristos, ducând pe creștini la închisoare.

După Înviere, trupul cel preaslăvit al Domnului Hristos, deși este întru totul asemănător cu trupul Său de mai înainte de Răstignire și Moarte, are proprietăți noi și o negrăită frumusețe și desăvârșire, pentru că puterea Dumnezeirii strălucește acum și mai mult în El. Cuprins de puterea Dumnezeirii, trupul Mântuitorului s-a eliberat pentru totdeauna de suferință, de moarte și de stricăciune. Trupul Său cel preaslăvit, după Înviere, are puterea de a străbate materia, căci pătrunde prin ușile încuiate unde stăteau Apostolii; spațiul nu-L mai împiedică, deoarece el se poate deplasa într-o clipă în orice loc, așa cum S-a arătat ucenicilor în Galileea, în două rânduri. Nespus de mare a fost bucuria Apostolilor, a mirosițelor femei, a prietenilor și a celor ce au cunoscut și iubit pe Domnul Hristos, văzându-L viu după Răstignire și Moarte. În timpul pătimirilor Sale, descurajarea, întristarea apăsătoare, nesiguranța, frica, cuprinse inimile tuturor. Iar acum, după Înviere, strălucește în inimile lor bucuria, încrederea, mângâierea și speranța.

Bucuria și speranța ni se transmite și nouă creștinilor de azi. Căci arătările Mântuitorului de după Înviere ne confirmă nu numai certitudinea Învierii lui Hristos, dar ne dau speranța sfântă a învierii fiecăruia dintre noi. Prin puterea Sa dumnezeiască, Domnul Hristos a nimicit stăpânirea și puterea morții, făcându-ne părtași, prin Învierea Sa din morți, bunătăților netrecătoare și eterne. După cum Domnul Hristos, Care a purtat trupul nostru omenesc, a înviat din morți, iar trupul Său a devenit un trup nestricăcios, nesupus slăbiciunilor fizice, morții și stricăciunii și cu acesta stă de-a dreapta Tatălui, tot așa vor învia și trupurile noastre, devenind și noi nemuritori: „Hristos a înviat din

morți, fiind începătură (a învierii) celor adormiți” (1 Corinteni 15, 20), spune Sf. Apostol Pavel. Din muritor, omul devine nemuritor, din stricăcios nestricăcios, din trecător netrecător și se bucură de viața eternă ca și Dumnezeu. Se întreabă mulți, cum vor fi aceste trupuri înviate ale noastre? Ele vor fi asemănătoare trupului celui nestricăcios de după Înviere al Domnului Hristos.

Ne este greu să cuprindem cu mintea noastră ome-nească această speranță a credinței noastre: „O, adâncul bogăției și al înțelepciunii și al științei lui Dumnezeu! Cât sunt de necercetate judecățile Lui și cât sunt de nepătrunse căile Lui” (Romani 11, 33), exclamă Sf. Apostol Pavel. Dar tot el, prin descoperirea dumnezeiască, ne spune: „Așa este și învierea morților: Se seamănă (trupul) întru stricăciune, înviază întru nestricăciune; se seamănă întru necinste, înviază întru slavă, se seamănă întru slăbiciune, înviază întru putere” (1 Corinteni 15, 42-43). Învierea lui Hristos, prin darurile ei spirituale, înseamnă inaugurarea îndumnezeirii trupului nostru cel stricăcios și supus morții. Cu mare tărie și încredere ne spune Sf. Apostol Pavel: „Cât despre noi, cetatea noastră este în ceruri, de unde și așteptăm Mântuitor, pe Domnul Iisus Hristos, Care va schimba la înfățișare trupul smereniei noastre ca să fie asemenea trupului slavei Sale, lucrând cu puterea ce are de a-și supune Sieși toate” (Filipeni 3, 20-21).

Sf. Atanasie cel Mare, arhiepiscopul Alexandriei, ne spune de asemenea: „Cuvântul lui Dumnezeu s-a făcut om, pentru ca noi să fim îndumnezeiți” (Despre întruparea Cuvântului, 54, în PG XXV, col. 192 B).

La rândul său, Sfântul Chiril, arhiepiscopul Alexandriei, spune: „Dacă Dumnezeu s-a făcut om, omul a devenit Dumnezeu” (Omilia către Romani IX, 3). Primind prin strălucita Înviere din morți a Domnului Hristos nestricăciunea și îndumnezeirea, Dumnezeu ne face „părtași dumnezeieștii firi”, cum ne spune Sf. Apostol Petru (2 Petru 1, 4), iar în starea aceasta nu vom mai vedea realitățile spirituale ca

printr-o oglindă, în chip întunecos, ci atunci vom vedea față către față (cf. 1 Corinteni 13, 12).

Iată de ce Mântuitorul a întâmpinat după Înviere pe Sfinții Apostoli cu cuvintele: „*Pace vouă*” și „*Bucurați-vă*”. Pentru a merita să fim „*părtași firii dumnezeiești*”, noi trebuie să ne schimbăm viața, să devenim buni unii față de alții, să ne iertăm unii pe alții, să ne întrecem în iubire, viață curată și sfințenie.

Fericiți au fost Sfinții Apostoli, fericite au fost mironosițele femei, fericiți au fost toți credincioșii care au văzut cu adevărat pe Domnul Hristos înviat din morți. Dar eu zic: „*Fericiți cei ce n-au văzut și au crezut*” (Ioan 20, 29).

Bucuria Sfintei Învieri a Domnului Hristos să strălucească pururea în inimile noastre, iar atotputernicul Dumnezeu să ne învrednicească de bunătățile Sale cele netrecătoare în Împărăția Sa cea luminoasă și veșnică. Amin!

Pr. Prof. Ioan RĂMUREANU

Predică la Înălțarea Domnului*

Iubiți credincioși,

După strălucita Sa Înviere din morți, Mântuitorul Hristos a petrecut încă patruzeci de zile pe pământ, întărind pe Sfinții Apostoli și pe toți care L-au cunoscut și L-au iubit. Trupul Său, deși se aseamăna trupului de mai înainte de Înviere, avea puteri noi, supranaturale și ascunse, iar viața Sa era acum și mai tainică.

Cine va putea descrie bucuria ucenicilor, bucuria Sfintei Fecioare, mama Sa, bucuria rudelor și a prietenilor? După tulburarea, întristarea și zdrobirea pricinuită de răstignirea Stăpânului, iată se arătase ziua strălucitoare și plină de bucurie a Învierii! Copleșiți de această negrăită bucurie, Sfinții Apostoli spun lui Toma: „Am văzut pe Domnul!” (Ioan 20, 25). Inimile ucenicilor Luca și Cleopa ardeau de bucurie atunci când, în lumina domoală a amurgului, în faptul serii, într-o casă din Emaus, li s-au deschis ochii și au recunoscut pe Învățătorul, frângând pâinea înaintea lor!

S-au împărțășit ei, ucenicii și toți care L-au cunoscut pe Mântuitorul, de vederea Stăpânului lor? Așa credeau ei atunci. Și totuși, fără ca ei să prevadă nimic, în a patruzecia zi de la Înviere, s-a petrecut evenimentul minunat al Înălțării Mântuitorului la cer.

Sfinții Evangheliști Marcu și Luca, precum și cartea *Faptele Apostolilor*, ne descriu acest eveniment, care încoronează viața și activitatea pământească a Mântuitorului, în cuvinte simple, care reușesc însă să ne redea înfățișarea reală a faptului minunat petrecut în fața ochilor uimiți ai Apostolilor.

* Publicată original în: *Glasul Bisericii*, XVI (1957), 6-7, pp. 353-357.

În această zi, Mântuitorul a plecat cu ucenicii spre Betania, unde înviase pe Lazăr, cam la trei kilometri de Ierusalim, apoi s-a întors către Muntele Măslinilor, care se afla la aproape un kilometru și jumătate de Ierusalim. Aceasta era distanța permisă iudeilor să o facă în zi de Sabat, după Legea lui Moise.

În depărtare se mai zăreau de sus, de pe munte, turele strălucitoare și zidurile albe ale templului, precum și acoperișurile caselor mai înalte din cetatea Ierusalimului, Cetatea Sfântă, ce se pierdea învăluită în pâcla unui nor de praf care o înconjura până departe.

Era una dintre frumoasele zile de mai, când adierile blânde ale vântului de primăvară, cu unduiri ușoare, legănau crengile bine înfrunzite și încărcate cu roadele încă crude ale pomilor, iar în frunzișul lor păsărelele nevinovate înfiripau netulburate cântecele lor fermecătoare!

Florile caracteristice ținuturilor calde revărsau pretutindeni parfumul lor îmbătător. Pe alocuri, norii aurii de razele soarelui apăreau pe bolta înaltă a cerului, ca niște insule îndepărtate. În această atmosferă de liniște, frumusețe și măreție, Mântuitorul avea să se arate încă o dată Apostolilor.

Sfântul Luca ne spune că Apostolii, neștiutori încă de cele ce aveau să se petreacă, L-au întrebat pe Iisus: „Doamne, oare, în acest timp vei așeza Tu, la loc, împărăția lui Israel? Iar Mântuitorul le-a răspuns: „Nu este al vostru a ști anii sau vremile pe care Tatăl le-a pus în stăpânirea Sa” (Faptele Apostolilor 1, 6-7).

Apoi, Domnul Iisus a ridicat mâinile să îi binecuvânteze; și pe când îi binecuvânta, în timp ce ei aveau ochii ațintiți spre El, s-a despărțit de ei și s-a înălțat la cer, iar un nor L-a ascuns din ochii lor (cf. Luca 24, 5-52; Faptele Apostolilor 1, 9-10), așa precum altădată, în ziua Schimbării la Față, un nor strălucitor L-a învăluit.

Sfântul Luca, în Faptele Apostolilor, mai adaugă și acest amănunt: pe când Apostolii stăteau cu ochii pironiți la cer, privind încremeniți de uimire la Iisus, care se înălțase în fața

lor, li s-au arătat doi bărbați îmbrăcați în alb, care le-au zis: „Bărbați galileieni, de ce stați privind la cer? Acest Iisus care S-a înălțat de la voi la cer, astfel va și veni, precum L-ați văzut mergând la cer” (Faptele Apostolilor 1, 11). Apoi Apostolii s-au întors în Ierusalim cu bucurie mare și stăteau în templu și lăudau și binecuvântau pe Dumnezeu (cf. Luca 24, 52-53).

În această zi strălucită, când creștinătatea prăznuiește Înălțarea Domnului, se cuvine să ne ridicăm și noi cu ochii minții, pe Muntele Măslinilor, și pironindu-ne ochii împreună cu Apostolii la Iisus, care Se înalță la ceruri, să medităm și noi la însemnătatea și rostul acestei sărbători în viața fiecăruia dintre noi.

Înțeleptul Solomon, spune: „Trei lucruri mi se par minunate, ba chiar patru, pe care nu le pot pricepe: calea vulturului pe cer, urma șarpelui pe stâncă, mersul corăbiei în mijlocul mării și calea omului la o fecioară” (Pilde 30, 19). Dar astăzi, faptul cel mai minunat, care uimește înțelegerea noastră, este că prin înălțarea Sa, Iisus se înfățișează înaintea Tatălui, în plinătatea persoanei Sale, adică împreună cu firea dumnezeiască, El ridică la Tronul cel veșnic și firea omenească, restructurată și înnoită. „O, adâncul bogăției și al înțelepciunii și al științei lui Dumnezeu! Cât sunt de necercetate judecățile Lui și cât sunt de nepătrunse căile Lui!” (Romani 11, 33).

Într-adevăr, dacă stăm și gândim mai adânc, înțelegem din Sfânta Scriptură, că la creația cea dintâi a omului, firea omenească, înainte de căderea ei în păcat, putea ajunge la îndumnezeire, dar nu se învrednicise să fie îmbrăcată chiar de una dintre persoanele Sfintei Treimi. Acum înțelegem noi marea iubire de oameni a lui Dumnezeu.

Căci Fiul Său, Cel Unul-Născut, n-a îmbrăcat firea cea dintâi a omului care putea ajunge la desăvârșire, ci firea omului celui căzut, ca să o înnobileze, să o restaureze, să o înnoiască și să o ridice din nou, pentru a fi părtaşă în noua ei înfățișare, la mărirea cea pururea fitoare și neveștejită a Dumnezeirii, bucurându-se de bunurile cele nepieritoare. Prin primirea

firii omenești în persoana Sa, Iisus Hristos e creatorul unei umanități noi. Firea omenească cea căzută în păcat, din pricina căreia îngerii Domnului păzeau Paradisul, ca Adam cel căzut să nu mai poată intra înăuntru, astăzi, curățită de păcat și înnobilită prin învierea Fiului lui Dumnezeu, stă înălțată de Iisus de-a dreapta Tatălui, mai presus de Heruvimi și Serafimi. Firea omenească, nevrednică altădată de paradisul cel pământesc, se face astăzi părtașă de Paradisul cel ceresc, de Ierusalimul cel de Sus. Lucifer, căpetenia îngerilor căzuți, se rușinează văzând pe Stăpânul înălțând firea omenească în sânurile Tatălui. El, care de la început a fost fiul pierzării și pierzător de oameni. Astăzi, îngerii și toate puterile cerești se bucură, pentru că prin înălțarea firii omenești la Tronul Tatălui cel dătător de lumină, cerul cu pământul se unește. Astăzi se împlinesc cuvintele Mântuitorului Hristos: „De acum veți vedea cerul deschizându-se și pe îngerii lui Dumnezeu suindu-se și coborându-se peste Fiul Omului” (Ioan 1, 51).

Lucrul cel mai minunat este că prin înălțarea Mântuitorului, firea omenească este ridicată la o cinste mai mare decât a îngerilor. Ne spune aceasta Sf. Apostol Pavel: „nu îngerilor a supus Dumnezeu lumea viitoare” (Evrei 2, 5); „Nu știți, oare, că noi vom judeca pe îngeri?” (1 Corinteni 6, 3). De aceea, sărbătoarea Înălțării Domnului reprezintă readucerea lumii în lumina cea nepieritoare a lui Dumnezeu Cel veșnic. Firea noastră omenească străbate astăzi cerurile, stă mai presus de îngeri, mai presus de Heruvimi și Serafimi, se bucură de nespusă cinste și mărire. Stă în Persoana Fiului lui Dumnezeu, de-a dreapta lui Dumnezeu, împreună cu Sfântul Duh.

Minunată este această priveliște care se înfățișează ochilor noștri duhovnicești! Stând de-a dreapta Tatălui, Iisus este acum solul poporului mântuit, este mijlocitorul mântuirii noastre către Dumnezeu. El este marele Păstor, Arhiereul cel mare, care a străbătut cerurile și dă binecuvântarea. Iisus Mijlocitorul se întoarce când spre Tatăl, rugându-L pentru nevoile și necazurile noastre, când spre rugăciunile Sfintei

Fecioare și ale Sfinților, când spre rugăciunile noastre ale celor de pe pământ, trimițând prin puterea Sfântului Duh revărsarea bogată a harului Său.

Prin înălțarea Mântuitorului la cer, omenirea începe o viață nouă cu Hristos și în Hristos, condusă de puterea nevăzută a Sfântului Duh. De acum, omenirea nu mai stă sub legea păcatului, ci sub legea harului dumnezeiesc. Hristos este nu numai o Persoană divină, ci una dintre persoanele Sfintei Treimi. Trupul omenesc al lui Hristos cel slăvit trăiește veșnic în Hristos, și prin El, participă la viața dumnezeiască a Sfintei Treimi. De aceea, noi oamenii, participând cu firea noastră omenească la Trupul lui Hristos, suntem adoptați de Dumnezeu Tatăl ca fiii Săi, Către care ne rugăm: „Tatăl nostru, Care ești în ceruri, sfințească-se numele Tău” (Matei 6, 9).

Prin Trupul lui Iisus cel preamărit, am devenit cetățenii lumii cerești, cetățenii Împărăției lui Dumnezeu. Astfel, viața fiecărui creștin se lărgeste în mod infinit și stăruind în sfințenie, devine viața în trupul cel slăvit al lui Iisus. În acest înțeles, Sf. Apostol Pavel a scris în *Epistola către Evrei* (10, 39): „Noi nu suntem (fii) ai îndoielii spre pieire, ci ai credinței spre dobândirea sufletului”.

Dar, poate, în sufletul vreunuia dintre ascultătorii de azi a rămas această idee: Dumnezeu Fiul s-a înălțat, a părăsit lumea. La acest gând, parcă un sentiment de întristare și de apăsare învăluie sufletele noastre. Păstrăm poate, unii dintre noi, în colțul tainic al sufletului nostru, ceva din simțămintele Apostolului Toma, care n-a putut crede în Domnul cel înviat decât numai după ce L-a pipăit cu mâinile sale. Parcă am vrea și noi în ziua Învierii, cu Maria Magdalena, să îmbrățișăm în rouă dimineții, în grădina mormântului de pe Golgota, picioarele Mântuitorului.

Dar, dacă Mântuitorul s-a înălțat și nu se mai află în lume, toate acestea nu mai sunt cu putință. Și fiecare ne simțim inimile strânse de o copleșitoare întristare. Să nu ne tulburăm în zadar! „De ce sunteți tulburați și pentru ce se ridică

astfel de gânduri în inima voastră?” (Luca 24, 36), ne spune Mântuitorul.

Într-adevăr! Cum nu vom crede noi că Hristos este totdeauna în lume, El care împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh este pururea în lume și a creat cu Tatăl și cu Duhul, cerul și pământul? Dumnezeu, Cel necuprins de timp și de spațiu, este în tot locul, umbrește cu puterea Sa marginile universului, cuprinde totul și puterea Lui este nemărginită. Numai puterea omului este mărginită.

„Ai cugetat oare la întinderea pământului? Spune, știi toate acestea? Care drum duce la palatul luminii și care este locul întinericului” (Iov 38, 18-19), se adresează Dumnezeu omului, în cartea Iov. „Cunoști tu legile cerului și poți tu să faci să fie pe pământ ceea ce este scris în ele?” (Iov 38, 33). Însuși Domnul Iisus ne-a asigurat, după ce a binecuvântat pe Sfinții Apostoli și le-a poruncit să predice Evanghelia la toate popoarele, zicând: „Iată Eu cu voi sunt în toate zilele, până la sfârșitul veacului” (Matei 28, 20), iar altădată a spus: „Unde sunt doi sau trei, adunați în numele Meu, acolo sunt și Eu în mijlocul lor” (Matei 18, 20).

Iisus Mijlocitorul, care s-a înălțat astăzi la ceruri, nu este despărțit de noi oamenii. El s-a făcut, pentru scurtă vreme, fratele nostru, luând chip de om, apoi a înălțat firea noastră, ridicând-o la Dumnezeu Tatăl. Iisus e mereu printre noi, e în mijlocul nostru și neconținut Se dăruiește lumii prin Sfintele Taine. Dar mai ales, se dăruiește prin Taina Sfintei Euharistii, prin care ne unim cu El și suntem pururea cu El.

Prin neconținută Sa dăruire lumii, Hristos ne pregătește zilnic pentru înălțarea noastră la Dumnezeu Tatăl: *„Căci nu avem aici cetate stătătoare, ci o căutăm pe aceea ce va să fie” (Evrei 13, 14).* Și tot așa, prin înălțarea Sa la ceruri, Mântuitorul ne-a și pregătit calea urcării noastre la Dumnezeu, lângă care vom trăi împreună în veșnicie.

Să mulțumim lui Dumnezeu că ne-a ajutat să ne ridicăm și noi astăzi cu ochii minții pe Muntele Măslinilor și după ce

am privit pe Iisus care s-a înălțat, am înțeles mai bine drumul slavei pe care l-a rezervat Dumnezeu fiecăruia din noi, care slujim Lui și urmăm poruncile Lui.

Să nu dăm uitării niciuna dintre făgăduințele lui Dumnezeu. Căci, ne spune Sf. Apostol Pavel: *„Cum vom scăpa noi, dacă vom fi nepăsători la astfel de mântuire care, luând obârșie din propovăduirea Domnului, ne-a fost adevărată de cei ce au ascultat-o”* (Evrei 2, 3). Privind pe Domnul, care s-a înălțat astăzi de la noi, ridicând la mărirea Tronului celui veșnic firea noastră omenească, să ardă și inimile noastre, cum ardeau inimile Apostolilor Luca și Cleopa pe drumul Emausului, să cadă de pe ochii minții noastre solzii, cum au căzut de pe ochii pământești ai Sf. Apostol Pavel pe drumul Damascului și să ne învrednicim să vedem cu ei, prin credință, slava și strălucirea pe care a rezervat-o Dumnezeu Cel nemărginit firii noastre mărginite, în nespusa Sa bunătate. Iar în așteptarea vieții veșnice împreună cu El, pentru câtă vreme ne vom mai învrednici să petrecem restul vieții pe pământ, să ascultăm cuvântul Sf. Apostol Pavel, care ne spune: *„Să luăm seama unul altuia, ca să ne îndemnăm la dragoste și la fapte bune”* (Evrei 10, 24). Amin!

Pr. Prof. Ioan RĂMUREANU

Predică la Pogorârea Sfântului Duh*

(Cincizecimea sau Rusaliile)

„Cel ce crede în Mine, precum a zis Scriptura: râuri de apă vie vor curge din pânțele lui. Iar aceasta a zis-o despre Duhul pe Care aveau să-L primească acei ce cred în El.” (Ioan 7, 37-38)

Iubiți credincioși,

Dintre toate sărbătorile creștine de peste an, trei strălucesc în chip deosebit în calea pregătirii și desăvârșirii noastre spirituale: *Nașterea cea după trup a Domnului Hristos, Învierea Sa cea minunată din morți și Pogorârea Sfântului Duh în ziua Cincizecimii*, numită de poporul nostru și *Rusaliile*.

Astăzi, cinstim prin imnuri, cântări și rugăciuni, cu nespusă bucurie duhovnicească, sărbătoarea Pogorârii Sfântului Duh asupra Sfinților Apostoli, adunați în ziua Cincizecimii în foșorul din Ierusalim, precum și asupra celor ce au fost de față la acest fapt minunat.

Puterea sfințitoare și înnoitoare a Sfântului Duh în lume s-a făcut cunoscută în toate veacurile, căci El pururea lucrează pentru sfințirea oamenilor împreună cu Tatăl și cu Fiul; Duhul Sfânt a îndemnat pe oameni către adevăr și i-a învățat să săvârșească cele plăcute lui Dumnezeu. Chiar de la prima pagină a Sfintei Scripturi, ni se spune: „Și Duhul lui Dumnezeu Se purta pe deasupra apelor” (Facerea 1, 2). Dar

* Publicată original în: *Glasul Bisericii*, XVII (1958), 5, pp. 403-407

El s-a făcut cunoscut lumii, mai lămurit, prin Iisus Hristos, mai ales astăzi, în ziua Cincizecimii, prin pogorârea Sa cea minunată asupra Sfinților Apostoli. Prin pogorârea directă a puterii sfințitoare a Sfântului Duh asupra Sfinților Apostoli s-a împlinit făgăduința Domnului Hristos, care, după învierea Sa din morți, le-a poruncit să nu se depărteze de Ierusalim până ce nu vor fi îmbrăcați cu putere de sus (cf. Luca 24, 49).

În această sărbătoare a Rusaliilor este potrivit să cunoaștem și noi, creștinii de astăzi, evenimentul pogorării Sfântului Duh și semnificația lui pentru viața creștină.

La cincizeci de zile după Paști, cei care puteau dintre iudei și prozeliții iudei, adică cei ce adoptaseră Legea lui Moise, în orice colț al lumii s-ar fi aflat, aveau obiceiul să meargă la Ierusalim, pentru a cinsti împreună, cu mare fast, sărbătoarea *Cincizecimii*. Aceasta era una dintre cele trei mari sărbători ale iudeilor. Ea încorona timpul celor șapte săptămâni de la Paștele iudeilor, căci numărul șapte avea semnificație deosebită în viața religioasă a poporului iudeu. În același timp, în ziua Cincizecimii, iudeii sărbătoreau sfârșitul secerișului.

Sfinții Apostoli erau adunați împreună cu Maica Domnului și alți credincioși într-o casă din Ierusalim, în foișor, ascunzându-se de teama iudeilor. În timp ce ei stăruiau, rugăciuni și cântări, de odată, la ceasul al treilea din zi, care corespunde orei a noua de dimineață, după împărțirea timpului la noi, a venit din cer un vuiet puternic, precum puterea unei vijelii, și a umplut toată casa unde ședeau ei ascunși. Celor de față li s-au arătat lumini puternice ca niște limbi de foc, împrăștiindu-se și așezându-se asupra fiecăruia. Și s-au umplut toți de Duhul Sfânt, încât au început să vorbească în alte limbi, precum le da lor Duhul a grăi.

Iar când s-a auzit sunetul acesta puternic, care s-a pogorât asupra foișorului unde se aflau Apostolii Domnului, au alergat toți bărbații cucernici din Ierusalim. Locul unde se aflau Sfinții Apostoli nu era departe de Templul din Ierusalim, unde se desfășurau ceremoniile sărbătorii Cincizecimii. Se

adunaseră în Sfânta cetate, iudei și prozeliți din toate părțile cunoscute ale lumii vechi, din țările Răsăritului, mezi și elamiți și cei din Mesopotamia și Iudeea, din provinciile Asiei Mici, din Capadocia, Pont, Asia, Frigia și Pamfilia, din Egipt și părțile Libiei, veniseră oaspeți de la Roma, din insula Creta și din Arabia. Și se minunau toți, căci fiecare îi auzeau pe Sfinții Apostoli vorbind în limba lui. Mulți dintre cei de față au început să îi ia în râs, nesocotindu-i. Dar Sfântul Petru, cu un curaj pe care nu-l avusese mai înainte, le-a lămurit tuturor că cele întâmplare s-au făcut prin puterea Sfântului Duh. El le-a arătat rostul și semnificația jertfei și învierii lui Hristos pentru tot neamul omenesc, îndemnându-i să se pocăiască și să primească botezul spre iertarea păcatelor. Mulți au primit cu bucurie cuvântul lui și s-au botezat ca la trei mii de suflete, bărbați, femei și copii. Astfel s-a făcut începutul Bisericii creștine. Și cu toții stăruiau în învățătura Apostolilor, în iubire frățească, în frângerea pâinii și în rugăciuni (*Faptele Apostolilor* 2, 1-42).

Din temători, îndoielnici și șovăitori, din necărturari și puțin înțelegători ai dumnezeirii lui Hristos și ai adevărurilor credinței, Apostolii ajung acum neînfricați, înflăcărați, plini de o râvnă sfântă în propovăduirea cuvântului. Stăruința cuvântului lor a fost încoronată de roade neașteptate, căci, în curând, numărul celor ce au intrat în grădina cea plină de mireasmă a Bisericii, a sporit la cinci mii (cf. *Faptele Apostolilor* 4, 4), „și din ce în ce mai mult se adăugau cei ce credeau în Domnul, mulțime de bărbați și de femei” (*Faptele Apostolilor* 5, 14).

Întrebarea firească pe care și-o pune acum fiecare inimă împodobită cu simțăminte creștine este aceasta: oare puterea Sfântului Duh s-a revărsat numai asupra Sfinților Apostoli în sărbătoarea Cincizecimii, iar de atunci a încetat revărsarea și acțiunea sfințitoare și înnoitoare a Sfântului Duh în lume? Nicidecum. Sfântul Duh s-a pogorât asupra Apostolilor nu numai ca să-i sfințească pe ei, ci să le

dăruiască lor haruri mai presus de fire, pe care să le împărtășească urmașilor lor, iar viața duhovnicească a Bisericii să sporească. Urmașii Sfinților Apostoli, episcopii și preoții, au primit prin Taina Hirotoniei puterea de a împărtăși tuturor credincioșilor darurile harice ale Sfântului Duh. Astfel, puterea înnoitoare, sfințitoare și îndumnezeitoare a Sfântului Duh rămâne permanent lucrătoare și creatoare în lume.

Încă fiind Domnul Hristos împreună cu Sfinții Apostoli în lume, i-a încredințat de prezența și permanența Sfântului Duh, spunându-le: „Și Eu voi ruga pe Tatăl și alt Mângâietor vă va da vouă ca să fie cu voi în veac, Duhul Adevărului, pe Care lumea nu poate să-L primească, pentru că nu-L vede, nici nu-L cunoaște; voi Îl cunoașteți, că rămâne la voi și în voi va fi!” (Ioan 14, 16-17). De asemenea, în prima zi a Învierii, Domnul Hristos s-a arătat Sfinților Apostoli, care stăteau ascunși cu ușile încuiate și, după ce i-a binecuvântat, le-a spus: „Luați Duh Sfânt; Căroră veți ierta păcatele, le vor fi iertate și căroră le veți ține, vor fi ținute” (Ioan 20, 22-23).

A doua întrebare care se pune minților și inimilor noastre este aceasta: În ce constă puterea sfințitoare a Sfântului Duh?

Darurile Sfântului Duh, a treia persoană a Sfintei Treimi, sunt nenumărate, căci bogăția Duhului este nesfârșită. „Eu mă cutremur de spaimă – ne spune Sf. Grigorie de Nazianz – când mă gândesc la bogăția numirilor Sfântului Duh. El este numit Duhul lui Dumnezeu, Duhul lui Hristos, mintea lui Hristos, Duhul Domnului, Domnul Însuși, Duhul învierii, al adevărului, al libertății, Duhul înțelepciunii, al priceperii, al sfatului, al tăriei, al cunoașterii, al credinței, al temerii de Dumnezeu, căci și este făcătorul acestora toate, umplându-le pe toate cu ființa Lui, pe toate ținându-le. El reface pe om prin Botez și înviere, cunoaște toate, învață, suflă unde vrea și cât vrea. Premerge Botezului și e căutat după Botez. Câte le lucrează Dumnezeu, El le lucrează; El se împarte în limbi de foc și împarte harurile, care face Apostoli, profeți, evangheliști, păstori si învățători” (Cuvântul 31, XXIX, în PG XXXVI, col. 159).

Duhul Sfânt e viață, făcător și dătător de viață, lumină și dătător de lumină, izvorul sfințeniei și al bunătății. Prin El se cunoaște Tatăl și se preamărește Fiul. După cuvântul Sfintei Scripturi, din bogăția nemăsurată și nesecată a darurilor Sfântului Duh, șapte daruri sunt mai însemnate pentru viața noastră creștină: duhul înțelepciunii, duhul înțelegerii, duhul sfatului, duhul puterii, duhul cunoștinței, duhul temerii de Dumnezeu și duhul buneii credințe (cf. *Isaia* 11, 2).

Noi toți, arhierei, preoți, diaconi și credincioși, suntem fiii împărțirii darurilor Sfântului Duh. În Biserica creștină curge neîncetat râul cel cu multe ape al harului lui Dumnezeu, care se împarte tuturor prin Duhul.

Duhul Sfânt preface, curăță și înnoiește firea noastră, cea căzută și stricată, mai întâi prin baia Botezului și ne îmbracă în omul cel nou, care este făcut după chipul lui Dumnezeu, în dreptatea și sfințenia adevărului (cf. *Efesenii* 4, 24). Însuși Domnul Hristos ne-a asigurat de aceasta când a spus lui Nicodim, unul din fruntașii iudeilor: „De nu se va naște cineva din apă și din Duh, nu va putea să intre în împărăția lui Dumnezeu” (*Ioan* 3, 5). Apoi, prin Taina Mirungerii, pune asupra sufletului și trupului nostru „pecetea harului Sfântului Duh”, căci după cuvântul Sfântului Ioan, „Duhul este cel ce dă viață” (*Ioan* 6, 63). Tot așa și cu celelalte Taine, dar mai ales prin Taina Euharistiei, care le covârșește pe toate. Sfințirea și prefacerea pâinii și vinului în Sângele și Trupul Domnului, o face episcopul sau în lipsa acestuia preotul prin invocarea harului Sfântului Duh. „Învrednicește-mă, cu puterea Sfântului Tău Duh, să stau înaintea acestei sfinte mese a Tale și să jertfesc Sfântul și preacuratul Tău Trup și scumpul Tău Sânge”, se roagă arhiereul sau preotul, în timpul cântării heruvimice. Iar în momentul cutremurător și înfricoșat al prefacerii Sfințelor daruri, slujitorii se roagă: „Doamne, Cel ce ai trimis pe Preasfântul Tău Duh, în ceasul al treilea, Apostolilor Tăi, pe Acesta, Bunule, nu-L lua de la noi, ci îl înnoiește întru noi, cei ce ne rugăm Ție”.

Ca fii ai Bisericii, credincioșii primesc tainele Bisericii, iar prin rugăciunile și binecuvântările episcopilor și preoților, fiecare credincios se împărtășește de puterea harică a Sfântului Duh care-l curăță de păcate, îl reînnoiește și-l zidește din nou.

Noi oamenii suntem supuși ispitelor și păcatului. Noi toți avem nevoie de trezirea cugetului, de pocăință și iertare, de mila și îndurarea lui Dumnezeu, de revărsarea bunătății Duhului Sfânt, care curăță, înnoiește, sfințește și zidește din nou sufletul omenesc.

Harul Duhului Sfânt ne păzește din pruncie, ne păzește în anii tinereții, când putem fi ademeniți de frumusețile amăgitoare ale lumii, ca să nu cădem în grele păcate și să ne pustiim frumusețea sufletului, ci să tindem spre desăvârșirea frumuseții spirituale. Harul Sfântului Duh bate la ușa inimii noastre în tot cursul vieții noastre și ne mustră pentru păcate, chemându-ne la îndreptare, la căință și pocăință, până nu vine ceasul cel greu al bolii, al suferinței și al morții. Pe mulți, harul Sfântului Duh îi scoate din adâncul patimilor. Duhul Sfânt sădește în sufletele noastre părerea de rău pentru greșelile și păcatele noastre, căința, puterea spre îndreptare, face să crească puterile noastre duhovnicești în luptă cu ispitele trupului și ale lumii, în luptă cu păcatul, în luptă cu înșelăciunile, meșteșugirile și uneltirile diavolului.

Puterea harului Sfântului Duh smerește pe cei mândri, îmblânzește pe cei cruzi, pe cei lacomi și avari îi face milostivi și îndurători, pe cei desfrânați îi curăță și îi întoarce cu iubire către familiile și copiii lor.

Chipul peste care se revărsă rouă răcoritoare a harului Sfântului Duh strălucește de curăție și frumusețe duhovnicească. Bogăția darurilor Duhului Sfânt ne duce la bunătate, blândețe și bunăvoință, la smerenie și răbdare, la curăția inimii, la dreptate și milostenie, la rugăciune, la păzirea celor sfinte, la neținerea de minte a răului făcut de cineva, la iubirea aproapelui și a lui Dumnezeu, la nevinovăție și osteneală pentru câștigarea Împărăției cerului, la pacea și liniștea

sufletului, la împăcarea și buna înțelegere cu toți oamenii, la veselia duhovnicească neîncetată, la dorirea continuă a binelui și a frumuseții celei nepieritoare.

Sf. Apostol Pavel ne spune că roadele Duhului sunt: „dragostea, bucuria, pacea, îndelungă-răbdarea, bunătatea, facerea de bine, credința, blândețea, înfrânarea, curăția” (Galateni 5, 22-23). Inimile creștinilor umbriți de puterea simțitoare a harului Duhului Sfânt strălucesc de nevinovăție ca inimile copilașilor, despre care Hristos, Mântuitorul nostru, a spus: „Adevărat zic vouă: De nu vă veți întoarce și nu veți fi precum pruncii, nu veți intra în împărăția cerurilor” (Matei 18, 3). De darurile Duhului Sfânt se învrednicește nu numai sufletul nostru, ci și trupul nostru, în modul potrivit lucrărilor trupului: „Sau nu știți că trupul vostru este templu al Duhului Sfânt care este în voi, pe care-L aveți de la Dumnezeu și că voi nu sunteți ai voștri?” (1 Corinteni 6, 19). A face din trupurile și sufletele noastre templul sau Biserica Duhului Sfânt este cea mai mare cinste, sfințenie și fericire, la care poate râvni un credincios. Încă din această viață, chiar și natura noastră corporală primește prin lucrarea Sfântului Duh unele dispoziții spirituale: „Dacă trupul trebuie să ia parte împreună cu sufletul la bunurile cele negrăite ale lumii viitoare, este sigur că el trebuie să participe la ele de pe acum. Căci trupul însuși are de asemenea, într-un chip potrivit sieși, experiența lucrurilor dumnezeiești, când forțele pasionale ale sufletului nu sunt date morții, după obicei, ci sunt transformate și sfințite” (SF. GRIGORIE PALAMA, *Tomul aghioritic pentru isihăști*, în PG CL, col. 1233 C). Căci dacă trupul nu s-ar bucura și el de darurile Duhului, de ce ar mai fi necesară învierea morților? Tot Sf. Grigorie Palama ne mai spune: „Noi nu aplicăm numele de om în chip separat sufletului sau trupului, ci la amândouă împreună, căci Omul în întregime a fost creat după chipul lui Dumnezeu” (SF. GRIGORIE PALAMA, *Ce cuvinte ar spune trupul împotriva sufletului când s-ar judeca cu el în fața judecătorilor*, în PG CL, col. 1361 C).

Noi cei ce facem parte din sânul Sfintei Biserici apostolice și sobornicești nu suntem lipsiți în niciun moment al vieții noastre de asistența Duhului Sfânt, de puterea lui înnoitoare, creatoare și sfințitoare. În acest sens, Sfântul Petru ne spune tuturor: *„Voi sunteți seminție aleasă, preoție împărătească, neam sfânt, popor agonisit de Dumnezeu, ca să vestiți în lume bunătățile Celui ce v-a chemat din întuneric, la lumina Sa cea minunată”* (1 Petru 2, 9).

Duhul Sfânt sădește lucrarea mântuirii în inimile noastre și le face să se întoarcă de la duhul lumii către Dumnezeu. El ne leagă de Hristos, iar prin Hristos ne pune în legătură cu Tatăl. Duhul Sfânt ne deschide și ne luminează ochii minții, ca să înțelegem că Hristos nu este un simplu om, ci Dumnezeu adevărat. Hristos este ușa spre Tatăl, iar Duhul Sfânt este cheia care ne deschide ușa spre Tatăl, Creatorul a toate.

Domnul Dumnezeuul nostru, izvorul vieții și al înțelepciunii și dătătorul a tot binele, Cel ce ne-a adus pe noi din neființă la ființă, Cel ce a creat pământul și întreg universul pentru a ne pune la dispoziție un cadru potrivit cu aptitudinile noastre, să ne trimită și nouă îndurările milostivirii și ale iubirii Sale de oameni. Să nu cumpănească fărădelegile și păcatele noastre îndurările și milostivirile lui Dumnezeu, ci să prisosească spre noi bunătatea și marea Lui iubire de oameni. Să nu lipsească de la noi, mai ales puterea îndumnezeitoare, înnoitoare și sfințitoare a Duhului Sfânt, Cel ce S-a pogorât astăzi asupra Apostolilor în Ierusalim, ca să nu fim răpiți, răniți și ademeniți de amăgirea frumuseților celor stricăcioase ale lumii acesteia și să cădem în meșteșugurile și vrăjmășiile diavolului, voitorul de rău al oamenilor. Astfel, pururea fiind întăriți, înnoiți și sfințiți cu puterea harului celui neîmpuținat al Duhului Sfânt, să ne învrednicim a ajunge la frumusețea cea nepieritoare, ca să ne bucurăm de lumina cea neînserată a lui Dumnezeu cel veșnic, în preafrumosul Ierusalim ceresc, în Împărăția Sa cea veșnică. Amin!

Predică la Înălțarea Sfintei Cruci *

(14 septembrie)

Iubiți credincioși,

În viața noastră creștinească, când începem activitatea zilnică, zicem: „*Doamne ajută*” și facem semnul Sfintei Cruci. În cinstea Sfintei Cruci, pentru că pe ea a pățimit Domnul Hristos, devenind din obiect de ocară și tortură obiect de cinstire pentru noi, Biserica noastră Ortodoxă a rânduit mai multe sărbători peste an. Una dintre acestea este și cea de azi, numită *Înălțarea Sfintei Cruci*. Se cuvine, mai ales cu prilejul sărbătorii de astăzi, să ne amintim de evenimentele bisericesti care au făcut ca această sărbătoare să poarte denumirea de *Înălțarea Sfintei Cruci*.

După trei sute de ani de la venirea în lume a Domnului Iisus Hristos, doi istorici ai Bisericii creștine, Eusebiu, episcopul orașului Cezareea din Palestina, panegiristul Sf. Constantin cel Mare, și Lactanțiu, profesorul copiilor Sfântului Constantin, ne istorisesc despre el că a purtat un război greu cu potrivnicul său Maxențiu, care, uzurpând drepturile sale legitime, se proclamase împărat al întregului Imperiu Roman. În timp ce împăratul Constantin călătorea din Galia, Franța de azi, îndreptându-se cu armata sa spre Roma, spre a lupta împotriva lui Maxențiu, pe drum, în apropiere de Roma, i s-a arătat pe cer semnul strălucitor al Sfintei Cruci lângă nimbul soarelui, înconjurată de cuvintele: „*Prin acest semn vei învinge*”.

* Publicată original în: *Glasul Bisericii*, XXXI (1972), 9-10, pp. 920-924.

În noaptea următoare acestei arătări minunate a Sfintei Cruci, s-a arătat în vis împăratului Constantin Însuși Domnul Hristos, Care i-a poruncit să pună pe steagurile soldaților săi semnul Sfintei Cruci și va dobândi victoria. Într-adevăr, Constantin cel Mare, în lupta care a urmat la locul numit *Pons Milvius* (Podul vulturului), a învins pe Maxențiu. De la această întâmplare minunată, Sf. Constantin cel Mare a început să arate mare cinstire și cucernicie față de chipul Sfintei Cruci pe care o cinsteau creștinii.

Cu timpul, o dorință tainică a sufletului său îl îndemna să caute lemnul Sfintei Cruci pe care a pătimit Domnul Hristos, Mântuitorul sufletelor noastre. Aflându-se în această stare sufletească, împăratul a îndemnat pe mama sa Elena să meargă la Ierusalim ca să afle lemnul cinstitei Cruci, pe care a împlinit pătimirea Sa cea dătătoare de viață Mântuitorul nostru. N-a fost însă tocmai ușor. Ajungând împărăteasa Elena la Ierusalim, a întrebat pretutindeni, dar n-a aflat niciun răspuns sigur. Cu două sute de ani mai înainte, în anul 119, împăratul roman păgân Adrian, poruncise să se acopere mormântul Domnului de pe Golgota cu pământ, iar deasupra lui a pus să se construiască un templu păgân. A trebuit să se dărâme mai întâi toate construcțiile și să se dea pământul la o parte. După multă muncă, lucrătorii au găsit trei cruci: Crucea pe care a fost răstignit Mântuitorul și alte două cruci pe care fuseseră răstigniți cei doi tâlhari, iar alătura o scândurică pe care sta scris: „*Iisus Nazarineanul împăratul iudeilor*”. Însă, nu pricepeau care din cele trei cruci este Crucea Mântuitorului, încât Sfânta Elena a căzut în întristare și grijă. Atunci fericitul Macarie, episcopul Ierusalimului, a înălțat rugăciuni fierbinți lui Dumnezeu ca să arate un semn din care să se cunoască Crucea Mântuitorului. El a adus cele trei cruci lângă trupul unei femei bolnave și a pus câte una pe dânsa. Și numai cât s-a apropiat Crucea lui Hristos de acea bolnavă, s-a vindecat îndată și s-a ridicat, mărink și mulțumind lui Dumnezeu.

Prin această minune, toți credincioșii erau încredințați că aceasta este Crucea adevărată pe care a suferit Mântuitorul. După acestea, Sfânta Elena a împodobit Sfânta Cruce a lui Hristos și a predat-o episcopului Macarie ca s-o păstreze la Ierusalim.

Aflând Sf. Constantin cel Mare că s-a găsit Sfânta Cruce a Domnului, s-a bucurat de aceasta și a pus să se construiască pe locul răstignirii Mântuitorului, Biserica „Învierii Domnului”, care s-a sfințit în ziua de 13 septembrie a anului 335. A doua zi, la 14 septembrie, fiind la Ierusalim mulțime multă de credincioși, aceștia au cerut să li se arate Sfânta Cruce a Mântuitorului. Dar neputându-o vedea toți, din pricina mării mulțimi, atunci episcopul Macarie s-a suit pe amvon și a înălțat Sfânta Cruce în vederea tuturor.

De atunci, în fiecare an la 14 septembrie, credincioșii din toate timpurile au sărbătorit Înălțarea Sfintei Cruci. Iar Sfinții împărați Constantin și Elena, ca unii care s-au învrednicit să afle cinstita Cruce a lui Hristos, sunt zugrăviți în toate bisericile ținând Sfânta Cruce în mijlocul lor.

Cu trecerea anilor, s-a mai petrecut un eveniment care îndreptățește numirea sărbătorii de azi. După șase sute de ani și ceva de la nașterea Domnului Hristos, începând din anul 611, Chosroes al II-lea, regele perșilor, s-a pornit cu mare război împotriva Bizanțului, făcând mare prigonire asupra creștinilor ortodocși, război care a durat, cu unele întreruperi, optsprezece ani. Dar ceea ce a mâhnit și mai mult inimile credincioșilor a fost faptul că perșii păgâni reușiseră să cucerească Ierusalimul în anul 614, 5 mai, și se purtară în orașul sfânt ca niște adevărați barbari: au omorât mulțime mare de creștini, 35.000 de prizonieri au fost vânduți ca sclavi, au dat foc Bisericii Învierii construită de Sf. Constantin cel Mare, au prădat multe obiecte prețioase și, ca nelegiuirea lor să întreacă orice margini, au luat în Persia lemnul Sfintei Cruci, pe care a pățimit Mântuitorul, atât de venerată de toți creștinii.

Însă, nu s-a mulțumit numai cu aceste succese, ci s-au îndreptat împotriva Constantinopolului, capitala împărăției bizantine. Pentru reușita acestui scop, perșii au încheiat o alianță cu poporul avarilor, care-și aveau sălașurile în ținuturile care se întind între fluviul Nipru și Alpii Austriei, și au năvălit împreună asupra mării capitale bizantine. Când avarii au apărut în fața Constantinopolului (617), s-a produs o mare panică în oraș. În fața acestei duble presiuni, a perșilor și a avarilor, împăratul de atunci al Bizanțului, Eraclie, s-a hotărât să părăsească Constantinopolul și să mute capitala tocmai în orașul Cartagina, pe coasta de nord a Africii, spre a fi ferită de atacuri.

Însă, patriarh Serghie al Constantinopolului nu și-a pierdut curajul și încrederea în ajutorul lui Dumnezeu, îndemnând pe împărat să reziste și i-a pus la dispoziție tezaurul bisericii ca să refacă și să echipeze armata bizantină. În urma acestui ajutor, după ce a reorganizat armata, împăratul Eraclie ajunse biruitor în fruntea oștilor sale până aproape de Ctesifon, capitala de atunci a Persiei. Însăpăimântați și zdrobiți de ostașii bizantin, perșii au cerut pace și au înapoiat creștinilor, în 628, Sfânta Cruce a Mântuitorului. Împăratul Eraclie a dus-o mai întâi cu mare cinste la Constantinopol, spre a fi văzută de creștinii de aici și apoi la Ierusalim și a încredințat-o patriarhului Zaharia.

În ziua de 14 septembrie, anul 630, Sfânta Cruce a fost așezată cu rugăciuni și mulțumiri lui Dumnezeu, într-o atmosferă de mare sărbătoare, în Biserica „Învierii” din Ierusalim. De aceea, în amintirea acestor două fapte, aflarea Sfintei Cruci de către Sfânta Elena și eliberarea Sfintei Cruci din mâinile perșilor păgâni și aducerea ei la Ierusalim, poporul drept credincios ortodox sărbătorește în ziua de 14 septembrie, în fiecare an, *Înălțarea Sfintei Cruci*.

Ascultând aceste două evenimente referitoare la cinstirea Sfintei Cruci a Mântuitorului nostru, se pune pentru

noi, credincioșii de astăzi, o întrebare la care trebuie să medităm. Ce vom face noi? Vom fi și noi prin viața și faptele noastre, cinstitorii adevărați ai Sfintei Cruci, sau, prin păcatele pe care zilnic le înfăptuim, nu facem altceva decât să punem pe umerii Mântuitorului o cruce mai grea decât aceea pe care El a dus-o pe Golgota.

Este o realitate că firea noastră omenească tinde în genere spre păcat, căci zilnic este supusă ispitirii și multor păcate în care cădem. Iar dacă mulți dintre noi am fost feriți să nu cădem în ispitiri și păcate este pentru faptul că harul lui Dumnezeu și ajutorul Lui atotputernic a îndepărtat de la noi prilejul păcatului. Însă, să știm că ori de câte ori păcătuim cu știință, cu intenția vădită de a face rău aproapelui nostru, cu gândul, cu fapta sau cu vorba, și nu grăbim pașii noștri spre pocăință și îndreptare, îngenunchind cu căință la picioarele Crucii Mântuitorului, suntem ca și cum am răstigni din nou pe Domnul Hristos, deși El a voit să ne elibereze pentru totdeauna de răutate și păcate. Iar cine dintre noi nu se pocăiește de păcatele sale în această viață, va da răspuns înaintea Dreptului Judecător de câte trebuia să facă pe pământ spre binele său și n-a făcut, și de câte trebuia să nu le facă și totuși le-a făcut.

Sf. Apostol Pavel ne spune lămurit în privința aceasta: „Nu știți, oare, că nedreptii nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu? Nu vă amăgiți: Nici desfrânații, nici închinătorii la idoli, nici adulterii, nici malahienii, nici sodomiții, nici furii, nici lacomii, nici bețivii, nici batjocoritorii, nici răpitorii nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu” (1 Corinteni 6, 9). Cât privește cuvintele nepotrivite și necuviincioase pe care niciun creștin nu trebuie să le rostească, avem mărturia Domnului Hristos, care ne învață: „Vă spun că pentru orice cuvânt deșert, pe care-l vor rosti, oamenii vor da socoteală în ziua judecății” (Matei 12, 36). Să fim convinși că Dumnezeu cunoaște nu numai faptele și vorbele noastre, ci chiar și gândurile noastre, deoarece Domnul Hristos

ne spune: „*Nimic nu este acoperit care să nu iasă la iveală și nimic ascuns care să nu ajungă cunoscut*” (Matei 10, 26).

Pentru ca fiecare dintre noi să ne ferim de ispășiri și păcate, trebuie să petrecem viața noastră de acum în duhul curăției, al gândului smerit, al răbdării și al dragostei. Dumnezeuiescul Apostol Pavel, în Epistola către Efeseni, ne îndeamnă astfel: „*Orice amărăciune și supărare și mânie și izbucnire și defăimare să piară de la voi, împreună cu orice răutate*” (Efeseni 4, 31).

Tot Sf. Apostol Pavel ne amintește: „*Toate să le încercați; țineți ce este bine; feriți-vă de orice înfățișare a răului. Însuși Dumnezeuul păcii să vă sfințească pe voi desăvârșit, și întreg duhul vostru, și sufletul, și trupul să se păzească, fără de prihană, întru venirea Domnului nostru Iisus Hristos*” (1 Tesaloniceni 5, 21-23). Iar când ne apropiem să cinstim și să sărutăm Sfânta Cruce, să fie ca și cum ne-am apropia să sărutăm pe Domnul Hristos Însuși.

Să purtăm chipul Sfintei Cruci în inimile noastre ca să deștepte totdeauna în sufletele noastre iubire pentru Domnul Hristos, Cel ce a suferit pentru noi pe Cruce. Să urmăm exemplul Apostolului Pavel care, fiind judecat de procuratorul Felix la Cezareea Palestinei și întrebat despre credința și viața sa, a răspuns: „*Întru aceasta mă străduiesc și eu ca să am totdeauna înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor un cuget neîntinat*” (Faptele Apostolilor 24, 16).

Ajută-ne Sfântă și de viață făcătoare Cruce să fim totdeauna cinstitori Tăi cu credință. Fii pentru noi întărire în credință, pavază în ispite și păcate, ajutor întru primejdii, necazuri și nenorociri, căci, avându-Te pe Tine, avem pururea lângă noi pe Domnul Hristos, Care ne iubește și ne îndeamnă să rămânem totdeauna fiii și prietenii Săi. Amin!

Predică la Nașterea Domnului*

(25 decembrie)

Iubiți credincioși,

Crăciunul, ziua Nașterii Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, este ziua pe care cu aproape 2000 de ani în urmă corul îngerilor a salutat-o prin cântarea cerească: „*Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoire*”, și în care îngerul Domnului binevestea păstorilor de pe câmpia Betleemului „*bucurie mare, care va fi pentru tot poporul. Că vi s-a născut azi Mântuitor, Care este Hristos Domnul, în cetatea lui David*”, indicându-le totodată și semnul de recunoaștere al celui născut: „*Veți găsi un prunc înfășat, culcat în iesle*” (Luca 2, 10-14).

Un prunc înfășat, culcat în iesle. Cine este acesta? Este „*Cuvântul cel veșnic*”, persoana a doua a Sfintei Treimi, Fiul lui Dumnezeu, Domnul nostru Iisus Hristos, Care a luat firea omenească, S-a întrupat din Sfânta Fecioară Maria și a trăit ca om între oameni.

„*Cuvântul S-a făcut trup și S-a sălășluit între noi și am văzut slava Lui, slavă ca a Unuia-Născut din Tatăl, plin de har și de adevăr*” (Ioan 1, 14). În ce condiții? Pe când primul Adam în rai a ieșit din mâna Creatorului în plenitudinea frumuseții și puterii bărbatului matur, al doilea Adam, Mântuitorul, intră în lume ca un copil slab, neajutorat, asemenea unui nou-născut, care-și poate exprima dorințele numai prin lacrimi,

* Publicată original în: *Glasul Bisericii*, XXXIII (1974), 11-12, pp. 1038-1040.

având trebuință de îngrijire totală din partea mamei iubitoare. Și nu se naște în cadru de splendori exterioare, ci în sărăcie, ieslea unui șubred adăpost de animale servindu-l ca leagăn, alături stând Maria și Iosif, amândoi bogați în virtuți cerești, dar săraci în bunuri pământești.

După ce terminase mărețul templu, aducându-și aminte de făgăduința că Dumnezeu va locui în el, Solomon exclamă: „Oare adevărat să fie că Domnul va locui cu oamenii pe pământ? Cerul și cerul cerurilor nu Te încap, cu atât mai puțin acest templu pe care l-am zidit numelui Tău” (3 Regi 8, 27). Și ce-ar fi spus Solomon dacă l-ar fi văzut pe Domnul nu într-un templu splendid, împodobit cu aur și pietre scumpe, ci în iesle, alături de animale? Desigur, pentru a aprecia corect sărăcia unui om nu-i suficient a considera numai lipsurile sale momentane, ci trebuie considerate și pretențiile la care ar avea drept după situația sa. Cel obișnuit din tinerețe cu lipsurile simte mult mai puțin sărăcia decât cel crescut în abundență. Dar copilul din iesle este Fiul lui Dumnezeu, „Domnul cerului și al pământului”, după cuvântul Psalmistului: „Al Domnului este pământul și plinirea lui; lumea și toți cei ce locuiesc în ea” (Psalmul 23, 1). Și cum a apărut Fiul lui Dumnezeu pe pământ? „Întru ale Sale a venit, dar ai Săi nu L-au primit” (Ioan 1, 11). „Vulpile au vizuini și păsările cerului cuiburi; Fiul Omului însă nu are unde să-și plece capul” (Matei 8, 20). Cel care a creat totul, renunță de bunăvoie la orice splendoare, bogăție, lux și onoare pământească. Motivul? Să fi pretins Acesta mântuirea noastră? Nicidecum. Căci orice act al Mântuitorului ar fi fost suficient să mântuiască lumea de toate păcatele. Deci? Motivul pentru care Mântuitorul a renunțat la orice splendoare este nemărginita Sa iubire de om, care îl determina ca în zilele copilăriei, când gura Sa încă nu rostea cuvinte, să ne învețe, prin exemplul Său, la smerenie.

Astfel, ieslea din Betleem este primul amvon al Mântuitorului pe pământ, s-ar putea spune primul amvon creștin, de pe care nu s-au rostit cuvinte, din care însă s-a învățat

cu pilda vieții. Smerenia este virtutea specific creștină prin care creștinul recunoaște că toate darurile și însușirile sale bune nu sunt roadele vredniciei sale, ci sunt primite de la Dumnezeu și deci nu trebuie să se mândrească cu ele. „Nu că de la noi înșine suntem destoinici să cugetăm ceva ca de la noi înșine, ci destoinicia noastră este de la Dumnezeu” (2 Corinteni 3, 5). Și Mântuitorul a utilizat orice ocazie pentru a stăruia asupra smereniei, dându-se pe Sine ca pildă: „Învățați-vă de la Mine, că sunt blând și smerit cu inima” (Matei 11, 29).

După relatările evangheliștilor, Mântuitorul se străduia întotdeauna să evite senzația produsă de minunile Sale. Astfel, după minunea înmulțirii pâinilor, când mulțimea voia să-l facă mari onoruri, se retrage în munte (cf. Ioan 6, 15). „Căci, oricine se înalță pe sine se va smeri, iar cel ce se smerește pe sine se va înălța” (Luca 14, 11). Mai citim în Sfânta Scriptură că Mântuitorul nu s-a socotit înjosit spălând picioarele ucenicilor Săi, inclusiv lui Iuda (cf. Ioan 13, 5). Și cu ce măsură s-ar putea aprecia smerenia de care a dat dovadă Mântuitorul în timpul pătimirilor Sale? „S-a smerit pe Sine, ascultător făcându-Se până la moarte, și încă moarte pe cruce” (Filipeni 2, 8). Este trădat de unul dintre ucenici (Iuda), renegat de altul (Petru) și părăsit de toți – în smerenia Sa, tace; ființe umane, demne de milă, îl judecă și îl condamnă la moarte pe Creatorul – și în smerenia Sa, tace; mulțimea îl batjocorește – și în smerenia Sa, tace: „Ca un miel spre junghiere s-a adus și ca o oaie fără de glas înaintea celor ce o tund, așa nu Și-a deschis gura Sa” (Isaia 53, 7).

Scumpă și măreață virtute este smerenia, căci a înnobilit-o Mântuitorul. Ea este podoaba de preț a creștinului și-i este necesară pentru însușirea și păstrarea celorlalte virtuți. Da, credința este suportul virtuților creștine, dar fără smerenie ea este lipsită de consistență, după cum iubirea creștină autentică nu poate fi lipsită de podoaba smereniei, care este ocrotitoarea și a tuturor virtuților.

Și copilul Iisus a fost dus de părinți la templu pentru a se respecta datina legii. La vederea copilului, Simeon, un om din Ierusalim, drept și temător de Dumnezeu, care aștepta mângâierea lui Israil și căruia Duhul Sfânt îi vestise că nu va muri până nu va vedea pe Domnul, exclamă: „Acum slobozește pe robul Tău, după cuvântul Tău, în pace, că ochii mei văzură mântuirea Ta, pe care ai gătit-o înaintea feței tuturor popoarelor, luminează spre descoperirea neamurilor și slavă poporului Tău Israel” (Luca 2, 29-32).

Acesta, înaintat în vârstă și simțind apropierea morții – singurul fapt din viață despre care omul are certitudine deplină că se va întâmpla –, nădăjduia, asemenea întregului popor, în izbăvirea de sub apăsarea străină, deși unora li se părea nădejde zadarnică. Dar bătrânul Simeon avea nădejdea tare că va veni totuși mântuirea, căci așa-i vestise Duhul Sfânt. Și iată, în pruncul Iisus adus de părinți la templu, bătrânul recunoaște pe purtătorul și împlinitorul nădejzii sale. Pentru el viața a ajuns acum la punctul culminant, căci și-a văzut cu ochii mântuirea. În copilul din Betleem și-a văzut împlinite toate nădejdiile, ochii credinței descoperindu-i aceasta, fapt ce-l determină să rostească, cu deplină bucurie și mulțumire sufletească, rugăciunea: „Acum slobozește pe robul Tău”.

Pentru cei obișnuți a aprecia posibilitățile istoriei după relațiile de forță, de influență economică, de prestigiu social, poate părea inexplicabil faptul că vederea unui copil l-a determinat pe bătrânul Simeon să-și vadă împlinite toate dorințele vieții și deci, cu deplină mulțumire sufletească, să poată părăsi viața pământească.

Dar copilul din templu era Fiul lui Dumnezeu, întrupat pentru mântuirea noastră. În El recunoscuse bătrânul Simeon pe „Unsul Domnului”, de care-i vestise Duhul Sfânt. Și „văzând cu ochii mântuirea”, el putea acum să-și încheie „în pace” viața pământească, în deplină mulțumire sufletească.

Dar „pace pe pământ” vestesc și îngerii în cântarea lor la Nașterea Mântuitorului și pace dorea poporul din țara în care s-a născut Iisus. Și pace aduce Acesta, dar nu una de ordin politic, național, economic, ci „pacea lui Dumnezeu”, înfăptuită prin mântuirea obiectivă a lumii de păcatul originar, generând pacea credinciosului cu Dumnezeu, pace în interiorul său sufletesc, pace cu semenii și care, însușită de credincios, duce la împlinirea dorințelor și aspirațiilor sale bune.

Prăznuim Nașterea Domnului. Dar prăznuirea noastră să nu se rezume la anumite datini: brăduleți cu lumânări și obiecte diferite, la daruri reciproce, ci să ne interiorizăm conținutul acestei sărbători, cu suflet curat să medităm asupra mântuirii aduse de Cel ce astăzi S-a născut și Care a spus despre Sine că este „Calea, Adevărul și Viața” (Ioan 14, 6), și să ne ducem viața după învățătura Sa și după pilda vieții Sale, spre binele nostru individual și social. Atunci va fi „marea bucurie” de care vorbesc îngerii la Nașterea Domnului.

„Cel Veșnic a devenit vremelnic
 Cel Atotputernic – slab
 Cel Invizibil – vizibil
 Cel Infinit bogat – sărman!”
 Amin!

Arhid. Prof. Orest BUCEVSCI

Predică la Botezul Domnului*

(6 ianuarie)

„Și iată glas din ceruri zicând: «Acesta este Fiul Meu cel iubit întru Care am binevoit».” (Matei 3, 17)

Iubiți credincioși,

Sărbătorim astăzi una dintre cele mai mari și mai vechi sărbători ale creștinătății: *Botezul Domnului* sau *Boboteaza*. Vechea creștinătate a sărbătorit mult timp Botezul Domnului în aceeași zi cu Nașterea Domnului Hristos, la 6 ianuarie. În răsăritul creștin, s-a menținut această tradiție până către sfârșitul secolului al IV-lea, când Părinții Bisericii au rânduit ca Nașterea Domnului să se sărbătorească în ziua de 25 decembrie, cum se face până astăzi, iar în ziua de 6 ianuarie să se sărbătorească numai Botezul Domnului. Farmecul și frumusețea deosebită a sărbătoririi de astăzi stă în arătarea iubirii de oameni a lui Dumnezeu, Care a binevoit să descopere lumii dumnezeirea Fiului Său, a Domnului Hristos.

Botezul Domnului mai poartă și denumirea grecească de sărbătoare a *Epifaniei* sau a *Teofaniei*, adică sărbătoarea *Arătării Domnului*, a descoperirii dumnezeirii lui Iisus Hristos înaintea oamenilor. Până la vârsta de treizeci de ani, Iisus Hristos și-a petrecut viața citind Sfânta Scriptură, în rugăciune și muncă, în casa Sfintei Fecioare Maria din Nazaret.

* Publicată original în: *Glasul Bisericii*, XVII (1958), 1-2, pp. 29-32.

În timp ce Iisus muncea în atelierul sărac al bătrânului lemnar Iosif, în latura Iordanului s-a arătat cel din urmă proroc, Sf. Ioan Botezătorul.

Înainte de a începe opera Sa dumnezeiască și mântuitoare pentru oameni, Domnul Hristos a mers la apele Iordanului și a cerut Sf. Ioan Botezătorul să-L boteze. Un fel de botez, în sensul unei spălări rituale, a existat și la iudei. Botezul iudeilor dăruia celor ce-l practicau numai o curățire trupească, nu morală, fiind doar o simplă spălare. Botezul iudaic, care se făcea cu apă, curăța murdăriile trupului, dar nu păcatele conștiinței și ale sufletului. El nu curăța lăuntric pe om, nici dacă fura, nici dacă desfrâna, nici dacă omora și niciun fel de răutate, de vicleșug sau de păcat.

Totuși, această spălare rituală avea mare importanță în viața iudeilor. Uneori, se curățau în apele Iordanului și oameni străini de neamul lor. Sfânta Scriptură ne vorbește despre un oarecare Neeman, căpetenia oștirii regelui sirienilor, care, fiind bolnav de lepră, a venit la profetul Elisei, omul lui Dumnezeu, să-i ceară ajutor. Acesta l-a îndemnat să se afunde de șapte ori în Iordan. Atunci Neeman s-a afundat de șapte ori în apa Iordanului „și i s-a înnoit trupul ca trupul unui copil mic și s-a curățit” (4 Regi 5, 14).

Botezul lui Ioan era mai presus decât botezul iudaic, dar mai smerit decât botezul creștin. El nu oferea iertarea păcatelor celor ce-l primeau și nici nu dăruia bogăția darurilor Sfântului Duh. Sf. Ioan Botezătorul practica botezul pocăinței, căci spunea celor ce veneau la el să se boteze: „Faceți deci roadă, vrednică de pocăință” (Matei 3, 8). El era conștient de nedesăvârșirea botezului său, căci la îndemnul său spre pocăință, Sfântul Ioan mai adăuga: „Eu unul vă botez cu apă spre pocăință, dar Cel ce vine după mine este mai puternic decât mine; Lui nu sunt vrednic să-l duc încălțăminte; Acesta vă va boteza cu Duh Sfânt și cu foc” (Matei 3, 11).

Botezul creștin, care a fost instituit de Mântuitorul, după slăvita Sa Înviere, e cu mult mai mare și mai plin de

har. El ne eliberează și ne curăță de păcate, ne sfințește sufletul și trupul, ne dă întărire și ne hrănește cu roadele Duhului Sfânt.

Se pune întrebarea: *De ce a venit Domnul nostru Iisus Hristos la botez, pentru că El, ca Fiul al lui Dumnezeu, nu avea niciun păcat.* Hristos Însuși, muștrând odată pe iudei, le-a spus: „Cine dintre voi Mă vădește de păcat?” (Ioan 8, 46). Sfântul Petru, ucenicul Domnului Hristos, mărturisește despre aceasta: „Hristos n-a săvârșit niciun păcat, nici s-a aflat vicleșug în gura Lui” (1 Petru 11, 22). Cu atât mai puțin nu avea Iisus nevoie de botezul lui Ioan, care nu oferea iertarea păcatelor. Cât privește bogăția darurilor Sfântului Duh, Hristos nu era lipsit de ele, deoarece, El S-a întrupat din Sfânta Fecioară Maria prin puterea Duhului Sfânt: „Ce s-a zămislit într-însa este de la Duhul Sfânt” (Matei 1, 20).

Așadar, dacă Hristos nu avea păcate, fiind Fiul lui Dumnezeu și Dumnezeu adevărat, dacă nici trupul, nici sufletul lui nu avea nevoie de botez, de ce totuși, El a venit la botez și a cerut cu stăruință Sf. Ioan Înaintemergătorul să-L boteze? În răspunsul acestei întrebări stă toată semnificația și frumusețea sărbătorii de azi.

Motivul botezului Domnului nostru Iisus Hristos stă mai întâi în faptul că Sf. Ioan Botezătorul, prin autoritatea sa în mijlocul iudeilor, putea să încredințeze pe toți care veneau la el să se boteze, că Domnul nostru Iisus Hristos nu este un om obișnuit, ci este Fiul lui Dumnezeu.

Nașterea Domnului s-a făcut în simplitate și smerenie, într-o iesle săracă, în staulul din Betleem, unde L-au cunoscut păstorii și magii de la Răsărit. Ceilalți oameni, puțini știau și mai ales puțini puteau să creadă că S-a născut pe pământ, din Sfânta Fecioară Maria, Fiul lui Dumnezeu și trăiește ca noi oamenii. Trebuia, prin urmare, să se săvârșească un fapt public, ca prin plinirea acestuia să strălucească înaintea oamenilor descoperirea dumnezeirii Domnului nostru Iisus Hristos.

Prin descoperirea dumnezeiască, Sf. Ioan Botezătorul a înțeles că Iisus este Fiul lui Dumnezeu. De aceea, când Iisus îi cere ca să-L boteze, rămâne o clipă uimit, sufletul său tresaltă, oprește pe Domnul Iisus cu hotărâre și-I spune: „*Eu am trebuință să fiu botezat de Tine, și Tu vii la mine?*” (Matei 3, 14). Cu alte cuvinte, cum, Tu, care ești Fiul lui Dumnezeu și Dumnezeu, vii la mine, la un om, să fii botezat? Însă, Domnul Hristos îi spune să-L boteze, „*căci așa se cuvine nouă să împlinim toată dreptatea*” (Matei 3, 15). Iisus cel fără de păcat a intrat în apele Iordanului și a fost botezat de Ioan.

Dumnezeirea Domnului nostru Iisus Hristos nu putea fi îndeajuns de cunoscută oamenilor numai prin mărturia Sf. Ioan Botezătorul, ea trebuia întărită cu o mărturie de Sus. Atunci s-a petrecut la râul Iordanului o minune: îndată ce Iisus a ieșit din apă, s-au deschis cerurile, Sfântul Duh, în chip de porumbel, a coborât peste Fiul, iar glasul Tatălui a mărturisit: „*Acesta este Fiul Meu cel iubit întru Care am binevoit*” (Matei 3, 17).

Iată de ce, ziua în care S-a botezat Domnul Hristos se numește „*Arătarea Domnului*”, adică arătarea dumnezeirii Lui. Să avem în fața ochilor întreaga măreție a minunii care s-a petrecut la Iordan și să-i pătrundem înțelesul prin credință. Căci, la botezul Domnului s-a descoperit oamenilor, nu numai dumnezeirea Fiului, ci s-a arătat întreaga Sfântă Treime: Dumnezeu Tatăl, care a mărturisit dumnezeirea Fiului, Sfântul Duh, care a coborât peste Fiul și Hristos Însuși, care a primit botezul.

Sf. Ioan Botezătorul nu L-a știut și nu L-a cunoscut pe Hristos mult timp: „*Și eu nu-L cunoșteam pe El, dar Cel ce m-a trimis să botez cu apă, Acela mi-a zis: peste Care vei vedea Duhul coborându-Se și rămânând peste El, Acela este Cel ce botează cu Duh Sfânt*” (Ioan 1, 33). Odată cu rostirea cuvintelor Tatălui despre dumnezeirea Fiului, chemarea Sf. Ioan Botezătorul s-a sfârșit. Cel peste care s-a pogorât Duhul Sfânt și despre care Tatăl a mărturisit că este Fiul Său, a rânduit un nou botez,

care se va face prin apă și prin Duh. Acesta este Hristos, Cel ce botează cu Duhul Sfânt.

Puterea sfințitoare a Sfântului Duh s-a arătat în împrejurarea de față sub forma coborârii Lui în chip de porumbel deasupra Fiului. Altădată, în ziua Cincizecimii, Sfântul Duh a coborât asupra Apostolilor adunați în foisorul din Ierusalim, sub formă de limbi de foc (cf. *Faptele Apostolilor* 11, 3).

Porumbelul, în purtare de grijă a lui Dumnezeu pentru oameni, este simbolul păcii. În cartea *Facerea*, ni se istorisește că, după ce au scăzut apele potopului prin care Dumnezeu a pedepsit răutatea oamenilor, Noe a dat drumul unui porumbel din corabie, care s-a întors cu o ramură de măslin în cioc, semn al păcii și al iubirii de oameni a lui Dumnezeu. După cum în zilele lui Noe, porumbelul a vestit încetarea potopului, tot așa la Botezul Domnului, Sfântul Duh, coborând în chip de porumbel asupra Fiului, a vestit lumii încetarea potopului și începerea legii harului.

De acum înainte, omenirea nu mai stă sub legea osândei, a păcatului și a răutății diavolului, ci sub legea harului și a iubirii lui Dumnezeu. Omenirea s-a împăcat cu Dumnezeu și se poate încrede în bunătatea și îndurarea Tatălui ceresc. Forțele creatoare ale spiritului omenesc sunt în creștere. Pe culmile vieții spirituale se arată strălucitoare dumnezeirea lui Hristos, care a îmbrăcat sărăcia firii noastre omenești, pentru a o împodobi din nou cu strălucirea cea dintâi și a o face părtaşă la bunătățile cele de Sus.

Zorile biruiesc întunericul, revărsările luminii în răcoarea dimineții desfată inimile. Omenirea tresare ca trezită dintr-un somn lung, negurile se îndepărtează, gândurile negre se înseminează. Omul harului, cu inima plină de prospețime și tinerețe, curățit de păcate, privește vesel și încrezător spre zărilor cele noi, către Ierusalimul ceresc. Omul harului poartă în adâncurile ființei sale bunătatea, iubirea, dulceața și curăția inimii, simplitatea și nerăutatea, căci Împărăția lui Dumnezeu este „dreptate, pace și bucurie în Duhul Sfânt” (*Romani* 14, 17).

De-a lungul veacurilor creștine, floarea cea minunată a existenței lui Iisus Hristos a fost desfăcută, petală cu petală, ca să i se afle taina ființei, misterul ei omenesc și dumnezeiesc. Unii învățați, care au cercetat creșterea și răspândirea creștinismului în lume, recunosc în Domnul nostru Iisus Hristos o persoană sublimă, un om genial, un geniu religios. Ceea ce au fost secolele Greciei clasice pentru cultură și artă, aceea a fost secolul lui Iisus pentru religie. Să nu ne tulburăm și să nu răscolim sufletele noastre cu astfel de îndoieli. Viforul gândurilor necredincioase și al socotelilor omenesti să nu smulgă tăria și puterea credinței din floarea sufletului nostru.

Pentru noi creștinii, Domnul Hristos este Fiul lui Dumnezeu, este Dumnezeu Cel adevărat, așa cum a proclamat astăzi Tatăl din ceruri, când a ieșit din apele Iordanului: „*Acesta este Fiul Meu cel iubit întru Care am binevoit*” (Matei 3, 17).

Tot ce a făcut Dumnezeu în lumea aceasta, a făcut pentru om. Dumnezeu a adus toate din neființă la ființă, din haos și neexistență la existență. Trimiterea în lume a Fiului Său, Întruparea, trăirea lui Hristos printre oameni, învățătura și faptele lui minunate, Pătimirile și Învierea Sa cea mai presus de fire, nu au decât un singur scop: *eliberarea omului de păcate și de răutate, sfințirea și îndumnezeirea omului, într-un cuvânt, mântuirea omului*. Căci Dumnezeu, din iubire de oameni, n-a suferit să vadă neamul omenesc sub stăpânirea răutății și robia diavolului.

Pentru pregătirea mântuirii omului și-au unit lucrarea lor, cerul și pământul. Chiar și elementele firii materiale au contribuit cu partea lor, din voia lui Dumnezeu, la opera mântuirii omului. Privind această minunată armonie dintre ființele și elementele pământului cu puterile cerului, Ioan Monahul spune într-una din cântările de la Vecernie: „*Doamne, vrând să plinești cele ce ai hotărât din veac, ai luat din toată făptura slujitori ai Tainei Tale. Din îngeri pe Gavriil, din oameni pe Fecioara, din ceruri steaua și din ape Iordanul,*

întru care ai pierdut fărădelegea lumii, Mântuitorul nostru, slavă Ție” (Slavă, glasul al 8-lea).

Puterea de grijă a lui Dumnezeu chivernisește toată lumea. De El se cutremură puterile îngerești, se îngrozesc adâncurile, de El ascultă lumina, Lui I se supun stelele, Lui li slujesc izvoarele și apele pământului. După slăvita Sa înviere din morți, Domnul Hristos a așezat, pentru curățirea oamenilor de păcate, Sf. Taină a Botezului. Botezul este cea dintâi taină creștină prin care cel ce-o primește, devine cetățean al Împărăției lui Dumnezeu, al Bisericii creștine. *„De nu se va naște cineva din apă și din Duh, nu va putea să intre în împărăția lui Dumnezeu” (Ioan 3, 5).* Altădată, Domnul Hristos a spus Sfinților Apostoli: *„Mergeți în toată lumea și propovăduiți Evanghelia la toată făptura. Cel ce va crede și se va boteza se va mântui; iar cel ce nu va crede se va osândi” (Marcu 16, 16).*

Prin Sfântul Botez, omul se curăță de păcatul strămoșesc, păcatul original, de toate păcatele personale și începe o viață nouă, cu Hristos și în Hristos. Sufletul omului, desfigurat, întunecat și îngreunat de păcate, trebuie curățit, renăscut, schimbat și înnoit prin *„apă și prin Duh”*, prin spirit și prin adevăr. Rănile sufletului, care iau naștere din sfârșirea ființei noastre morale, prin răutate și păcate de tot felul, se pot vindeca prin puterea harului dumnezeiesc. Prin tăria Sfântului Botez se reface în om chipul lui Dumnezeu: *„Câți în Hristos v-ați botezat, în Hristos v-ați îmbrăcat” (Galateni 3, 27).* Tot Sf. Apostol Pavel îndeamnă pe creștini, spunându-le: *„Să vă îmbrăcați în omul cel nou, cel după Dumnezeu, zidit întru dreptate și în sfințenia adevărului” (Efeseni 4, 24).*

Renașterea, care se produce în sufletul omului, înseamnă o reînnoire a forțelor creatoare ale minții, pentru a înțelege tainele lui Dumnezeu și a căuta adevărul, o curățire a inimii, pentru a tinde și a iubi în petrecerea noastră pe pământ, numai cele frumoase, o întărire a voinței, spre a săvârși în viață numai binele.

De aceea, Sf. Apostol Pavel, înțelegând marea înnoire morală care trebuie să se producă în sufletul fiecăruia dintre noi, ne îndeamnă la viață curată și sfântă, prin aceste cuvinte: „Îmbrăcați-vă, dar, ca aleși ai lui Dumnezeu, sfinți și preaiubiți, cu milostivirile îndurării, cu bunătate, cu smerenie, cu blândețe, cu îndelungă-răbdare, îngăduindu-vă unii pe alții și iertând unii altora, dacă are cineva vreo plângere împotriva cuiva; după cum și Hristos v-a iertat vouă, așa să iertați și voi” (Coloseni 3, 12-13).

Astăzi, odată cu botezul Domnului Hristos în Iordan, se sfințește și firea apelor. Apa binecuvântată de arhierii sau de preoți la Bobotează, primind harul dumnezeiesc al Sfântului Duh, dobândește putere sfințitoare și tămăduitoare. Aghiazma sau apa sfințită la Bobotează, după constatarea credincioșilor, se menține curată și proaspătă, timp îndelungat. Acest fapt minunat este adeverit de mărturia credincioșilor din toate veacurile creștine, în Biserica Ortodoxă. Și Sf. Ioan Gură de Aur mărturisea, către sfârșitul secolului al IV-lea, în fața credincioșilor săi, că „apa aceasta rămâne curată și proaspătă un an întreg, iar adeseori, chiar doi și trei ani; și după atâta timp, se ia la întrecere cu apele scoase proaspăt din izvoare” (Cuvânt la Botezul Domnului, trad. Pr. Dumitru Fecioru, București, 1942, p. 46).

Cu Aghiazmă se stropesc și se sfințesc bisericile și locuințele noastre. Cu apă sfințită se stropesc grădinile, viile, animalele și toate cele rânduite de Dumnezeu, spre servirea, hrana și folosul omului. Toți cei ce iau Aghiazma, apa sfințită, cu credință, primesc de la Dumnezeu binecuvântare și sfințenie. Apa sfințită ne dăruiește sănătate trupească și întărire sufletească. Dar, pentru ca harul lui Dumnezeu să fie lucrător în inimile și asupra trupurilor noastre, trebuie mai întâi să ne curățim conștiința, cugetul, de sfaturile viclene și mincinoase, de gânduri necurate și de păcate: „Spălați-vă, curățiți-vă! Nu mai faceți rău înaintea ochilor Mei. Încetați odată! Învățați să faceți binele, căutați dreptatea” (Isaia 1, 15-17).

Apa aceasta sfințită să se prefacă în sufletele noastre în „izvor de apă curgătoare spre viață veșnică”, cum a spus Domnul Hristos, către femeia samarineancă (cf. Ioan 4, 14). Comuniunea dragostei, cu cei drepți și buni, și vederea lui Dumnezeu, constituie bucuria și răsplata supremă de care se vor împărtăși cei aleși în Împărăția lui Dumnezeu.

Noi trebuie să cunoaștem și să iubim pe Dumnezeu, căci avem trebuință de ajutorul Său. Dumnezeu singur ne poate dăruia binele și sfințenia care ne mântuiește. Hristos, Împăratul veacurilor, Care S-a făcut aproapele nostru și S-a smerit pentru noi, ca să putem intra în slava cerului, să înfrumusețeze și să împodobească sufletele noastre, prin revărsarea Sfântului Duh, cu smerenie, cu credință, cu iubire curată, cu dulceața și cu bunătatea inimii, cu sfințenie. Precum Domnul Hristos, Fiul lui Dumnezeu, nu S-a rușinat să Se boteze în apele Iordanului, plecându-Și capul cu smerenie în fața Sf. Ioan Botezătorul, în fața unui om, tot așa și noi să nu ne rușinăm a ne pleca capul cu smerenie în fața slujitorilor Domnului, ca prin stropire cu apă sfințită, să primim binecuvântare și sfințire de la Atotputernicul Dumnezeu.

Sfânta și Cea de o ființă Treime, Care a binevoit să se descopere oamenilor la apa Iordanului, să țină și pentru noi, creștinii de azi, cerurile deschise, ca să vedem cu ochii minții și ai credinței puterea ei dumnezeiască și să ne sfințească și pe noi. Ajută-ne, Preasfântă Treime, să ne bucurăm și de bunătățile cele cerești și veșnice.

Darul Domnului nostru Iisus Hristos, dragostea lui Dumnezeu Tatăl și împărtășirea Sfântului Duh să fie cu noi toți. Amin!

Pr. Prof. Ioan RĂMUREANU

Predică la Buna Vestire*

(25 martie)

Iubiți credincioși,

Între anotimpurile anului, niciunul nu este mai potrivit ca primăvara pentru a sluji drept cadru revărsării iubirii dumnezeiești în lume. Drept aceea, nu ne putem imagina praznicul Bunei Vestiri, pe care Biserica îl sărbătorește astăzi, după toată cuviința, în alt cadru decât în cel al primăverii. Este un sentiment nespus de adânc, care ne îndeamnă să facem această afirmație; un sentiment greu de explicat. Dar bucuria Bunei Vestiri este așa de mare, că la ea participă și cerul și pământul, cu toate podoabele lor, fiind o dovadă grăitoare că omul s-a învrednicit, de marea iubire a lui Dumnezeu. Bucuriei noastre, produsă de praznicul Bunei Vestiri, se alătură și bucuria întregului univers, căci întruparea Fiului lui Dumnezeu în Fecioara Maria înseamnă și împlinirea nădejzii întregului cosmos.

Această zi a Domnului este cea mai duiosă din cununa zilelor anului; este din timpurile primare ale creștinismului ziua premergătoare Nașterii Mântuitorului lumii. De aceea, Biserica noastră a așezat între praznicile ei mari și praznicul Întrupării Mântuitorului. Acesta este praznicul în care evlavia creștină se reculege astăzi ca și acum aproape două mii de ani în fața smeritei fiice a lui Israel, Maria, aleasă de nesfârșita înțelepciune a lui Dumnezeu, pentru a săvârși în lume mântuirea

* Publicată original în: *Glasul Bisericii*, XXVI (1967), 1-2, pp. 218-221.

omului. Sfânta Fecioară, pe care o lega o ilustră genealogie veche își petrecea viața în orașul Nazaret, ocrotită sub aco-perișul unei rude bătrâne, dulgherul Iosif, unde aștepta să se împlinească cele spre care a fost hărăzită.

Aici s-a făcut începătura răscumpărării și a eliberării din legăturile păcatului, pe care o făgăduise Dumnezeu proto-părinților noștri la alungarea din rai. Căci la plinirea vremii, a fost trimis îngerul Gavriil să vestească Sfintei Fecioare că a fost aleasă de Dumnezeu să nască pe Mântuitorul lumii. Uimită și cutremurată de vestea mare adusă de înger, căci aceasta i-a grăit: „Bucură-te, ceea ce ești plină de har, Domnul este cu tine. Binecuvântată ești tu între femei. Iar ea, văzându-l, s-a tulburat de cuvântul lui și cugeta în sine: Ce fel de închinăciune poate să fie aceasta? Și îngerul i-a zis: Nu te teme, Marie, căci ai aflat har la Dumnezeu. Și iată vei lua în pântece și vei naște fiu și vei chema numele lui Iisus. Acesta va fi mare și Fiul Celui Preaînalt se va chema și Domnul Dumnezeu Îi va da Lui tronul lui David, părintele Său” (Luca 1, 28-32), Sfânta Fecioară i-a răspuns: „Cum va fi aceasta, de vreme ce eu nu știu de bărbat”? Îngerul răspunzând i-a zis: „Duhul Sfânt Se va pogori peste tine și puterea Celui Preaînalt te va umbri; pentru aceea și Sfântul care Se va naște din tine, Fiul lui Dumnezeu se va chema”. Zis-a atunci Maria: „Iată roaba Domnului. Fie mie după cuvântul tău” (Luca 1, 34-35, 38).

Aceasta a fost vestea cea bună ce a fost adusă Sfintei Fecioare de către arhanghelul Gavriil. Din ea, din Miriam se va naște Mântuitorul printr-un act dumnezeiesc, așa cum a fost și acela prin care s-a creat cerul și pământul. Din tainicile prevederi ale proniei cerești pentru mântuirea lumii, din divina împlinire a Bunei Vestiri de aproape două mii de ani au izvorât și izvorăsc din aceasta, ca dintr-o fântână, splendide energii duhovnicești ce au regenerat spiritual biserica și a adunat sub semnul lui Hristos pe creștini, înnobilându-le și desăvârșindu-le viața și existența. Minunea Bunei Vestiri a umplut pământul și va umple de sens și veacurile până la sfârșit.

Cu adevărat mare este taina aceasta, căci în vestirea cea bună a arhanghelului și în cele întâmplăte odată cu ea se află toată taina mântuirii noastre. Ziua Bunei Vestiri este ziua întrupării Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Ea este „*taina cea din veac ascunsă*” (Efeseni 3, 9) și de îngeri neștiută, ce se descoperă arhanghelului pentru a o vesti Fecioarei Maria și prin ea tuturor acelor care vor să se mântuiască.

Buna Vestire este ziua pogorârii lui Dumnezeu la oameni, ziua înomenirii lui Dumnezeu, biruind păcatul, care biruise mai întâi pe om. De aceea, cum zice Sf. Ioan Damaschin, „*Dumnezeu arată noianul cel mare al dragostei Sale față de oameni. Căci însuși Creatorul și Domnul primește să lupte pentru făptura lui*”.

Buna Vestire este începătura mântuirii noastre și arătarea tainei celei din veac: Fiul lui Dumnezeu, Logosul cel nemărginit, se înmărginește în pântecul slăvitei Fecioare Maria, Dumnezeu desăvârșit se face om desăvârșit și săvârșește cea mai mare noutate din toate noutățile, prin care s-a arătat puterea cea nemărginită a lui Dumnezeu. Căci ce poate fi mai mare ca taină decât ca Dumnezeu să se facă om?

Astăzi, Cel pe care nu-L pot cuprinde nici cerul și nici pământul, Se lasă, fără schimbare, din nemărginita Lui dragoste față de oameni, cuprins în sânul Fecioarei pentru noi și pentru a noastră mântuire. Iată de ce astăzi se bucură cerul și pământul se veselește din pricină că Stăpânul a toate Se coboară cu iubire la făptura Sa, zămislindu-Se prin umbrirea Sfântului Duh, din Preacurata Fecioară, pentru a dăru-i omului nu numai frumusețea cea dintâi, pe care a pierdut-o în raiul pământesc, ci asemenea cu Dumnezeu.

Buna Vestire este începutul bucuriei dezlegării blestemului celor căzuți, a eliberării celor care erau ținuți în robia celui viclean, iar alunecarea Evei s-a îndreptat prin Izbăvitorul zămislit astăzi în Fecioara. Bucuria duhovnicească pierdută de Eva este recâștigată de Preacurata și nevinovata Maria.

Păcatul săvârșit de Eva a cules rod aducător de moarte, iar din Fecioara va răsări rod de nemurire – Hristos. Pământul cel ce creștea cu întristare spinii patimilor, începe să salte cu bucurie, că iată, lucrătorul pământului, Cel fără de moarte vine să-l scoată din blestem.

Aducându-i vestea cea bună, Sfânta Fecioară s-a făcut biserică sfințită și rai cuvântător, pentru că a adăpostit pe Dumnezeu Fiul, Care S-a întrupat în ea. Fecioara Maria, ca un vas prealuminos și cu totul de aur, s-a pregătit spre primirea manei celei dătătoare de viață. Asemenea unui sfeșnic fără de asemănare, primește, fără să ardă. Focul dumnezeirii care va să risipească întunericul răutăților și va să dea lumină și ca toiagul cel de taină va înflori floarea dumnezeirii, precum este scris, din rădăcina lui Iesei, nouă arătându-se.

Astăzi, sărbătorim preaminunata zămislire ca om a Fiului lui Dumnezeu, în care pământul s-a unit cu cerul, mai mult chiar, pământul se face cer, prin aceea că firea omenească se face sălaș pentru Cerescul Împărat. Este sărbătoarea unui eveniment prin care veșnicia pătrunde în vremelnicie, prin aceea că veșnicul Fiul al lui Dumnezeu primește să se zămislească în timp în pântecul Fecioarei, pentru ca să atragă și să ridice vremelnicia în veșnicie, schimbându-i fața, prefăcând-o și îmbogățind-o în sfințenie, până când va fi un „cer nou și pământ nou” (2 Petru 3, 13; Apocalipsa 21, 1).

Dumnezeu S-a făcut om ca să rămână așa pentru veșnicie, asigurându-ne astfel nouă perspectiva de a ne îndumnezei în har prin El. Sărbătorim praznicul Bunei Vestiri fiindcă prin aceasta, Cel care are scaun cerul și așternut picioarelor pământul S-a lăsat încăput de Sfânta Fecioară, sălășluind în ea trupește toată plinătatea dumnezeirii.

Ce taină mare este aceasta! Firea noastră omenească, prin tainica putere a Duhului Sfânt, Biserică încăpătoare lui Dumnezeu se face! Nu este grai, nici omenesc și nici îngeresc, să poată tâlcui taina aceasta, ci numai credința! Buna Vestire este praznicul acestei taine, sărbătoarea luării firii noastre în

persoana lui Dumnezeu Cuvântul, pentru a o ridica la Sine. Buna Vestire este praznicul celor care se mântuiesc prin Adam cel nou, Iisus Hristos. Buna Vestire este începutul refacerii familiei mari a lui Dumnezeu, așa după cum praznicul Nașterii Domnului este praznicul prezenței deplin arătate a lui Dumnezeu întrupat. Buna Vestire este Crăciunul cel dintâi, după cum Crăciunul este cea de a doua Bună Vestire.

Iată de ce Biserica slăvește astăzi în cântări, descoperindu-ne înțelesul adânc al acestui praznic. Amăgitu-s-a de mult Adam, poftind să fie Dumnezeu și n-a fost. Iară Dumnezeu om Se face, ca să facă pe Adam Dumnezeu. Să se veselească făptura și să salte firea, că arhanghelul stă cu frică înaintea Fecioarei și-L aduce ei, prin ea nouă tuturor, bucuria împotriva întristării. „Binevestește pământule bucurie mare! Lăudați ceruri mărirea lui Dumnezeu”; iar „buzele credincioșilor, fără tăcere glasul îngerului cântând, cu bucurie să strige Născătoarei de Dumnezeu: Bucură-te, cea plină de dar, Domnul este cu tine și prin tine cu noi”.

Am cinstit încă o dată ziua care ne aduce aminte, în șirul praznicelor Bisericii noastre, de minunata și preacurata zămislire a Fiului lui Dumnezeu. Biserica a vestit lumii credința noastră ortodoxă: „Care pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire S-a pogorât din cer și S-a întrupat de la Duhul Sfânt și din Maria Fecioara și S-a făcut om”. Drept aceea, luminați fiind de strălucirea și bucuria zilei de astăzi, să înălțăm glas de slavă iubitorului de oameni Dumnezeu Fiul și Sfintei Fecioare, zicând împreună: „Astăzi este începutul mântuirii noastre și arătarea tainei celei din veac. Fiul lui Dumnezeu, Fiu al Fecioarei Se face și Gavriil harul îl binevestește. Pentru aceasta și noi, împreună cu dânsul, Născătoarei de Dumnezeu să-i cântăm: Bucură-te cea plină de har, Domnul este cu tine” (Troparul Praznicului).

Să ne rugăm Maicii Domnului cu adâncă evlavie: Fecioară Preacurată, roagă-te Fiului tău și Dumnezeului nostru ca bucuria ta să se facă pe deplin și netrecător și bucuria

noastră; ajută-ne prin rugăciunile tale să ne învrednicim să urmăm căile Fiului tău, după cum ai fost și tu învrednicită și așa cum tu în desăvârșită ascultare ai putut să răspunzi lui Dumnezeu, și noi să putem, cu ajutorul câștigat prin tine, să zicem cu creștinească smerenie, în toate ale noastre, în toată viața noastră: iată robii lui Dumnezeu, fie nouă după cuvântul tău. Amin!

Arhid. Prof. Nicolae BALCĂ

Predică la Intrarea Domnului în Ierusalim^{*}

(Duminica Floriilor)

I

Iubiți credincioși,

Cu șase zile înainte de Paștile iudeilor, Domnul Hristos, însoțit de ucenicii Săi, a mers în Betania, unde a înviat pe Lazăr cel mort și îngropat de trei zile. Adesea poposea și se odihnea Mântuitorul în casa prietenului Său Lazăr, unde surorile acestuia, Marta și Maria, îl înconjurau cu multă dragoste și cinstire. La bucuria prilejuită de învierea lui Lazăr, se adăugau acum bucuriile sosirii primăverii.

În Țara Sfântă, primăvara începe de timpuriu. În luna aprilie, natura își revarsă din plin farmecul și frumusețile sale. Smochinii, vița de vie și rodiile și-au desfăcut de mult mugurii; lămâii, migdalii și portocalii dau în floare. Pe câmpiile și colinele din jurul Ierusalimului, verdele proaspăt și crud al ierbii se împestrițează cu anemone purpurii numite „floarea vântului”, cu albăstrele gingașe și firave ce-și înalță tulpinile lor subțiri și plăpânde spre a sorbi lumina și căldura soarelui. Mai rare, dar mai strălucitoare și impunătoare prin atracția și împărăteasca lor înfățișare, apar din loc în loc, în adierea mângâietoare și blândă a vântului de primăvară, zambilele sau iacintii și narcisii, acei crini ai câmpului nespus de frumoși, care de atâtea ori au bucurat și desfătat privirile pline de bunătate ale Domnului Hristos, în lauda cărora El a spus

^{*} Publicată original în: *Glasul Bisericii*, XXV (1966), 3-4, pp. 233-237.

neuitatele cuvinte: „*Luați seama la crinii câmpului cum cresc: nu se ostenesc, nici nu torc. Și vă spun vouă că nici Solomon, în toată mărirea lui, nu s-a îmbrăcat ca unul dintre aceștia*” (Matei 6, 28-29).

Seara de sâmbătă spre duminică a petrecut-o Mântuitorul în casa primitoare a lui Lazăr. Când soarele trimitea la asfințit ultimele sale raze asupra pământului, Domnul Iisus S-a așezat la cină cu cei ai casei, iar Lazăr era unul dintre cei ce ședeau la masă și cina împreună cu El.

Era una dintre frumoasele seri ale Orientului. La revărsarea umbrelor înserării, zvonurile și ecourile cetății sfinte a Ierusalimului se stingeau în valuri moi peste văile și colinele din jur. Din depărtările siderale apărea mantia cerului bătută cu stele scânteietoare. Printre ramurile pomilor și arbuștilor în floare se prefirau razele strălucitoare ale lunii, care începeau jocul lor de argint și de umbre, de pete albe și negre.

Maria, sora lui Lazăr, atât de mult s-a bucurat de sosirea Domnului în casa fratelui ei, că a luat mir de nard curat, de mare preț, a uns picioarele lui Iisus, le-a șters apoi cu părul capului ei, încât s-a umplut toată casa de bună mireasmă (cf. Ioan 12, 1-3).

Mulțime mare de iudei veniseră la Ierusalim de sărbătoarea Paștelui; alți iudei s-au dus la Betania să vadă pe Lazăr cel înviat de Domnul Hristos din morți. A doua zi, duminică dimineața, Iisus plecă cu ucenicii, din Betania însoțit și de iudeii care veniseră să vadă pe Lazăr, spre Sfânta Cetate. Ajungând în satul Betfage, lângă Muntele Măslinilor, Domnul a trimis doi dintre ucenicii Lui să-l aducă din satul vecin un asin. Iar ei aducându-l, Domnul S-a așezat deasupra asinului și mergeau spre Ierusalim, însoțit de ucenicii Săi și de mulțimea de iudei din Betania și din împrejurimi. Se împlinea prin aceasta o veche profeție: „*Bucură-te foarte, fica Sionului, veselește-te, fica Ierusalimului, căci iată Împăratul tău vine la tine drept și biruitor; smerit și călare pe asin, pe mânzul asinei*” (Zaharia 9, 9; Ioan 12, 15).

Drumul spre Sfânta Cetate trecea peste Muntele Măslinilor, pe o cărare ce șerpuia printre măslini bătrâni, smochini, chiparoși și rodii, pe marginea căreia străjuiau plini de farmec și mireasmă suavă oleandrii și magnoliile în floare. Era o dimineață liniștită și senină de primăvară, iar Muntele Măslinilor strălucea scăldat în lumina soarelui. Adierea răcoasă a dimineții, ce pătrundea dinspre Marea Mediterană, făcea acum loc fierbințelii zilei.

În această zi plină de lumină și farmec, când Domnul Se apropia cu ucenicii de Ierusalim, deodată a fost întâmpinat de strigătele de bucurie și triumf ale mulțimilor de iudei din Ierusalim și din împrejurimi, care veniseră la sărbătoarea Paștelui. Cuprinși de o însuflețire spontană, cu bucurie, încredere și dăruire totală, cu dragoste fierbinte, cu nețărmurită recunoștință, ei așterneau hainele lor înaintea Mântuitorului, fluturau în mâini ramuri și stâlپări de finic, pe care le rupseseră din copaci și strigau, atât cei ce mergeau înaintea Lui, cât și cei ce veneau în urmă: „*Osana Fiului lui David; binecuvântat este Cel ce vine întru numele Domnului! Osana întru cei de sus!*” (Matei 21, 9).

În timpul petrecerii Mântuitorului pe pământ, când El se hrănea cu pământului, rare au fost manifestările de recunoștință din partea celor care s-au bucurat de binefacerile bună-tății, milostivirii și iubirii Sale de oameni.

Dar, în Duminica de astăzi, numită de strămoșii noștri atât de frumos și semnificativ *Duminica Floriilor*, orbii care au dobândit vederea, șchiopii și ologii care și-au dobândit tămăduirea și au început să umble, leproșii care și-au câștigat curățirea de această grea boală, cei înviați din morți, ca Lazăr, mulțimea neștiută care a primit alinare și vindecări de tot felul de suferințe și neputințe, au izbucnit deodată cu entuziasm și bucurie de nedescris, arătând recunoștința față de Domnul Hristos, Fiul lui Dumnezeu, pentru binefacerile primite. În viața pământească a Mântuitorului, plină de atâtea osteneli, străduințe și întristări, evenimentul de astăzi este unul dintre momentele luminoase.

Una dintre cele mai frumoase virtuți care înfrumusețează sufletul nostru este *recunoștința*. Față de cine trebuie să fim noi recunoscători? În primul rând, trebuie să fim recunoscători față de părinții noștri trupești, care ne-au dat viață și au vegheat ani îndelungați asupra creșterii și formării noastre. Câte nopți au vegheat și veghează, îndeosebi mamele, la căpătâiul copiilor lor, iar aceștia, ajungând mari, trebuie să răspundă cu *recunoștință*, răsplătind jertfa neprețuită a părinților.

Sfânta Scriptură este plină de învățături cu privire la respectul și *recunoștința* pe care le datorăm părinților noștri trupești: „Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta, ca să-ți fie bine și să trăiești ani mulți pe pământul pe care Domnul Dumnezeuul tău ți-l va da ție” (Ieșirea 20, 12). Iar înțeleptul Solomon spune: „Păzește, fiule, povața tatălui tău și nu lepăda îndemnul maicii tale” (Pildele lui Solomon 6, 20). Și tot acesta spune: „Ascultă pe tatăl tău care te-a născut și nu disprețui pe mama ta când ea a ajuns bătrână” (Pildele lui Solomon 23, 22). Trebuie să fim apoi recunoscători și față de părinții noștri spirituali, care s-au străduit să ne învețe dreapta credință. De aceea, noi trebuie să le arătăm *recunoștința* nu numai cât suntem în viață, ci și după moarte, rugându-ne pentru sufletele lor și urmându-le pilda vieții: „Aduceți-vă aminte de mai-marii voștri, care v-au grăit vouă cuvântul lui Dumnezeu; priviți cu luare aminte cum și-au încheiat viața și urmați-le credința” (Evrei 13, 7).

Să fim recunoscători, de asemenea, față de profesorii și dascălii noștri, care s-au străduit, fiecare în ramura științei sale, să ne transmită învățătura și știința, pentru a ne pregăti în viață și a ne înfrumuseța și ușura viața. Căci viața fiecăruia, fiind împodobită cu rafinamentele și comorile culturii și ale artei și înnobilită de o gândire înaltă și aleasă, devine mai plăcută și mai frumoasă nu numai pentru sine, ci și pentru toți cei din jurul nostru.

Sf. Apostol Pavel ne sfătuiește astfel: „Ascultați pe mai-marii voștri și vă supuneți lor, fiindcă ei priveghează pentru sufletele voastre, având să dea de ele seamă, ca să facă aceasta

cu bucurie și nu suspinând, căci aceasta nu v-ar fi de folos” (Evrei 13, 17). Trebuie să fim ascultători și recunoscători față de conducătorii statului și față de toți cei ce sunt dregători, ca unii care se străduiesc la bunul mers al treburilor obștești și asigură tuturor liniștea, pacea și buna viațuire.

Sf. Apostol Pavel ne spune cu dreptate: „Dregătorii nu sunt frică pentru fapta bună, ci pentru cea rea. Voiești, deci, să nu-ți fie frică de stăpânire? Fă binele și vei avea laudă de la ea. Căci ea este slujitoare a lui Dumnezeu spre binele tău” (Romani 13, 3-4). Trebuie să arătăm prețuire, mulțumire și recunoștință față de toți cei ce se ostenesc și muncesc pe ogoare, în fabrici, în întreprinderi sau se îndeletnicesc cu diferite meserii sau meșteșuguri. Nimeni nu se poate lipsi de munca și ajutorul altuia. Munca fiecăruia este prețioasă tuturor și munca tuturor e folositoare fiecăruia dintre noi. Fiecare reprezintă o mare valoare înaintea lui Dumnezeu, iar noi credincioșii suntem datori să arătăm prețuire și respect fiecăruia: „Înainte de toate, să faceți cereri, rugăciuni, mijlociri, mulțumiri, pentru toți oamenii. Pentru împărați și pentru toți care sunt în înalte dregătorii, ca să petrecem viață pașnică și liniștită întru toată cuvioșia și buna-cuviință” (1 Timotei 2, 1-2).

Însă, mai presus de orice, trebuie să fim recunoscători către Dumnezeu, Părintele nostru cel ceresc, Cel ce ne dăruiește viață, sănătate, minte, înțelepciune, mulțumire și fericire pe pământ, iar după moarte ne face părtași la bunătățile Sale cele cerești și veșnice.

De aceea, noi creștinii să înălțăm rugăciuni de mulțumire și de recunoștință către Părintele Ceresc și să spunem, împreună cu cei ai Săi din ceruri, cum ne spune Sf. Evanghelist Ioan: „Vrednic ești, Doamne și Dumnezeul nostru, să primești slava și cinstea și puterea, căci Tu ai zidit toate lucrurile și prin voința Ta ele erau și s-au făcut” (Apocalipsa 4, 11).

În săptămâna care urmează, Domnul nostru Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Se pregătește, după primirea triumfală din Duminica Floriilor, pentru Pătimirile Sale, care ne-au adus

eliberarea din tirania diavolului, a păcatului, a suferințelor și a morții, adică ne-au adus mântuirea. Prin jertfa Fiului lui Dumnezeu pe Cruce, viața fiecăruia dintre noi dobândește un sens nou și o perspectivă măreață.

Nu mai suntem supuși nimicirii și neînțelegerii, ci viața noastră se prelungește în eternitate, căci Domnul Hristos, prin jertfa Sa, ne face părtași în ceruri la minunatele Sale făgăduințe și la bunătățile cele netrecătoare.

Pentru cei ce cred, Domnul Hristos sosește și acum, nu din Betania, ci din locașul Său cel ceresc, ca să intre cu mărire și strălucire, nu în cetatea Ierusalimului pământesc, ci în casa sufletului și a trupului nostru, pentru a-l curăți, a-l sfinți și a-l face templul Duhului Sfânt. Se cuvine ca în zilele sfinteii săptămâni ale mântuitoarelor Pătimiri ale Domnului să ne înfrânăm, prin post și rugăciune, pornirile, zburdările și dulcețile trupului.

Să ne zdrobim și să ne frângem inimile și cugetele semețe, căindu-ne pentru multele noastre păcate și fărâdelegi, ungând preacuratele picioare ale Domnului cu mirul lacrimilor de pocăință. „Căutați pacea cu toți și sfințenia, fără de care nimeni nu va vedea pe Domnul”, ne îndeamnă Sf. Apostol Pavel (Evrei 12, 14).

Să întâmpinăm pe Domnul Hristos cu ramurile și stâlparele faptelor bune ale iubirii de Dumnezeu și de oameni, precum mulțimile din Ierusalim L-au întâmpinat cu ramuri și cu stâlperi de finic. Să ne deschidem inimile cu bunătate și milostivire către aproapele nostru. Astfel, pregătindu-ne sufletește și trupest, să ne învrednicim de bucuria strălucitei Învieri a Domnului. Amin!

Pr. Prof. Ioan RĂMUREANU

Predică la Intrarea Domnului în Ierusalim*

(Duminica Floriilor)

II

Iubiți credincioși,

Era o dimineată frumoasă de martie, când soarele strălucitor al primăverii chema din nou natura la o nouă viață, când razele lui se revărsau din belșug peste cetatea Ierusalimului, iar plăcile de argint, care acopereau galeriile templului și care unduiau sculpturile, dădeau o și mai mare splendoare cetății sfinte. Orașul Ierusalim era plin de mulțimile venite din toate colțurile Palestinei și din țări mai îndepărtate, care se pregăteau pentru marea sărbătoare a Paștilor evreiești.

În tumultul de pe străzile Cetății Sfinte se produce deodată un freamăt, fiindcă o veste se răspândise din om în om și anume că Mesia va intra în cetate. Într-o clipă mulțimea se aliniază pe marginea drumului pe care va intra Acesta spre templu. La vederea Acestuia, mulțimile au început să strige pline de bucurie și entuziasm, solia biblică de întâmpinare: „*Osana! Binecuvântat este Cel ce vine întru numele Domnului, Împăratul lui Israel!*” (Ioan 12, 13). Erau cuvintele de bucurie cu care mulțimile întâmpinau pe Mântuitorul lumii la intrarea Acestuia triumfală în Ierusalim. Erau mulțimile care timp de trei ani și jumătate îi ascultaseră cuvintele de mângâiere și îmbărbătare, care-l sorbiseră sublima lui învățătură și se împărtășiseră

* Publicată original în: *Glasul Bisericii*, XXVII (1968), 3-4, pp. 376-380.

de dragostea Lui nemărginită și care își mărturisesc acum, unite în același cuget și aceleași sentimente, recunoștința pentru toate binefacerile primite.

Mai înainte de aceasta, vestea minunii învierii din morți a lui Lazăr, ce avusese loc cu puține zile în urmă, ajunsese la urechile tuturor și când mulțimile din Ierusalim aud că Mântuitorul se află din nou în Betania, orașul lui Lazăr, se îndreaptă spre această localitate în dorința vie de a-L vedea pe Iisus și pe Lazăr, „*pe care-l înviase din morți*” (Ioan 12, 9). Nu se vorbea de altceva decât despre acest eveniment minunat și totul vestea că Iisus nu se va putea arăta în Ierusalim, fără să fie acolo obiectul unei entuziaste manifestări de bucurie. În drumul Său spre Ierusalim, Mântuitorul se opri în Betania, la Lazăr, unde El a binevoit să accepte să ia parte la ospățul recunoștinței ca o manifestare de mulțumire a acelor care se învredniciseră să vadă marea minune pe care o făcuse Mântuitorul în localitatea lor. Era totodată și o manifestare ca un răspuns dat arhierilor, fari-seilor și cărturarilor, care, în învârtoșarea inimii lor, hotărâseră să omoare pe Iisus și pe Lazăr.

Dragostea și recunoștința cea mai curată față de Mântuitorul își găsesc expresia cea mai înaltă în atitudinea Mariei, una dintre surorile lui Lazăr. Luminată prin duiosia și mărinimia ei sufletească, ea a simțit, cu toată intimitatea acestui ospăț, că vor veni evenimente mari pentru Mântuitorul și că acesta era ospățul de despărțire. De aceea, Maria se hotărî să prefacă slujba ei smerită față de Mântuitorul într-o închinăciune fără asemănare. Sf. Evanghelist Ioan dă expresie acestui sentiment înalt prin cuvinte simple: „*Deci Maria, luând o litră cu mir de nard curat, de mare preț, a uns picioarele lui Iisus și le-a șters cu părul capului ei, iar casa s-a umplut de mirosul mirului*” (Ioan 12, 3).

Maria a anticipat prin acest gest, pătimirile și moartea Mântuitorului, pe care avea să le îndure peste puține zile. Mântuitorul a fost adânc impresionat de aceste simțăminte

ale Mariei și de aceea, la obiecția lui Iuda Iscarioteanul că ar fi fost mai bine ca acest mir să fi fost vândut în folosul săracilor, El a răspuns ucenicilor: „*Pentru ce faceți supărare femeii? Căci lucru bun a făcut ea față de Mine. Căci pe săraci totdeauna îi aveți cu voi, dar pe Mine nu Mă aveți totdeauna; că ea, turnând mirul acesta pe trupul Meu, a făcut-o spre îngroparea Mea*” (Matei 26, 10-12). Și într-adevăr ospățul se sfârșește cu trădarea lui Iuda, care mergând la mai marii preoților se învoiește cu ei să-L vândă pe Mântuitorul pentru 30 de arginți (cf. Matei 26, 14-15).

Din Betania, Mântuitorul se îndreaptă spre Betfaghe, foarte aproape de Ierusalim. În această localitate veneau aceia care aveau să se îngrijească de mielul ce trebuia să fie jertfit cu ocazia Paștilor. Acum nu mai era nevoie să-L mai caute nimeni, căci El venea singur și se înfățișa blând și smerit. Iată de ce, Mântuitorul trece prin această localitate, pentru a arăta că El este adevăratul Miel, care se va junghia de bună voie pentru mântuirea lumii din noianul păcatelor și pentru a împăca pe om cu Dumnezeu. Voia lui Dumnezeu era însă ca Fiul Său cel iubit să meargă în triumf spre locul de jertfă, în Ierusalim, de unde S-a retras întotdeauna din fața mulțimilor, care voiau să-L proclame împărat, mărturisind că împărăția Lui nu este din lumea aceasta (cf. Ioan 18, 36). El voiește să fie primit în triumf în cetatea sfântă a Ierusalimului, în cetatea străbunilor Săi și să fie recunoscut și aclamat ca adevăratul Mesia, Fiul lui David. Era ultima străduință a Mântuitorului cu care voia să miște inimile răzvrătite ale fariseilor și cărturarilor.

De aceea, intrarea Sa triumfală în Ierusalim ne zugrăvește pe de o parte slava, bunătatea și îndurarea Mântuitorului, iar pe de alta împietrirea și îndărătnicia fariseilor și a cărturarilor.

Deci, îndreptându-Se spre cetate, Mântuitorul încalcă pe asinul adus de ucenicii Săi, și, în aclamațiile pline de bucurie ale mulțimilor care-L însoțeau, se îndreaptă spre templu. Entuziasmul poporului era așa de mare, că mulți

veniseră să-L întâmpine afară din cetate purtând în mâini ramuri de finic, iar alții își așterneau chiar veșmintele pe drumul pe care avea El să treacă. Toți l-au primit pe Iisus cu bucurie și cântări de laudă, căci și mulțimile care mergeau înaintea și cele care veneau în urma Lui, strigau: „*Osana Fiului lui David; binecuvântat este Cel ce vine întru numele Domnului! Osana întru cei de sus*” (Matei 21, 9).

Numai unii nu erau părtași la această mare sărbătoare, fariseii, dușmanii neîmpăcați ai Mântuitorului, care și acum se apropie de El, cerându-l să-și mustre ucenicii pentru cele ce zic: „*Învățătorule, ceartă-ți ucenicii. Și El, răspunzând, a zis: Zic vouă: Dacă vor tăcea aceștia, pietrele vor striga*” (Luca 19, 39-40). Și cu adevărat, atunci când teama va pune stăpânire pe sufletul ucenicilor, stâncile de pe Golgota se vor despica, vestind prin aceasta dumnezeirea Celui răstignit, iar mai târziu zidurile templului sfărâmându-se, vor mărturisi că Iisus este cu adevărat Fiul lui Dumnezeu.

Entuziasmul ce creștea, a făcut și pe străinii care nu cunoșteau pe Iisus, să pună întrebarea: „*Cine este acesta? Iar mulțimile răspundeau: Acesta este Iisus, prorocul din Nazaretul Galileii*” (Matei 21, 10). Numai fariseii nu voiau să audă acest adevăr, numai ei nu voiau să recunoască realitatea. Au recunoscut totuși triumful lui Iisus, ceea ce i-a făcut să zică între ei cu multă întristare: „*Vedeți că nimic nu folosiți! Iată, lumea s-a dus după El*” (Ioan 12, 19).

În această atmosferă triumfală, Mântuitorul urcă treptele templului, este salutat de strigătele copiilor: „*Osana! Fiului lui David!*”, ceea ce a supărat și mai cumplit pe farisei. Mântuitorul observând aceasta le-a răspuns prin cuvintele psalmistului: „*Au niciodată n-ați citit că din gura copiilor și a celor ce sug Ți-ai pregătit laudă?*” (Matei 21, 16).

Sfânta Scriptură ne relatează că, drept recunoștință pentru felul în care a fost primit și ca un semn de nemărginită iubire, Mântuitorul a tămăduit bolnavi și a vindecat orbi și șchiopi.

Iată cum s-a întâmplat Intrarea Mântuitorului în Ierusalim, pe care Sfânta noastră Biserică o cinstește după cuviință în *Duminica Stălpărilor*. Prăznuim astăzi sărbătoarea Intrării Mântuitorului în cetatea sfântă, ca Domn al Păcii. Căci acesta a fost scopul venirii în lume a Mântuitorului, să împace pe om cu Dumnezeu prin jertfa Sa de pe cruce. Întreaga activitate a Mântuitorului în lume n-a fost decât un continuu îndemn către noi de a iubi pe oameni și pe Dumnezeu. Încă de la nașterea Sa în ieslea din Betleem, corul îngerilor de deasupra staulului cânta acel imn al păcii: „*Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoire!*” (Luca 2, 14). N-a fericit oare Mântuitorul pe făcătorii de pace (cf. Matei 5, 9); celor pe care îi tămăduia nu le-a adresat totdeauna cuvintele: „*Mergi în pace*” (Marcu 5, 34, Luca 7, 50). N-a sfătuit oare pe ucenicii Săi să trăiască în pace unii cu alții (cf. Marcu 9, 50) și când vor propovădui, în orice casă vor intra, să zică mai întâi: „*Pace casei acesteia*” (Luca 10, 5). După Învierea Sa din morți se arată ucenicilor și îi salută cu salutul păcii: „*Pace vouă*” (Luca 24, 36, Ioan 20, 19), iar ca un bun de mare preț pe care-l făgăduiește ucenicilor la despărțire și prin ei tuturor celor care cred în numele Lui, le zice: „*Pace vă las vouă, pacea Mea o dau vouă, nu precum dă lumea vă dau Eu*” (Ioan 14, 27). Prin toate acestea Mântuitorul a vestit adevărul de temelie al creștinismului, că acesta este religia păcii: *pacea cu Dumnezeu, pacea cu sine însuși și cu aproapele și pacea dintre popoare*. De aceea, marele profet Isaia, în viziunea lui profetică îl și numește pe Mesia: „*Domn al păcii*” (9, 5). Iar psalmistul a arătat care este caracteristica esențială a Împărăției lui Dumnezeu, când zice că în aceasta: „*Mila și adevărul s-au întâmpinat, dreptatea și pacea s-au sărutat*” (Psalmul 84, 11).

Pacea și bunăvoirea între oameni o propovăduiesc și Sfinții Apostoli, ca fiind o poruncă a „*Domnului păcii*”. Sf. Apostol Pavel scrie romanilor: „*Dacă se poate, pe cât stă în puterea voastră, trăiți în bună pace cu toți oamenii*” (Romani

12, 8), căci fără de pace și de sfințenie nimeni nu va vedea pe Domnul (cf. Evrei 12, 14). La fel și Sf. Apostol Petru scrie: „*Cel ce voiește să iubească viața și să vadă zile bune să-și oprească limba de la rău și buzele sale să nu grăiască vicleșug; să se ferească de rău și să facă bine; să caute pacea și s-o urmeze*” (1 Petru 3, 10-11).

Ca „*Domn al păcii*” îl recunosc pe Mântuitorul și mulțimile care-L întâmpină la intrarea Sa triumfală în Ierusalim. Ele îl întâmpină la intrarea Sa în cetatea sfântă cu ramuri de finic, simbolul păcii, ca recunoștință pentru pacea dăruită lor, iar ca mulțumire pentru binefacerile revărsate din belșug asupra lor ele îl întâmpină ca pe un împărat. Osanalele lor erau strigăte de bucurie, pentru Cel care venea în numele Domnului, pentru ca prin jertfa Sa pe cruce să realizeze pe pământ Împărăția Sa: *Împărăția păcii*.

Putem să întâmpinăm oare și noi pe Mântuitorul, ca odinioară mulțimile din Ierusalim? Da! Îl putem întâmpina cu același entuziasm, cu aceiași iubire când vom mărturisi prin fapte, prin viața noastră, ceea ce ne-a învățat El. Îl putem întâmpina astăzi, când Biserica Lui sărbătorește marea lui intrare în Ierusalim, prin aceia că așternem în calea care duce spre toată comoara sufletului nostru, dragostea față de El și față de semenii noștri, bunătatea și blândețea sufletului nostru, dorința noastră nestăvilită de a contribui la bunăvoirea dintre oameni, căci înlesnind pacea, noi nu împlinim numai o poruncă a Mântuitorului, ci câștigăm și mântuirea sufletului nostru.

N-a spus oare Mântuitorul că „*nu oricine Îmi zice: Doamne, Doamne, va intra în împărăția cerurilor, ci cel ce face voia Tatălui Meu Celui din ceruri*”, deci împlinirea poruncilor și una dintre aceste porunci este și porunca realizării păcii în lume. În felul acesta, calea mântuirii ce se înalță spre cer ne va fi mai ușoară, pacea fiind o adevărată cheazășie a slăvirii noastre, întrucât Împărăția lui Dumnezeu este dreptate și pace și bucuria în Duhul Sfânt (cf. Romani 14, 17).

Cu stâlpi și ramuri verzi în mână, simboluri ale păcii, să-l cântăm și noi osanale Împăratului păcii, ca odinioară mulțimile în drum spre templul din Ierusalim, și să-L rugăm să ne ajute ca să căutăm desăvârșirea, să ne găsim mângâierea, să fim uniți în cuget, să trăim în pace, pentru a ne face vrednici ca Dumnezeuul dragostei și al păcii să fie cu noi. Amin!

Arhid. Prof. Nicolae BALCĂ

Predică la Intrarea în Biserică a Maicii Domnului*

(21 noiembrie)

„Astăzi înainte-însemnarea bunăvoinței lui
Dumnezeu și propovăduirea mântuirii oamenilor,
în Biserica lui Dumnezeu luminat Fecioara
se arată și pe Hristos mai înainte Îl vestește.”
(Din *Troparul Intrării în Biserică a Maicii Domnului*)

Iubiți credincioși,

Astăzi strălucește în inimile noastre zi de bucurie și praznic sfânt. Prin hotărârea atotputernicului Dumnezeu, Sf. Fecioară Maria a fost rânduită să fie Maica cea după trup a Domnului și Dumnezeului nostru Iisus Hristos.

În Biserica Ortodoxă, nimbul de sfințenie al Sf. Fecioare Maria strălucește mai presus decât nimbul tuturor Sfinților, căci ea este „*mai cinstită decât Heruvimii și mai mărită fără de asemănare decât Serafimii*”. Pentru această înaltă și negrăită vrednicie arătată de Dumnezeu Sf. Fecioare Maria, Biserica Ortodoxă a rânduit în cinstea ei patru mari sărbători peste an. Sărbătoarea de astăzi o cunoaștem sub numele de *Intrarea în Biserică a Maicii Domnului*. Se numește așa pentru faptul că aceea care este mai înainte de naștere Fecioară și după naștere Fecioară, în Biserica cea Sfântă se aduce.

* Publicată original în: *Glasul Bisericii*, XV (1956), 11, pp. 599-603.

De aceea, este bine să cunoaștem și noi creștinii de azi semnificația acestei sărbători, pentru ca viața noastră să crească și să sporească în sfințenie, să devină mai curată, mai îmbunătățită, mai apropiată de Dumnezeu. Să încercăm să ne imaginăm acum cele petrecute în zilele apropiate de Întruparea Domnului Hristos. Vedem parcă în cetatea Nazaretului din Galileea, chipurile a doi bătrâni, Ioachim și Ana, care-și petreceau zilele într-o atmosferă de pace, de liniște cucernică și rugăciune. Cunoscuseră multe lucruri frumoase în viață, se bucurau de o sănătate deplină și aveau îndestulare din roadele pământului. Dar viața lor liniștită și luminoasă era tulburată de umbra unei tristețe: nu aveau copii. Deși bătrâni, ei stăruiau în rugăciuni, rugând cu lacrimi pe Dumnezeu să le dăruiască prunci. La iudei era mare necinste pentru familia care nu avea copii, căreia i se stingea spița neamului. Rugăciunea lor către Dumnezeu era caldă și puternică, și-i vedem deseori rămânând într-o atitudine de contemplație, încrezători în bunătatea nemărginită a lui Dumnezeu.

Era un obicei vechi la iudei ca pruncul cel întâi născut să fie închinat Casei Domnului, la templul din Ierusalim. Bătrânii Ioachim și Ana făgăduiră în taină înaintea Domnului că de li se va dăruia un copil, băiat sau fată, o să fie încredințată Domnului la templul din Ierusalim.

Dumnezeu a ascultat rugăciunile celor doi bătrâni, iar Ana a născut o pruncă pe care au numit-o Maria sau Mariam. Acest nume mai fusese purtat în trecut la evrei de sora lui Moise și Aaron, care se numise Mariam (cf. *Leșirea* 15, 20). *Fruct al unui pântece neroditor, Maria a odrăslit ca un trandafir în zăpezile vârstei înghețate a părinților ei.*

Numele Maria sau Mariam are mai multe înțelesuri, cel mai cunoscut fiind acela de „Stăpână” sau „Doamnă”. De asemenea, Maria mai înseamnă și „cea plină de dar”, pentru că ea avea să fie Maica Vieții, mama cea după trup a Domnului Hristos, prin care ni s-a dăruit nouă harul și adevărul; Maria sau Miriam mai

înseamnă și „luceafărul dimineții”. După unii, numele de Maria sau Miriam mai înseamnă și „steaua sau luceafărul mării”, numire devenită populară din timpul Fericitului Ieronim (*De nominibus hebraicis. De Exodo*, în PL XXIII, col. 833; *De Matthaeo*, în PL XXIII, col. 886). Această numire a devenit cunoscută și la noi românii datorită marelui poet Mihai Eminescu, care începe una din poeziile sale prin versurile: „Rugămu-ne-ndurărilor, Luceafărului mărilor” (*Poezia Rugăciune*).

După naștere, prunca Maria a petrecut trei ani în liniștea casei părintești. În viața monotonă și tristă a bătrânilor Ioachim și Ana, Maria, răsărită ca un „*crin de prin vâlcele*” (*Cântarea Cântărilor* 2, 1), a adus veselie și speranță. Nespusă era bucuria părinților, încât și ei puteau spune ca înțeleptul Solomon: „*Flori pe câmp s-au arătat și a sosit vremea cântării, în țarină glas de turturea se aude*” (*Cântarea Cântărilor* 2, 12).

După trei ani, prunca Maria a părăsit liniștea căminului părintesc. La această vârstă fragedă, când copilul este mai drăgălaș, iar prin gingășia și voioșia lui firească poate să descrețească fruntea îngrijorată a părinților, alungându-le supărarea și apăsarea de pe inimă, prunca, potrivit făgăduinței făcute, a fost închinată templului din Ierusalim. În mintea lor, părinți Sfintei Fecioare se mângâiau poate de pe acum cu speranța că într-o zi va fi și ea mamă, ridicând cinstea neamului lor printre celelalte familii ale lui Israel. Dar nu știau că în vatra părintească, la umbra finicilor și sicomorilor, va alerga într-o zi Însuși Fiul lui Dumnezeu, copilul Iisus, înzestrat cu un farmec deosebit și îmbrăcat într-o lumină care venea de dincolo de zările acestei. La templul din Ierusalim, Maria a fost încredințată arhiereului Zaharia, pentru ca prunca să viețuiască în legea cea sfântă. Acest moment este sărbătorit azi: *Intrarea în Biserică a Sfintei Fecioare* și pregătirea ei din timp pentru a putea deveni cortul Dumnezeului Celui viu, a Domnului Hristos.

Pe unii ne-ar împinge poate curiozitatea să mai aflăm cum a petrecut Sfânta Fecioară anii copilăriei sale la templul

din Ierusalim. Învățăatul iudeu Iosif Flaviu ne spune că pe lângă templul din Ierusalim se construiseră imobile cu trei caturi în care se aflau locuințe pentru personalul slujitor al templului, leviți, preoți și arhieriei. Tot aici se mai aflau locuințe separate pentru văduvele consacrate serviciului religios și pentru fecioarele închinat templului (*Antiquitates Iudaicae*, VIII, cap. 33). În mijlocul acestor persoane consacrate templului a viețuit și Sfânta Fecioară sub supravegherea preoților, rugându-se neîncetat, citind Sfânta Scriptură și lucrând în orele libere.

La vârsta de 14-15 ani, după legea iudaică, fecioarele consacrate puteau să părăsească templul și să meargă în familiile cărora aparțineau, spre a se căsători, ca și celelalte fecioare.

Însă, Sf. Fecioară Maria a făcut cunoscut arhieriei și preoților că părinții ei, încă de la naștere, au închinat-o lui Dumnezeu, iar acum, devenită mare, ea însăși a făcut făgăduință lui Dumnezeu de a trăi toată viața în sfântă și curată feciorie. Pentru păstrarea nevătămată a făgăduinței sale, a fost logodită cu rudenia sa, bătrânul și dreptul Iosif, trecut de optzeci de ani, cunoscut pentru viața lui aleasă.

Dumnezeu a plăsmuit pe Sfânta Fecioară nu numai cu frumusețe trupească, ci mai ales a împodobit-o cu frumusețea nepieritoare a sufletului, curățind-o de păcate și pregătind-o din pruncie pentru a fi vas primitor al darurilor Sfântului Duh. I-a luminat mintea, pentru a o face capabilă să primească cunoștința adevărului; i-a încălzit simțirea cu focul dragostei dumnezeiești; i-a aprins voința de dorirea și săvârșirea binelui. Prin revărsarea harului și puterii Sfântului Duh, Dumnezeu a pregătit-o treptat și sufletește pentru a o face cel mai curat templu al Dumnezeului celui întrupat. De aceea și pictorii se întrec în a ne zugrăvi chipul Sfintei Fecioare în trăsăturile cele mai frumoase, cele mai distinse, vrednice de Maica lui Dumnezeu.

Taina cea din veac ascunsă începe de astăzi să se descopere. În această alegere a Sfintei Fecioare de a fi mama cea

după trup a Domnului nostru Iisus Hristos s-a arătat bunăvoința și iubirea lui Dumnezeu pentru oameni.

Patriarhii, dreptii și profeții Vechiului Testament se rugau neîncetat ca din templul cerului să coboare în templul pământului Fiul lui Dumnezeu, ca să izbăvească omenirea din stăpânirea diavolului și a păcatului.

Sf. Fecioară Maria s-a făcut pod care ne trece de la cele pământești la cele cerești, scară a lui Iacob pe care urcau și coborau îngerii. Nespus și neîntrecut de frumoase sunt laudele care se aduc Sfintei Fecioare Maria în cântările Bisericii noastre. Ea este numită: *grădina desfătărilor, locașul bucuriei, luceafărul zorilor, raza zilei, veselia tuturor neamurilor, învățătoarea credincioșilor, cunoștința harului, bucuria celor pământești și a celor cerești, îndrăznirea muritorilor către Dumnezeu, călcarea rătăcirii și amăgirii diavolești, limanul sufletelor, curățirea a toată lumea, acoperământul lumii mai înalt decât cerul, începătoarea renașterii, deschiderea ușilor paradisului, cheia împărăției lui Hristos, tronul Atotțiitorului, palatul împăratului tuturor, ușa mântuirii, comoara curăției, chipul și lauda fecioriei, buna educatoare a fecioarelor, nădejdea cea neclintită a mamelor, ocrotitoarea celor în strâmtoare, podoaba aleasă a sufletelor credincioșilor, lauda preoților și a tuturor slujitorilor lui Hristos, rai însuflețit care a rodit pe pomul vieții, pe Hristos, crinul cel cu bun miros, care umple de mireasmă pe cei credincioși, Stăpâna lumii, Preacurata și pururea Fecioară Maria, Maica Dumnezeului nostru.*

Pe aceasta, văzându-o în descoperirea dumnezeiască, înțeleptul Solomon o salută prin cuvintele: „Cine-i aceasta, ziceau ele, care ca zarea strălucește și ca luna-i de frumoasă, ca soarele-i de luminoasă și ca oastea de război temută?” (Cântarea Cântărilor 6, 10). Intrarea în Biserică a dumnezeieștii Fecioare este îndoită: una văzută, cea de pe pământ, care s-a făcut în templul din Ierusalim; alta nevăzută, aceea din Biserica triumfătoare, unde Sfântă Fecioară se află în fruntea

cetelor Sfinților, a Îngerilor și Arhanghelilor, a Heruvimilor și Serafimilor. Cea dintâi a umplut de slavă templul lui Solomon; cea de a doua umple de slavă cerul, templul cel nefăcut de mână al lui Dumnezeu.

Domnul Iisus Hristos a arătat o dragoste deosebită copiilor și ne-a spus că mare grijă trebuie să avem de ei: „*Vedeți să nu disprețuiți pe vreunul din aceștia mici, că zic vouă: Că îngerii lor, în ceruri, pururea văd fața Tatălui Meu, Care este în ceruri*” (Matei 18, 10).

Sfânta Scriptură îndeamnă cu blândețe pe copii: „*Ascultă, fiul meu, învățătura tatălui tău și nu lepăda îndrumările mamei tale*” (Pildele lui Solomon 1, 8). Pe lângă aceasta, le recomandă ca învățăturile cele bune care aduc bunătatea și credincioșia, să le scrie fiecare „*pe tăblița inimii sale*” (cf. Pildele lui Solomon 3, 3). Să nu disprețuiască învățătura cea bună a părinților, căci „*povața este un sfeșnic bun și legea o lumină, iar îndemnurile care dau învățătură sunt calea vieții*” (Pildele lui Solomon 6, 23). Dumnezeu dorește ca noi toți, părinți și copii, să devenim aleșii Săi preaiubiți, îmbrăcându-ne cu milostivirile îndurării, cu bunătate, cu smerenie, cu blândețe, cu îndelungată răbdare, îngăduindu-ne unul pe altul și iertând unul altuia, după cum Hristos ne-a iertat nouă (cf. Coloseni 3, 12-15).

Să avem încredere în puterea și bunătatea lui Dumnezeu. Pe cei ce împlinesc legea Domnului, așa cum au împlinit-o bătrânii și dreptii Ioachim și Ana cu prunca lor Maria, Dumnezeu nu-i părăsește, nici pe ei, nici pe copiii lor: „*Tânăr am fost și am îmbătrânit și n-am văzut pe cel drept părăsit, nici seminția lui cerând pâine; Toată ziua dreptul miluiește și împrumută și seminția lui binecuvântată va fi*” (Psalmul 36, 25-26).

Sfântă și preacurată Fecioară Maria, care ai intrat astăzi în Biserica cea sfântă a Domnului, pregătindu-ți trupul și sufletul spre a fi vas curat al Dumnezeului celui Întrupat, tu singura din toate femeile lumii care te-ai învrednicit de cinstea

cea negrăită de a fi Maica Domnului nostru, fii solitoarea cea buna și du rugăciunile noastre la Fiul Tău și Dumnezeuul nostru. Roagă-L să reverse cu îndurare asupra noastră și asupra copiilor noștri milele Sale cele bogate, ca noi toți să petrecem această viață trecătoare în iubire unii față de alții. Iar după împlinirea datoriei noastre în această viață, să ne bucurăm și de bunurile Sale cele cerești în Împărăția Sa cea veșnică. Amin!

Pr. Prof. Ioan RĂMUREANU

Predici la Sfinți

**Predică la Sfântul Ierarh Calinic
de la Cernica***
(11 aprilie)

Iubiți credincioși,

Din dumnezeiasca Revelație cunoaștem că puterea și harul lui Dumnezeu sunt pururea lucrătoare în lume, căci El poartă grijă de făpturile Sale, pe care le-a creat din iubirea și bunătatea Sa. Harul Preasfântului Duh, cel de viață făcător, nu contenește să se reverse asupra credincioșilor, îi curățește de greșeli și păcate, îi întărește în credință, dragoste și nădejde, îi înnoiește și-i sfințește. Căci, după mărturia Sf. Evanghelist Ioan, „Vântul suflă unde voiește” (Ioan 3, 8).

Roadele lucrării Duhului Sfânt s-au arătat și în inimile acelor credincioși și credincioase din Biserica noastră, care și-au petrecut viața fie în liniștea schiturilor și a mănăstirilor așezate în luminișurile și poienile împodobite cu flori din mijlocul pădurilor, în singurătățile munților, cunoscute doar viețărilor sălbatice, sau în dumbrăvile și câmpiile răcoroase ale râurilor, fie în orașele și satele țării noastre.

„În orice neam – ne spune Sf. Apostol Pavel – cel ce se teme de El și face dreptate este primit de El” (Faptele Apostolilor 10, 35). Numele, nevoințele și ostenele multora dintre acești monahi, pustnici sau sihaștri care, în trupuri fiind, s-au străduit să împlinească trăirea chipului îngeresc în grădina cea plină de mireasmă duhovnicească a Bisericii

* Publicată original în: *Glasul Bisericii*, XXIV (1965), 3-4, pp. 236-240.

noastre strămoșești, le știe numai Preabunul și Milostivul Dumnezeu. Doar numele câtorva au ajuns până la noi, între aceștia aflându-se și Sf. Ierarh Calinic de la Cernica, a cărui sfântă pomenire o facem astăzi.

Sfântul Calinic s-a născut în București, la 7 octombrie 1787, din părinți evlavioși, temători de Dumnezeu și iubitori de oameni. La primirea Tainei Botezului, i s-a dat numele de Constantin. În anii copilăriei, o năzuință spre cele duhovnicești, o înclinare spre cele cerești, daruri moștenite de la părinții săi, îi mâneau pașii, mai ales în zi de sărbătoare, spre Mănăstirea Cernica.

În floarea tinereții, când avea numai douăzeci de ani, el s-a hotărât să intre în această mănăstire, închinându-și toată viața lui Dumnezeu, stăruind neîncetat în rugăciune, post, ascultare și nevoințe de tot felul. După un an de ucenicie, el a fost tuns în monahism, schimbându-i-se numele, potrivit pravilei călugărești, în Calinic, nume pe care l-a purtat cu cinste toată viața. Numele de Calinic, tălmăcit în limba noastră românească, înseamnă „bun biruitor”. Într-adevăr, el s-a arătat vrednic de numele său, căci s-a biruit pe sine, a biruit patimile și slăbiciunile, făcându-se vas sfințit și floare aleasă a lui Dumnezeu.

A primit pentru alesele sale însușiri, darul diaconiei, după aceea darul preoției și apoi a fost hirotosit duhovnic. Renumele său de duhovnic era atât de mare, că veneau la el să se mărturisească nu numai un mare număr de monahi și credincioși, ci chiar și mitropolitul de atunci al țării (Mitropolitul Nectarie).

Pentru virtuțile și purtarea sa aleasă, monahii din Mănăstirea Cernica l-au ales apoi stareț, vrednicie pe care a împlinit-o cu multă pricepere și râvnă treizeci și unu de ani. În Mănăstirea Cernica s-a nevoit patruzeci și trei de ani, arătându-se pentru toți bun, milos, darnic, cu viață aleasă și plăcută. Chipul său strălucea de frumusețea curăției inimii, de bunătate, de bucurie duhovnicească, de înzestrarea în rugăciunile sale cu puterea și harul lui Dumnezeu.

În anul 1850, el a fost ales episcop al Râmnicului, unde a păstorit șaisprezece ani, deși el era mai bucuros să rămână în liniștea Mănăstirii Cernica. Aici a împlinit multe din lipsurile Episcopiei Olteniei. A reparat și zidit locașurile sfinte, din roadele trudei și ostenelilor sale, iar unele din lucrările sale dăinuiesc până astăzi la Râmnic și în alte părți ale Olteniei.

Cu toate grijile și multele lui ocupații, atât la Mănăstirea Cernica, dar mai ales la Episcopia Râmnicului, „*el nu înceta ziua și noaptea – cum ne spune Anastasie Baldovin, ucenicul și biograful său, – veghind, abținându-se de la toate cele ce sunt lumești și plăcute lumii, pentru că chiar trupul său îl ostenea și-l pedepsea, încât toată viața nu s-a culcat ca ceilalți oameni, întins pe pat, nici nu s-a dezbrăcat de hainele sale, ci, puțin somn cât gusta, ședea rezemat cu mâinile sale pe un jeț, îmbrăcat, cu mijlocul încins cu o curea de piele, iar ziua lucra cu monahii la slujirile cele mai grele*”.

În ceea ce privește hrana zilnică, el „*a început a adăuga nevoință peste nevoință, și și-a pus o asemenea rânduială, ca toată săptămâna să nu mănânce bucate fierte la foc, ci numai pâine cu apă, după apusul soarelui, și nici de aceasta să nu se sature*”. Începând din 1820, vreme de cincizeci de ani, el n-a mâncat nici carne, nici pește, ci numai verdețuri sau legume fără untdelemn, iar de acestea numai o dată pe zi; unt, brânză și lapte gusta numai sâmbăta, câte puțin, ca să biruiască mândria.

Sfântul Calinic a practicat sărăcia de bună voie, până la renunțarea de sine, biruind egoismul și pofta de avuție. N-a păstrat nimic pentru sine, împărțind și dăruind totul celor lipsiți și săraci. În chilia lui de călugăr, nu se găsea decât un urcior de apă. A transformat Episcopia Râmnicului în „metoc al săracilor” și nu se supăra dacă aceeași persoană îi cerea ajutorul mai des. Era trist și nemângâiat numai când se sfârșeau banii de ajutorat săracii, bolnavii și neputincioșii. Adesea, și-a amanetat lucrurile sale, pentru a ajuta pe cei ce se aflau în boală și suferință. El însuși ne spune în testamentul

său: „N-am adunat aur și argint, n-am voit să am nici haine de prisos, nici orice fel de lucruri, ci numai cele singure de nevoie trupului [...], punându-mi toată nădejdea în purtarea de grijă a lui Dumnezeu. Drept aceea, nimenea să nu ostenească după moartea mea, cercând sau iscodind orice fel de adunare a chiliei mele, căci eu nici de îngropare, nici de pomenire nu las ceva. Iar pentru îngropare, mă rog acelora ce-și aduc aminte de moartea lor, să-mi târască păcătosul meu trup la oricare biserică săracă și acolo lângă trupuri să-l îngroape”.

Sfântul Calinic a cucerit inimile tuturor prin bunătate, blândețe, smerenie și cuviință. În locul aprinderii și iuțelii la mânie, el a cultivat blândețea, iubirea, înfrânarea de la vorbe deșarte și urâte; în locul mândriei, smerenia cea mai adâncă. Era mare prin virtuțile sale și nu se arăta, era plin de daruri și nu se mândrea. Ucenicul său spunea despre el: „Era atât de blând și smerit cu inima încât credea cineva că era în fața sa un înger ceresc cu care vorbește, iar nu om pământesc”. „Îi cunoșteam de aproape viața sa cea sfântă; deși eram călugăr tânăr, mă minunam de așa viață supranaturală, mă minunam, zic, mai mult, pentru că citisem viețile tuturor Sfinților Părinți, și acum vedeam că servesc un sfânt viu în ființă”.

Pentru credința, bunătatea, curățenia și viața lui sfântă, Dumnezeu l-a învrednicit, încă din timpul petrecerii sale pământești, cu darul facerii de minuni. Ostenelile și viețuirea sa cea sfântă au ajuns să fie cunoscute nu numai de ierarhii și slujitorii Bisericii, ci chiar și de conducătorul de atunci al țării, marele domnitor Alexandru Ioan Cuza, care a spus despre Sfântul Calinic: „Episcopul Râmnicului, Calinic, este adevăratul și sfântul călugăr al lui Dumnezeu și ca el, altul nu mai este în toată lumea”.

După șaisprezece ani de păstorire la Râmnic, slăbit de posturi îndelungate, de osteneli și griji, de bătrânețe și boală, Sf. Ierarh Calinic, simțindu-și sfârșitul aproape, s-a întors în liniștea Mănăstirii Cernica, spre a-și încredința sufletul lui Dumnezeu. Dumnezeu l-a chemat la Sine în ziua

de 11 aprilie 1868, în Săptămâna Luminată, și a fost îngropat în Biserica „Sfântul Gheorghe”, ctitoria sa. Pe lespedea mormântului său, au fost săpate următoarele cuvinte, care mărturisesc credința, smerenia, bunătatea și iubirea sufletului său curat și sfânt:

„Vre-un act de caritate
Sau credința-n Dumnezeu
Sper că-n eternitate
Va-nsoți sufletul meu.”

Pentru darurile cu care l-a învrednicit Dumnezeu, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în ședința din 28 februarie 1950, a hotărât ca cinstita lui pomenire să se facă la 11 aprilie în fiecare an, în ziua mutării sale la cele cerești. Câțiva ani mai târziu, la 23 octombrie 1955, cinstitele sale moaște au fost așezate în biserica Mănăstirii Cernica, cu mare strălucire, cu rugăciuni și mulțumiri pline de recunoștință față de Atotputernicul Dumnezeu.

Am înfățișat pe scurt viața cea cuvioasă a Sf. Ierarh Calinic, ca și noi, creștinii de astăzi, luând pildă de la faptele și nevoințele lui, să ne întărim în credință și nădejde, să sporim în iubire și fapte bune. Noi nu suntem atât de puternici în virtute și atât de tari în credință, ca să ducem o viață așa de curată și sfântă ca Sfântul Calinic, dar trebuie să năzuim fiecare la împlinirea sfintelor porunci ale lui Dumnezeu, făcând din sufletele și trupurile noastre, cum spune Sf. Apostol Pavel, „*temple ale Duhului Sfânt*” (1 Corinteni 6, 19).

Fiecare din noi primește darurile Sfântului Duh și se cuvine să arătăm în viața noastră pământească roadele Duhului: „*dragostea, bucuria, pacea, îndelungă-răbdarea, bunătatea, facerea de bine, credința, blândețea, înfrânarea, curăția*” (Galateni 5, 22-23).

Să luăm aminte la faptele și nevoințele cele cucernice și curate ale Sfântului Calinic, ca să învățăm de la el smerenia,

curăția inimii, înfrânarea, cumpătarea, bunătatea, servirea și iubirea aproapelui. Sf. Ierarh Calinic a arătat mare prețuire și dragoste de muncă, iar din roadele trudei și ostenelilor sale, el a ajutat pe cei în suferință, lipsă, boală și neputință. El a iubit poporul și patria noastră și, pretutindeni pe unde a trecut, s-a străduit să întemeieze locașuri și așezăminte, spre folosul filor Bisericii și patriei noastre. El s-a rugat cu inimă caldă Atotputernicului Dumnezeu, să potolească răutatea și ura din lume, să înceteze neînțelegerile, vrajbele și războaiele dintre popoare, ca să domnească pretutindeni dragostea, frățietatea, buna înțelegere și pacea.

Atotputernicul Dumnezeu, cel bogat în milostiviri și binefaceri, să reverse peste noi harul Preasfântului Său Duh, să ne curețe de greșeli și păcate, precum a curățat, înnoit și sfințit și pe cuvioasa Maria Egipteanca, a cărei pomenire o facem de asemenea astăzi, care mult s-a căit și zdrobit cu inima, și multe lacrimi a vărsat pentru păcatele ei.

Să nu uităm ca în rugăciunile noastre către Dumnezeu să cerem ajutorul și mijlocirea Sf. Ierarh Calinic, cel ce s-a învrednicit să fie podoaba Bisericii noastre și vas sfințit al Dumnezeirii.

Sfinte Ierarhe Calinic, ajută-ne cu sfintele tale rugăciuni, să ducem și noi viață curată, sfântă și bineplăcută lui Dumnezeu, iar în clipa în care vom trece dincolo de zările acestei vieți, să ne învrednicim și noi de lumina cea neînserată a lui Hristos, în împărăția Sa cea cerească și veșnică. Amin!

Pr. Prof. Ioan RĂMUREANU

Predică la Sfântul Mare Mucenic Dimitrie, Izvorătorul de mir* (26 octombrie)

I

Iubiți credincioși,

Sărbătorim astăzi, după străvechea rânduială a Bisericii noastre, prăznuirea Sf. Mare Mucenic Dimitrie, Izvorătorul de Mir. Inimile noastre se umplu de bucurie duhovnicească, ori de câte ori săvârșim prăznuirea Sfinților, deoarece prin rugăciunile lor, Sfinții sunt ajutătorii și mijlocitorii noștri către Dumnezeu. Datorită viețuirii lor curate, sfinte și bine plăcute lui Dumnezeu, Sfinții se bucură de o cinstită deosebită din partea credincioșilor.

Astăzi, prin cântările, imnurile și rugăciunile ei, Sfânta noastră Biserică a împletit în cinstea Sfântului Dimitrie, cununi de laudă și de mulțumire. În această atmosferă de rugăciune și de mireasmă duhovnicească, se cuvine să cunoaștem mai de aproape viețuirea, faptele și pătimirea sa pentru Hristos, pentru ca momentele sărbătorești de astăzi să fie pentru noi toți un prilej de zidire sufletească și de întărire în credință și dragoste către Dumnezeu.

După cum ne spune *Sinaxarul* Sfântului Dimitrie, acesta a trăit în cetatea Tesalonicului din Grecia, în veacul al IV-lea, în timpul împăraților romani Dioclețian și Galeriu, numit și

* Publicată original în: *Glasul Bisericii*, XXXV (1976), 9-12, pp. 852-856.

Maximian. Se trăgea dintr-o familie de bun neam și, datorită aleselor sale calități, a reușit să ajungă până la vrednicia de consul în împărăția romană. După trei sute de ani de la Întruparea Mântuitorului nostru Iisus Hristos, lumina credinței creștine reușise să pătrundă până la marginile îndepărtate ale Imperiului roman. Ea a ajuns și în provinciile Peninsulei Balcanice și îndeosebi în provincia Macedonia, a cărei capitală era orașul Tesalonic, unde în anii 51 și 57 a predicat Sf. Apostol Pavel. Marea răspândire a creștinismului n-a bucurat însă pe împărații romani din vremea aceea, Dioclețian, originar din Iliria, și Galeriu, originar din Sardica, astăzi Sofia. Se cunoaște că mama lui Galeriu era o daco-romană din cetatea Romula, astăzi localitatea Reșca din Oltenia, care s-a mutat după anul 248 din cauza năvălirii carpilor, în sudul Dunării, unde un oraș a primit, în cinstea ei, numele de Romulianum. Atât Dioclețian, cât și ginerele său Galeriu, erau admiratori zeloși ai culturii, religiei și tradițiilor păgâne ale romanilor. Pentru a opri răspândirea creștinismului, ei au dat, la începutul secolului al IV-lea, mai multe edicte de persecuție, prin care au pornit mare prigonire împotriva acelor care se lepădau de cultul idolo-păgâni și treceau la credința Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

În locul închinării la zei și la idoli și în locul superstițiilor păgânești, creștinii învățau pe oameni să se închine singurului și adevăratului Dumnezeu spiritual și nevăzut, căci, după cum ne-a descoperit Domnul Hristos „*Duh este Dumnezeu și cei ce Îl se închină trebuie să Îl se închine în duh și în adevăr*” (Ioan 4, 24).

Împăratul Dioclețian și cezarul său Galeriu au luat mai întâi aspre măsuri contra creștinilor din provinciile sud-dunărene. Aproape toate cetățile situate de-a lungul Dunării au dat numeroși martiri în acest timp. Apoi, Galeriu, numit și Maximian, a fost trimis în cetatea Tesalonicului să aplice edictele de persecuție contra creștinilor. Ajungând aici, a poruncit

să fie prinși creștinii care propovăduiesc un Dumnezeu spiritual și nevăzut și nu se închină la statuile zeilor care se văd, căci unii dintre păgânii naivi credeau că zeii chiar locuiesc în aceste statui cioplite de oameni. Creștinii știau că aceste statui ale zeilor sunt chipuri cioplite, făcute de mâini ome-nești, iar Dumnezeul cel adevărat, spiritual, negrăit și nevă-zut, nu poate locui în ele. Cu toate că Dumnezeu nu poate fi văzut cu ochii trupești de către oameni, după cuvântul Dumnezeiescului Apostol Pavel, El nu este departe de fie-care din noi, „căci în El trăim și ne mișcăm și suntem, precum au zis și unii dintre poeții voștri: căci ai Lui neam și suntem” (Faptele Apostolilor 17, 28).

Sfântul Dimitrie, care era vestitorul credinței celei adevărate a Domnului Hristos, a fost prins de ostașii lui Maximian și adus înaintea acestuia, care s-a mâniat foarte tare și a poruncit să fie aruncat îndată în temniță.

Împăratul Maximian era mare iubitor de petreceri și distracții. Îi plăceau îndeosebi jocurile, întrecerile și luptele dintre gladiatorii de la circ. El se lăuda mai ales cu un gla-diator puternic, numit Lie, mult apreciat de împărat și de păgâni pentru mărimea și puterea lui. Nimeni nu putea să-l biruiască și nici nu cuteza să se măsoare cu el, încât acesta ucise mulți bărbați, printre care unii erau creștini. Având încredere în puterea nebiruită a lui Lie, împăratul Maximian îndemna pe cetățeni să se întreacă în luptă cu favoritul său. Atunci, un oarecare tânăr creștin, numit Nestor, văzând pierderea atâtor vieți care se făcea de păgânul Lie, ști-ind că înaintea lui Dumnezeu niciun dar nu este mai pre-țios pentru oameni decât viața pe care le-a dăruit-o El, a mers la Sfântul Dimitrie în temniță și i-a spus: „Bărbat al lui Dumnezeu, vreau să mă lupt cu Lie, roagă-te pentru mine”. Sfântul Dimitrie l-a însemnat cu semnul cinstitei și de viață făcătoarei Cruci pe frunte, și i-a zis: „Și pe Lie vei birui, și pentru Hristos vei mărturisi”. După întâlnirea cu Sfântul Dimitrie, Nestor având credință în ajutorul și în puterea cea

nebiruită a lui Dumnezeu, porni cu îndrăzneală să se lupte cu Lie cel puternic și birui semeția acestuia, și-l răpuse. Atunci s-a mâniat tare împăratul Maximian văzând înfrângerea și răpunerea lui Lie și s-a rușinat pentru lauda deșartă.

Aflând că Sfântul Dimitrie a încurajat și a întărit pe Nestor prin rugăciunile sale către Dumnezeu cel adevărat, împăratul a trimis ostași să-l străpungă cu sulile, pentru că s-a făcut pricina înfrângerii lui Lie. După aceasta, creștinii cucernici au înmormântat trupul Sfântului Dimitrie pe locul pătimirii lui. Dar preacuratul și cinstitul lui trup n-a fost supus, după legile firii, stricăciunii și putrezirii, ci, prin puterea lui Dumnezeu, a rămas nevătămat și a săvârșit multe fapte minunate și tămăduiri de boli, cum aflăm din viața Sfântului.

Credincioșii orașului Tesalonic, din Grecia, unde se află până astăzi cinstitele sale moaște, s-au bucurat în chip deosebit de binefacerile și ocrotirea Sfântului Dimitrie, îl cinstesc cu mare credință și-l socotesc patronul și ocrotitorul orașului lor. Se crede că, după originea și neamul părinților săi, Sfântul Dimitrie era din cetatea Sirmium, așezată pe râul Sava, un afluent al Dunării. În amintirea pătimirii pentru Hristos a Sfântului Dimitrie, acest oraș a primit numele de Mitrovița, oraș care există până astăzi cu acest nume în Serbia. Sfântul Dimitrie se bucură de mare cinstire din partea credincioșilor români de pretutindeni. În unele părți ale țării noastre, credincioșii țin în seara ajunului sărbătorii Sfântului Dimitrie, o veche și frumoasă datină, păstrată din generație în generație. Copiii satelor aprind în această seară focuri pe la răspântii numite „focul lui Sâmedru”. Iar bunii credincioși, bărbați și femei, aleargă din toate părțile și le împart tuturor daruri. Se creează astfel, prin păstrarea acestei datini străvechi, o comuniune de iubire și de bucurie duhovnicească între toți credincioșii care iau parte la ea. Această străveche datină și însuși cuvântul „Sâmedru” arată că sărbătoarea Sfântului Dimitrie e foarte veche la noi români.

Harul lui Dumnezeu prin care se dăruiește mântuire tuturor oamenilor s-a arătat îndeosebi prin Sfinții Săi. Sfinții și dreptii bine plăcuți lui Dumnezeu au împlinit în această viață ceea ce ne spune Sf. Apostol Pavel: „*Purtând totdeauna în trup omorârea lui Iisus, pentru ca și viața lui Iisus să se arate în trupul nostru*” (2 Corinteni 4, 10).

Moăștele Sfinților s-au învrednicit să dăruiască, prin harul cel nevăzut al lui Dumnezeu, vindecări minunate și au adus alinare și ușurare în multe suflete. Rugăciunile către Sfinți ne sunt tuturor folositoare în multe din nevoile noastre trupesti și în necazurile noastre sufletești. Sfinții se roagă neîncetat lui Dumnezeu și mijlocesc pentru noi toți să dobândim iertarea păcatelor, să petrecem viață pașnică, curată, sfântă și nebântuită de viforul ispitirilor și păcatelor, ca să ne învrednicim împreună cu ei de bunătățile cele netrecătoare și cerești.

Cunoscând credința și dragostea pentru Hristos a Sfântului Dimitrie, se cuvine să luăm pildă de la viața lui curată și sfântă, ca să ne învrednicim să petrecem zilele viețuirii noastre pământești în sfințenie și să ne întrecem unii pe alții în dragoste și în facerea de bine. În străduințele noastre zilnice de a ne apropia de Dumnezeu, trebuie să luăm pildă de la Sfinți, căci ei sunt cei mai aleși prieteni și slujitori ai lui Dumnezeu. Idealul vieții creștine este viața curată și sfințenia. Domnul Hristos s-a rugat Tatălui ceresc în grădina Ghetsimani, înainte de cutremurătoarele Sale pătimiri, spre a întări pe Sfinții Săi Apostoli în sfințenie: „*Sfîntește-i pe ei întru adevărul Tău; cuvîntul Tău este adevărul*” (Ioan 17, 17). „*Ci, după Sfântul Care v-a chemat pe voi, fiți și voi înșivă sfinți în toată petrecerea vieții. Că scris este: «Fiți sfinți, pentru că Eu sunt Sfânt»*” (1 Petru 1, 15-16). Lucrarea sfințitoare și înnoitoare a sufletelor noastre se săvârșește prin puterea dumnezeiască a harului Duhului Sfânt care coboară asupra fiecărui credincios prin Sfintele Taine. Pentru ca harul Sfântului Duh să fie însă cu adevărat lucrător în inimile noastre, Dumnezeu cere de la noi conlucrarea noastră, care se arată prin credința statornică și prin faptele bune

săvârșite în viață. Această conlucrare o arată Mântuitorul prin cuvintele: „Rămâneți în Mine și Eu în voi. Precum mlădița nu poate să aducă roadă de la sine, dacă nu rămâne în viță, tot așa nici voi, dacă nu rămâneți în Mine” (Ioan 15, 4).

Viața curată și bine plăcută lui Dumnezeu o poate petrece fiecare din noi prin muncă cinstită, prin iubire de Dumnezeu și de oameni, prin curăție sufletească și trupească. Să fim buni și cu îngăduință unii față de alții, alungând din inimile noastre răutatea, viclenia, invidia, ura, grăirea de rău și alte păcate și vicii. În locul lor să sădim bunătatea, sinceritatea, iubirea de aproapele nostru și bucuria faptei bune: „Omul cel bun din comoara lui cea bună scoate afară cele bune, pe când omul cel rău, din comoara lui cea rea scoate afară cele rele” (Matei 12, 35).

În slujba Sfântului Dimitrie de astăzi ni se spune că el se roagă neîncetat lui Dumnezeu, „ca să ne dăruiască tuturor pace și mare milă”. Să ne rugăm și noi lui Dumnezeu pentru pacea a toată lumea și să trăim în bună înțelegere și pace cu toți semenii noștri. Sf. Apostol Pavel, urmând învățătura Domnului Hristos, ne arată lămurit cum să petrecem zilele vieții noastre, zicând: „Vă îndemn, eu cel înțemnițat pentru Domnul, să umblați cu vrednicie, după chemarea cu care ați fost chemați, cu toată smerenia și blândețea, cu îndelungă-răbdare, îngăduindu-vă unii pe alții în iubire, silindu-vă să păziți unitatea Duhului, întru legătura păcii” (Efeseni 4, 1-3).

O rază din lumina cea neînserată a lui Dumnezeu în care trăiesc și se veselesc Sfinții Săi, o parte din bucuria, din desfătarea, pacea și fericirea de care s-au învrednicit Sfinții, dreptii și toți cei bineplăcuți Părintelui Ceresc, să coboare și la noi.

Rugăciunile Sfântului Dimitrie să ne fie tuturor de folos, ca să dobândim în viața aceasta, de la Bunul și Milostivul Dumnezeu, harul și ajutorul Său cel ceresc, iar în viața de dincolo să ne bucurăm împreună cu Sfinții Săi, de fericirea și bunătățile Sale cele netrecătoare, în lumina cea neînserată a feței Sale. Amin!

Pr. Prof. Ioan RĂMUREANU

Predică la Sfântul Mare Mucenic Dimitrie, Izvorătorul de mir*

(26 octombrie)

II

O învățătură mântuitoare a sfintei noastre Biserici este și aceea despre cinstirea acelor creștini care, trăind pe pământ s-au ostenit pe urmele Mântuitorului Hristos și astfel și-au agonisit starea cea de-a dreapta Tatălui. Ei nu s-au născut sfinți, ci au devenit prin viața lor sfinți, luptând până la ultima lor suflare împotriva ispitelor rele, împotriva păcatelor de tot felul, iar prin iubirea lor față de oameni și față de Hristos, au izbândit împotriva răului și au stins prin ardoarea credinței puterea focului feluritelor păcate și răătăciri. Sfinții s-au făcut tari prin credința lor lucrătoare în războiul pe care l-au dus împotriva răutății și a vrajbei dintre oameni (cf. Evrei 10, 33-35). Inima lor s-a mistuit în ardoarea dragostei față de oameni și față de Dumnezeu, iar picioarele lor au alergat numai pe urmele și căile Mântuitorului. Ei au fost, așa cum spune Sf. Grigore de Nyssa, *„pictorii vieții lor, artiștii acestei opere de artă fiind nevoințele lor sfinte, culorile sunt virtuțile creștine cu care ei s-au împodobit, dar modelul pe care ei l-au urmat a fost Iisus Hristos. Urmând lui Hristos, ei au putut mărturisi cu Apostolul că nu mai trăiesc ei, ci Hristos trăiește în ei”*.

Iată de ce Biserica noastră Ortodoxă preaslăvește astăzi în cântări duhovnicești pe unul dintre luceferii care

* Publicată original în: *Glasul Bisericii*, XXV (1966), 9-10, pp. 797-800.

strălucesc pe cerul credinței noastre ortodoxe: pe Sfântul Mare Mucenic Dimitrie, Izvorătorul de Mir.

Ca să înțelegem mai bine cine a fost acest sfânt, când a trăit el, ce fapte minunate a săvârșit pentru a fi cinstit astăzi de creștinătate, trebuie să întoarcem filele istoriei cu multe veacuri în urmă, când a trăit Sfântul Dimitrie. În aceea perioadă, întinsul Imperiu roman era condus de împăratul Dioclețian, împreună cu Maximian, doi asupritori ai creștinismului. Aceștia au dat mai multe edicte de persecuție împotriva creștinilor, care ordonau dărâmarea locașurilor de cult, interzicerea adunărilor creștinilor și arderea cărților sfinte. Atât Dioclețian, cât și Maximian, pretindeau să fie adorați ca niște zei. Creștinii care refuzau să facă aceasta erau uciși prin torturi, arși pe rug și aruncați în mare.

Aceasta a fost epoca în care s-a născut în casa voievodului din cetatea Solunului – Salonicul de azi – Sfântul Dimitrie, cel care avea să fie ostașul și mucenicul lui Hristos. Părinții săi au fost creștini, ceea ce a făcut ca tânărul Dimitrie să primească o educație creștină aleasă. În *Viețile Sfinților* ni se spune că tânărul Dimitrie „*creștea în virtute și în cunoașterea Legii lui Dumnezeu*”. Era mai ales decât alții și la chip și la virtute; se nevoia mai ales în cele duhovnicești, iar poftele cele păcătoase ale trupului le biruia, curățenia inimii păstra, dreptatea iubea, de nedreptate și strâmbătate se ferea. Atât de mult era lăudat pentru mărimea lui de suflet, încât împăratul Maximian, auzind de înțelepciunea și de virtuțile ostășești ale lui Dimitrie, l-a înălțat la rangul de voievod al Solunului și al întregii Macedonii. La înscăunare, împăratul i-a poruncit: „*Să-ți păzești patria și s-o cureți de creștini, ucigând pe toți cei care nu mi se închină mie, ci cheamă numele lui Hristos*”.

Ajuns conducător al cetății, Sfântul Dimitrie a început să protejeze pe creștini și să învețe chiar el cuvântul lui Dumnezeu, fără să se teamă de împărat. Și o mare plată au avut ostenelile sale, căci pe mulți închinători la zeii cei păgâni i-a câștigat pentru Evanghelia lui Hristos.

Auzind împăratul Maximian despre toate acestea, a trecut prin Solun ca să se convingă dacă cele auzite despre Sfântul Dimitrie sunt adevărate. Intrând în cetate, a poruncit să fie adus Dimitrie în fața lui și să se încredințeze singur dacă e adevărată pâra sau nu. Sfântul, bucuros să mărturisească pe Dumnezeu, nu s-a temut nici de cei ce-l pârâseră, nici de împărat, ci venind a stat înaintea împăratului.

Împăratul a poruncit ca Sfântul să fie aruncat în temniță, dar nu în cea de obște, ci într-o închisoare mai cumplită. Împăratului Maximian îi plăcea să vadă lupte în circuri și să asiste la ucideri de oameni. Și avea el pentru aceasta un uriaș numit Lie, care se bătea pe o platformă înaltă și pe toți îi biruia, aruncându-i în sulițele ce se aflau înfipite în pământ în jurul locului de luptă. Iar un evlavios creștin anume Nestor, prieten cu Sfântul Dimitrie, văzând cum uriașul Lie, omul împăratului, ucide pe oameni și cum se veselește împăratul pentru aceasta, s-a dus la închisoarea Sfântului și i-a zis: „Dimitrie, împăratul se bucură foarte pentru faptele lui Lie și inima mă împinge să mă lupt cu acesta și să-l birui. Pentru aceasta, te rog binecuvântează-mă și întărește-mă ca să-l biruiesc”. Iar Sfântul, făcându-i semnul Sfintei Cruci pe frunte, i-a zis: „Du-te, pe Lie îl vei birui și pe Hristos îl vei mărturisii”.

Deci ieși Nestor din închisoare, strigând în gura mare: „Dumnezeul lui Dimitrie, ajută-mă să-l înving pe Lie”. Și a reușit să-l învingă pe acesta și să-l arunce în sulițe. Iar împăratul văzând că Lie a fost învins a chemat la sine pe Nestor și l-a întrebat cu ce farmece a reușit să-l învingă pe Lie. Nestor a răspuns: „Eu, împărate, nu cu farmece l-am învins pe Lie, ci cu puterea lui Hristos Dumnezeu cel adevărat”. Auzind aceasta, împăratul a poruncit să i se taie capul lui Nestor. Și astfel a mărturisit Nestor cu sânge de martir pe Hristos, după cuvântul Sfântului Dimitrie.

Când însă a aflat împăratul că Sfântul Dimitrie este adevăratul pricinuitoare al morții lui Lie, a poruncit să fie ucis și acesta. Și mergând ostașii în temniță, au găsit pe Sfânt

îngenunchiat la rugăciune. Era în ziua de 26 octombrie când soldații l-au străpuns cu sulite, primind astfel cununa mucenicii pentru Hristos.

Viețile Sfinților ne mai istorisesc că creștinii au luat trupul Sfântului Dimitrie și l-au îngropat cu mare cinste în cetate, zidind deasupra mormântului o biserică în care s-au făcut multe minuni și se dădea bolnavilor tămăduire. După ce au trecut prigoanele împotriva creștinilor, un creștin evlavios, pe nume Leontin, a zidit o biserică mai mare pe mormântul Sfântului Dimitrie și când săpa la temelia bisericii, a dat peste sfintele moaște ale Sfântului, din care izvora mir cu care mulți s-au tămăduit. Astfel, învrednicit de Dumnezeu cu harul facerilor de minuni, Biserica l-a așezat în ceata luceferilor ei duhovnicești, iar evlavioșii creștini din Solun au făcut sicriu ferecat în aur și argint și au așezat sfintele sale moaște în biserica cea mare din acest oraș, unde se află și astăzi. Iată de ce Biserica prăznuiește și cinstește în chip deosebit amintirea Sfântului Dimitrie.

Biserica ne învață că cinstirea sfinților trebuie să însemne și urmarea vieții lor, după cuvântul Sf. Apostol Pavel: „Aduceți-vă aminte de mai-marii voștri, care v-au grăit vouă cuvântul lui Dumnezeu; priviți cu luare aminte cum și-au încheiat viața și urmați-le credința” (Evrei 13, 7). A cinsti pe sfinți înseamnă a-i urma în credința lor în Hristos, în iubirea lor nemăsurată față de oameni și față de Hristos, în nădejdea lor neclintită că viața aceasta poate fi sfințită, în curajul și statornicia lor nebiruită cu care au luptat împotriva păcatului. Căci ce ne-ar folosi entuziasmul pentru sfinți, slăvirea lor prin cuvinte frumoase, dacă noi nu ne străduim să devenim asemenea cu ei în virtute? De aceea, spre pildă ne sunt ei nouă dați de Biserică pentru ca exemplul vieții lor să aprindă și în noi râvna binelui, a progresului în cele duhovnicești și în sfințenie.

De aceea, noi cei care ne-am aflat astăzi în fața sfântului altar și am cinstit pomenirea Sfântului Dimitrie, să ne silim

să-i urmăm în viața noastră pilda vieții lui. Credința lui să ne insuflă duhul iubirii față de Hristos și față de oameni, curajul creștin și sfințenia vieții lui să aprindă în sufletele noastre năzuința de a ne înfrumuseța și noi sufletele cu aceste virtuți.

Să ne rugăm plini de smerenie, zicând: Sfinte Dimitrie! Roagă pe Stăpânul și împăratul tău, să ne ajute și nouă să mergem pe urmele Lui. Roagă-L, sfinte și mare mucenic Dimitrie, să ne întărească și pe noi ca să propășim în virtuțile creștine ce ți-au fost atât de scumpe în această viață trecătoare și care ți-au agonisit mărirea și sfințenia vieții. Ajută-ne cu ruga ta către Cel Atotputernic ca prin harul cel de sus, să ne trăim viața creștină. Roagă-L, Sfinte Mare Mucenic, pe Stăpânul și Împăratul nostru să ne trimită tuturor duhul păcii Lui, ca pacea să se înscăuneze pe pământ printre oameni și popoare, spre slava lui Hristos Dumnezeuul nostru. Amin!

Arhid. Prof. Nicolae BALCĂ

cu răutatea și uneltirile diavolului, cu slăbiciunile firii noastre omenești, înclinată spre răutate și păcat.

Unul dintre aceștia este și Sf. Dimitrie Basarabov, pe care-l sărbătorim astăzi cu dragoste, prin frumoase cântări de laudă și rugăciuni fierbinți, spre a ne fi pururea apărător și mângâietor în suferințe și necazuri. El n-a suferit moartea mucenicească, nici n-a fost trimis în pribegie sau a suferit chinuri pentru mărturisirea credinței creștine, nici n-a avut vreo demnitate bisericească, ci a fost un simplu creștin cu inima curată, cu viață cinstită, trăită în simplitate și curăție morală. A făcut parte din categoria aceea de oameni, despre care Mântuitorul a spus neuitatele cuvinte: „*Fericiți cei săraci cu duhul, că a lor este împărăția cerurilor*” sau: „*Fericiți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu*” (Matei 5, 3, 8).

Sf. Dimitrie Basarabov a trăit în timpul împărăției vlahilor și bulgarilor, în satul Basarabov, așezat pe râul Lom din Bulgaria, un afluent al Dunării. Părinții săi, fiind oameni sărmani, nu au putut să-l dea la școală. În el strălucea de mic curăția sufletească, nevinovăția, sinceritatea, blândețea și bunătatea. De tânăr a primit să fie păzitorul vitelor satului, pe care le ducea la pășune pe malurile înverzite ale râului Lom. Iubea animalele și frumusețile naturii. În liniștea câmpului, în frumusețile răsăritului și apusului de soare, în mijlocul naturii care-l desfăta cu imensitatea ei, tânărul Dimitrie nu înceta să cugete continuu la atotputernicia lui Dumnezeu. Mergea regulat la biserică, unde asculta cu multă luare-aminte cuvintele Sfintelor Evanghelii și ale Sfinților Părinți.

Era mereu atent cum să-și păstreze curăția sufletului și a trupului, ca să poată dobândi mântuirea. Căci el auzea în Sfânta Evanghelie cuvintele: „*Pentru că ce-i va folosi omului, dacă va câștiga lumea întreagă, iar sufletul său îl va pierde? Sau ce va da omul în schimb pentru sufletul său?*” (Matei 16, 26).

Sf. Dimitrie Basarabov era milostiv și bun cu oamenii, nu îi certa, nu le răspundea la răutățile lor, ci îi îndemna să

săvârșească numai binele. O bună parte din hrana pe care o primea de la săteni pentru paza vitelor, el o împărțea săracilor, dar el nu se lăuda cu milosteniile și binefacerile sale, urmând întru totul cuvintele Domnului Hristos, Care a spus: „Tu însă, când faci milostenie, să nu știe stânga ta ce face dreapta ta, ca milostenia ta să fie într-ascuns și Tatăl tău, Care vede în ascuns, îți va răsplăti ție” (Matei 6, 3). Sfântul Dimitrie era bun până și cu animalele pe care le ducea la păscut și le păzea. Nu le suduia și nu le lovea, cum fac unii păzitori de vite, iar dacă se rătăcea vreuna, el o căuta și o ducea acasă stăpânilor. Se istorisește că, alergând după vite, într-una din zile a călcat cu piciorul din nebăgare de seamă un cuib de păsărele, pitulat într-un tufiș, strivind puișorii din cuib. S-a întristat mult de această întâmplare și a hotărât să-și pedepsească piciorul vinovat. Trei ani l-a ținut desculț, iarna și vara, târându-l prin praf, țepi și buruieni, pe arșița verii, iar iarna pe zăpadă, ghețuri, pietroaie și colțuri de stânci.

După ce mai mulți ani s-a ocupat cu paza vitelor la câmp, Sf. Dimitrie Basarabov s-a hotărât să intre în călugărie. Mănăstirea în care a îmbrăcat haina monahală era adăpostită într-o peșteră, nu departe de satul Basarabov, pe malul râului Lom. Aici a petrecut mai mulți ani în post aspru, în înfrânare și rugăciuni, iar pentru nevoințele sale Dumnezeu l-a învrednicit încă din viață cu darul facerii de minuni. Se ruga mai ales în camera sufletului său, cu smerenie, spunând ca prorocul David: „Inimă curată zidește întru mine, Dumnezeule și duh drept înnoiește întru cele dinăuntru ale mele” (Psalmul 1, 11). Cât timp a petrecut în viața călugărească, el a fost un model pentru ceilalți călugări, împlinind cu prisosință și din toată inima îndemnul Mântuitorului, Care a spus: „Luați jugul Meu asupra voastră și învățați-vă de la Mine, că sunt blând și smerit cu inima și veți găsi odihnă sufletelor voastre. Căci jugul Meu e bun și povara Mea este ușoară” (Matei 11, 29-30).

După ce a petrecut mai mulți ani în mănăstire, simțind Sfântul Dimitrie că i se apropie sfârșitul vieții, a părăsit

mănăstirea, s-a retras pe malul râului Lom și s-a așezat între două pietre pe o stâncă. Aici s-a mutat la Domnul ca un pustnic. Au trecut mulți ani și nimeni nu mai știa unde se află trupul său. Dar, în urma unor ploi mari, umflându-se apele râului Lom, au luat cu ele trupul Sfântului Dimitrie, care a rămas mult timp în apă, fără ca cineva să poată bănuie acest lucru. După câțiva ani, Sfântul Dimitrie s-a arătat în vis unei fete care avea o boală grea. El i-a spus că de va scoate din apa râului Lom trupul său și se va atinge de el, ea se va vindeca îndată. Părinții fetei, aflând aceasta, au mers îndată și au scos din apa râului Lom trupul Sfântului, pe care l-au găsit întreg și neputrezit, deși a stat timp îndelungat în apă. Creștinii din satul Basarabov s-au adunat cu toții și au dus trupul sfântului cu rugăciuni și cântări, vestea răspândindu-se la creștinii de pe cele două maluri ale Dunării. Numeroși creștini din Țara Românească, au mers în satul Basarabov să se închine și să cinstească după cuviință moaștele Sfântului Dimitrie. Datorită ajutoarelor care au venit din toate părțile, s-a construit în satul Basarabov o biserică mare, în care au fost puse moaștele Sf. Dimitrie cel Nou. Datorită rugăciunilor adresate sfântului, creștinii bolnavi și neputincioși au dobândit ușurare și tămăduiri de felurite boli. Astfel, episcopul cetății Preslav, Ioanichie, a fost vindecat de o boală grea, ca și alți numeroși creștini.

În timpul războiului dintre ruși și turci, între anii 1769-1774, moaștele Sf. Dimitrie Basarabov au fost luate de generalul Petru Saltikov, spre a fi trimise în Rusia, ca să nu mai stea pe un teritoriu ocupat de turci. La cererea mitropolitului Grigorie al Țării Românești și a unui negustor bogat din București, Hagi Dimitrie, care avea trecere pe lângă căpetenia oastei rusești, moaștele Sf. Dimitrie Basarabov au fost dăruite românilor, ca mângâiere pentru pagubele suferite în război și așezate în catedrala Mitropoliei Bucureștilor.

Cunoscând viața cuvioasă a Sf. Dimitrie Basarabov, care de mic și-a împodobit sufletul cu frumusețea virtuților

creștine, ne vin în minte cuvintele dumnezeiescului Apostol Pavel, care spune: „Dumnezeu Și-a ales pe cele bune ale lumii, ca să rușineze pe cei înțelepți; Dumnezeu Și-a ales pe cele slabe ale lumii, ca să le rușineze pe cele tari; Dumnezeu Și-a ales pe cele de neam jos ale lumii, pe cele nebăgate în seamă, pe cele ce nu sunt, ca să nimicească pe cele ce sunt” (1 Corinteni 1, 27-28); tot atât de înțelepte fiind și cuvintele prorocului Ieremia, care, prin descoperire dumnezeiască, ne spune: „Așa zice Domnul: Să nu se laude cel înțelept cu înțelepciunea sa, să nu se laude cel puternic cu puterea sa, nici cel bogat să nu se laude cu bogăția sa; ci de se laudă cineva, să se laude numai cu aceea că pricepe; și Mă cunoaște că Eu sunt Domnul, Cel ce fac milă și judecată și dreptate pe pământ, căci numai aceasta este plăcut înaintea Mea, zice Domnul” (Ieremia 9, 23-24).

Lauda noastră să fie numai în Domnul, căci zice Sf. Apostol Pavel: „Cel ce se laudă în Domnul să se laude” (1 Corinteni 1, 31). Dumnezeu l-a ales pe Sfântul Dimitrie, om simplu și nebăgat în seamă de alții, pentru că și-a pus credința, dragostea și nădejdea în El, să fie cunoscut de noi creștinii și să-i cerem cu toții ajutor, mângâiere și ocrotire. Iar noi nu trebuie să ne mirăm de acest lucru, căci Duhul Sfânt lucrează cu putere mai ales în sufletele acelor credincioși în care sălășluiește o inimă curată și smerită, dragoste fierbinte față de Dumnezeu și de semenii noștri și credință puternică. „Vântul suflă unde voiește și tu auzi glasul lui, dar nu știi de unde vine, nici încotro se duce. Astfel este cu oricine e născut din Duhul” (Ioan 3, 8).

N-a ales oare Dumnezeu pe păstorul Amos și l-a făcut proroc? N-a ales oare Dumnezeu pe păstorul David și din păstor l-a făcut proroc și conducător al evreilor? Nu a ales oare Dumnezeu, cunosătorul inimilor omenești, câțiva pescari galileeni și i-a transformat sufletește, făcându-i apostoli Săi? N-a ales oare Dumnezeu pe Fecioara Maria, spre a fi Maica Fiului Său?

Așa l-a ales Dumnezeu și pe Sf. Dimitrie cel Nou să fie trecut în rândul sfinților bineplăcuți Lui, pentru că a trăit

în curăție și nevinovăție, împodobindu-și sufletul cu bună-tate, blândețe și smerenie, așa cum ați auzit că s-a cântat astăzi la sfânta slujbă în cinstea sa: „Smerit, fără de răutate, blând și fără vicleșug, pașnic fiind, părinte mai presus de om cu adevărat, în trup stricăcios, fără stricăciune, locaș vrednic lui Dumnezeu te-ai făcut, luând de la Domnul daruri de tămăduiri și nouă izvorându-le” (Stihira a 3-a de la Laude).

Este bine și de dorit ca noi toți să ne străduim a merge pe calea binelui, dar să știm că fără ajutorul lui Dumnezeu nu putem reuși. Suntem slabi, lucru pe care l-a simțit însuși dumnezeiescul Apostol Pavel, care mărturisește cu smerenie: „Fiindcă știu că nu locuiește în mine, adică în trupul meu, ce este bun. Căci a voi se află în mine, dar a face binele nu aflu. Dar văd în mădularele mele o altă lege, luptându-se împotriva legii minții mele și făcându-mă rob legii păcatului, care este în mădularele mele” (Romani 8, 18, 23).

În aspirația noastră către Dumnezeu, binele nostru suprem, în drumul nostru pe calea mântuirii, Dumnezeu ne-a dăruit multe mijloace. Ne dăruiește mai ales harul Său, pe care-l primim prin Sfintele Taine; ne-a învățat să ne rugăm și ne-a sfătuit să practicăm postul și milostenia.

Dar pe lângă acestea, ne-a dăruit și ajutorul sfinților, care neconținut se roagă pentru apărarea și mântuirea noastră, în frunte cu Preasfânta Fecioară Maria, Născătoarea de Dumnezeu. Sfinții își manifestă comuniunea lor cu noi cei de pe pământ, care formăm Biserica luptătoare, prin rugăciunile pe care le înalță la Domnul pentru noi.

Mutându-se cu sufletul la cele cerești, iar cu sfintele sale moaște fiind printre noi, Sfântul Dimitrie nu încetează să se roage atotputernicului, bunului și milostivului Dumnezeu pentru noi, pentru iertarea păcatelor noastre, pentru ușurarea suferințelor noastre, pentru alinare și mângâiere în câte zile ne va mai dăruia Dumnezeu. Dar pentru ca Dumnezeu să asculte și să împlinească cererile și rugăciunile noastre, trebuie ca noi să urmărim viața curată a Sf. Dimitrie cel Nou și

să practicăm curăția inimii, bunătatea, blândețea, smerenia, rugăciunea și milostenia.

Inimile noastre trebuie să devină curate și nevinovate ca ale pruncilor, așa cum a spus Domnul Hristos în Evanghelie: „De nu vă veți întoarce și nu veți fi precum pruncii, nu veți intra în împărăția cerurilor” (Matei 18, 3). Iar Sf. Apostol Pavel ne spune: „Împărăția lui Dumnezeu nu este mâncare și băutură, ci dreptate și pace și bucurie în Duhul Sfânt” (Romani 14, 17).

Rugăciunile Sf. Dimitrie cel Nou să ne fie tuturor spre izbăvirea și mântuirea sufletelor noastre, iar Dumnezeu cel milostiv și bun să reverse peste noi și peste familiile noastre harurile Sale cele bogate. Amin!

Pr. Prof. Ioan RĂMUREANU

**Predică la Soborul Sfinților
Arhangheli Mihail și Gavriil și al tuturor
cereștilor puteri ***
(8 noiembrie)

„Unde umbrează darul tău, Arhanghele,
de acolo se gonește puterea diavolului. Că nu suferă
să rabde lumina ta luceafărul cel ce a căzut.”
(*Slava Laudelor de la Utrenie*)

Iubiți credincioși,

Năzuința puternică a sufletului nostru ne conduce în viață spre ce este bine, frumos și adevărat, atunci când nu ne copleșesc ispitele și păcatul. În această năzuință vedem fiecare dintre noi dorul sufletului nostru spre izbăvire, spre mântuire. Pentru pregătirea noastră spre mântuire, Biserica Ortodoxă a pus peste an mai multe popasuri duhovnicești: acestea sunt sărbătorile creștine.

Sfinții Părinți ai Bisericii noastre au rânduit sărbători în cinstea dumnezeieștilor persoane ale Sfintei Treimi, iar din acestea cele mai multe sunt în cinstea Domnului Hristos; altele le-au rânduit în cinstea Sf. Fecioare Maria, solitoarea și rugătoarea noastră către Dumnezeu; altele în cinstea Sfinților, care s-au ridicat la cele mai înalte trepte, prin viață curată și îmbunătățită, prin osteneli, renunțări și nevoințe de tot felul.

* Publicată original în: *Glasul Bisericii*, XV (1956), 10, pp. 510-514.

N-au uitat Sfinții Părinți nici de ceata cereștilor și netrupeștilor puteri, de ceata Sfinților Îngeri. Astăzi, 8 noiembrie, Biserica noastră a rânduit să sărbătorim Soborul *mai-marilor Arhistrategi Mihail și Gavriil și a tuturor cereștilor puteri*.

Dar ne punem întrebarea: *Cine sunt îngerii?* Îngerii poartă această denumire pentru că sunt purtătorii de veste ai voii lui Dumnezeu către oameni. Pentru ochii noștri trupești, ei constituie o lume nevăzută. În ce chip sunt ei și în ce fel este firea lor, nimeni nu poate ști, decât Dumnezeu care i-a creat. Cu toate acestea, din lucrarea de descoperire a lui Dumnezeu făcută nouă în Sfânta Scriptură, știm că îngerii sunt duhuri, ființe nemateriale și fără de trupuri, înzestrați cu minte, voință liberă și putere. Despre ei ni se spune: „*Cel ce faci pe îngerii Tăi duhuri și pe slugile Tale pară de foc*” (Psalmul 103, 5).

Ei sunt slujitorii lui Dumnezeu și au dobândit prin har nemurirea în firea lor. Cei mai desăvârșiți în sfințenie și cunoaștere, îmbrăcați de Dumnezeu în lumină, strălucitori și frumoși, trăiesc în jurul tronului nevăzut al lui Dumnezeu, iar alții în chip nevăzut se află împreună cu noi.

Având fire nematerială, îngerii au puterea să străbată toate marginile universului. Lor nu le trebuie limbă ca să grăiască, nici urechi ca să audă, căci fără gură și auzire înțeleg voia lui Dumnezeu. Întreg universul este la dispoziția lor și nu sunt legați de vreun loc anumit, așa cum sunt oamenii pe pământ.

Deși mărginiți în putere, pentru că au fost creați, în misiunile lor încredințate de Dumnezeu, îngerii nu sunt împiedicați de ziduri, de uși, de încuietori, de peceti, de nimic material din univers. Sfânta Scriptură ne lămurește și când au fost creați îngerii. Fără să existe din eternitate ca Dumnezeu, ei au fost creați înainte de existența timpului și a universului, mai înainte de stabilirea veacurilor. În cartea Iov (38, 5-7), ni se spune: „*Știi tu cine a hotărât măsurile pământului sau cine a întins deasupra lui lanțul de măsurat? În ce au fost întărite temeliele lui sau cine a pus piatra lui cea din capul unghiului,*

atunci când stelele dimineții cântau laolaltă și toți îngerii lui Dumnezeu Mă sărbătoreau?”.

După mărturia Domnului Hristos, ei sunt foarte numeroși. În Sfânta Scriptură ni se vorbește de tabere, de mii, de legiuni de Îngeri. Tot prin descoperire dumnezeiască mai cunoaștem că în slujirea lor față de Dumnezeu, ei sunt împărțiți în trei grupe de câte trei. În prima grupă stau cei ce pururea văd fața lui Dumnezeu: *Serafîmii* cei cu șase aripi, *Heruvimii* cei cu ochi mulți și *Scaunele* pe care se odihnește Dumnezeu. Urmează în grupa a doua: *Domniile*, *Stăpâniile* și *Puterile*. Din grupa a treia fac parte: *Începătoriile*, *Arhanghelii* și *Îngerii*.

Nu toți îngerii au stăruit în virtute, sfințenie și cunoașterea lui Dumnezeu. Încă înainte de crearea universului, Lucifer, căpetenia îngerilor, cu o parte din îngeri, s-a mândrit, spunând că va pune scaunul său mai presus de scaunul lui Dumnezeu. Ei s-au răzvrătit împotriva lui Dumnezeu și pentru aceasta au căzut din cinste și mărire, încât, din îngeri luminați, au devenit diavoli întunecați.

Și pe când cetele îngerilor care alunecaseră spre păcat se prăbușeau în adâncimi întunecoase, Arhanghelul Mihail striga în mijlocul îngerilor rămași credincioși lui Dumnezeu: „*Să stați bine, să stați cu frica lui Dumnezeu*”. Însuși numele lui Mihail înseamnă „*Cine e ca Dumnezeu?*”. De atunci, Mihail a fost rânduit să fie mai-marele cetelor celor înțeleghătoare, în locul lui Lucifer.

Minunată este lucrarea Sfinților Îngeri. Ei laudă neîncetat și preamăresc în cântări îngerești necuprinsa mărire și neajunsa strălucire a Sfintei Treimi, ei preaslăvesc neîncetat pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfântul Duh. Sunt organe ale lui Dumnezeu și pun în aplicare dispozițiile și sfaturile Sale în opera de desăvârșire și mântuire a neamului omenesc. Ei sunt păzitorii și apărătorii oamenilor și mijlocitorii noștri către Dumnezeu. Dumnezeu îi trimite în misiune ca să descopere oamenilor lucrurile preaminunate și tainele cele ascunse ale

Sale. Acelora dintre oameni cărora voiește Dumnezeu să li se arate Sfinții Îngeri, aceștia nu li se înfățișează cu firea lor spirituală, ci cu o formă schimbată, pentru a putea fi văzuți. Ei pot îmbrăca chip material omenesc, pot vorbi cu voce omenască, se prezintă îmbrăcați în haine și uneori se înfățișează cu aripi, după cum ne dovedesc scrierile Sfintei Scripturi. Cu prisosință și-a arătat Dumnezeu milostivirea Sa față de oameni, prin Sfinții Îngeri, în timpul patriarhilor și prorocilor și îndeosebi la Întruparea Domnului Hristos și la petrecerea Lui pe pământ. Sf. Arhanghel Mihail a fost conducătorul și păzitorul poporului evreu, pregătindu-l pentru venirea lui Hristos. El s-a arătat lui Avraam și Lot la pierderea Sodomei; a mers înaintea poporului evreu, când israeliții au fost scoși din țara Egiptului.

Tot atât de cunoscut este din Sfânta Scriptură, alături de Sf. Arhanghel Mihail și Sf. Arhanghel Gavriil. Numele său înseamnă „Viteazul lui Dumnezeu”.

Sf. Arhanghel Gavriil a înștiințat pe prorocul Daniil, făcându-l să înțeleagă vedenia misterioasă care însemna prăbușirea imperiului Babilonului: „Atunci am auzit un glas de om deasupra fluviului Ulai, glas care striga și spunea: «Gavriile, tâlcuiește celui de acolo vedenia!»” (Daniel 8, 16); Arhanghelul Gavriil a vestit Sfinților Ioachim și Ana că au să nască pe Maica Domnului; Arhanghelul Gavriil a slujit la iconomia întrupării Domnului Hristos, vestind Sfintei Fecioare Maria, în ceasul rugăciunii, nașterea Lui prin cuvintele: „Bucură-te, ceea ce ești plină de har, Domnul este cu tine. Binecuvântată ești tu între femei” (Luca 1, 28). Îngerul Domnului a vestit păstorilor Nașterea Mântuitorului, iar după această vestire, păstorii au auzit deasupra staulului cântarea îngerească: „Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoie!” (Luca 2, 14).

La Învierea Domnului, un înger cu înfățișarea luminoasă ca fulgerul și îmbrăcăminte albă ca zăpada, pogorând din cer, a prăvălit piatra de deasupra mormântului (cf. Matei

28, 2-3). De asemenea, la Înălțarea Mântuitorului la cer doi îngeri s-au arătat Sfinților Apostoli, care priveau spre cer, spre a-i încuraja (*Faptele Apostolilor* 1, 14).

Numeroase alte împrejurări se găsesc în Noul și Vechiul Testament, când ni se vorbește despre feluritele misiuni îndeplinite de Sfinții Îngeri. Sfinții Îngeri s-au arătat nu numai patriarhilor și prorocilor Vechiului Testament, Sfintei Fecioare Maria și Sfinților Apostoli, ci ei continuă să rămână pururea în ajutorul nostru.

În chip nevăzut, Sfinții Îngeri însoțesc pe slujitorii Bisericii când săvârșesc Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie, când avem înaintea ochilor noștri prin puterea credinței, prezența lui Hristos celui înviat: „Acum puterile cerești împreună cu noi nevăzut slujesc, că iată intră împăratul slavei”, se cântă la strană la Heruvic. La fiecare Sfântă Liturghie cântăm după intrarea arhiereului sau preotului cu Sfintele Daruri: „Ca pre împăratul tuturor să-L primim, pe Cel nevăzut înconjurat de cetele îngerești”.

În timpul săvârșirii Sfintei Liturghii și la alte slujbe auzim rostindu-se de către diacon sau de preot rugăciunea: „înger de pace, credincios îndreptător, păzitor sufletelor și trupurilor noastre, de la Domnul să cerem”. Țări, orașe, locuri, biserici, case și oameni, sunt cu toții sub paza și ocrotirea Sfinților Îngeri, fiind feriți de cele rele.

Fiecare creștin, drept sau păcătos, își are îngerul său păzitor. Îngerii sunt veghetorii vieții și sufletelor noastre. „Îngerilor Săi va porunci pentru tine ca să te păzească în toate căile tale” (*Psalmul* 90, 11). Copiii se bucură de o prețuire deosebită înaintea lui Dumnezeu și sunt încredințați în paza Sfinților Îngeri. Cu emoție ne amintim cum Domnul Hristos, în timpul petrecerii Sale printre oameni, chema copiii la Sine, îi mângâia și-i binecuvânta. Iar despre Îngerii ocrotitori ai copiilor, Însuși Domnul Hristos a spus: „Vedeți să nu disprețuiți pe vreunul din aceștia mici, că zic vouă: Că îngerii lor, în ceruri, pururea văd fața Tatălui Meu, Care este în ceruri” (*Matei* 18, 10).

Zidind pe om, Dumnezeu s-a gândit să pună o ființă rațională și creatoare în lumea materială, care să o modeleze și să o folosească cu toată libertatea, după necesitățile materiale ale omului. Dumnezeu a zidit pe om, coroana și podoaba creației, în hotarele universului ca să fie locuitor cu trupul în această lume de jos, dar să privească cu sufletul la frumusețea lui Dumnezeu de sus. Să stea omul puțin pe pământ, dar, după moarte, să viețuiască în veci; după petrecerea cea de pe pământ, să dobândească petrecerea cea de sus, din ceruri.

Împotriva acestui plan al lui Dumnezeu, stă Lucifer, diavolul și păcatul din noi. Păcatul sărăcește și pustiește bogăția și frumusețea sufletului, ia omului liniștea cugetului, nimicește pacea sufletului și rupe legătura dragostei cu Dumnezeu și semenii noștri. Omul e lăsat în lume ca luptător spre agonisirea fericirii sale, iar în această luptă a omului, Dumnezeu i-a venit în ajutor cu Sfinții Îngeri, spre biruirea răului și păcatului, spre rușinarea diavolului celui pierzător de oameni. Dumnezeu păzește pe orice om, dar mai ales pe cel ce cu credință și iubire aleargă sub acoperământul Său.

Sfinții Îngeri duc rugăciunile noastre la Dumnezeu și ne îndeamnă spre tot lucrul bun. Tot ce este frumos, bun, adevărat și luminat, orice pornire curată a inimii, orice revărsare de dragoste spre aproapele, rugăciunea, facerea de bine, neținerea de minte a răului, iertarea aproapelui, căința și pocăința și orice faptă bună se nasc în inimile noastre și pornesc spre realizare din îndemnul Îngerilor noștri păzitori.

Ei ne îndeamnă să ne aducem aminte de moarte, de mânia lui Dumnezeu, de înfricoșata Lui judecată; pe cei căzuți în grele păcate, îi îndeamnă la pocăință; celor drepti le descoperă tainele lui Dumnezeu. În tainicul minut al morții, când de la oameni nu mai putem spera niciun ajutor, Îngerul nostru păzitor se va înfățișa fiecăruia și ne va însoți în drumul nostru spre Dumnezeu, pentru închinare și răsplată.

Să nu rușinăm cu păcatele noastre pe Îngerul nostru păzitor, ocrotitorul nostru, ci prin faptele noastre să-l facem să se bucure ca să încredințeze sufletul nostru în mâna lui Dumnezeu cel veșnic. Iar în rugăciunile noastre, să cerem totdeauna cu credință lui Dumnezeu: „Înger de pace, credincios îndreptător, păzitor trupurilor și sufletelor noastre”. Amin!

Pr. Prof. Ioan. RĂMUREANU

**Predică la Sfântul Ierarh Nicolae,
arhiepiscopul Mirelor Lichiei***
(6 decembrie)

Iubiți credincioși,

Între adevărurile de credință ale Bisericii Ortodoxe este și acela al cinstirii pe care noi o datorăm Sfinților. Biserica ne învață să cinstim pe sfinți, adică pe acei creștini care trăind pe pământ, s-au ostenit și nevoit pe urmele Mântuitorului Hristos și astfel, și-au agonisit șederea cea de-a dreapta lui Dumnezeu. Ceata acestora, „pe care nimeni nu o poate număra”, a acelor creștini care au dus aici pe pământ lupta cea bună pentru a-și sfinți viața și au primit în ceruri cununa dreptății, formează, după învățătura Bisericii noastre, Biserica triumfătoare. Sfinții au primit în inima lor pe Duhul Sfânt și au crescut duhovnicește, prin împreună-lucrarea cu harul lui Dumnezeu, la măsura lui Hristos (2 Corinteni 6, 16). Ei au făcut totul în această viață pentru a urma lui Hristos și a împlini voia lui Dumnezeu. Până la jertfa supremă, până la ultima lor suflare, au luptat împotriva ispitelor și împotriva răului.

Sfinții s-au făcut tari prin credință în războiul pe care l-au dus împotriva răutății și a vrajbei dintre oameni (Evrei 10, 33-35). Inima lor s-a mistuit în ardoarea dragostei pentru oameni și Dumnezeu, iar picioarele lor au alergat numai pe urmele și căile Mântuitorului. Din această pricină, ei au suferit

* Publicată original în: *Glasul Bisericii*, XXII (1963), 11-12, pp. 997-1000.

mult în această lume, dar au rămas credincioși lui Hristos, luptând din toate puterile să ajungă asemenea cu Acesta. Prin aceasta, sfinții s-au făcut piscuri înșorite ale virtuților creștinești, piscuri de munte ce-și înalță frunțile spre cer, culmi ce se ridică din văile scunde ale vieții spre zărilor sfințeniei, pilde vii de mărturisire și trăire în Hristos.

Așa se face că Biserica sărbătorește astăzi și preamărește în cântări duhovnicești pe unul dintre luceferii care strălucesc pe cerul credinței noastre ortodoxe: pe Arhiepiscopul Mirelor Lichiei, pe Sfântul Nicolae făcătorul de minuni, pe care-l numește *„îndreptător al credinței, chip al blândețelor și învățător al înfrânării”*.

Sfântul Nicolae a trăit în a doua jumătate a veacului al III-lea, fiind unicul fiu al unei familii foarte înstărite și evlavioase. Copil fiind, Sfântul Nicolae a dovedit hărnicie la învățătură și o viață virtuoasă, ceea ce a făcut ca el să crească duhovnicește și în înțelepciunea creștină. Nu avea încă vârsta judecății, când el se deprindea cu rugăciunea și înfrânarea, virtuți ce potolesc patimile trupului și ușurează desăvârșirea sufletului.

Rămas de timpuriu orfan de ambii părinți, cel care avea să fie o fală a creștinătății, n-a purces ca tânărul risipitor din Sfânta Evanghelie, ci, dimpotrivă, într-una din zile, a strâns în fața casei sale pe toți săracii și oropsiții din acel ținut și le-a dăruit toate bogățiile moștenite, pe care el le socotea a fi *„deșertăciuni și vânare de vânt”*, și l-a urmat pe Hristos. În auzul său răsunau cuvintele Mântuitorului: *„Vinde toate câte ai și le împarte săracilor și vei avea comoară în ceruri”* (Luca 18, 22). Altă dată, o întâmplare a făcut ca Sfântul Nicolae să afle despre un părinte care era silit să vândă cele trei fete ale sale unui bogătaș hain și să le arunce astfel în prăpastia păcatului. Cu o discreție delicată, ce caracterizează adevărata dragoste creștină, Sfântul Nicolae a alergat în ajutorul acestor suflete în mare primejdie și, fără ca acestea să afle, le-a asigurat nu numai zestrea materială, ci și stăruința în virtute. Aceste

fapte ne arată că una dintre trăsăturile sufletului mare al acestui Sfânt Părinte a fost bunătatea. De aceea, Biserica îl și preamărește în psalmodii de tropare, numindu-l „*chip blândețelor*”. Dar, pentru a urma cu și mai multă ardoare cuvintelor Mântuitorului, tânărul Nicolae s-a hotărât să se dedice cu totul slujirii lui Hristos. Și ca să se apropie și mai mult de Acesta, el s-a îndreptat spre Țara Sfântă, dornic să calce pe drumurile sfințite de pașii Mântuitorului și ai ucenicilor Lui, pe urmele sfințite și pline de lumină ale Scripturii și astfel, să se întărească și mai mult în credință și în spiritul lepădării de sine și al iubirii creștine.

Reîntors în cetatea Mira, care între timp rămăsese fără păstor, credincioșii îi aleg pe Sfântul Nicolae pe scaunul arhiepiscopal al Mirei Lichiei. Ca ierarh al Bisericii, Sfântul Părinte a dovedit o înmănunchere strălucită de virtuți de slăvit păstor de suflete, adeverind prin aceasta, ca puțini ierarhi, cuvintele Mântuitorului: „*Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, așa încât să vadă faptele voastre cele bune și să slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri*” (Matei 5, 16).

Încercări grele au trecut peste slăvitul nostru Ierarh Nicolae: împărații romani, Diocletian și Maxențiu, au dezlănțuit cumplite prigoane împotriva creștinilor. Era firesc ca aceste prigoane să lovească în primul rând pe mitropolitul Mirei. Sfântul Nicolae a fost prins și aruncat în închisoare, unde a fost supus la cele mai cumplite chinuri. Nimic nu l-a putut clinti de la dreapta credință, ci mai vârtos mărturisea pe Hristos. A rămas statornic în credință, îmbărbătat fiind de cuvintele Sf. Apostol Petru: „*Nu vă mirați de focul aprins între voi spre ispitire, ca și cum vi s-ar întâmpla ceva străin, ci, întrucât sunteți părtași la suferințele lui Hristos, bucurați-vă, pentru ca și la arătarea slavei Lui să vă bucurați cu bucurie mare*” (1 Petru 4, 12-13).

Prin urcarea pe tron a împăratului Constantin cel Mare, Sfântul Nicolae a fost eliberat din închisoare, întorcându-se la păstoria credincioșilor săi. În veacul în care a trăit și

păstorit Sfântul Nicolae, Biserica creștină a fost zguduită de multe învățături greșite. Pentru a curma pe cea mai grea dintre acestea – cea al cărei începător a fost Arie, care tăgăduia eterna dumnezeire a lui Iisus Hristos –, împăratul Constantin a convocat Sinodul de la Niceea. La acest sinod „a toată lumea”, Sfântul Nicolae a făcut și el parte dintre cei 318 Sfinți Părinți care, sub pavăza Sfintei Cruci, au frânt ascutita sabie a eresului lui Arie și au statornicit dreapta credință. La acest sinod, Sfântul Nicolae s-a dovedit a fi un dascăl luminat și un mare apărător al Ortodoxiei. Pentru aceasta, Biserica îl slăvește în cântări, numindu-l „îndreptător al credinței”. Marele Ierarh Nicolae s-a arătat pe sine turmei sale ca un „învățător al înfrânării”. Și, într-adevăr, Sfântul Nicolae a urmat și în această privință pe Mântuitorul, care, atunci când ucenicii Îl îndemneau să se îngrijească de cele ale gurii, Le-a răspuns: „Eu am de mâncat o mâncare pe care voi nu o știți [...] să fac voia Celui ce M-a trimis pe Mine și să săvârșesc lucrul Lui” (Ioan 4, 31, 34). Această hrană ce împrumută vieții și existenței noastre demnitate morală, frumusețe duhovnicească, era prețuită de Sfântul Nicolae. De aceea, el s-a făcut mărturie prin viața sa adevărului propovăduit de Sf. Apostol Pavel că „cei ce sunt ai lui Hristos Iisus și-au răstignit trupul împreună cu patimile și cu poftete” (Galateni 5, 24). Sfântul Nicolae și-a strunit puternic trupul (1 Corinteni 9, 17), pentru a deveni altora, în veac, crainic al înălțimilor duhovnicești.

Astfel a trecut prin viață marele Ierarh al Bisericii, ca un adevărat învățător și sfințitor al credincioșilor Mântuitorului, ca un mărturisitor neînfricat al Evangheliei, ca un înțelept și neobosit cârmaci al Bisericii Ortodoxe. Viața Sfântului Nicolae a fost un panegiric, o continuă luptă a bunătății, a milei și iubirii de oameni. Din această pricină, Dumnezeu l-a învrednicit cu harul facerii de minuni, iar Biserica l-a așezat în ceata luceferilor care strălucesc pe cerul credinței creștine și pe care noi, credincioșii, îl cinstim în chip deosebit.

Cinstirea sfinților înseamnă imitarea acestora, înseamnă că noi ne-am hotărât să devenim asemenea cu ei, după cum spune Sf. Apostol Pavel: „Aduceți-vă aminte de mai-marii voștri, care v-au grăit vouă cuvântul lui Dumnezeu; priviți cu luare aminte cum și-au încheiat viața și urmați-le credința” (Evrei 13, 7). A cinsti pe sfinți înseamnă a-i urma în credința lor tare în Hristos, în iubirea lor nețărmurită față de oameni și față de Dumnezeu, în nădejdea lor mare că viața aceasta poate fi sfințită, în curajul și statornicia lor neclintită și nebiruită în lupta împotriva păcatului. Căci spre pildă ne sunt ei nouă dați, ca viața lor să aprindă în noi râvna binelui, a sfințeniei și a sporului în cele duhovnicești. Apostolul neamurilor vorbește în numele tuturor sfinților când ne îndeamnă: „Vă rog, să-mi fiți mie următori, precum și eu lui Hristos” (1 Corinteni 4, 16).

Drept aceea, noi, cei care ne-am aflat astăzi în fața acestui sfânt altar și am slăvit luminata arătare a Sfântului Nicolae, să luăm hotărârea nestrămutată de a ne sili să-i urmăm pilda. Bunătatea lui să ne insufle duhul iubirii de oameni și de Dumnezeu, smerenia și sfințenia vieții lui să aprindă și în sufletele noastre năzuința arzătoare de a ne înfrumuseța și noi viața cu aceste virtuți, iar puterea credinței Ierarhului sfânt să ne dea îndemn de a rămâne tari în credința noastră ortodoxă.

Biserica noastră ne învață că, la rugăciunea noastră, sfinții nu numai că mijlocesc la Dumnezeu har și milă, dar că ei strălucesc în sfințenie ca să lumineze calea mântuirii noastre și să ne fie toiaș și sprijin de nădejde și zeloși îndrumători în alergarea noastră „la răsplata chemării de sus, a lui Dumnezeu, întru Hristos Iisus” (Filipeni 3, 14).

De aceea, să ne rugăm în fața acestui sfânt altar, zicând: Sfinte Nicolae! Ajută-ne cu darul tău să ne întărim și să propășim în virtuțile creștine ce ți-au fost atât de scumpe în această viață trecătoare și care ți-au agonisit mărirea și strălucirea veșnică. Ajută-ne cu ruga ta către

Cel Atotputernic ca, prin harul cel de sus, să propășim în credința noastră ortodoxă, în blândețe, în iubirea de oameni, în înfrânare și în săvârșirea voii lui Dumnezeu, ca prin aceste virtuți, să ne câștigăm fericirea și mântuirea sufletului. Amin!

Arhid. Prof. Nicolae BALCĂ

Predică la Sfânta Muceniță Filofteia de la Curtea de Argeș^{*} (7 decembrie)

Iubiți credincioși,

În fiecare an, în ziua de 7 decembrie, după rânduiala Bisericii noastre strămoșești, facem pomenirea Sfintei Mucenițe Filofteia, ale cărei sfinte moaște se află în biserica Mănăstirii Curtea de Argeș.

Sfinții sunt îndreptătorii și călăuzitorii noștri, pentru ca noi să devenim imitatorii vieții celei curate și sfinte a Mântuitorului nostru. Ori de câte ori sărbătorim amintirea sfinților, inimile noastre se umplu de o mare bucurie și facem pomenirea lor cu deosebită iubire și cinstire. Sfinții, prin curăția vieții și dragostea lor pentru Domnul Hristos, au arătat lumii frumusețea sufletului creștin, care este împodobit cu cele mai alese virtuți: credința, dragostea și nădejdea în Dumnezeu.

În trecutul Bisericii noastre, mulți au fost dreptii, cuvioșii, mucenicii și sfinții, multe au fost cuvioasele, mucenițele și sfintele, care și-au împodobit sufletul cu sfintele și mântuitoarele învățături ale Evangheliei Domnului Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu. Pentru râvna și nevoințele lor, de a străluci prin viață curată și sfântă și pentru suferințele pe care le-au îndurat din dragoste pentru Domnul Hristos, ei s-au învrednicit să primească cununa cea neveștejită a fericirii

^{*} Publicată original în: *Glasul Bisericii*, XXVIII (1969), 11-12, pp. 1169-1173.

veșnice, veselindu-se în ceruri cu Domnul Hristos, Căruia neîncetat se roagă, pentru mântuirea sufletelor noastre.

Sf. Muceniță Filofteia s-a născut în apropiere de orașul Târnovo, capitala Țaratului româno-bulgar, în anul 1206, din părinți drept-credincioși, oameni simpli și cu inima curată, având ocupația de agricultori.

Mama Sfintei Filofteia, după ce a născut această frumoasă floare a Bisericii, a mai trăit câțiva ani. Sfânta Filofteia, rămânând orfană de mamă, dar având în adâncul inimii sădite semințele credinței și ale faptelor bune, nu a fost atrasă de frumusețile lumesti. Astfel, având în minte povețele maicii sale, ea își stăpânea trupul ei feciorelnic cu postul și cu rugăciunea, își înfrumuseța sufletul cu împlinirea frumoaselor învățături ale Sfintelor Evanghelii. În inimă i-au rămas întipărite cuvintele Domnului Hristos: „*Fericiți cei milostivi, că aceia se vor milui*” (Matei 5, 7); „*Și cel ce va da de băut unuia dintre aceștia mici numai un pahar cu apă rece, în nume de ucenic, adevărat grăiesc vouă: nu va pierde plata sa*” (Matei 10, 42).

Sfânta Filofteia muncea cu sârguință în casa tatălui ei, îndeplinind cele ce făcea mama sa cât trăise. Și câte nu sunt de făcut și împlinit acolo unde lipsește mâna harnică a unei soții pricepute și a unei mame iubitoare de copii și de casa ei.

Inima Sfintei Filofteia era pătrunsă, pe zi ce trecea, de o dragoste atât de mare față de Mântuitorul, încât gândea ziua și noaptea cum ar putea împlini mai desăvârșit porunca milosteniei, a iubirii de aproapele și a urmării Domnului Hristos. Voia ca nimeni să nu rămână neajutorat și nemiluit: hrănea pe cei flămânzi, îmbrăca pe cei goi cu hainele sale, adăpa pe cei însetați, învăța pe tinere și pe tineri bunele purtări. Prin asemenea fapte milostive, ea împlinea ceea ce ne învață Domnul Hristos, care va spune tuturor celor ce au împlinit voia Lui pe pământ, când va veni întru mărire, la dreapta Lui judecată: „*Veniți, binecuvântații Tatălui Meu, moșteniți împărăția cea pregătită vouă de la întemeierea lumii. Căci flămând*

am fost și Mi-ați dat să mănânc; însetat am fost și Mi-ați dat să beau; străin am fost și M-ați primit; gol am fost și M-ați îmbrăcat; bolnav am fost și M-ați cercetat; în temniță am fost și ați venit la Mine” (Matei 25, 34-36).

Dar vrăjmașul mântuirii neamului omenesc, diavolul, a umplut de mânie pe tatăl ei pentru darurile și milosteniile pe care fica sa le făcea săracilor. El nu voia să facă parte celor sărmani și lipsiți din bunătățile pământești strânse desigur prin munca lui, dar și cu ajutorul lui Dumnezeu. După moartea primei sale soții, el s-a recăsătorit cu o femeie rea, nemilostivă și zgârcită, care a făcut ca Sfânta Filofteia să fie prigonită și mai mult de tatăl său. Așa a trăit fericita fecioară Filofteia, pe de o parte chinuită de mama ei vitregă, iar pe de altă parte de tatăl ei, a cărui minte fiind întunecată de lăcomia și zgârcenia care-l cuprinsese, nu mai putea pricepe noblețea sufletească a ficei sale. Când Sfânta Filofteia mergea să ducă merinde tatălui ei la câmp, adesea ea împărțea săracilor din bucate. Păstra desigur și pentru tatăl ei, dar acesta, fire lacomă și cârtitoare, se plângea mereu soției sale că nu-i trimite hrană din destul și rămâne flămând. Iar soția sa îi răspundea: „Eu totdeauna am trimis bucate de ajuns, dar știu eu ce face fica ta cu ele? Poate că după obiceiul ei le împarte săracilor”. Bănuitor cum era, într-o zi, tatăl ei s-a așezat la pândă. Și văzând că Sfânta Filofteia împarte săracilor din bucatele trimise, aprins de mânie, a aruncat cu securea pe care o avea cu el spre fica sa, rănindu-o grav la picior și provocându-i moartea. Iată ce faptă îngrozitoare poate săvârși un om, și încă un tată, când mânia pune stăpânire pe el și îi întunecă mintea. De aceea, Sf. Apostol Iacob ne îndeamnă să fim „zăbavnici la mânie. Căci mânia omului nu lucrează dreptatea lui Dumnezeu” (Iacob 1, 19-20).

Tatăl Sfintei Filofteia dându-și seama de această mare nenorocire, a încercat să ridice trupul ficei sale, dar n-a putut să se apropie de el. Pe chipul Sfintei Filofteia s-a așternut îndată liniștea și strălucirea măririi dumnezeiești. Cuprins

de o mare spaimă, deoarece se făcuse într-un moment de mânie ucigașul ficei sale, el a alergat în grabă la arhiepiscopul cetății Târnovo, spunându-i că trupul ficei sale zace la pământ, cuprins de o lumină cerească. Atunci arhiepiscopul cetății, împreună cu alți arhierei și clerici, cu dregători și mulțime mare de credincioși au venit cu făclii și tămâie la locul uciderii ei, pentru a ridica cinstitul ei trup. După ce au înălțat cu toții rugăciuni fierbinți către Atotputernicul Dumnezeu, au putut ridica cinstitul ei trup și l-au dus la catedrala patriarhală din cetatea Târnovo. Cinstitele ei moaște au fost păstrate aici aproape două sute de ani, până în 1393, când cetatea Târnovo a fost ocupată de Imperiul otoman. Cu puțin timp înainte de ocuparea cetății Târnovo de către turci, moaștele Sfintei Filofteia au fost duse în orașul Vidin, în sudul Dunării, unde au rămas doar trei ani, între 1393 și 1396.

Datorită legăturilor de prietenie dintre patriarhul Eftimie al Târnovului și mitropolitul Antim al Țării Românești, s-a convenit ca moaștele Sfintei Filofteia, pentru a nu cădea sub turci, să fie aduse în Țara Românească. Bine-credinciosul voievod Mircea cel Mare a adus în anul 1396 moaștele Sfintei Filofteia de la Vidin și le-a așezat cu mare cinste în renumita „Biserică Domnească” de la Curtea de Argeș. Momentele principale ale aducerii moaștelor Sfintei Filofteia de la Târnova la Vidin și de la Vidin la Curtea de Argeș au fost zugrăvite pe coloana de pe latura nordică din fața altarului Bisericii Domnești, unde toți vizitatorii le pot vedea. În timpul bine-credinciosului voievod Neagoe Basarab, moaștele Sfintei Filofteia au fost mutate din Biserica Domnească și așezate cu mare solemnitate în frumoasa lui catedrală, în 1517.

Numeroși credincioși, nu numai din Curtea de Argeș și din satele vecine, ci din toată țara și chiar de peste hotare, vin să se închine cu evlavie și credință la cinstitele moaște ale Sfintei Filofteia, rugând-o fierbinte să mijlocească către bunul Dumnezeu să le dăruiască tămăduiri de boli și ușurare de griji, nevoi și necazuri. Multe tinere au primit la botez

numele de Filofteia, care înseamnă „iubitoare de Dumnezeu” și se străduiesc să imite prin virtute, prin fapte bune și prin curăție sufletească și trupească viața cea fără prihană a Sfintei Filofteia.

Moaștele Sfintei Filofteia se află pe pământul patriei noastre de aproape șase sute de ani. De-a lungul secolelor grele prin care a trecut țara noastră, ea a făcut vindecări minunate, dăruind sănătate celor bolnavi, a eliberat pe cei bântuiți de duhuri necurate, dând ajutor celor ce s-au rugat cu credință în vremuri de molimă, de secetă, de cutremure și alte calamități, a potolit mânia lui Dumnezeu pentru păcatele noastre, fiind apărătoarea și mijlocitoarea noastră a tuturor către Dumnezeu.

Ne este plăcută și scumpă pomenirea sfinților noștri, dar amintirea vieții curate și feciorelnice a Sfintei Filofteia, această gingașă fecioară, care a pățimit loviri și ocări și chiar moarte de la cei ce erau datori să o iubească și să o ajute, ne cucerește sufletește și ne mișcă până astăzi. Sfânta Filofteia, fecioara și mucenița, s-a îmbogățit cu milostenia, s-a înfrumusețat cu fecioria, a strălucit prin mucenie, făcându-se mireasa lui Hristos. Sufletul ei bun, curat și milostiv, se veselește în ceruri și se îndulcește de frumusețile și bucuriile cele negrăite ale marelui Hristos, în care și-a pus toată credința și speranța. Pentru credința și faptele ei bune, Biserica noastră îi aduce nespus de frumoase cântări de laude, ca acestea: „Bucură-te, că răbdarea te-a făcut să câștigi raiul; Bucură-te, că necazuri suferit-ai multe foarte; Bucură-te, că de Domnul te-ai preamărit după moarte” (Acatistul Sfintei Filofteia, Icos 1).

Dintre faptele frumoase săvârșite în viața pământească de Sfânta Filofteia, cele care trebuie să rămână ca un exemplu viu pentru noi toți sunt milosteniile și binefacerile făcute celor lipsiți și bolnavi, celor în suferință și necazuri. Ea a avut mereu în minte cuvintele din Înțelepciunea lui Isus Sirah (4, 1, 8): „Fiule, să nu lași pe cel sărac lipsit de hrană și ochii

celor nevoiași nu-i face să aștepte. Pleacă săracului urechea ta și cu blândețe răspunde-i cele de pace”. Milostenia Sfintei Filofteia nu a cunoscut limite, căci ea a dăruit tot ceea ce avea, până și hainele de pe ea. Ea a împlinit cu prisosință ceea ce a spus Mântuitorul despre văduva cea săracă din Ierusalim, care a aruncat doi bănuți în cutia milei: „Adevărat vă spun că această văduvă săracă a aruncat mai mult decât toți. Căci toți aceștia din prisosul lor au aruncat la daruri, aceasta însă din sărăcia ei a aruncat tot ce avea pentru viață” (Luca 21, 3-4). De asemenea, Sfânta Filofteia a împlinit ceea ce ne învață Domnul Hristos despre binefacere: „Când faci prânz sau cină, nu chema pe prietenii tăi, nici pe frații tăi, nici pe rudele tale, nici vecinii bogați, ca nu cumva să te cheme și ei, la rândul lor, pe tine, și să-ți fie ca răsplată. Ci, când faci un ospăț, cheamă pe săraci, pe neputincioși, pe șchiopi, pe orbi, și fericit vei fi că nu pot să-ți răsplătească. Căci ți se va răsplăti la învierea drepților” (Luca 14, 12-14).

Într-adevăr, pe săraci și pe neputincioși, pe cei goi și flămânzi i-a ajutat Sfânta Filofteia prin milostivirile ei. De aceea, Biserica noastră o laudă și-i cântă în troparul alcătuit în cinstea ei: „Întru răbdarea ta ți-ai agonisit plata ta, Fericită Filofteia, întru ispite neîncetat răbdând, în bătaii suferind, în necazuri binevoind, pe săraci miluindu-i și pe flămânzi săturându-i; roagă-te lui Hristos Dumnezeu, bună fecioară, să se mântuiască sufletele noastre”. Amin!

Pr. Prof. Ioan RĂMUREANU

Predică la Sfântul Apostol, întâiul Mucenic și Arhidiacon Ștefan (27 decembrie)

„Iată, văd cerurile deschise și pe Fiul Omului
stând de-a dreapta lui Dumnezeu!”
(Faptele Apostolilor 7, 50)

Iubiți credincioși,

Cine călătorește pe mare, vede din loc în loc, la țarmuri, noaptea, farurile luminoase care strălucesc până în depărtări, peste uscat și peste valuri. Noaptea, purpura amurgului învăluie în feeria ei cuprinsurile, încât țarmurile și valurile par înveșmântate de flăcări strălucitoare.

Ochii căpitanilor de vapoare și ai marinarilor sunt mereu ațintiți către aceste faruri strălucitoare, spre a feri vapoarele de pragurile de nisip sau de stâncile primejdioase și spre a duce vasele la limanul liniștit, unde sunt apărute de furia vânturilor și a valurilor.

Pentru noi, credincioșii, Sfinții Bisericii sunt ca niște faruri care ne luminează și ne orientează viața noastră, spre a birui furtuna ispitelor și a valurilor vieții. Unul dintre aceștia este și Sfântul Arhidiacon Ștefan, a cărui sfântă pomenire o facem astăzi.

După Înălțarea Mântuitorului la cer, numărul credincioșilor sporea zi cu zi în Biserica de Ierusalim. Creștinii se

* Publicată original în: *Glasul Bisericii*, XXV (1966), 11-12, pp. 1003-1007.

considerau și trăiau cu toții ca frații, având o singură inimă și un cuget, întrecându-se în binefaceri și în practicarea virtuților. Cei înstăriți își vindeau averile și puneau prețul lor la picioarele apostolilor, spre a se da fiecăruia după cum avea nevoie.

S-au ridicat curând însă și unele nemulțumiri. Iudeii eleniști, adică aceia care veniseră la Ierusalim din diaspora și adoptaseră limba și cultura greacă, s-au plâns Sfinților Apostoli că la împărțirea zilnică a darurilor, văduvele lor erau trecute cu vederea. Atunci, Sfinții Apostoli au chemat mulțimea credincioșilor și le-au spus: *„Nu este drept ca noi, lăsând de-o parte cuvântul lui Dumnezeu, să slujim la mese. Drept aceea, fraților, căutați șapte bărbați dintre voi, cu nume bun, plini de Duh Sfânt și de înțelepciune, pe care noi să-i rânduim la această slujbă”* (Faptele Apostolilor 6, 3). Și mulțimea credincioșilor a ales șapte bărbați virtuoși și plini de Duhul Sfânt. Pe aceștia i-a înfățișat înaintea apostolilor care, după ce s-au rugat, și-au pus mâinile peste ei și le-au dat prin hirotonie darul diaconiei. Între cei șapte bărbați se număra și Sf. Arhidiacon Ștefan, prețuit de toți pentru înțelepciunea și râvna lui în predicarea cuvântului mântuirii.

Se afla atunci în Ierusalim o sinagogă zisă „a libertinilor”, adică a iudeilor care fuseseră duși la Roma în robie de generalul Pompei și apoi fuseseră eliberați, a cirineilor, a alexandrinilor și a celor din Cilicia și Asia, adică a iudeilor eleniști veniți din afara Palestinei. Unii dintre iudei care trăiseră printre neamuri, s-au împotrivit predicii Sfântului Ștefan cu privire la rostul legii vechi pentru creștini. Sfântul Ștefan, iudeu elenist, era originar din Tarsul Ciliciei, ca și Sf. Apostol Pavel. După tradiție, el făcuse parte din numărul celor șaptezeci de ucenici ai Mântuitorului. Dar adversarii Sfântului Ștefan nu puteau să se măsoare cu înțelepciunea și darul cu care vorbea el. Atunci aceștia, neputând să-l biruie prin cuvânt, au pus niște martori mincinoși să jure

că l-au auzit rostind cuvinte blasfematorii împotriva legii lui Moise și a lui Dumnezeu.

Întărâtați astfel, ei s-au repezit asupra Sfântului Ștefan, l-au ridicat și l-au dus în fața Sinedriului, autoritatea supremă de judecată a poporului evreu, cerându condamnarea la moarte. Arhiereu în acel an era tot Caiafa, care judecase și pe Mântuitorul. La sinedriu au adus niște martori mincinoși să dea mărturie strâmbă că Sfântul Ștefan nu mai contește cu vorbele contra locului celui sfânt, adică a templului, și contra legii lui Moise. Sala de judecată a sinedriului se afla într-o aripă a templului din Ierusalim.

În timpul judecății, când Sfântul Ștefan a început să vorbească, toți cei din sinedriu, ațintindu-și ochii asupra lui, au văzut fața lui strălucind ca fața unui înger. Sfântul Ștefan le-a amintit în cuvântarea sa cum s-a arătat Dumnezeu patriarhilor și profeților, cum a pregătit El pe evrei ca pe poporul Său ales, cum Dumnezeu a trimis pe Domnul nostru Iisus Hristos în mijlocul lor, dar ei nu l-au primit și nici legea lui Moise n-au păzit-o cum se cuvine. Și cu cât vorbea, el se însufletea, iar fața lui se lumina tot mai mult. Iar Sfântul Ștefan, umplându-se de puterea Duhului Sfânt, privind la cer, a văzut slava lui Dumnezeu și pe Iisus stând de-a dreapta Lui (cf. *Faptele Apostolilor* 7, 56). Atunci sinedriștii care fierbeau de mânie împotriva lui, strigând cu glas mare, au năvălit deodată asupra-i, l-au scos afară din Ierusalim, în valea lui Iosafat, și l-au omorât cu pietre.

Când și-a dat sufletul lui curat, Sfântul Ștefan s-a rugat astfel: „Și, îngenunchind, a strigat cu glas mare: Doamne, nu le socoti lor păcatul acesta! Și zicând acestea, a murit” (*Faptele Apostolilor* 7, 60). Și grăind acestea, a adormit.

Astfel s-a săvârșit din viață întâiul mucenic al Bisericii creștine. Era în anul 36, adică la șase ani după Răstignirea, Învierea și Înălțarea Domnului Hristos. Cu trecerea timpului, locul mormântului său s-a uitat. Trupul său a fost descoperit abia în anul 415, pe timpul împăratului bizantin

Teodosie II (408-450), de către preotul Lucian, în satul Kephar-Gamala, nu departe de Ierusalim, pe vremea episcopului Ioan al Ierusalimului.

Cu prilejul descoperirii cinstitelor sale moaște, s-a găsit scris deasupra mormântului său, în evreiește, numele *Cheliei*, care înseamnă „coroană” și corespunde numelui grecesc Ștefan. Credincioasa împărăteasă Eudochia, soția împăratului Teodosie al II-lea, a pus să se ridice pe locul unde a fost înmormântat Sfântul Ștefan o biserică în care au fost puse cu mare cinste moaștele sale.

Mai târziu, părți din sfintele sale moaște au fost duse la Constantinopol, în insula Minorca din marea Mediterană, la Uzala (Uzelis), localitate lângă Cartagina, în Africa, și în alte localități creștine.

Întreaga viață a creștinilor trebuie să fie o străduință neconținută de a se apropia, de a cunoaște și de a adora pe Dumnezeu și pe iubitul Său Fiu, Domnul nostru Iisus Hristos. De aceea, adevăratul credincios se roagă cu smerenie lui Dumnezeu: „Nu mă lepăda de la fața Ta și Duhul Tău cel sfânt nu-l lua de la mine” (Psalmul 50, 12).

Noi nu avem precum ca cea a Sfântului Ștefan o viață atât de curată și de aleasă pentru a ne învrednici să vedem fața lui Dumnezeu chiar din această viață, dar năzuim către aceasta. Dacă nu în această viață, în viața de dincolo, cei cu adevărat credincioși se vor învrednici să vadă fața lui Dumnezeu și atunci vor înțelege mai bine toate adevărurile credinței noastre, după cum ne spune Sf. Apostol Pavel: „Căci vedem acum ca prin oglindă, în ghicitoră, iar atunci, față către față; acum cunosc în parte, dar atunci voi cunoaște pe deplin, precum am fost cunoscut și eu” (1 Corinteni 13, 12).

Dar pentru a ne învrednici de această supremă bucurie și desfătare – bucuria mântuirii –, bucuria trăirii în lumina cea neînserată a feței lui Dumnezeu, trebuie să împlinim în această viață mai multe datorii. În primul rând, trebuie să ne curățim cugetul de gânduri rele și de vicleșuguri și răutate.

Orice cuvânt și orice faptă se nasc dintr-o idee, dintr-un gând al minții noastre. Unele greșeli și păcate le facem numai cu gândul, pe altele le săvârșim cu cuvântul, iar pe altele le facem și cu fapta.

Pentru a ne bucura să vedem fața lui Dumnezeu, trebuie să ne păstrăm sufletele și trupurile curate, cum ne învață dumnezeiasca Scriptură: „Cine se va sui în muntele Domnului și cine va sta în locul cel sfânt al Lui? Cel nevinovat cu mâinile și curat cu inima, care n-a luat în deșert sufletul său și nu s-a jurat cu vicleșug aproapelui său. Acesta va lua binecuvântare de la Domnul și milostenie de la Dumnezeu, Mântuitorul său” (Psalmul 23, 3-5).

Să nu ne amăgim cumva crezând că păcatele făcute doar cu gândul rămân necunoscute, căci Dumnezeu, Atotștiutorul, cunoaște până și gândurile oamenilor, bune sau rele: „Căci nu este nimic ascuns, care să nu se dea pe față și nimic tainic, care să nu se cunoască și să nu vină la arătare” (Luca 8, 17).

Noi săvârșim felurite păcate cu cuvântul, cu vorba. Așa sunt bârfirea sau vorbirea de rău, calomnia, jurământul fals, minciuna, luarea în derâdere a aproapelui nostru pentru scăderile lui, rostirea de vorbe sau de glume necuviincioase, care rănesc pe aproapele nostru sau îl duc spre o viață ușuratică.

Să ne ferim de asemenea păcate, căci ele ne depărtează de la fața Domnului. Sfântul Pavel ne îndeamnă: „Din gura voastră să nu iasă nici un cuvânt rău, ci numai ce este bun, spre zidirea cea de trebuință, ca să dea har celor ce ascultă” (Efeseni 4, 29). Tot Sf. Apostol Pavel ne povățuiește: „Vorba voastră să fie totdeauna plăcută, dreasă cu sare, ca să știți cum trebuie să răspundeți fiecăruia” (Coloseni 4, 6).

De asemenea, Sf. Apostol Petru ne spune: „Dacă vorbește cineva, cuvintele lui să fie ca ale lui Dumnezeu” (1 Petru 4, 11). Însuși Domnul Hristos ne-a spus: „Omul cel bun din comoara lui cea bună scoate afară cele bune, pe când omul

cel rău, din comoara lui cea rea scoate afară cele rele. Vă spun că pentru orice cuvânt deșert, pe care-l vor rosti, oamenii vor da socoteală în ziua judecății” (Matei 12, 35-36).

Dar păcatele cele mai grele, care ne depărtează de la fața lui Dumnezeu, sunt cele săvârșite cu fapta. „Căci dorința cărnii este moarte dar dorința Duhului este viață și pace” (Romani 8, 6). De aceea, trebuie să „umblăm cuvințios, ca ziua: nu în ospete și în beții, nu în desfrânări și în fapte de rușine, nu în ceartă și în pizmă” (Romani 13, 13). Căci unii ca aceștia nu vor moșteni Împărăția lui Dumnezeu, adică nu se vor bucura de vederea feții Sale: „Nu știți, oare, că nedreptții nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu? Nu vă amăgiți: Nici desfrânații, nici închinătorii la idoli, nici adulterii, nici malahienii, nici sodomiții, Nici furii, nici lacomii, nici bețivii, nici batjocoritorii, nici răpitorii nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu” (1 Corinteni 6, 9-10). Pentru a ne bucura de lumina feții Domnului, sufletele și trupurile noastre trebuie să fie fără prihană, așa cum a fost și sufletul Sfântului Arhidiacon Ștefan, care a fost ucis pentru Domnul, în floarea tinereții.

Ne mai despart câteva zile de începutul unui nou an. În anul care se apropie de sfârșit, Dumnezeu Și-a revărsat cu bunătate milostivirile și binefacerile Sale asupra noastră. Să ne rugăm fierbinte Atotputernicului Dumnezeu ca în anul care vine să ne bucurăm de-a pururea de liniște și de pace. Să rugăm pe Preabunul Dumnezeu ca prin puterea și harul Său să risipească gândurile noastre cele rele; să întoarcă mințile noastre numai spre gânduri bune, ca să putem grăi numai cele bine plăcute Lui; să întărească inima și voința noastră ca să realizăm numai faptele cele bune.

Pe El îl rugăm să facă să înceteze pretutindeni vrajba, dușmănia și ura din lume, să potolească războiul, pentru ca în toată lumea și între toate popoarele să domnească înțelegerea frățească și binecuvântata pace. La aceasta ne îndeamnă și Sf. Apostol Pavel, spunându-ne: „Căutați

pacea cu toți și sfințenia, fără de care nimeni nu va vedea pe Domnul” (Evrei 12, 14).

Să-L rugăm cu credință și cu dragoste ca în tot restul zilelor noastre să petrecem viață curată, iar în momentul trecerii în viața de dincolo, când ne vom întâlni cu Domnul și Mântuitorul nostru, să putem spune și noi ca Sf. Arhidiacon Ștefan: „*lată, văd cerurile deschise și pe Fiul Omului stând de-a dreapta lui Dumnezeu*” (Faptele Apostolilor 7, 56). Amin!

Pr. Prof. Ioan RĂMUREANU

**Predici
la Duminicile
de peste an**

Predică la Duminica a 12-a după Rusalii*

(Tânărul bogat)

„Bunule Învățător, ce bine să fac,
ca să am viața veșnică?” (Matei 19, 16)

Iubiți credincioși,

Sfânta Evanghelie de astăzi ne pune înaintea ochilor chipul unui tânăr bogat și de neam bun, care dorea să moștenească viața de veci. El împlinise din copilărie poruncile Vechiului Testament, dar ajunsese la convingerea că a neglijat ceva pentru mântuirea sufletului său, i se părea că nu-i de ajuns cât a făcut și că îi m-ai lipsește ceva. Cel care-i putea lămuri taina vieții și îl putea scoate din această chinuitoare stare sufletească era Iisus. Și el aleargă la Domnul Iisus Hristos și-l pune această întrebare, care rezumă în sine toată frământarea omenirii, în dorul ei necurmat după frumusețea desăvârșirii, după mântuire și bucuria vieții veșnice: „Bunule Învățător, ce bine să fac, ca să am viața veșnică?” (Matei 19, 16).

Drept răspuns, Domnul Hristos îl mustră, spunându-i: „De ce-Mi zici bun? Nimeni nu este bun decât numai Unul Dumnezeu”. Apoi adaugă: „Iar de vrei să intri în viață, păzește poruncile”. Atunci tânărul a întrebat: „Care?”. Și Iisus i-a răspuns: „Să nu ucizi, să nu săvârșești adulter, să nu furi, să nu mărturisești strâmb; cinstește pe tatăl tău și pe mama ta și să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți”. La aceste cuvinte,

* Publicată original în: *Glasul Bisericii*, XVI (1957), 8-9, pp. 509-514.

tânărul a răspuns: „Toate acestea le-am păzit din copilăria mea. Ce-mi mai lipsește?” (Matei 19, 16-20). Atunci Domnul Iisus Hristos l-a supus unei încercări, care a arătat starea lui sufletească reală: „Încă una îți lipsește: Vinde toate câte ai și le împarte săracilor și vei avea comoară în ceruri; și vino de urmează Mie” (Matei 19, 21; Luca 18, 25).

Tânărul, auzind cuvintele acestea, a plecat întristat, cu o umbră de întunecare, de apăsare și de dezamăgire pe față, căci avea multe avuții. Nu voia să cumpere bunătățile cele veșnice cu prețul părăsirii celor vremelnice. El a renunțat de bunăvoie la cele cerești, din lipsă de curaj moral. Neizbutirea tânărului de a se învinge pe sine, de a birui ispita bunurilor și plăcerilor lumii acesteia, a întristat pe Iisus, care a spus atunci: „Mai lesne este să treacă cămila prin urechile acului, decât să intre un bogat în împărăția lui Dumnezeu”. Ucenicii lui Iisus s-au mirat foarte tare și L-au întrebat: „Dar cine poate să se mântuiască?” (Matei 19, 24-25).

Ca să înțelegem sensul cuvintelor Mântuitorului din această convorbire cu tânărul bogat, trebuie să le apropiem de cuvintele Mântuitorului dintr-o altă convorbire cu un învățător de Lege, care a întrebat pe Iisus: „Învățătorule, care poruncă este mai mare în Lege? El i-a răspuns: Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău, cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu tot cugetul tău. Aceasta este marea și întâia poruncă. Iar a doua, la fel ca aceasta: Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși. În aceste două porunci se cuprind toată Legea și prorocii” (Matei 22, 36-40). Niciun sentiment nu este mai frumos ca iubirea. Nimic în lumea aceasta nu are rolul și puterea iubirii, care se manifestă sub forme variate. Cea mai înaltă formă a iubirii este iubirea față de Dumnezeu, apoi iubirea față de aproapele nostru.

Acum, se pune întrebarea: Ce a greșit tânărul bogat din Evanghelia de azi, care s-a prezentat înaintea Mântuitorului și l-a spus lucruri atât de frumoase și interesante, dar totuși a plecat întristat și nemulțumit? După răspunsul pe care

tânărul l-a dat Mântuitorului, el împlinise poruncile Legii: n-a ucis, nu a făcut desfrânare, n-a furat, n-a fost martor mincinos, și-a cinstit părinții, și-a iubit pe aproapele său ca pe sine însuși. Totuși, el simțea că-i lipsește ceva și-i departe de mântuire. Ce anume-i lipsea, pentru că împlinise poruncile Legii, de la cele mai grele, până la cele mai ușoare?

Tânărul bogat care s-a înfățișat Mântuitorului, frământat și chinuit de dorul mântuirii sale, în loc să înceapă lucrarea pregătitoare a mântuirii sale cu împlinirea primei porunci, adică cu iubirea și cunoașterea lui Dumnezeu, el a început-o cu cea de a doua poruncă, cu iubirea de aproapele, neglijând și neluând seama la cea dintâi, iubirea de Dumnezeu, despre care Hristos ne-a spus: „*Aceasta este marea și întâia poruncă!*” (Matei 22, 38). Când Domnul Hristos atrage tânărului bogat atenția că dacă vrea să fie desăvârșit, să-și vândă averile și să le împartă săracilor, apoi să-l urmeze Lui, acesta, în loc să urmeze lui Dumnezeu cu iubire, a plecat întristat.

Evident, ne întrebăm cu toții: *De ce este porunca iubirii de Dumnezeu, întâia și cea mai mare dintre porunci?* Pentru că Dumnezeu cel nevăzut și spiritual, dar real pentru sufletul nostru care este creat după chipul și asemănarea Sa, este începutul și sfârșitul a toate, este ființa infinită, nemărginită de timp și spațiu, atotputernică și desăvârșită. El este binele cel mai înalt, este izvorul a tot adevărul, a toată bunătatea și a toată frumusețea. „*Cel ce nu iubește n-a cunoscut pe Dumnezeu, pentru că Dumnezeu este iubire*” (1 Ioan 4, 8). În lumina adevărului dumnezeiesc știm că s-a creat lumea, știm care va fi sfârșitul ei, știm care este rostul existenței noastre omenești. Știm apoi că în trupul nostru slab și muritor locuiește un suflet nemuritor, destinat vieții veșnice și fericirii veșnice. Iată de ce, de iubirea lui Dumnezeu nu trebuie să ne despartă nimic.

A doua întrebare care se pune inimilor noastre este aceasta: *De ce tânărul, care împlinise poruncile iubirii față de aproapele, n-a putut împlini și porunca iubirii de Dumnezeu,*

întâia și cea mai mare poruncă. Sfânta Evanghelie ne spune că tânărul era foarte bogat, nu s-a lipsit de averile sale pământești pentru a avea comoară în ceruri, plecând întristat. Tot din Sfânta Evanghelie mai cunoaștem pilda unui bogat căruia i-a rodit țarina și, care, și-a pierdut sufletul său, din iubire exagerată față de bunurile pământești. Căci bogatul acesta a zis în nebunia sa: „*Voi strica jitnițele mele și mai mari le voi zidi și voi strânge acolo tot grâul și bunătățile mele; și voi zice sufletului meu: Suflete, ai multe bunătăți strânse pentru mulți ani; odihnește-te, mănâncă, bea, veselește-te. Iar Dumnezeu i-a zis: Nebune! În această noapte vor cere de la tine sufletul tău. Și cele ce ai pregătit ale cui vor fi?*” (Luca 12, 16-20).

Bogăția în sine nu e nici bună, nici rea, ea are o valoare neutră. Depinde de întrebuințarea pe care i-o dă omul. Când servește ca mijloc și nu ca scop în sine, are o foarte mare însemnătate în viața socială, culturală, în civilizația lumii, în știință și morală. Bogățiile materiale de tot felul sunt ca banul, cu cât circulă mai mult, cu atât sunt mai folositoare.

Creștinismul, în lumina adevărată a învățaturii lui Iisus Hristos, nu condamnă averia și prosperitatea când sunt realizate prin muncă cinstită, viață curată și cumpătată. Și nici n-ar fi bine să fim cu toții săraci, căci atunci pe săraci cine să-i ajute, săracii despre care Mântuitorul a spus: „*Pe săraci totdeauna îi aveți cu voi*” (Ioan 12, 8). Domnul Hristos condamnă cu toată asprimea: lăcomia, bogățiile acumulate pe căi imorale și cheltuite imoral, după cum condamnă și sărăcia când ea vine din lene, risipă, necumpătare, lux, beție, desfrâu și ale vicii.

Iosif din Arimateea și Nicodim, învățătorul Legii, erau oameni bogați, dar nu s-au lăsat copleșiți de bogăție și renume, au crezut în cuvintele lui Iisus, iar după Răstignire, L-au îngropat cu toată cuviința și cinstea (cf. Matei 27, 57; Ioan 19, 38-39). Patriarhul Avraam, David și Solomon, drepții Iov, au fost foarte bogați, dar nu și-au pus nădejdea sufletului lor în bogățiile acumulate, ci în Dumnezeu. Avraam,

care era atât de bogat în vite, în argint și aur (*Facerea* 13, 2), când i-a poruncit Dumnezeu să-i aducă jertfă pe unicul său fiu, pe Isaac, bătrânul părinte, deși vedea cum i se nimește singura lui speranță, n-a stat în cumpănă, a pornit să-l jertfească. Iar pentru că el n-a pierdut încrederea în puterea Celui de sus, a fost binecuvântat de Dumnezeu, el și casa lui (cf. *Facerea* 22, 1-17).

Prorocul David avea atâta bogăție și slavă, că stând înaintea feței Domnului, a zis: „*Cine sunt eu, Doamne Dumnezeul meu, și ce este casa mea, de m-ai mărit așa?*” (2 Regi 7, 18). Dar el nu s-a lăsat copleșit de pofta bogățiilor, nici amețit de strălucirea slavei, ci mărturisea cu credință: „*În toate ești mare, Doamne Dumnezeule, căci nu este asemenea ție și nu este Dumnezeu afară de Tine, după toate câte am auzit noi cu urechile noastre*” (2 Regi 7, 22). Iar altădată a mărturisit: „*Domnul este întărirea mea, scăparea mea și izbăvitorul meu*” (2 Regi 22, 2).

Fiul său, Solomon, s-a bucurat de toate bogățiile lumii, a avut grădini, parcuri și vii, și-a zidit case și palate, și-a săpat iazuri, a avut cirezi de boi și turme de oi, și-a strâns argint și bogății, a ajuns mare în slavă, mai mare decât toți cei dinaintea lui în Ierusalim, a dat ochilor săi orice veselie, dar întorcându-se și privind atent la toate, a văzut că totul nu este decât deșertăciune și goană după vânt (cf. *Ecclesiastul* 2, 4-11). De aceea, se întoarce cu credință către Dumnezeu și spune, din experiența sa, pentru noi toți: „*Adu-ți aminte de Ziditorul tău în zilele tinereții tale, înainte ca să vină zilele de restriște și să se apropie anii despre care vei zice: N-am nici o plăcere de ei*” (*Ecclesiastul* 12, 1).

Despre dreptul Iov ni se spune în cartea sa că avea șapte mii de oi, trei mii de cămile, cinci sute de perechi de boi și cinci sute de asine, fiind cel mai de seamă om din părțile Răsăritului (cf. *Iov* 1, 3). A pierdut toate aceste bogății, dar el n-a cântit înaintea lui Dumnezeu, cu toate că prietenii îl îndemneau la aceasta, nu și-a pierdut nădejdea în bunătatea

Creatorului, ci cu smerenie, a spus: „*Gol am ieșit din pânțele mamei mele și gol mă voi întoarce în pământ! Domnul a dat, Domnul a luat; fie numele Domnului binecuvântat!*” (Iov 1, 21). Într-adevăr, Dumnezeu l-a binecuvântat din nou și toate în casa lui au sporit, pentru că Iov nu și-a irosit averea sa mare pentru desfătărilor și plăcerile sale. „*Datu-m-am, oare, în lături, când săracul dorea ceva și lăsat-am să se stingă de plânsete ochii văduvelor? Mâncam, oare, singur bucata mea de pâine și orfanului nu-i dădeam din ea? Dimpotrivă, din tinețele mele, am crescut pe orfan ca un tată și de la naștere, am călăuzit pe văduvă. Dacă vedeam un nenorocit fără haină și vreun sărac care n-avea cămașă pe el, nu mă binecuvântau coapsele lui și nu-l încălzea lâna mieilor mei?*” (Iov 31, 16-20).

Există însă o bogăție acumulată pe căi nedrepte, necinstită, imorală. Astfel de avuție e strânsă din lăcomie, din jurăminte false, din camătă, din înșelăciuni și furturi, din jefuirea și asuprirea celor lipsiți, apăsați și săraci, din oprirea plății lucrătorilor, prin înșelăciune, ale căror strigăte, după Sf. Apostol Iacob, ajung la urechile Domnului (cf. Iacov 5, 4).

Această avuție trebuie neapărat întoarsă acolo de unde a fost luată sau răpită pe căi necinstite. Domnul Hristos ne-a dat în această privință pilda lui Zaheu vameșul, care strânse o mare avuție, prin jefuire, silnicie, nedreptate și apăsare. Dar când privirea sa vinovată a întâlnit curăția privirii dumnezeiești a lui Iisus, s-a produs în sufletul său o schimbare, și a zis către Domnul: „*lată, jumătate din averea mea, Doamne, o dau săracilor și, dacă am năpăstuit pe cineva cu ceva, întorc împătrit*” (Luca 19, 8).

În general, chiar după cuvintele Mântuitorului, bogatul cu anevoie va intra în Împărăția cerurilor: „*Mai lesne este să treacă cămila prin urechile acului, decât să intre un bogat în împărăția lui Dumnezeu*” (Matei 19, 24). Și aceasta de ce? Din pricina lăcomiei după avuție, căci agonisirea, sporirea și păstrarea ei duce la păcate, precum: nedreptatea, furtul, zgârcenia, pizma și altele. Ea ne pricinuiește multe griji

și tulburări; ea ne face să alunecăm către o viață ușuratică și neroditoare de fapte bune; ne îndeamnă la o viață de îmbuibare, de petreceri și lene, de împlinire a poftelor trupești, care aduce repede ruina sănătății noastre trupești și sufletești. Oamenii vor să fie fericiți și, în căutarea fericirii, se leagă de bunurile trecătoare. Vor bogății nesfârșite, în locul bunurilor veșnice, preferă bunuri vremelnice și relative. Când bogăția devine scop în sine, când devine idolul omului, omul devine robul, nu stăpânul ei. Atunci, bogăția dă prilej omului să-și cultive patimile sale egoiste, spre paguba sufletului, duce pe om la prea mare încredere în sine, la lipsă de încredere în Dumnezeu, și nu ajută nici la trebuințele comunității. De aceea, Mântuitorul ne învață, spunându-ne: *„Vedeți și păziți-vă de toată lăcomia, căci viața cuiva nu stă în prisosul avuțiilor sale”* (Luca 12, 15).

Averea, bogăția, pentru că sădesc o prea mare încredere în forțele omului, duc la necredință în Dumnezeu sau la rătăcirea de la credință. În această privință, Sf. Apostol Pavel ne spune: *„Că iubirea de argint este rădăcina tuturor relelor și cei ce au poftit-o cu înfocare au rătăcit de la credință, și s-au străpuns cu multe dureri”* (1 Timotei 6, 10). Iată de ce, creștinismul, văzând că ispita bogăției e păgubitoare sufletului, iar lăcomia bogaților e foarte frecventă, a luat sub ocrotirea sa pe cei săraci și asupriți, pe cei slabi și nefericiți, pe cei năpăstuiți și necăjiți, căci ei sunt feriți de îngâmfarea și mândria bogaților și au inima mai apropiată de Dumnezeu.

Bogățiile lumii ne leagă inima de pământ; avuțiile spirituale, comorile cerești ne înalță spre cer, către bunurile nepieritoare, care se câștigă prin cultivarea sufletului nostru, cu ajutorul valorilor religiei, ale culturii și ale artei. Aceste valori înalță conștiința noastră morală și ne ajută să tindem continuu către adevăr, bine și frumos, către înnobilarea și desăvârșirea sufletului.

În *Predica de pe Munte*, Domnul Hristos face deosebire între comorile materiale și cele spirituale, spunând: *„Nu vă*

adunați comori pe pământ, unde molia și rugina le strică și unde furii le sapă și le fură. Ci adunați-vă comori în cer, unde nici molia, nici rugina nu le strică, unde furii nu le sapă și nu le fură. Căci unde este comoara ta, acolo va fi și inima ta” (Matei 6, 19-21). În sens creștin, lucrurile spirituale ale lui Dumnezeu nu se măsoară cu măsuri materiale. Sărăcia și mai ales „sărăcia de bunăvoie”, pe care sunt dator să o împlinească, cu deosebire, cei ce au îmbrățișat viața monahală, nu înseamnă atât o lipsă a celor de ordin material, ci o anumită stare a sufletului, care dă creștinului posibilitatea să se desprindă de cătușele lumii materiale și să îndrepte sufletul său spre bunurile și valorile spirituale.

Religia noastră nu ne cere să renunțăm la bunuri și bucurii omenești de care este legată viața noastră, de care s-a servit și pe care le-a prețuit și Domnul Hristos. Pentru împlinirea nevoilor noastre materiale, Dumnezeu ne permite să ne folosim cu măsură de toate cele create ale Sale, căci nimic nu este de lepădat, deoarece, după cuvântul Sfântului Pavel, totul „se sfințește prin cuvântul lui Dumnezeu și prin rugăciune” (1Timotei 4, 5).

Dar credința noastră ne îndeamnă să ne dezlipim sufletele de lucrurile deșarte, ne cere să ne dezrobim pe noi înșine de robia celor trecătoare și amăgitoare, care nu ne pot da mulțumirea și fericirea după care râvnim. Cu alte cuvinte, sărăcia creștină nu înseamnă o fugă, o evadare din rosturile lumii acesteia, nu înseamnă condamnarea vieții trăite în cadrul lumii culte și civilizate, nu înseamnă nimicirea cerințelor naturale ale trăirii omenești sau reducerea lor până la limita unui așternut aspru sau a unei bucăți de pâine, ci mai mult decât acestea, înseamnă întoarcerea sufletului nostru spre cer, spre Dumnezeu care ne-a dăruit viața și toate cele ale vieții.

În sensul acesta, lumea aceasta nu este împărăția celui rău, din care să fugim cu groază, ci e opera aceluiași Dumnezeu bun, iubitor și milostiv, care ne-a creat pe noi și a

creat pentru noi lumea materială, în care a binevoit să trăim mulțumiți și fericiți.

Sărăcia, înțeleasă ca o depărtare de bunăvoie a sufletului nostru de abuzul bunătăților materiale, devine un adăpost împotriva ispitei și a păcatelor. Bogăția, dacă te îndeamnă la păcat, dacă este spre paguba sufletului, leapăd-o. Căci este mai bine să trăiești alături de săracul Lazăr, în sânul lui Avraam, în împărăția cea veșnică a lui Dumnezeu, decât în iad, cu bogatul nemilostiv (cf. Luca 16, 19-24).

Această lepădare de ispita avuției, trebuie făcută însă după porunca Mântuitorului: „Vinde averea ta, dă-o săracilor și vei avea comoară în cer” (Matei 19, 21), adică, bogăția, chiar când o ai strânsă din munca mâinilor tale pe căi drepte și cinstite, să n-o cheltuiești spre poftete tale, căzând în tot felul de păcate, precum: mândria, lăcomia, luxul, beția, desfrânarea, uciderea, sau făcând mii de cheltuieli inutile, ci cheltuiește-o pentru neputincioși și bolnavi, pentru lipsiți și săraci, căci atunci vei avea comoară în cer.

Acesta este sensul sărăciei creștine: *datoria de a săvârși binele, din iubire pentru aproapele, și de a urma cu iubire și credință lui Dumnezeu.*

Dumnezeu să ne ajute să ne dezlipim sufletul de cele materiale și trecătoare și să-l îndreptăm spre cele de sus, spre cele nepieritoare și veșnice. Focul iubirii noastre de Dumnezeu și de aproapele să aprindă inima fiecăruia dintre noi, prin revărsarea harului Sfântului Duh, încât nicio ispită omenească să nu clatine sau să stingă această iubire. Amin!

Pr. Prof. Ioan RĂMUREANU

Predică la Duminica a 20-a după Rusalii*

(Învierea fiului văduvei din Nain)

„De nu se va naște cineva de sus, nu va putea să vadă împărăția lui Dumnezeu.” (Ioan 3, 3)

Iubiți credincioși,

Sfânta Evanghelie amintește despre învierea unicului fiu al unei văduve din Nain, faptă minunată prin care Domnul Hristos a adus nespusă mângâiere și bucurie mamei tânărului înviat. Tot atât de importantă, ba chiar cu mult mai importantă, este pentru noi, creștinii, *învierea sau renașterea sufletească*.

În una dintre cele mai interesante convorbiri pe care Mântuitorul a avut-o cu Nicodim, bărbat din tagma fariseilor și fruntaș între iudei, care a venit noaptea la Iisus să se informeze mai lămurit asupra învățăturii Sale, Mântuitorul i-a grăit: „Adevărat, adevărat zic ție: De nu se va naște cineva de sus, nu va putea să vadă împărăția lui Dumnezeu” (Ioan 3, 3).

La aceste cuvinte, Domnul Hristos a mai adăugat: „Nu te mira că ți-am zis: Trebuie să vă nașteți de sus. Vântul suflă unde voiește și tu auzi glasul lui, dar nu știi de unde vine, nici încotro se duce. Astfel este cu oricine e născut din Duhul” (Ioan 3, 7-8). Este lămurit din cuvintele spuse apoi lui Nicodim de Domnul Hristos că nu e vorba pentru om de a doua naștere trupească, ci de învierea sau de renașterea

* Publicată original în: *Glasul Bisericii*, XXVI (1967), 9-10, pp. 890-893.

sufletească a fiecăruia dintre noi, învățatură asupra căreia vom stărui în continuare.

În fiecare om se află în străfundurile tainice ale sufletului său năzuința nobilă după cunoașterea adevărului, a binelui și a frumosului, năzuința după curăție și sfințenie, care înfrumusețează sufletul nostru cel nemuritor, trăiește dorul necurmat după locașul cel veșnic și după Dumnezeu, Părintele nostru cel din ceruri.

Viața este dăruită fiecăruia din noi ca să ne pregătim pentru viața veacului celui nesfârșit de dincolo. Dar în calea năzuinței și suirii noastre către cele cerești intervin ispitele diavolești, răutatea și păcatul. De multe ori, iubirea noastră față de Dumnezeu și de aproapele se împuținează, se răcește și devenim „căldice”. Iar despre cei căldicei, Domnul Hristos a spus îngerului bisericii din Laodiceea: *„Știu faptele tale; că nu ești nici rece, nici fierbinte. O, de ai fi rece sau fierbinte! Astfel, fiindcă ești căldicel – nici fierbinte, nici rece – am să te vărs din gura Mea”* (Apocalipsa 3, 15-16).

În marea Sa iubire de oameni, Dumnezeu dorește însă ca ei să nu piară pentru păcatele și răutățile lor, *„ci voiește ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină”* (1 Timotei 2, 4). Domnul Hristos însuși ne încredințează de acestea, spunând: *„Dumnezeu așa a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică”* (Ioan 3, 16). Pentru a ne elibera de viforul ispitelor, de apăsarea răutății și de tot felul de păcate și fărădelegi, fiecare dintre noi trebuie să se renască la o viață nouă în Hristos.

Dar, va zice cineva: Cum să ne renaștem noi, cei slabi, neputincioși și păcătoși, la o viață nouă? Cum să ne asemănăm noi cu Mântuitorul nostru Hristos, Fiul lui Dumnezeu, întru care păcat nu s-a aflat? La acestea, marele Apostol Pavel ne răspunde, zicând: *„Toate le pot întru Hristos, Cel care mă întărește”* (Filipeni 4, 13).

Iisus Hristos este pentru noi nu numai un model de imitat în calea vieții, ci El este lucrător întru noi prin puterea

sfințitoare a Duhului Sfânt, care luminează mintea, curăță simțămintele și întărește voința noastră spre a stăruî în cele drepte, adevărate, plăcute și sfinte. Dumnezeu ne trimite harul și ajutorul Său, iar noi trebuie să întimpinăm harul lui Dumnezeu cu credință fierbinte în El, să săvârșim faptele cele bine plăcute lui Dumnezeu.

Nașterea din nou sau nașterea duhovnicească se face prin baia curățitoare de păcate a Sfântului Botez; creșterea și întărirea noastră spre bine ni se dăruiește de Sfântul Duh prin Taina Mirungerii; învierea din moartea păcatelor și curăția morală se face prin Taina Pocăinței; hrana duhovnicească și unirea cu Domnul Hristos se face prin Sfânta Euharistie; sfințirea legăturii căsătoriei se face prin Taina Cununiei; putearea de a învăța, a sfinți și a conduce se dăruiește prin Taina Preoției, iar tămăduirea de suferințele trupești și sufletești ni se dăruiește prin Taina Sfântului Maslu.

Prin Taina Sfântului Botez intrăm în sânul Sfintei Biserici, devenim membrii ei și părtași la bunătățile cerești cu toți cei bine plăcuți lui Dumnezeu din toate veacurile. Sfântul Botez ne dăruiește nașterea cea din nou, căci – după cuvântul Sf. Apostol Petru –, el se face „*spre iertarea păcatelor și dăruirea darurilor Sfântului Duh*” (Faptele Apostolilor 2, 38). El este o „*înnoire a vieții*” (Romani 6, 3-5), căci trăim urmând pilda vieții curate și sfinte a Domnului Hristos: „*Căci, câți în Hristos v-ați botezat, în Hristos v-ați îmbrăcat*” (Galateni 3, 27).

Unirea cu Domnul Hristos se face *îndeosebi* prin Taina Sfintei Euharistii, după cum El Însuși ne spune: „*Cel ce mănâncă trupul Meu și bea sângele Meu rămâne întru Mine și Eu întru el. Precum M-a trimis pe Mine Tatăl cel viu și Eu viez pentru Tatăl, și cel ce Mă mănâncă pe Mine va trăi prin Mine*” (Ioan 6, 56-57). Modelul nostru în curăție și în renașterea sufletului este Mântuitorul Hristos, despre care Sf. Apostol Petru spune că „*n-a săvârșit niciun păcat, nici s-a aflat vicleșug în gura Lui*” (1 Petru 2, 22). Harul lui Dumnezeu

și puterea Domnului Hristos și a Duhului Sfânt a înnoit sufletește milioane de oameni. Pildă în această privință este Sf. Apostol Pavel.

În zorii creștinismului, Saul din Tars prigonea Biserica lui Hristos. Când Domnul Hristos i S-a arătat însă în slavă, pe calea Damascului, spunându-i: „Eu sunt *Iisus*, pe Care tu Îl prigonești. Greu îți este să izbești cu piciorul în țepușă” (Faptele Apostolilor 9, 5), Saul s-a transformat complet și a devenit vas ales al Mântuitorului, după cum însuși mărturisește: „Fiindcă Dumnezeu, Care a zis: «Strălucească, din întuneric, lumina», El a strălucit în inimile noastre, ca să strălucească cunoștința slavei lui Dumnezeu, pe fața lui Hristos” (2 Corinteni 4, 6).

Cum se poartă o făptură nouă în Hristos?

La această întrebare, marele Apostol Pavel răspunde: „Gândul acesta să fie în voi care era și în Hristos *Iisus*” (Filipeni 2, 5). Să ne pătrundem adică de dragostea lui Hristos față de Dumnezeu-Tatăl; să avem iubirea Lui față de oameni, smerenia Lui, răbdarea Lui, supunerea și ascultarea Lui față de Tatăl, liniștea, bucuria, seninătatea și pacea Lui, adică însușirile care împodobesc chipul cel duhovnicesc și dumnezeiesc al Domnului Hristos. „Căci dragostea lui Hristos ne stăpânește pe noi care socotim aceasta, că dacă unul a murit pentru toți, au murit deci toți. Deci, dacă este cineva în Hristos, este făptură nouă; cele vechi au trecut, iată toate s-au făcut noi” (2 Corinteni 5, 14, 17).

Despre nașterea din nou sau renașterea noastră sufletească ne vorbește și Sf. Apostol Petru, spunând: „Binecuvântat fie Dumnezeu și Tatăl Domnului nostru *Iisus Hristos*, Care, după mare mila Sa, prin învierea lui *Iisus Hristos* din morți, ne-a născut din nou, spre nădejde vie” (1 Petru 1, 3). Iar la aceste cuvinte, adaugă: „Deci, lepădând toată răutatea și tot vicleșugul și fățarniciile și pizmele și toate clevețirile. Ca niște prunci de curând născuți, să doriți laptele cel duhovnicesc și neprefăcut, ca prin el să creșteți spre mântuire” (1 Petru 2, 1-2).

Tot astfel și Sf. Apostol Pavel ne îndeamnă pe toți, cu autoritatea cuvântului său apostolic: „Și să nu vă potriviți cu acest veac, ci să vă schimbați prin înnoirea minții, ca să deosebiți care este voia lui Dumnezeu, ce este bun și plăcut și desăvârșit” (Romani 12, 2). Iar la acestea, el mai adaugă: „Să umblăm cuviincios, ca ziua: nu în ospete și în beții, nu în desfrânări și în fapte de rușine, nu în ceartă și în pizmă; ci îmbrăcați-vă în Domnul Iisus Hristos și grija de trup să nu o faceți spre poftă” (Romani 13, 13-14).

În Epistola către Galateni, Sf. Apostol Pavel ne arată precis de ce fapte trupești să ne ferim, spunând: „Iar faptele trupului sunt cunoscute, și ele sunt: adulter, desfrânare, necurăție, destrăbălare, închinare la idoli, fermecătorie, vrajbe, certuri, zăvisti, mâinii, gâlcevi, dezbinări, eresuri” (Galateni 5, 19-20).

În petrecerea noastră pământească, ne atrage o grădină cu flori, câmpul bogat cu grâne aurii legănându-se domol în adierea vântului, pajiștile, poienile și fânețele cu flori multicolore și cu mireasmă îmbietoare. Nu ne mai saturăm să sorbim și să respirăm mireasma florilor. Dar cu mult mai mult ne atrage frumusețea, dulceața și blândețea sufletească a omului renăscut în Hristos, în sufletul căruia cresc și pe care-l împodobesc virtuțile creștine: credința, dragostea și nădejdea, smerenia, blândețea, mila, dreptatea și răbdarea.

Pentru ca fiecare dintre noi să fim ca o lumină pentru semenii noștri, trebuie să înfăptuim ceea ce ne îndeamnă Sf. Apostol Pavel, care spune: „În iubire frățească, unii pe alții iubiți-vă; în cinste, unii altora dați-vă întâietate. Bucurați-vă în nădejde; în suferință fiți răbdători; la rugăciune stăruiți. Bucurați-vă cu cei ce se bucură; plângeți cu cei ce plâng. Nu răsplătiți nimănui răul cu rău. Purtați grijă de cele bune înaintea tuturor oamenilor. Dacă se poate, pe cât stă în puterea voastră, trăiți în bună pace cu toți oamenii” (Romani 12, 10, 12, 15, 17-18).

Suntem înclinați în general să vedem mai de grabă paiul din ochiul aproapelui nostru, adică greșelile altora și nu

vedem bârna din ochii noștri. Adesea, suntem gata să aruncăm cu pietrele osândirii în slăbiciunile și păcatele semenului nostru, chiar atunci când noi înșine îl întrecem în păcate.

Dar, iată, Domnul nostru Iisus Hristos bate la ușa inimii noastre și ne roagă ca în restul zilelor noastre să ne lepădăm de răutate, să ne ferim de ispite, să ne eliberăm de greutatea păcatelor, ca să devenim buni, curați cu inima, iar goliciunea și pustiirea sufletească s-o umplem cu bucuria lacrimilor pocăinței, cu bucuria reînnoirii sufletului, prin harul și ajutorul lui Dumnezeu. Domnul Hristos așteaptă să ne renaștem sufletește, spre a moșteni viața cea veșnică. El așteaptă să ne îndreptăm ochii sufletului și pașii faptelor spre Împărăția Sa cea cerească, care-i împărăția luminii, a binelui, a frumosului și a adevărului.

Avem credința neclintită, după încredințarea dumnezeiescului Apostol Ioan, că Dumnezeu, când vom ajunge în Împărăția Sa, „*va șterge orice lacrimă din ochii lor și moarte nu va mai fi; nici plângere, nici strigăt, nici durere nu vor mai fi, căci cele dintâi au trecut*” (Apocalipsa 21, 4).

Învrednicește-ne, Doamne Iisuse Hristoase, să intrăm curați și reînnoiți sufletește în Împărăția Ta cea cerească și veșnică, spre a ne bucura și desfăta de lumina cea preacurată a dumnezeirii și de cunoașterea tainelor celor mai presus de fire ale Sfintei și celei de o ființă Treimi. Amin!

Pr. Prof. Ioan RĂMUREANU

Predică la Duminica a 21-a după Rusalii* (a Sfinților Părinți de la Sinodul al VII-lea Ecumenic)

Iubiți credincioși,

Pericopa din Sfânta *Evangelhie de la Luca* (8, 5-15) ne relatează că popor mult s-a adunat în jurul Mântuitorului pentru a-l asculta dumnezeiasca învățătură. Și Mântuitorul a început să învețe poporul, folosind una dintre cele mai frumoase pilde, pentru a arăta cât de necesară este inima curată și bună pentru rodirea cuvântului lui Dumnezeu în fapte creștine. El a vorbit despre sămânța dumnezeiască a Cuvântului lui Dumnezeu, despre semănătorul acesteia și despre pământul cel roditor. La întrebarea ucenicilor Săi, ce este pilda aceasta, Mântuitorul i-a lămurit, stăruind mai ales asupra faptului că ogorul ce are să primească sămânța este inima oamenilor, care, ca și pământul, poate fi de mai multe feluri. Trei dintre aceste feluri de pământ n-au rodit sămânța, din diferite pricini, ci abia al patrulea, ce nu era nici lângă cale, nici pietros, nici cu spini, a rodit și a făcut rod mult, spre bucuria semănătorului. Acest pământ se aseamănă cu inima omenească, curată și bună, care „*aude cuvântul, îl păstrează și rodește întru răbdare*” (Luca 8, 15).

Sfânta Scriptură este o carte sublimă pentru inima omenească. Aproape pe fiecare pagină a ei ne vorbește despre inimă și importanța acesteia în procesul mântuirii noastre. Poate numai cuvintele „*pace*” și „*iubire*” sunt mai

* Publicată original în: *Glasul Bisericii*, XXVII (1967), 9-10, pp. 893-896.

des pomenite în paginile Sfintei Scripturi. Dar ce se înțelege în Sfânta Scriptură prin „*inimă*”? În niciun caz nu se înțelege inima ca organ al corpului, ci este vorba despre o inimă duhovnicească. Sfinții Apostoli și Sfinții Părinți spun că inima la care se referă Mântuitorul în această parabolă desemnează lăuntrul omului, ființa cea mai intimă a acestuia, „*locul*” unde se întâlnește cugetul omului cu cuvântul lui Dumnezeu.

Pentru Apostolul Pavel, inima aceasta duhovnicească este organul care primește descoperirea lui Dumnezeu (cf. 2 Corinteni 1, 22; Romani 5, 5), iar dacă ea este înăbușită de spinii păcatului, o refuză. *Inima este izvorul voinței și originea hotărârilor de destin ale vieții omenești* (cf. 2 Corinteni 9, 7; 1 Corinteni 4, 5). Ea este punctul cardinal al vieții noastre lăuntrice, originea tuturor energiilor sufletești, căci în ea se plămădesc toate sentimentele și afectele ce mișcă viața noastră sufletească, îmbogățind-o sau sărăcind-o, ridicând-o la mari înălțimi spirituale sau coborând-o în mocirla păcatelor.

În inimă își au începutul nădejdea, credința și iubirea (2 Corinteni 7, 3), pacea (Coloseni 3, 15), mila, mângâierea, năzuințele nobile, cunoașterea supranaturală a tainelor Împărăției lui Dumnezeu și puterile darului Duhului Sfânt, ce ni s-au dat prin botez (Romani 5, 5). Dar, înăbușită de spinii păcatelor, de povara grijilor pământești, a bogăției și a plăcerilor vieții, inima noastră devine împietrită și învârtosată (cf. Evrei 3, 12) și din această pricină nu poate primi și nici rodi cuvântul dumnezeiesc.

Ce este inima bună și curată despre care vorbește Mântuitorul în această parabolă? Inima curată și bună este inima deschisă Cuvântului lui Dumnezeu (*Faptele Apostolilor* 16, 14), fiindcă numai într-o asemenea inimă Cuvântul lui Dumnezeu devine viu și lucrător (Evrei 4, 12).

Inima curată și bună este inima în care s-a înstăpânit suverană legea iubirii (cf. Matei 22, 37), a acelei iubiri care

se depășește pe sine în fiecare clipă, fiindcă în fiecare clipă descoperă mereu noi și noi motive de a iubi pe Dumnezeu și pe oameni. Este inima ce îndelung rabdă, este plină de bunătate, ce nu știe de pizmă, nu se laudă, nu se trufește, nu se poartă cu necuviință, nu caută ale sale, nu se aprinde de mânie, nu pune la socoteală răul, nu se bucură de nedreptate, ci toate le suferă, toate le crede, toate le nădăjduiește (cf. 1 Corinteni 13, 4-7). O asemenea inimă este teren bun în care a rodit Cuvântul lui Dumnezeu. Este inima înveșmântată cu o puritate asemenea cu aceea a crinilor. Toate comorile și toată frumusețea lumii nu reprezintă nimic în comparație cu o inimă curată și bună, în care a rodit sămânța Cuvântului dumnezeiesc. Iată de ce se roagă psalmistul: „*Inimă curată zidește întru mine, Dumnezeule și duh drept înnoiește întru cele dinlăuntru ale mele*” (Psalmul 50, 11). Și nu este puțin lucru să avem o inimă în care Cuvântul lui Dumnezeu a prins rădăcini adânci. De bucuria acestui privilegiu ne putem împărtăși toți cei cărora ni s-a dăruit harul Duhului Sfânt în baia Sfântului Botez. Depinde de noi să voim, să avem o inimă curată și bună. Căci, deși nu ne este hărăzit fiecăruia să realizăm lucruri mari în lume, care să uimească veacurile, totuși fiecare dintre noi putem fi, într-o măsură mai mare sau mai mică, creatorii inimii noastre curate și bune, ca să se poată sălășlui în ea sămânța dumnezeieștilor învățături evanghelice.

Mântuitorul nu ne-a descoperit numai înțelesul adânc al legăturii dintre Semănător, sămânța divină și inima omească, ci El a întemeiat și Biserica Sa, în care a așezat și mijloace eficace, cu ajutorul cărora noi putem să ne curățim inimile, astfel încât, cu elemente luate din adâncurile ființei noastre, din lumea vremelniciei noastre, să sculptăm cu trudă imaginea unei lumi desăvârșite: inima noastră curată și bună, pământ bun și roditor pentru rodirea dumnezeieștii semințe. El a așezat în Biserica Sa Sfintele Taine, prin care ni se dăruiește harul Său sfințitor, fără de care nu

putem reuși în lupta cu patimile și spinii păcatelor, care ne rănesc și ne întinează inima.

Însuși Mântuitorul Hristos ne-a asigurat, zicând: „*Fără Mine nu puteți face nimic*” (Ioan 15, 5). Oricât am fi de osârduitori cu voința, nu vom putea să pregătim inimile noastre ca să devină „*pământ curat și bun*”, fără ajutorul harului divin, fără să alergăm la ajutorul Sfintei Treimi, așezate de El în Biserica Sa. Și accentuăm mai ales puterea Tainei Sfintei Spovedaniei și a Sfintei Euharistii, care ne unesc cu Hristos și ne ajută să ne curățim inimile de toată tina păcatelor.

Alături de post, rugăciune și teama de Dumnezeu, Sf. Taină a Spovedaniei este mijlocul cel mai eficace de a ne putea retrage în inimile noastre și de a le cerceta adâncurile cu o asprime mântuitoare și a le curăți de germenii tuturor răutăților. Cu ajutorul dumnezeieștii Taine, putem deveni curați la inimă. Biserica cinstește pe sfinți, tocmai fiindcă aceștia, oameni ca și noi, au năzuit cu mare ardoare să-și curețe inimile, pentru ca acestea să devină un pământ bun, în care sămânța cea nemuritoare a dumnezeiescului Semănător să prindă rădăcini adânci și să producă roade îmbelșugate în lanurile vieții creștine.

Se pune întrebarea: oare astăzi mai iese Semănătorul să-și semene sămânța? Da, și astăzi, și va ieși mereu până la sfârșitul veacurilor, căci El se află mereu în Biserica Sa și seamănă sămânța învățăturii Sale mântuitoare, prin preoții Săi în inimile curate și bune ale acelor care vor să se mântuiască. El privește din Sfântul Său Altar spre ogorul cel întins al omenirii și gândul Lui se îndreaptă spre semănătorii sfințiți ai tuturor timpurilor.

Iată de ce, porunca cea mare pentru noi este de a năzui să fim treji la granițele inimii noastre și cu toată străjuirea să păzim curățenia și bunătatea inimii, unde ne pândesc forțele patimilor, ce caută să pătrundă în împărăția inimii noastre, să-i usuce glia, s-o umple de spinii păcatelor și s-o facă neroditoare. Și pentru că în această lucrare nu putem

face nimic fără ajutorul lui Dumnezeu, să îl rugăm: Doamne, ajută-ne să ne transformăm inima într-o țarină în care învățătura dumnezeiescului Tău Fiu să prindă rădăcini, să crească și să rodească în faptele vieții creștine. Amin!

Arhid. Prof. Nicolae BALCĂ

Predică la Duminica a 29-a după Rusalii*

(a celor 10 leproși)

„Au nu zece s-au curățit?
Dar cei nouă unde sunt?” (Luca 17, 17)

Iubiți credincioși,

Sfânta Evanghelie citită astăzi ne istorisește că în drumul Său spre Ierusalim, prin mijlocul Samariei și al Galileii, Mântuitorul a fost întâmpinat într-un sat de o ceată de zece leproși care, ținându-se departe, îl rugau cu glas mare să-i tămăduiască de o cumplită boală. Aceștia auziseră despre Mântuitorul că are puterea dumnezeiască de a vindeca orice boală, oricât de îngrozitoare ar fi aceasta. Și o altă boală mai îngrozitoare decât lepra nu exista în vremea aceea. Nu numai fiindcă ea nu putea fi vindecată, cât mai ales datorită durerilor fizice și morale pe care ea le producea. Căci, odată instalată în trupul omului, lepra pătrunde zi de zi, tot mai adânc, până ce macină toate măduarele acestuia. Răni hidoase apar pe trupul leprosului, dându-i acestuia o înfățișare dezgustătoare. Din pricină că boala este extrem de molipsitoare, leproșii erau izolați de restul lumii și azvârliți la periferia comunității, unde mureau în chinuri groaznice. Într-o asemenea situație se găseau și cei zece leproși, roși de această boală necruțătoare.

Ce mare nădejde s-a născut în sufletul acestor neputincioși când au auzit că trece prin apropierea lor Dumnezeuiescul

* Publicată original în: *Glasul Bisericii*, XXIX (1961), 1-2, pp. 21-25.

Doctor al sufletelor și al trupurilor? Cât de disperat a sunat glasul lor: „*Isuse, Învățătorule, mântuiește-ne pe noi*”! La auzul acestor cuvinte, Mântuitorul se oprește din mers și milostivindu-Se, îi tămăduiește cu iubirea și dragostea Sa dumnezeiască, poruncindu-le apoi să se ducă să se arate preoților. Mântuitorul i-a îndemnat să facă aceasta pentru că, după Legea cea veche, numai preoții aveau dreptul de a stabili dacă această cumplită boală este vindecată și de a le permite celor însănătoșiți să viețuiască între oameni.

Redați teferi vieții! Ce bucurie trebuie să le fi copleșit inima celor zece, în clipa în care s-au văzut salvați de cumplita boală? De aceea, de grabă s-au silit a împlini porunca Domnului și să se întoarcă printre oameni. Cât de grăbit este omul a primi o binefacere și cât de ușor uită el pe cel care i-a făcut-o, ceea ce face ca recunoștința să fie o floare nespus de rară printre oameni. La fel și nouă dintre leproși nu s-au mai gândit la Binefăcătorul lor. Doar unul dintre ei, numai unul singur, văzând că s-a vindecat, s-a întors și cu glas mare slăvea pe Dumnezeu. A căzut la picioarele Mântuitorului și l-a mulțumit. Atunci Mântuitorul plin de mâhnire, S-a întors spre ucenicii Săi și a zis: „*Au nu zece s-au curățit? Dar cei nouă unde sunt? Nu s-a găsit să se întoarcă să dea slavă lui Dumnezeu decât numai acesta, care este de alt neam? Și i-a zis: Scoală-te și du-te; credința ta te-a mântuit*” (Luca 17, 17-19).

Episodul descris de Sfânta Evanghelie de astăzi este episodul nerecunoștinței, al ingraturității omenеști față de Dumnezeu. De aceea, am socotit că este inoportun să zăbovim asupra acestui episod evanghelic și să vorbim despre recunoștința pe care omul trebuie s-o aibă față de Dumnezeu. Recunoștința este obligația morală pe care o are cineva față de cel care i-a făcut un bine. Și dacă recunoștința este recunoașterea unei binefaceri primite și mulțumirea față de binefăcător, atunci noi avem temeiuri adânci ca să fim recunoscători față de Dumnezeu. Care sunt aceste temeiuri?

A fi recunoscători față de Dumnezeu înseamnă a ne recunoaște starea noastră de ființe create. Înseamnă a recunoaște că noi nu suntem aruncați în lume de o oarbă întâmplare, ci că suntem creaturi alese ale lui Dumnezeu, Care ne-a încredințat să-l purtăm chipul și ne-a sortit să ne ridicăm în desăvârșire, până la asemănarea cu El. Dumnezeu a dat astfel un conținut și o valoare neprețuită existenței noastre. El este izvorul puterilor, al păcii și al bucuriilor, al nădejdlor și al certitudinilor noastre. El este începutul a tot ceea ce înfrumusețează, înobilează și înalță viața noastră. Fără El, viața noastră nu ar avea valoare.

Iată cât de mari sunt binefacerile lui Dumnezeu față de om: El ne-a chemat din nimic la viață. Tot ceea ce avem bun în trup și în suflet, după fire și peste fire, cu ajutorul Căruia ne afirmăm în lume și gustăm bucuriile duhovnicești ale vieții, de la El avem. Iar aceste faceri de bine ne arată nouă oamenii pe Dumnezeu, ca un Dătător plin de bunătate și îndurare, de la care am primit toate câte avem. Și cu toate că unul a primit mai mult și altul mai puțin, toate vin de la Dumnezeu și fără El am fi lipsiți de tot binele. Pentru aceasta, nu trebuie să ne descurajăm și întristăm, căci a deosebi nu este treaba noastră, ci numai a înțelepciunii lui Dumnezeu, înaintea Căruia este măsurată vrednicia fiecăruia dintre noi.

O binefacere este pentru noi și aceea că Providența dumnezeiască veghează asupra vieții noastre: chiar și universul în mijlocul căruia noi ne ducem existența, este un imens dar al bunătății divine. Dar noi avem un temei și mai adânc să fim recunoscători față de Dumnezeu: dintr-o iubire nemărginită față de creatura Sa, Tatăl Ceresc a trimis în lume pe Însuși Fiul Său, ca să ne vindece de cumplita boală a leprei păcatului strămoșesc și să ne ridice la frumusețea și la asemănarea cea dintâi. Din iubirea Lui față de noi, cei cuprinși de păcat, S-a întrupat Mântuitorul, Doctorul trupurilor și al sufletelor noastre, a luat asupra Sa păcatele noastre și le-a biruit pentru totdeauna, pe lemnul

Crucii. Pentru mântuirea noastră din mrejele păcatului și ale morții, a pățimit și a înviat a treia zi din mormânt, a întemeiat Biserica Sa, cu slujbele, darurile și harurile ei sfinte, pentru ca să continue pe pământ lucrarea de vindecare de boala cea grea a păcatului și a urmărilor acestuia, până la sfârșitul veacurilor.

Noi avem în dar, de la Tatăl nostru cel ceresc, tot ceea ce ne poate asigura fericirea aici pe pământ și dincolo în veșnicie. Cum să nu-l fim recunoscători eternului nostru Binefăcător! Singurul lucru ce este al nostru, este păcatul, după adâncă vorbă a psalmistului: „*Că iată întru fărădelegi m-am zămislit și în păcate m-a născut maica mea*” (Psalmul 50, 6). De aceea, jertfa care a șters păcatul și a reparat natura omenească trebuie să stea în adevăr, într-o nemărginită recunoștință. Apoi, recunoștința față de Dumnezeu are o mare putere simțitoare pentru cel ce o aduce ofrandă. Ea arată la acesta o înaltă noblețe morală, după cum cel ce nu e capabil de un asemenea simțământ, este mort din punct de vedere moral. Recunoștința așterne în sufletul celui ce o are, pace, liniște, mulțumire și-i împrumută o energie spirituală nespus de mare. Căci, cel care știe să-l mulțumească lui Dumnezeu pentru fiecare rază de soare, acela nu are timp pentru tânguiri și proteste în fața grijilor vieții. Și, deoarece recunoștința față de Dumnezeu se știe mereu neîndestulătoare pentru binefacerile primite de la El, ea pune în slujba ei toate celelalte virtuți, dintre care mai ales smerenia și iubirea; ea îi dovedește lui Dumnezeu iubire, pentru ca prin iubire să-l mulțumească. Însuși Mântuitorul ne îndeamnă la recunoștință față de Dumnezeu, prin exemplul Său. Paginile Evangheliei sunt pline de asemenea exemple. De aceea Se simte El așa de mâhnit de nerezunoștința celor nouă leproși. La fel și slăvitul Apostol al neamurilor ne îndeamnă, zicând: „*Mulțumind totdeauna pentru toate întru numele Domnului nostru Iisus Hristos, lui Dumnezeu (și) Tatăl*” (Efeseni 5, 20); și: „*Dați mulțumire pentru toate, căci aceasta este voia lui*

Dumnezeu, întru Hristos Iisus, pentru voi" (1 Tesaloniceni 5, 18). De asemenea, și Biserica, în slujbele ei, ne îndeamnă că este drept și demn de a mulțumi totdeauna pentru binefacerile dăruite nouă de Dumnezeu. Sfânta Liturghie nu este decât o divină cântare închinată recunoștinței Bisericii față de Dumnezeu, pentru marea binefacere a Jertfei celei fără de sânge, care ne-a mântuit din păcate. Spiritul recunoștinței față de Dumnezeu a fost în toate timpurile semnul creștinilor adevărați, al sfinților și al martirilor. Murind în chinuri și suferințe, pentru credința lor, aceștia dădeau slavă lui Dumnezeu, zicând: „*Slavă lui Dumnezeu, pentru toate*".

Și cum să nu slăvim și noi pe Dumnezeu, plini de recunoștință, zicând cu psalmistul: „*Ce voi răsplăti Domnului pentru toate câte mi-a dat mie?*" (Psalmul 115, 3). De aceea, printr-un dezvoltat simț al recunoștinței, să începem și să sfârșim fiecare zi de muncă cu o rugăciune de mulțumire către Dumnezeu. La începutul și sfârșitul fiecărei mese, să nu uităm să dăm mulțumire pentru pâinea noastră cea de toate zilele Tatălui nostru din ceruri. Să însoțim toate izbânzile pe care le avem în viață, toate clipele de fericire, toate nădejdlile de mai bine și toate bucuriile duhovnicești ale vieții cu o rugăciune de slavă și mulțumire către Dumnezeu.

Să fim recunoscători lui Dumnezeu și pentru binele cel mai mic și recunoștința pentru cele mici ne va învrednici a primi și mai mari. Dacă ne vom gândi la mărimea și sfințenia Dăătorului, nimic din ceea ce ne dă El nu ne va părea mic și neînsemnat, căci nu sunt mici darurile ce vin de la Dumnezeu. Chiar și încercări și necazuri dacă ne trimite, să le primim cu mulțumire, din pricină că totul ceea ce lasă El să se întâmple, face ca să ne înțelepțească, să ne întărească în credință și să ne mântuiască. Statornicia în credință, în vremuri de încercare, de grea cumpănă și nevoi, este un rod al recunoștinței față de Dumnezeu.

Să dăm lui Dumnezeu mulțumire pentru darurile pe care le primim, iar faptul că n-am primit altele, să ni-l atribuim

nouă, din pricina păcatelor noastre. Să luăm exemplul de la sfinții și martirii cei mari înaintea lui Dumnezeu, care, cu cât chemarea lor a fost mai înaltă, cu atât au fost mai smeriți în inimile lor, dând recunoștință nemărginită lui Dumnezeu pentru tot binele ce l-au primit. Unica lor râvnă a fost ca Dumnezeu să fie laudat și mărit prin faptele și viața lor.

Ne arătăm recunoștința față de Dumnezeu prin aceea că cinstim și iubim Biserica Lui (cf. Matei 16, 18), în care Mântuitorul continuă să trăiască printre noi, până la sfârșitul veacurilor. Ascultând de poruncile Bisericii, respectând Tradiția acesteia, ascultând sfintele slujbe, pentru slava lui Dumnezeu și sfințirea noastră, ne arătăm recunoștința față de Dumnezeu. Și dacă darurile lui Dumnezeu nu se revarsă cu îndestulare, se datorează faptului că suntem nerecunoscători Dătătorului și nu întoarcem prin mulțumire darurile la izvorul de unde au curs. Biserica noastră ne învață darurile primite de la Dumnezeu, ca să le dăm mai departe și altora (cf. Coloseni 3, 15), înmulțite prin munca și nevoințele personale.

Se spune că *recunoștința este o floare rară printre oameni, este o adâncă înțelepciune de a nu aștepta, pentru binele făcut, mulțumire și recunoștință de la oameni*. Însă, Biserica ne învață că fără recunoștință față de Dumnezeu și de oameni nu este mântuire. Dumnezeu nu ne-a dat binefacerile Sale pentru a ne folosi numai noi de ele, ci a contribui prin ele și la mântuirea celorlalți frați ai noștri, a tuturor oamenilor.

Iată, iubiți creștini, ce învățături adânci și însemnate pentru viața noastră creștină am desprins din episodul istorisit de Sfânta Evanghelie. Așadar să mergem la casele noastre cu hotărârea fermă de a nu ne număra printre cei nouă leproși vindecați de Mântuitorul, care după ce au primit nemăsurata binefacere a vindecării, nu s-au învrednicit să se întoarcă și să dea mărire lui Dumnezeu, ci ca cel de al zecelea, să fim adânc recunoscători pentru toate darurile

neprețuite, primite de la El. Să ne străduim neconținut ca binefacerile primite să le folosim și spre binele și mântuirea celorlalți oameni, potrivit cu voința sfântă a lui Dumnezeu, de la care vine toată darea cea bună și tot darul desăvârșit și Căruia, de aceea, I se cuvine cinste, slavă și închinăciune în veci. Amin!

Arhid. Prof. Nicolae BALCĂ

Predică la Duminica dinaintea Nașterii Domnului*

(a Sfinților Părinți după trup ai Domnului)

Iubiți credincioși,

După cum luceafărul dimineții vestește apropierea zilei, tot astfel o cântare a Bisericii noastre, care răsună în tot timpul postului Nașterii Domnului ca un luceafăr al dimineții, ne vestește apropierea Răsăritului răsăriturilor și a Soarelui dreptății: „Hristos se naște, măriți-L, Hristos din ceruri, întâmpinați-L, Hristos pe pământ, înălțați-vă, cântați Domnului tot pământul și cu veselie lăudați-l, popoare, că S-a preamărit”!

Lumina Soarelui divin, care avea să fie adevăratul „Soare al dreptății” și „Răsărit al luminii cunoștinței” de Dumnezeu, precum îl cântă întreaga creștinătate, avea să fie hotar istoric între două lumi: lumea umbrei vechii legi divine și lumea luminii divine celei desăvârșite, precum avea să o cunoască și să o asculte, din propriile cuvinte ale Domnului: „Eu sunt Lumina lumii; cel ce Îmi urmează Mie nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieții” (Ioan 8, 12). Sf. Grigorie Teologul spune: „De când există lumea, două au fost schimbările de viață [...] și două Testamente și cutremure de pământ, din cauza nemaipomenirii faptului: una, trecerea de la idoli la lege și alta, trecerea de la lege la Evanghelie”. Într-adevăr, străvechea legătură dintre Dumnezeu și om, pornită din

* Publicată original în: *Glasul Bisericii*, XIV (1955), 12, pp. 710-714.

dragostea lui Dumnezeu pentru om, îndrumându-l prin patriarhi și proroci, pentru a trece de la idolatrie la ascultarea legii divine, a constituit cuprinsul Vechiului Testament. Iar noua legătură dintre Dumnezeu și om, desăvârșită prin suprema Sa dragoste pentru toți oamenii, prin trimiterea a însuși Fiului Său, Domnul nostru Iisus Hristos, în lume, între oameni, constituie Noul Testament, al cărui centru este Evanghelia, cu deplina înfățișare a luminii lui Dumnezeu.

Duminica de astăzi are marea și nobila menire de a înfățișa legătura între cele două lumi: trecerea de la Legea veche la Evanghelie. Este duminica în care se comemorează pasul duhovnicesc al omului, de la Legea Vechiului Testament către omul cel nou, creștinul Noului Testament. Este duminica vecerniei duhovnicești universale, în care putem vedea pe de o parte apunând lumina cea de seară a omenirii celei vechi și putem privi mai de aproape aurora dimineții zilei celei pline de lumină. Este duminica unui început de Evanghelie, cu priviri retrospective asupra îndurării lui Dumnezeu pentru om, timp de mii de ani, în desfășurarea firului Vechiului Testament. Pentru acest motiv, duminica de astăzi poartă denumirea de *Duminica dinaintea Nașterii Domnului Hristos și a Sfinților Părinți după trup ai Domnului*.

Este explicabil de ce Sf. Apostol și Evanghelist Matei ne-a istorisit la Evanghelia duminicii de astăzi, cu pioasă privire retrospectivă, despre aleșii Vechiului Testament, prin care a lucrat întreaga providență divină, din generație în generație, până la venirea Fiului Său, Domnul Iisus Hristos. Sf. Apostol Pavel ne-a grăit, la Apostolul ce s-a citit (Evrei 11, 9-10, 32-40), și despre statornicia credinței aleșilor lui Dumnezeu în lumea cea veche, așteptând împlinirea celor făgăduite. Toate cărțile ce sunt cuprinse în Vechiul Testament, de la *Cartea Facerii* până la cea a ultimului profet, își răsfrâng privirile către același viitor îndepărtat: *venirea unui Mântuitor, venirea lui Mesia*.

Sf. Apostol și Evanghelist Matei își dedică aproape în întregime primul capitol al Evangheliei sale înfățișării generațiilor, după natura umană, de la marele patriarh Avraam și până la ultima generație, când vine pe pământ Sf. Fecioară Maria, prin care avea să se întrupeze Domnul Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu. Sf. Evanghelist Matei începe cu originea naturii umane, spre a convinge pe iudei, credincioși Legii cele vechi, că Iisus Hristos, cel născut în trup din Sf. Fecioară Maria, Născătoarea de Dumnezeu, este Mesia cel prezis de proroci. Aceasta se poate vedea și din concluzia pe care Sf. Evanghelist Matei a subliniat-o la expunerea generațiilor, unde afirmă: „*Acestea toate s-au făcut ca să se împlinească ceea ce s-a zis de Domnul prin prorocul care zice: «Iată, Fecioara va avea în pântece și va naște Fiu și vor chema numele Lui Emanuel, care se tâlcuiește: Cu noi este Dumnezeu»*” (Matei 1, 22-23). Prin împlinirea acestei profeții se împlinea și făgăduința dată de Dumnezeu celor dintâi oameni, că printr-o femeie va veni Cel ce va zdrobi capul șarpelui (cf. *Facerea* 3, 15).

Sf. Evanghelist Matei, cu amănunte istorice, cu precizări biblice din Vechiul Testament, înfățișă realizarea tainelor providenței divine, de a se împlini întru totul legământul dintre Dumnezeu și om, pe care-l făcuse dintru început cu Avraam: „*Și Eu voi ridica din tine un popor mare, te voi binecuvânta, voi mări numele tău și vei fi izvor de binecuvântare. Binecuvânta voi pe cei ce te vor binecuvânta, iar pe cei ce te vor blestema îi voi blestema; și se vor binecuvânta întru tine toate neamurile pământului*” (*Facerea* 12, 2-3). Astfel, patriarhul Avraam este capul coloanei generațiilor din neamul lui Israil, pentru a urca în timp, până la marele proroc și rege David, paisprezece generații. După prorocul David și fiul său, înțeleptul și evlaviosul rege Solomon, a urmat seria altor paisprezece neamuri, până la robia din Babilon, adică linia de coborâre și suferință a poporului ales de Dumnezeu, vreme în care apar și figurile proeminente ale prorocilor trimiși de Dumnezeu. După

robia din Babilon, alte paisprezece generații până la venirea Domnului Hristos, precum arată Sf. Evanghelist Matei, după ce a citat toate numele biblice pe care le-ați ascultat la Sfânta Evanghelie: „Așadar, toate neamurile de la Avraam până la David sunt paisprezece; și de la David până la strămutarea în Babilon sunt paisprezece; și de la strămutarea în Babilon până la Hristos sunt paisprezece neamuri” (Matei 1,17).

Cântările de la sfânta slujbă, de astăzi, reiau acest fir biblic și fac legătura între părintele Avraam și venirea în ultima generație a Sf. Fecioare Maria: „Lumina nașterii tale cea strălucită, Fecioară, văzând-o Avraam, iubitorul de Dumnezeu, și Isac pururea slăvitul și Iacob și toată ceata de Dumnezeu aleasă a sfinților se bucură și făptură o a adus spre a ta întâmpinare cu cuvinte de bucurie”. Înfățișarea genealogiei neamurilor, după natura omenească a Domnului Iisus Hristos în Sfânta Evanghelie de astăzi, a putut fi pentru iudei cel mai puternic argument al justificării împlinirii profețiilor privitoare la originea lui Mesia din neamul lui Avraam și al lui David. Așa se explică motivul pentru care Biserica noastră strămoșească a adus cântări de laudă pentru marii patriarhi ai Vechiului Testament.

Dacă Sfântul Evanghelist Matei și-a început Evanghelia dând întâietate naturii umane a Mântuitorului Hristos, pentru ca mai departe să-i înfățișeze Dumnezeirea prin învățături și minuni, Sf. Apostol și Evanghelist Ioan și-a început Evanghelia cu înfățișarea originii divine a Domnului Iisus Hristos: „La început era Cuvântul și Cuvântul era la Dumnezeu și Dumnezeu era Cuvântul. Acesta era întru început la Dumnezeu. Și Cuvântul S-a făcut trup și S-a sălășluit între noi și am văzut slava Lui, slavă ca a Unuia-Născut din Tatăl, plin de har și de adevăr” (Ioan 1, 1-2, 14). Prin urmare, înfățișarea întrupării Domnului Iisus Hristos urmează arătării originii divine din veșnicie a Domnului Iisus Hristos, Sf. Apostol și Evanghelist Ioan îndreptându-și privirile nu numai către credincioșii din Țara Sfântă, ci către creștinii din lumea întreagă.

Acest adevăr, înfățișat în primul capitol al Evangheliei după Ioan, din care se desprinde clar sinteza între cele două naturi în persoana Domnului Hristos, Dumnezeu și Omul, a fost frumos și clar înfățișat și de Sf. Atanasie cel Mare, în scrierea sa *Despre Întruparea Cuvântului*. Prin această întrupare a „Cuvântului”, s-au împlinit toate profețiile mesianice: El este Acela care s-a născut din Fecioara și a apărut om pe pământ, generația Sa după trup fiind de neistorisit. Nimeni nu poate arăta pe părintele Său cel trupesc, fiindcă trupul Său nu vine de la om, ci numai de la Fecioara. David, Moise, patriarhii, au cu toții părinți în genealogie; tatăl Mântuitorului, după trup, nimeni nu poate să-l arate. El este Acela a cărui naștere trupească a fost vestită de un astru, întrucât Cuvântul cobora din cer, din cer trebuia să vină și vestirea; pentru că venea Împăratul creației, El trebuia să fie recunoscut peste tot, de întreaga creație. Locul Său de naștere în Iudeea și deci, și perșii veneau să-L adore. Același adevăr înfățișat de Evanghelia lui Ioan și explicat de Sf. Atanasie cel Mare, a putut fi ascultat de noi în cântările Vecerniei: *„Dumnezeu-Cuvântul, cel ce se poartă pe umerii heruvimilor, după ipostas unindu-se cu trup, în pânțele fără prihană s-a sălășluit și om s-a făcut și vine să se nască pe pământul Iudeii”*. De aceea, Biserica noastră strămoșească, în toate cântările, numind pe Sf. Fecioara Maria „Născătoare de Dumnezeu”, în duminica de astăzi poposește cu preamărirea acestei dumnezeiești misiuni în cântarea: *„Primăvara darului, rânduneaua cea înțelegătoare, purtând înlăuntru în pânțele, cu cuvânt negrăit va să nască, risipind iarna nedumnezeirii”*. Așadar, Sfânta Fecioară Maria ne-a rămas anunțătoarea primăverii omenirii și prilejul cunoscut al Bunei-Vestiri către întreaga lume.

Tot duminica de astăzi ne dă prilejul de a ne îndrepta în chip evlavios gândul nostru creștinesc către marii profeți ai Vechiului Testament, care au profețit timpul, locul și împrejurările, în care avea să se nască Domnul Iisus Hristos.

Primul dintre cei patru mari profeți, profetul Isaia, supranumit *Evanghelistul Vechiului Testament*, pentru bogatele și însemnatele sale profeții privitoare la venirea Mântuitorului Hristos, , avea să descrie toate evenimentele mari din viața Mântuitorului, de la Nașterea Sa și până la Înălțarea Sa. Profetul Iezechiel profetea marele eveniment al învierii morților, pentru care Domnul Hristos avea să aducă deplina încredințare. La rândul său, marele profet Ieremia mângâia poporul în durerile și suferințele sale, vorbindu-i despre venirea unui Mântuitor. De cel de al patrulea profet, Daniil, ne amintim cum a profetit, cu o rară precizie, timpul când se va naște Domnul, după cele șaptezeci de săptămâni de ani după rezidirea Ierusalimului.

Profeții cei mici au luminat și ei sufletul poporului ales, prin cunoscutele profeții privitoare la venirea Domnului Hristos. Astfel, profetul Miheia avea să precizeze Betleemul, ca loc al Nașterii Domnului Hristos pe pământ. Profetul Zaharia avea să înfățișeze profetic intrarea triumfală a Domnului Hristos în cetatea Ierusalimului. Era justificat ca Sf. Apostol Pavel să scrie în *Epistola către evrei*, împlinirea profețiilor în persoana Domnului Hristos, Fiul lui Dumnezeu, chiar din începutul epistolei sale: „După ce Dumnezeu odinioară, în multe rânduri și în multe chipuri, a vorbit părinților noștri prin proroci, în zilele acestea mai de pe urmă ne-a grăit nouă prin Fiul, pe Care L-a pus moștenitor a toate și prin Care a făcut și veacurile” (Evrei 1, 1-2).

Vechiul Testament cuprinde și psalmii marelui profet și rege David, dintre care un număr destul de mare sunt în legătură cu Mântuitorul Hristos. Acești psalmi mesianici au ajuns să fie ascultați de credincioșii Bisericii noastre. Marele mitropolit Dosoftei al Moldovei, versificând întreaga *Psaltire*, ne-a lăsat și din psalmii mesianici în versuri populare. Iscusitul dascăl și cântăreț Anton Pan a ales din acești psalmi versificați de marele Dosoftei, pentru a-i populariza în colindele sale precum: „*Limbile să salte, cu*

cântări înalte” (cf. Psalmul 46); „Veniți cu toți dimpreună să ne facem voie bună” (cf. Psalmul 48); „Auziți acestea toate, neamuri, noroade și gloate” (cf. Psalmul 94); „Domnul stătu crai în țară” (cf. Psalmul 98).

Biserica noastră strămoșească cinstește, în duminica de astăzi, credința și evlavia tuturor profeților Vechiului Testament, care cu jertfa propriei lor vieți au propovăduit venirea Mântuitorului Hristos. Iată una dintre frumoasele cântări ce se cântă în duminica aceasta, înaintea Nașterii Domnului, cu privire la proroci: „Că razele grăirii de Dumnezeu, strălucind prorociei cei numiți cu nume mare, pururea se fericesc și, rodind raiurile Duhului, Nașterea cea nespusă a lui Dumnezeu tuturor au propovăduit și după lege sfârșitul și-au luat, viețuind viață minunată”. Cei ce au primit după lege sfârșitul și-au luat, viețuind viață minunată. Iar cei ce au primit lumină de la Hristos, Soarele cel de sus, pe care l-au vestit cu credință și iubire sunt preamăriți de Biserică prin cuvintele: „Arătatu-s-a marginilor lumii pomenirea strămoșilor, cea plină de lumina cea adevărată, și care cu razele Darului strălucește. Că Hristos, Soarele cel luminat, de sus strălucind, aduce de departe mulțime de stele, împreună cu Dânsul luminând, și Nașterea lui Dumnezeu-Omul se arată”.

Duminica dinaintea Nașterii Domnului are menirea de a sărbători legătura dintre cele două Testamente ale Sfintei Scripturi, dintre cele două mari „cutremure” ale omenirii, denumite astfel de Sf. Grigorie Teologul.

Între aceste două cutremure ale omenirii, sub descoperirea lui Dumnezeu de către om, în decursul istoriei biblice, se cade să ne cutremurăm și noi inimile, pentru a păși cu vrednicie de la omul Legii vechi către omul lui Hristos, creștinul adevărat, după Noul Testament. Dacă Legea veche s-a putut înscrie puternic pe acele table de piatră, lângă Muntele Sinai, pentru a se impresiona omul lumii vechi, noua Lege creștină se înscrie pe tablele inimii noastre, precum ne amintim de străpungerea inimilor celor ce ascultau pe Domnul Hristos în

Predica de pe Munte. Privind înapoi prin zările de etape istorice ale Vechiului Testament, vedem lumina lui Dumnezeu trimisă lumii vechi prin oameni aleși. Privind înainte, vedem lumina divină cea puternică, trimisă de Dumnezeu prin Însuși Fiul Său, Care este Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat. Acum înțelegem mai bine sensul cântării creștine, care ne-a călăuzit sufletele în ultimele săptămâni din postul Nașterii Domnului: „*Hristos se naște, măriți-L, Hristos din ceruri, întâmpinați-L*”.

Sub lumina stelei celei de sus, de deasupra Betleemului, să ne călăuzim bunătatea sufletească și curățenia inimii, ca și păstorii din Betleem, pentru a-L primi și noi pe Domnul Hristos, Cel prezis de profeți, în mijlocul nostru, în inimile noastre. Dragostea noastră față de Dumnezeu, însoțită de dragostea pentru om, până a-l iubi ca pe noi înșine, este cerința mesajului divin pe care corul îngerilor l-a cântat în noaptea sfântă, deasupra Betleemului, pentru pace și bună-voire între oameni, învățătură pe care Domnul Hristos a dus-o la desăvârșire și prin cuvânt și prin faptă. Alături de post și de rugăciune, așa cum este tradiția în timpul postului Nașterii Domnului, să alungăm păcatele din sufletele noastre, prin Taina Sfintei Mărturisiri, și să-L primim pe Domnul în curățenie și iubire, prin Taina Sfintei Euharistii. În aceste pioase lumini, pe care Biserica noastră ni le-a înfățișat în duminica de astăzi, să ne unim toți glasurile cu al Bisericii strămoșești și să zicem: „*Înainte prăznuirea Dumnezeieștii Nașteri a lui Hristos, cu cântări dumnezeiești prăznuind, cerem să dobândim bunătatea cea de la El, rugându-L să dea lumii mare milă*”. Amin!

Pr. Prof. Mihail BULACU

Predică la Duminica după Botezul Domnului*

„Poporul care stătea în întuneric a văzut
lumină mare și celor ce ședeau în latura și în umbra
morții lumină le-a răsărit.” (Matei 4, 16)

Iubiți credincioși,

Sfânta Evanghelie de astăzi ne spune că Domnul Hristos, după ce a primit botezul de la Sfântul Ioan, auzind că acesta a fost închis, a plecat în Galileea. Apoi, plecând din Nazaret, a venit și a locuit la Capernaum, care înseamnă în evreiește: „casa mângâierii”, oraș așezat lângă Marea Tiberiadei sau Lacul Ghenizaretului, în hotarele Zabulonului și Neftalimului.

Partea aceasta de nord a Palestinei este cunoscută sub numele de Galileea și fusese dată ca moștenire – după întoarcerea din robia egipteană – celor două triburi: al lui Zabulon și al lui Neftali, iar o parte din teritoriul Galileii era locuit de o populație păgână, o rămășiță din vechii cananeeni, la care s-au adăugat mai târziu elemente străine, din popoarele cu care au fost în război israeliții, și anume sirieni și asirieni, care au provocat suferințe mari întregii Palestine.

Astfel, în timpul împăratului asirian Tiglatfalasar, o bună parte din populația Galileii și Samariei a fost dusă în robie, iar după Alexandru cel Mare – în timpul stăpânirii grecești a împăraților seleucizi ai Antiohiei – înrăurirea moravurilor

* Publicată original în: *Glasul Bisericii*, XVI (1957), 1, pp. 17-22.

păgâne și ale organizațiilor lor de cult erau atât de puternice, încât iudeii adevărați priveau la frații lor din Galileea și Samaria, ca la niște îndepărtați de la adevărata credință iudaică, ca la niște eretici. Pentru că populația Galileii era atât de amestecată, profetul *Isaia* (8, 23) a numit provincia aceasta „*Galileea neamurilor*”.

Sf. Evanghelist Matei, reluând expresia profetului *Isaia*, ne spune că peste această populație atât de amestecată, atât în ceea ce privește componența ei etnografică, cât și în ceea ce privește credințele ei religioase, care zăcea în întuneric, în latura și în umbra morții, a răsărit lumină mare (cf. *Matei* 4, 16). Lumina aceasta este Hristos, căci El Însuși ne-a spus: „*Eu sunt lumina lumii*” (*Ioan* 9, 12), pe care Sf. Evanghelist *Ioan* îl numește „*lumina cea adevărată care luminează pe tot omul, care vine în lume*” (*Ioan* 1, 9).

Nu numai poporul din „*Galileea neamurilor*” a văzut lumină mare. Într-un sens mai adânc, oricine se află în afara revărsării harului și ajutorului dumnezeiesc, trăiește în păcat, trăiește în întuneric, în latura și în umbra morții, până când se învrednicește și el să pătrundă în învățătura creștină și să primească în sufletul său lumina lui Hristos. În situația aceasta s-a aflat omenirea întreagă, până la venirea lui Hristos.

Sfânta Scriptură ne învață despre cuvântul Mântuitorului că este cuvântul adevărului. Se cuvine să încercăm a înțelege ce înseamnă această „*lumină mare*”, cu care Hristos luminează permanent mințile și inimile noastre, a celor ce stăm în întuneric și în umbra morții, adică în întunericul păcatelor. Se cade să facem aceasta, mai ales acum după sărbătoarea Nașterii Domului, care a răsărit lumii lumina cunoștinței (cf. *2 Corinteni* 4, 6), pe Soarele dreptății care strălucește în inimile noastre.

Cea dintâi lumină pe care Hristos și învățătura Sa a adus-o în mințile tuturor oamenilor, este că ne-a luminat și ne-a arătat cine suntem noi și de unde venim. El ne-a arătat că noi

avem o origine cerească și nu suntem veniți la întâmplare, ci suntem fiii Părintelui Ceresc, creați într-un chip demn de om, prin puterea lui Dumnezeu. Ca atare, noi toți suntem frați și egali între noi, iar prin originea noastră, avem izvorul vieții în puterea creatoare a dumnezeirii, căci Dumnezeu a creat pe om, după chipul și asemănarea Sa. Vedem din aceasta cât de mare este destinul omului, căci îngerii, puteri spirituale, nu se numesc chipul lui Dumnezeu, iar la întruparea Sa în lume, Mântuitorul nu a luat firea îngerească, ci s-a îmbrăcat în firea omenească. Se poate spune că întreaga creație a universului, Dumnezeu a făcut-o în vederea omului. Pentru om, podoaba cea mai aleasă a întregii creaturi, ostenește firea, strălucește soarele, dăruind viață tuturor celor de pe pământ, se mișcă cerul, se armonizează într-un chip care de cele mai multe ori scapă înțelegerii omenești, murmură izvoarele, cântă păsările, rodește pământul, se nasc viețuitoarele și se îndeplinesc fenomenele cerului, cu o regularitate nedezmintită.

La rândul său, sufletul omului, despre care Tertulian a spus într-un chip atât de frumos că „*este creștin prin firea sa*”, are puterea de a cunoaște pe Dumnezeu, căci: legea lui Dumnezeu este înlăuntrul inimii noastre, încât, prin intuiția lui lăuntrică, poate vedea pe Dumnezeu peste tot în lucrarea minunată a mâinilor sale (cf. *Psalmului 36, 31*).

În cuvinte înalte se exprimă inspiratul autor al *Psalmilor*, despre atotprezența lui Dumnezeu în univers și despre puterea sufletului omenesc de a simți urmele pașilor lui Dumnezeu: „*De mă voi sui în cer, Tu acolo ești. De mă voi coborî în iad, de față ești. De voi lua aripile mele de dimineață și de mă voi așeza la marginile mării, și acolo mâna Ta mă va povățui și mă va ține dreapta Ta. Și am zis: «Poate întunericul mă va acoperi și se va face noapte lumina dimprejurul meu». Dar întunericul nu este întuneric la Tine și noaptea ca ziua va lumina. Cum este întunericul ei, așa este și lumina ei.*” (*Psalmul 138, 8-12*).

Astfel, sufletul nostru nemuritor, ca un copil al lui Dumnezeu, duce dorul neîncetat după izvorul cel dătător de viață, după Tatăl Ceresc, și precum se liniștește pruncul în brațele mamei sale, tot așa sufletul nostru nu-și află liniștea și odihna decât în brațele Creatorului.

Sfânta Scriptură ne învață că a existat un moment după crearea primilor oameni, când ei și-au întors fața de la Dumnezeu și au căzut în păcat! După cum în ordinea noastră naturală, tatăl îi muștră pe copii, uneori chiar îi și pedepsește, dar nu-i lipsește de iubirea sa, tot așa și Dumnezeu a pedepsit pe oameni pentru păcatul neascultării față de porunca Sa, dar nu i-a lipsit niciun moment de privirea și îngrijirea Sa cea plină de iubire.

Dacă Dumnezeu renunța să îl mai creeze pe om, despre care știa dintru început că va fi biruit de păcat, ar fi însemnat că Dumnezeu Însuși, principiul binelui absolut, se înfricoșează de puterea răului. Ne încredințează de aceasta și Sf. Ioan Damaschin, trăitor în veacul al VIII-lea, când ne spune: *„Dar dacă Dumnezeu ar fi oprit să existe aceia care aveau să existe în virtutea bunătății Lui și care aveau să fie răi din pricina propriei lor voințe, atunci răul ar fi biruit bunătatea lui Dumnezeu. Prin urmare Dumnezeu face bune pe toate câte le face, dar fiecare ajunge bun sau rău prin propria lui alegere.”* (SF. IOAN DAMASCHIN, *Dogmatica*, trad. Pr. Dumitru Fecioru, Ed. Apologeticum, 2004, p. 167).

Și, într-adevăr, Dumnezeu nu a voit ca răul să biruiască binele. Iar ca să dovedească lumii această iubire, pentru înălțarea omenirii robită de păcate la mărirea de odinioară din care căzuse, a trimis în lume ca să îmbrace firea omenească cea slabă, pe Însuși Fiul Său, pe Domnul nostru Iisus Hristos. Vedem cât de mare a fost iubirea lui Dumnezeu față de om, căci Mântuitorul n-a îmbrăcat firea neumbrită de păcat a omului celui dintâi, așa cum ieșise ea din mâna Creatorului, fire care putea chiar de atunci să devină nemuritoare, ci firea cea plină de slăbiciuni a omului căzut în păcat, ca să

o înnobileze, să o restructureze, să o ridice la starea cea dintâi. În cuvinte inspirate, ne spune Sf. Evanghelist Ioan: „Dumnezeu așa a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică” (Ioan 3, 16).

Scara bucuriilor omenești este nelimitată, ca și scara durerilor. Pentru om, cele mai curate bucurii se nasc din revărsarea plină de iubire a sufletului său, care nu rămâne nepăsător la minunile și la farmecul celor create din univers și la farmecul sufletelor curate și nobile. Poate rămâne vreo cută de asprime pe fruntea noastră, care să nu se îmblânzească la deschiderea unei flori? Câte întristări nu ne alungă privirile luminoase și curate ale unui copil, de parcă sunt din altă lume, ca și zâmbetul său gîngăș! Și după cum noi iubim pe copiii noștri, mai înainte de a-i avea, tot așa, în măsură mult mai mare, Dumnezeu ne-a iubit și ne iubește pe noi, toți oamenii, chiar de mai înainte de a veni pe lume, generații după generații. De aceea, Sf. Evanghelist Ioan ne spune că dragostea lui Dumnezeu S-a arătat față de noi, nu fiindcă noi am iubit pe Dumnezeu, ci fiindcă El ne-a iubit pe noi și a trimis pe Fiul Său, jertfă de ispășire pentru păcatele noastre (cf. 1 Ioan 4, 10).

Prin asumarea firii omenești de către Fiul lui Dumnezeu firea omenească, preamărită prin Învierea lui Hristos, se ridică la o stare de cinste de care nici îngerii nu s-au învrednicit. Trupul celui dintâi om, care era sortit nemuririi, s-a făcut instrumentul păcatului, dar, după căderea omului în păcat, trupul omenească cel plin de slăbiciuni, datorită puterii dumnezeiești a lui Hristos, care a îmbrăcat în persoana Sa firea omenească, s-a făcut instrumentul harului. Domnul Hristos a ridicat la ceruri, în persoana Sa, firea omenească îndumnezeită, de-a dreapta Tatălui. Astfel, prin Iisus Hristos, firea omenească restructurată, spiritualizată și îndumnezeită, participă la viața dumnezeiască a întregii Dumnezeiri. De aceea, atât pentru faptul că omul a fost dintru început creat de Dumnezeu, cât și pentru

faptul că firea omenească a fost ridicată prin Iisus Hristos la mărirea cea veșnică a Dumnezeirii, Sf. Evanghelist Ioan a putut spune despre oameni: „Dumnezei sunteți și toți fii ai Celui Preaînalt” (Ioan 10, 34).

Totodată, prin învierea lui Hristos, firea omenească devine biruitoare asupra dușmanului cel de pe urmă al omului: moartea! Urmând învățăturii Mântuitorului Hristos, creștinul cu credință puternică nu se teme de moarte, pentru că are nădejdea întăritoare că numai prin moarte se va putea uni cu Domnul Hristos, în Împărăția cerească și veșnică.

Din aceste adevăruri fundamentale ale creștinismului, că omul este făptura lui Dumnezeu, că Dumnezeu nu l-a părăsit niciodată, chiar atunci când omul a părăsit pe Dumnezeu, și că omul este sortit să trăiască în veșnicie cu Hristos, decurg anumite porunci evanghelice care stabilesc și raporturile noastre cu aproapele, cu semenii noștri. Aceste porunci se pot rezuma în iubirea de Dumnezeu și în iubirea de aproapele, de orice seminție și situație socială ar fi el, căci, după cuvintele Mântuitorului: „În aceste două porunci se cuprind toată Legea și prorocii” (Matei 22, 37-40).

Lumina învățăturii creștine este dată tuturor oamenilor de pe pământ: celui sărac și celui bogat, celor din dregătorii și celor din viața de rând, celor învățați și celor simpli, celor întristați și celor în bucurie, celor sănătoși și celor bolnavi, și tuturor care-și caută liniștea sufletului.

Calea poruncilor evanghelice este calea curăției inimii, a blândeții, a smereniei, a înfrânării, a păcii cu noi înșine și cu toată lumea, căci adevăratul creștin se roagă neîncetat pentru pacea a toată lumea; este calea credinței, a iubirii care ne pregătește în viața de aici și ne urcă la izvorul luminii, către Iisus, „frumusețea cea prealuminată”, cum îi cântăm noi, în rugăciunile atât de frumoase ale Acatistului închinat Lui!

Judecându-l după înfățișarea și trăirea sa zilnică, în exterior, creștinul duce o viață ca orice om: mănâncă, bea, se

odihnește, este supus tristeții și bucuriei, muncește pentru sine și ai săi ca să-și câștige pâinea cea de toate zilele. Dar înlăuntrul lui, creștinul crește și sporește, plin de o viață tainică spirituală, prin care caută să ajungă la măsura chipului lui Hristos. Fiecare fiu al lui Dumnezeu poate ajunge în holda creștină, prin strădaniile sale și prin harul lui Dumnezeu, spic roditor, pentru a face și el parte din pâinea vieții, care este Hristos, căci cu puține osteneli făcute în viața de aici, într-un timp nu prea îndelungat, fiecare poate dobândi o împărăție fără sfârșit.

Creștinul adevărat știe că Împărăția cerească, preafrumosul Ierusalim ceresc, cetatea cea de sus, cea nefăcută de mână, care este menită celor aleși, este împărăția luminii, în care nu poate fi răutate, nedreptate, minciună și necurățenie, ci dragoste, pace și armonie, căci „*ce împărtășire are lumina cu întunericul?*”, zice Sf. Apostol Pavel (2 Corinteni 6, 14).

Pentru nevoile noastre materiale, Dumnezeu ne îngăduie să ne folosim de toate cele create ale Sale, căci nimic nu este de lepădat, ci totul „*se sfințește prin cuvântul lui Dumnezeu și prin rugăciune*” (1 Timotei 4, 5). Dar, să luăm seama, să nu fim robiți de strălucirea amăgitoare a celor pământești și, luând pentru nevoile noastre mai mult decât ne trebuie, să nu nedreptățim pe aproapele nostru, ci să ne mulțumim cu puțin, căci, dacă noi ne vom mulțumi cu mai puțin, bunurile materiale vor ajunge cu prisosință pentru toți semenii noștri, după cuvântul Sf. Apostol Pavel: „*Având hrană și îmbrăcăminte cu acestea vom fi îndestulați*” (1 Timotei 6, 8).

Făcând astfel, noi nu vom necinsti prin faptele noastre chipul lui Dumnezeu, care este în noi și în fiecare dintre semenii noștri, căci: „*Cel ce seamănă nedreptatea seceră nenorocire, iar toiagul mâniei lui îl va bate pe el*” (Pildele lui Solomon 22, 8).

Îndeplinind totdeauna numai binele, noi vom crește sufletește și, curățindu-ne de păcate prin harul lui Dumnezeu, vom urca pe scara faptelor bune către cer, către împărăția harului și a luminii. După ce am cercetat cu mintea

și inimile noastre aceste adevăruri ale lui Hristos, putem și noi cei de azi, să spunem, cum a spus profetul Isaia, că și peste noi cei păcătoși, care stăteam în întuneric, în latura și în umbra morții a răsărit lumină mare, a răsărit lumina lui Hristos, care a pătruns până în străfundurile inimilor noastre, și am înțeles, fiecare din noi, că întreaga viață a creștinului, de la naștere și până la suflarea cea de pe urmă, se găsește în mâinile Tatălui Ceresc.

Iar acum, după ce și peste noi a răsărit lumină mare, lumina învățăturii lui Hristos, să-L rugăm să ne învrednicească și de lumina cea pururea fitoare și neînserată a feței Sale, în Împărăția Sa cea veșnică. Amin!

Pr. Prof. Ioan RĂMUREANU

Predică la Duminica a 32-a după Rusalii*

(a lui Zaheu)

Iubiți credincioși,

În timpul propovăduirii Domnului Hristos în Țara Sfântă, în Palestina, unii oameni se îndoiau că El este Fiul lui Dumnezeu. Dar minunile Sale și mai ales diferitele Sale vindecări de neputințe, suferințe și boli, i-a uimit și i-a convins că El este Fiul lui Dumnezeu. Mântuitorul Însuși spunea celor ce Îl ascultau: „*Dacă nu credeți în Mine, credeți în aceste lucrări, ca să știți și să cunoașteți că Tatăl este în Mine și Eu în Tatăl*” (Ioan 10, 38).

Sfânta Evanghelie de astăzi ne istorisește una dintre vindecările Sale, și anume scoaterea și alungarea dracilor dintr-un om. Trecând Mântuitorul dincolo de lacul Tiberiadei, în ținutul Gherghesenilor, a întâlnit un om stăpânit de mai mulți draci, pe care El, cu puterea Lui dumnezeiască, i-a scos afară și omul s-a făcut sănătos. După aceasta, omul din care au ieșit dracii – se vede că erau mulți, deoarece se numeau „legiune” –, s-a așezat la picioarele lui Iisus, îmbrăcat și sănătos la minte, și-L ruga să-i dea voie să rămână cu El. Dar Domnul Hristos, cu multă bunătate, i-a spus: „*Întoarce-te în casa ta și spune cât bine ți-a făcut ție Dumnezeu*” (Luca 8, 39). Sf. Evanghelist Marcu redă aceste cuvinte astfel: „*Mergi în casa ta, la ai tăi, și spune-le câte ți-a făcut ție Domnul și cum te-a miluit*” (Marcu 5, 19). Minunea vindecării îndrăcitului

* Publicată original în: *Glasul Bisericii*, XXXVII (1978), 1-2, pp. 24-28.

din ținutul Gherghesenilor ne îndeamnă să medităm asupra minunilor și cuvintelor Mântuitorului. Ea ne pune înaintea minții noastre *problema existenței răului în lume*.

Nu e făptură omenească care să nu simtă răul, care să nu guste din paharul amărăciunii și durerii, nu este ființă care să nu simtă povara răului și a suferinței. De unde vine răul, se întreabă fiecare om? De la Dumnezeu nu poate veni, căci El, ca autor al creației și al binelui nu voiește răul oamenilor pe care i-a creat din dragoste. După crearea lumii, ne spune Sfânta Scriptură, „*a privit Dumnezeu toate câte a făcut și iată erau bune foarte*” (Facerea 1, 31).

Din descoperirea dumnezeiască, înțelegem că răul provine în primul rând de la diavol și slujitorii săi. El a fost la început în ceata îngerilor buni ai lui Dumnezeu, dar pentru că s-a revoltat împotriva voinței lui Dumnezeu, a fost aruncat din slava dumnezeiască cu toți ai săi în întunericul cel mai din afară, devenind potrivnicul lui Dumnezeu și voitorul de rău al oamenilor.

Cu privire la căderea diavolului sau a lui Lucifer și a îngerilor săi, Mântuitorul spune: „*Am văzut pe satana ca un fulger căzând din cer*” (Luca 10, 18). Iar cât privește acțiunea rea a diavolului printre oameni, care duce uneori chiar la uciderea lor, Mântuitorul ne spune următoarele: „*Voi sunteți din tatăl vostru diavolul și vreți să faceți poftele tatălui vostru. El, de la început, a fost ucigător de oameni și nu a stat într-adevăr, pentru că nu este adevăr întru el. Când grăiește minciuna, grăiește dintru ale sale, căci este mincinos și tatăl minciunii*” (Ioan 8, 44).

Duhurile rele, diavolii, ispitesc pe oameni în multe și felurite chipuri. Ei le insuflă sfaturi, uneltiri și gânduri viclene, le răătăcește și întunecă mințile, le răvășește și chinuie sufletele, îi oprește de la săvârșirea binelui și-i îndeamnă la fapte rele și la păcate. Cunoscând lucrarea cea rea a diavolului printre oameni, Mântuitorul însuși spune: „*Cine săvârșește păcatul este de la diavolul, pentru că de la început diavolul*

păcătuiește. Pentru aceasta S-a arătat Fiul lui Dumnezeu, ca să strice lucrurile diavolului” (1 Ioan 3, 8).

Sf. Apostol Petru ne îndeamnă să rezistăm cu toate puterile sufletului lucrării diavolului, spunându-ne astfel: *„Fiți treji, privegheați. Potrivnicul vostru, diavolul, umblă, răcnind ca un leu, căutând pe cine să înghită” (1 Petru 5, 8).* Chiar și Mântuitorul a fost ispitit de diavolul. După patruzeci de zile și patruzeci de nopți de post, El a fost dus în pustie, pe Muntele Carantaniei, la răsărit de Ierusalim, și a fost ispitit de trei ori de diavol. Dar Domnul Hristos l-a înfruntat și respins cu tărie de fiecare dată. A treia oară l-a îndepărtat, poruncindu-i cu hotărâre și asprime: *„Piei, satano, căci scris este: «Domnului Dumnezeuului tău să te închini și Lui singur să-l slujești»” (Matei 4, 10).*

Știind cât de vătămătoare și pierzătoare de suflete este lucrarea celui rău printre oameni, Sf. Apostol Pavel ne spune: *„Să nu ne lăsăm covârșiți de satana, căci gândurile lui nu ne sunt necunoscute” (2 Corinteni 2, 11).* Iar cu alt prilej, el a spus: *„Nici nu dați loc diavolului” (Efeseni 4, 27).* De asemenea, Sf. Apostol Iacob, ne îndeamnă: *„Supuneți-vă deci lui Dumnezeu. Stați împotriva diavolului și el va fugi de la voi” (Iacob 4, 7).* Satana sau diavolul mai este numit uneori în Sfânta Scriptură *„stăpânitorul întunericului” (Luca 22, 53; Coloseni 1, 13),* iar alte ori *„duhul răutății” (Efeseni 6, 12).* Pentru a fi feriți de această putere a răului, care îndeamnă pe oameni să săvârșească multe păcate, dumnezeiescul Apostol Pavel ne sfătuiește *„să lepădăm dar lucrurile întunericului și să ne îmbrăcăm cu armele luminii” (Romani 13, 12).* Nu numai de la diavol vine răul în lume ci și din poftele trupului, din păcatele firii noastre omenești. Păcatul înseamnă împotrivire față de voința lui Dumnezeu, care vrea binele și fericirea oamenilor, este călcarea cu știință a voinței libere dăruită omului de Dumnezeu, este, cu alte cuvinte, abuzul de libertate.

Dumnezeu a creat pe om cu rațiune și libertatea voinței după chipul și asemănarea Sa, dar oamenii, abuzând de libertatea cu care i-a înzestrat și călcând poruncile Sale dumnezeiești, au căzut în diferite păcate. Sf. Evanghelist Ioan ne spune că „*pofta trupului și pofta ochilor și trufia vieții, nu sunt de la Tatăl, ci sunt din lume*” (1 Ioan 2, 16). Simțim cu toții povara ispitelor care provin din aprinderea poftelor și a pornirilor trupești. Sf. Apostol Pavel, acest inegalabil cunoscător al sufletului omenesc, mărturisește că dacă nu poate făptui binele pe care-l voiește, aceasta se întâmplă din pricina păcatului: „*Fiindcă știu că nu locuiește în mine, adică în trupul meu, ce este bun. Căci a voi se află în mine, dar a face binele nu aflu; căci nu fac binele pe care îl voiesc, ci răul pe care nu-l voiesc, pe acela îl săvârșesc. Iar dacă fac ceea ce nu voiesc eu, nu eu fac aceasta, ci păcatul care locuiește în mine. Dar văd în mădularele mele o altă lege, luptându-se împotriva legii minții mele și făcându-mă rob legii păcatului, care este în mădularele mele. Om nenorocit ce sunt! Cine mă va izbăvi de trupul morții acesteia?*” (Romani 7, 18-20, 23-24).

Tot Sf. Apostol Pavel ne spune că „*dorința cărnii este moarte dar dorința Duhului este viață și pace; fiindcă dorința cărnii este vrăjmășie împotriva lui Dumnezeu, căci nu se supune legii lui Dumnezeu, că nici nu poate*” (Romani 8, 6-7). Numai harul și puterea lui Dumnezeu ne ajută să ne eliberăm de patimile și faptele trupului și de tot felul de păcate. De aceea, Dumnezeiescul Apostol Pavel, cunoscând cât de folositoare este puterea curățitoare și sfințitoare a harului Sfântului Duh și cât de mare este îndurarea și milostivirea lui Dumnezeu față de noi oamenii păcătoși, ne spune astfel: „*Dacă viețuiți după trup, veți muri, iar dacă ucideți, cu Duhul, faptele trupului, veți fi vii*” (Romani 8, 13). „*Iar faptele trupului sunt cunoscute, și ele sunt: adulter, desfrânare, necurăție, destrăbălare, închinare la idoli, fermecătorie, vrajbe, certuri, zavistii, mâinii, gâlcevi, dezbinări, eresuri, pizmuiri, ucideri, beții, chefuri și cele asemenea acestora, pe care vi le spun*

dinainte, precum dinainte v-am și spus, că cei ce fac unele ca acestea nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu” (Galateni 5, 19-21). Sf. Apostol Pavel ne sfătuiește să înlocuim aceste păcate prin roadele duhului, care sunt: „dragostea, bucuria, pacea, îndelungă-răbdarea, bunătatea, facerea de bine, credința, blândețea, înfrânarea, curăția; împotriva unora ca acestea nu este lege” (Galateni 5, 22-23).

El dă ucenicului său Timotei, și prin el nouă tuturor credincioșilor de azi, sfaturi folositoare, scriindu-i astfel: „Fugi de poftele tinereților și urmează dreptatea, credința, dragostea, pacea cu cei ce cheamă pe Domnul din inimă curată” (2 Timotei 2, 22). Păcătoșii care se întorc din calea răutăților și se îndreaptă vărsând lacrimi de pocăință, vor cunoaște iertarea, îndurarea, bunătatea și marea milostivire a Mântuitorului, care a venit în lume să ne mântuiască pe noi toți, deci și pe cei păcătoși. Căci El Însuși a spus ucenicilor Săi: „Nu cei sănătoși au nevoie de doctor, ci cei bolnavi. N-am venit să chem pe cei drekți ci pe păcătoși la pocăință” (Marcu 2, 17). Iar în convorbirea cu Nicodim, fruntașul iudeilor, El i-a spus: „Căci n-a trimis Dumnezeu pe Fiul Său în lume ca să judece lumea, ci ca să se mântuiască, prin El, lumea” (Ioan 3, 17). Pentru a birui păcatele care provin din propriile noastre porniri și patimi, să împlinim ceea ce ne învață Sf. Apostol Pavel, când spune: „Să ne curățim pe noi de toată întinarea trupului și a duhului, desăvârșind sfințenia în frica lui Dumnezeu” (2 Corinteni 7, 1).

În afară de ispitirile diavolului și de căderile în felurite păcate, răul mai provine și din ispitele lumii. Chiar Mântuitorul a fost ispitit de diavol cu frumusețile și mărețiile lumii, fiind dus de acesta pe un munte foarte înalt, în pustie, unde i-a arătat toate împărățiile lumii și slava lor, spunându-l astfel: „Acestea toate Ți le voi da Ție, dacă vei cădea înaintea mea și Te vei închina mie. Atunci Iisus i-a zis: «Piei, satano, căci scris este: Domnului Dumnezeului tău să te închini și Lui singur să-l slujești»” (Matei 4, 9-10).

Domnul Hristos ne-a descoperit că, înaintea lui Dumnezeu, sufletul omului este mai de preț decât toate împărățiile și toate măririle lumii. „Pentru că ce-i va folosi omului, dacă va câștiga lumea întreagă, iar sufletul său îl va pierde? Sau ce va da omul în schimb pentru sufletul său?” (Matei 16, 26).

Mântuitorul ne sfătuiește să ne punem toată încrederea și speranța în Dumnezeu și, pe cât putem, să evităm răul care vine din lucrurile și ispitirile deșarte ale lumii. „Luați seama la voi înșivă, să nu se îngreuieze inimile voastre de mâncare și de băutură și de grijile vieții, și ziua aceea să vine peste voi fără de veste” (Luca 21, 44). Sf. Apostol Pavel, cunoscând că mulți credincioși sunt ademeniți de ispitele și deșertăciunile lumii, ne îndeamnă să ne ferim de acestea, spunând: „Luați aminte să nu vă fure mințile cineva cu filozofia și cu deșarta înșelăciune din predania omenească, după înțeleșurile cele slabe ale lumii și nu după Hristos” (Coloseni 2, 8).

Pe ucenicul său Timotei îl sfătuiește spunându-i: „De deșartele vorbiri lumești ferește-te, căci ele vor spori nelegiuirea tot mai mult” (2 Timotei 2, 16). „Și aceasta să știi că, în zilele din urmă, vor veni vremuri grele; că vor fi oameni iubitori de sine, iubitori de arginți, lăudăroși, trufași, hulitori, neascultători de părinți, nemulțumitori, fără cucernicie, lipsiți de dragoste, neînduplecați, clevetitori, neînfrânați, cruzi, neiubitori de bine, trădători, necuviincioși, îngâmfați, iubitori de desfătări mai mult decât iubitori de Dumnezeu, având înfățișarea adevăratei credințe, dar tăgăduind puterea ei. Depărtează-te și de aceștia” (2 Timotei 3, 1-5). Și noi, credincioșii de astăzi, trebuie să ne ferim de a cădea în asemenea păcate, împlinind sfatul Sf. Apostol Pavel.

Din cele spuse până acum, se înțelege că răul în lume provine din ispita diavolului, din întrebuintarea rea a libertății voinței, care are ca urmare împlinirea poftelor trupești, deci căderea în multe și felurite păcate, precum și din ademenirile și ispitirile lumii.

Ce să facem, pentru a birui această întreită înfățișare a răului? Să ne întoarcem cugetele și inimile către Dumnezeu, de unde ne vine tot ajutorul. Dumnezeu ne dă adevărata îndrumare pe căile vieții noastre și ne ajută să ne ferim de rău și să biruim răul, ori de unde ar veni. „Doamne, la cine ne vom duce? Tu ai cuvintele vieții celei veșnice” (Ioan 6, 68), a răspuns Simon Petru Domnului Hristos, atunci când El a întrebat pe Sfinții Apostoli dacă ei vor să-L urmeze. De aceea, Domnul Hristos este numit de Sf. Evanghelist Ioan „Cuvântul vieții” (1 Ioan 1, 1). Domnul Hristos Însuși a mărturisit despre Sine, pentru ca noi să credem în puterea și dumnezeirea Lui: „Dacă Dumnezeu ar fi Tatăl vostru, M-ați iubi pe Mine, căci de la Dumnezeu am ieșit și am venit. Pentru că n-am venit de la Mine însumi, ci El M-a trimis” (Ioan 8, 42). Sf. Evanghelist Ioan ne încredințează totodată că Iisus Hristos este singurul „mijlocitor” între noi și Tatăl. „El este jertfa de ispășire pentru păcatele noastre, dar nu numai pentru păcatele noastre, ci și pentru ale lumii întregi” (1 Ioan 2, 2). Domnul Hristos vrea să ne ferim de ispitirile diavolului și de căderile în păcate și să-l urmăm Lui: „Eu sunt Lumina lumii; cel ce îmi urmează Mie nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieții” (Ioan 8, 12). Mântuitorul ne arată totodată și ce se întâmplă cu cei răi și păcătoși, care nu împlinesc dumnezeieștile Sale porunci și nu vor să se îndrepte de păcatele lor, spunând: „V-am spus deci vouă că veți muri în păcatele voastre. Căci dacă nu credeți că Eu sunt, veți muri în păcatele voastre” (Ioan 8, 24).

Să ne ajute Bunul și Îndurătorul Dumnezeu să fim feriți totdeauna de tot răul care vine de la diavolul și din mulțimea păcatelor noastre. Pentru aceasta, în orice moment din viața noastră, să ne rugăm Domnului Hristos cu credință, nădejde și dragoste, rostind: „Și nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăvește de cel rău” (Matei 6, 13). Amin!

**Predică la Duminica
Înfricoșătoarei Judecăți***
(a Lăsatului sec de carne)

I

Întreaga viață a Mântuitorului, trăită printre oameni, n-a fost altceva decât o nesfârșită revărsare a iubirii și a bunătății Sale, pentru a ne învăța ca, prin faptele noastre, să ne ridicăm nu numai la frumusețea cea dintâi, ci la asemănarea cu Dumnezeu. După ce Și-a împlinit dumnezeiasca Sa misiune pe pământ, El S-a înălțat la ceruri și șade de-a dreapta Tatălui până la judecata cea de obște ce va avea loc la sfârșitul veacurilor, când El va veni întru slava Sa, ca să judece lumea. Atunci, dumnezeiescul Judecător va despărți pe cei dreپți de cei păcătoși, așezând pe cei buni la dreapta, iar pe cei răi la stânga Sa. După ce va face aceasta, Mântuitorul va zice celor ce se află la dreapta Sa: „*Veniți, binecuvântații Tatălui Meu, moșteniți împărăția cea pregătită vouă de la întemeierea lumii. Căci flămând am fost și Mi-ați dat să mănânc; însetat am fost și Mi-ați dat să beau; străin am fost și M-ați primit; gol am fost și M-ați îmbrăcat; bolnav am fost și M-ați cercetat; în temniță am fost și ați venit la Mine*” (Matei 25, 34-36).

Atunci, cei dreپți vor răspunde: „*Doamne, când Te-am văzut flămând și Te-am hrănit? Sau însetat și Ți-am dat să bei? Sau când Te-am văzut străin și Te-am primit, sau gol și Te-am*

* Publicată original în: *Glasul Bisericii*, XXIV (1965), 3-4, pp. 220-223.

îmbrăcat? Sau când Te-am văzut bolnav sau în temniță și am venit la Tine? Iar Împăratul, răspunzând, va zice către ei: Adevărat zic vouă, întrucât ați făcut unuia dintr-acești frați ai Mei, prea mici, Mie Mi-ați făcut” (Matei 25, 37-40).

Meditând la aceste cuvinte ale Sfintei Evanghelii, vom căuta să arătăm ce valoare însemnată au faptele noastre pentru veșnicie, când va trebui să dăm seama despre aceasta în fața dreptului Judecător. După învățătura Bisericii noastre, după moartea noastră, primul lucru ce se întâmplă sufletelor este o judecată. Acest adevăr ni-l descoperă Însuși Mântuitorul în pilda despre săracul Lazăr (cf. Luca 16, 22-23). Este Judecata particulară, ce se deosebește de Judecata de obște sau universală, pe care o va face Mântuitorul la sfârșitul veacurilor. Atunci, Mântuitorul nu va mai lua chip de rob, ci El va veni întru slava Sa, pentru a judeca pentru totdeauna pe cei vii și pe cei morți. Judecata de apoi este momentul hotărâtor al ultimelor socoteli în fața dumnezeiescului Judecător, moment de care va depinde fericirea sau osânda noastră veșnică.

În clipa acestei judecăți supreme, vom gândi înfricoșăți la toate păcatele pe care le-am făptuit în viața noastră, căci atunci nu vom mai putea tăinui niciunul, fiindcă în acele clipe zguduitoare, conștiința noastră va fi luminată într-un chip deosebit, ca să-și poată aduce aminte de toate faptele trecute: gânduri rele, priviri vinovate, vorbe rele, invidia și gelozia ce ne-au ros inima, ura și pofta de răzbunare, trădarea și intriga, toate fărădelegile și nedreptățile făptuite semenilor noștri; vor fi descoperite păcatele fiecărei clipe, ore și zile, păcatele proprii, cât și acelea pe care le-au făptuit alții din pricina noastră. Chiar și păcatele fără de nume: toate vor fi descoperite, toate vor fi rostogolite, fără de nici o milă în lumina conștiinței întregii lumi, care se va găsi în fața dreptului Judecător. Căci zice Domnul prin glasul profetului: „Voi smulge veșmântul tău, să arăt neamurilor goliciunea și regatelor ocara ta” (Naum 3, 5). Înțelesul adânc

al Judecății de obște acesta este: *fiecare vom secera ceea ce am semănat prin fapta noastră* (cf. Galateni 6, 8).

Înfricoșătoare este ziua judecății de apoi și din pricină că nimeni nu știe nici ziua, nici ceasul în care va veni. Din Sfânta Scriptură știm numai că ea va avea loc și că Judecător va fi Domnul nostru Iisus Hristos, fiindcă așa se cade, căci El și-a vărsat sângele pe Cruce, ca să ne elibereze din lanțurile păcatului și să ne facă părtași fericirii celei veșnice. Hotărâtor va fi momentul în care va avea loc această judecată și fiindcă se vor găsi față în față, măreția Mântuitorului cu josnicia păcatului, fericirea cea netrecătoare a raiului cu întunecimea și grozăviile iadului. După ce se va fi terminat judecata, se va auzi glasul Judecătorului, zicând: „*Veniți, binecuvântații Tatălui Meu, moșteniți împărăția cea pregătită vouă de la întemeierea lumii*” (Matei 25, 34). La auzul acestor cuvinte, cete de apostoli, mucenici, mărturisitori, toți care au urmat în viață lui Hristos, cei care au dus o luptă aspră cu răutățile lumii, cei care au trecut prin ispite lungi și grele și le-au învins, cei care râvnă înfocată au pus în această viață pentru a spori în fapte duhovnicești, toți aceștia vor merge de-a dreapta Mântuitorului. Vor fi drepții, care au fost bogați în faptele milei creștine și în iubirea față de Dumnezeu și de oameni (cf. Matei 25, 33-46), fapte prin care aceștia au crescut în virtute și și-au făcut viața tot mai plină de Hristos și au viețuit tot mai mult asemenea Lui (cf. Romani 8, 29). Din această pricină, ei vor afla mare har înaintea judecății Acestuia, căci Mântuitorul îi va numi „*binecuvântații Tatălui Său*”, iar după iubirea ce le-a umplut viața față de oameni, îi va recunoaște ucenici ai Săi.

Cel care a creat stihiiile lumii și a săturat mulțimile flămânde, mărturisește că a peregrinat pe acest pământ, flămând, și că au fost unii oameni care nu l-au dat să mănânce. Nu s-au umplut prin El mărire cu ape, munții cu izvoare limpezi? Și totuși, El se plânge că în lume a fost ars de sete și unii oameni nu l-au dat să bea ca să-și stingă

setea arzătoare. Cel care a îmbrăcat crinii câmpului într-o haină mai frumoasă decât aceea a împăratului Solomon, a fost gol și au fost oameni care nu l-au îmbrăcat. Stăpânul lumii și al veacurilor se plânge că a fost străin printre cele mai alese fapte ale Sale. Dumnezeuiescul medic cunoaște că El, care a vindecat mulțimi mari de bolnavi, trupește și sufletește, bolnav fiind, nu s-a bucurat de îngrijirea unora dintre oameni.

Aceștia vor spune: Doamne, noi nu Te-am văzut și de aceea n-am făcut toate acestea! Răspunsul dreptului Judecător va fi: *„Adevărat zic vouă: Întrucât nu ați făcut unuia dintre acești prea mici, nici Mie nu Mi-ați făcut. Și vor merge aceștia la osândă veșnică, iar dreptii la viață veșnică”* (Matei 25, 45-46). Acesta este procesul cel mare al judecății din urmă, la care va trebui să se prezinte credinciosul. Și, după cum vedem, dreptul Judecător nu ne va întreba atunci decât dacă am viețuit pe temeiul iubirii față de oameni, dacă ne-am arătat de folos semenilor noștri. Deci, dovezile pe care va trebui să le aducem la acest proces sunt faptele noastre, faptele îndurării și ale milei creștine, căci iubirea este inima religiei noastre creștine, deoarece Dumnezeuul nostru este iubire (Ioan 4, 16). De aceea, numai aceia care s-au jertfit pentru semenii lor vor putea da răspuns bun la dreapta judecată a Mântuitorului, fiindcă numai aceleora care au iubit mult pe oameni li se va și ierta mult la Judecata de apoi și vor putea păși cu îndrăzneala celor drepti la dreapta Mântuitorului: *„Căci judecata este fără milă pentru cel care n-a făcut milă. Și mila biruiește în fața judecății”* (Iacob 2, 3). După cum am spus, nimeni nu știe ceasul când va fi această judecată, dar ea va fi pentru ca fiecare, după faptele sale săvârșite în trup, să primească ori bine, ori rău. De asemenea, din Sfânta Scriptură știm că osânda sau răspata de care ne vom împărtăși atunci este veșnică.

Iată că cele două cete se despart, căci sentința cea mare a fost rostită de Mântuitorul: ea deschide raiul celor

drepti, iar asupra celor păcătoși ea cade cu greutatea unei osânde veșnice. Toate se vor sfârși pentru totdeauna, căci după judecată nu mai rămân decât eternele bucurii ale raiului și veșnicele deznădejdi ale iadului.

Hotărârea dreptului Judecător va fi pentru o viață în eterna fericire sau pentru moartea cea veșnică. O viață a cărei fericire nici n-o putem gândi, pentru cei de-a dreapta, și o moarte a cărei apăsare încă nu ne-o putem închipui, pentru cei de la stânga Mântuitorului. Pentru cei drepti, o viață a cărei fericire vine din petrecerea sufletului lor în preajma lui Dumnezeu, cu îngerii și sfinții, în mărirea și lumina lui Hristos (Matei 8, 11; Ioan 14, 3), în timp ce aceia de la stânga se vor duce în iad (Luca 16, 23), în întunericul cel mai dinafară (Matei 8, 12), departe de Hristos, „*Lumina lumii*”, departe de Acela care este izvorul bucuriei și al fericirii, unde vor duce o existență lipsită de iubire.

Aceasta înseamnă Judecata cea de apoi: faptele noastre de aici vor hotărî ori acea viață a binecuvântaților Mântuitorului, ori acea moarte a celor condamnați de sentința Lui. De aceea ne-a fost dat timpul, ca să ne facem demni de cea dintâi și să ne luptăm să nu devenim părtași la cea de a doua. Aceasta este grija cea mai mare a noastră în această lume: să ne pregătim temeinic, pentru a da răspuns bun la Judecata de apoi. Acesta este și înțelesul adânc pentru care Biserica a așezat această pericopă a *Înfricoșătoarei Judecăți* în pragul Păresimilor, ca să ne amintească că nu avem pe pământ „*cetate stătătoare*” (Evrei 13, 14) și că trebuie să ne pregătim cu cea mai adâncă seriozitate pentru ziua cea înfricoșată a morții și a Judecății de apoi. Biserica voiește ca prin cuvintele Sfintei Evanghelii să ne dea un semnal de alarmă, ca să ne trezească pe cei care trăim în amăgirea păcatelor și să ne determine să ducem o viață duhovnicească, pentru ca să ne învrednicim la Judecata cea de obște de o sentință milostivă.

Să-L rugăm pe Mântuitorul nostru să trimită harul Său asupra noastră, pentru a putea urma cu faptele noastre

pururea voii Lui. Să-L rugăm să ne umple inima cu iubirea Sa, pentru ca dragostea noastră față de semenii noștri să ne înalțe mai presus de noi și astfel să ne învrednicim și noi de a fi chemați la judecata cea înfricoșată prin cuvintele: „*Veniți, binecuvântații Tatălui Meu, moșteniți împărăția cea pregătită vouă de la întemeierea lumii*”. Amin!

Arhid. Prof. Nicolae BALCĂ

**Predică la Duminica
Înfricoșătoarei Judecăți***
(a Lăsatului sec de carne)

II

Slujirea lui Dumnezeu prin slujirea oamenilor:
valoarea milei pentru destinul în veșnicie al creștinului

Întreaga viață a Mântuitorului, trăită printre oameni, nu a fost altceva decât o nesfârșită revărsare a iubirii și a bună-tății Sale, pentru a ne da nouă pildă că, prin faptele noastre de iubire, puse în slujba semenilor noștri, noi ne putem ridica la asemănarea cu Dumnezeu. Iar după ce și-a îndeplinit dumnezeiasca Sa misiune pe pământ, El s-a înălțat la ceruri și șade de-a dreapta Tatălui până la judecata cea de obște, ce va avea loc la sfârșitul veacurilor, când El va veni întru slavă, ca „să judece vii și morții”. Atunci, Dumnezeiescul Judecător va purcede la despărțirea noastră după faptele noastre, așezând pe cei dreپți la dreapta Sa, iar pe cei păcătoși la stânga. După ce va face aceasta, Mântuitorul va zice celor de la dreapta Sa: „*Veniți, binecuvântații Tatălui Meu, moșteniți împărăția cea pregătită vouă de la întemeierea lumii. Căci flă-mând am fost și Mi-ați dat să mănânc; însetat am fost și Mi-ați dat să beau; străin am fost și M-ați primit; gol am fost și M-ați îmbrăcat; bolnav am fost și M-ați cercetat; în temniță am fost și ați venit la Mine*” (Matei 25, 32-36).

* Publicată original în: *Glasul Bisericii*, XXV (1966), 3-4, pp. 206-209.

Atunci, cei drekți vor răspunde: Doamne, când am făcut noi toate acestea? Drept răspuns, Mântuitorul va zice: „Adevărat zic vouă, întrucât ați făcut unuia dintr-acești frați ai Mei, prea mici, Mie Mi-ați făcut” (Matei 25, 40).

De la aceste cuvinte ale Sfintei Evanghelii, vom căuta să arătăm că slujirea lui Dumnezeu prin slujirea oamenilor are o valoare însemnată pentru destinul nostru în fața Supremului Judecător. După învățătura Bisericii noastre, după moartea noastră, primul lucru ce se întâmplă este o judecată a sufletelor. Este judecata particulară (Luca 16, 22-23), ce se deosebește de judecata de obște sau universală pe care o va face Mântuitorul la sfârșitul veacurilor. Atunci, Mântuitorul nu va mai lua chip de rob, ci El va veni întru slava Sa, pentru a judeca, pentru totdeauna, pe cei morți și pe cei vii. Judecata de apoi este momentul hotărâtor al ultimelor socoteli pe care noi le facem în fața Dumnezeiescului Judecător, despre felul în care ne-am trăit viața; moment de care va depinde fericirea sau osânda noastră veșnică.

Noi credem că există o viață viitoare și o judecată de obște. În clipa acestei judecăți supreme, vom gândi înfricoșati la toate păcatele pe care le-am făcut în viața noastră, căci atunci nu vom mai putea tăinui niciunul, fiindcă în acele clipe zguduitoare, conștiința noastră va fi luminată într-un chip deosebit, ca să-și poată aminti de toate faptele vieții: gândurile rele, privirile vinovate, vorbele rele, invidia și egoismul ce ne-au ros inima, ura și pofta de răzbunare și mai ales indiferența față de durerile și necazurile semenilor noștri, cât și toate nedreptățile făptuite acestora, toate vor fi descoperite: păcatele proprii, cât și acelea pe care le-au făptuit alții din pricina noastră. Chiar și păcatele fără de nume, toate vor fi atunci descoperite, toate vor fi rostogolite, fără nici o milă, în lumina conștiinței întregii lumi, care se va găsi în fața Dreptului Judecător (cf. Iezechiel 7, 8-9). Căci, zice Domnul, prin glasul profetului: „Voi smulge veșmântul tău, să arăt neamurilor goliciunea și regatelor ocara ta” (Naum 3, 5). Înțelesul

adânc al Judecății de obște acesta este: *fiecare vom secera ce am semănat prin faptele noastre* (cf. *Galateni 6, 8*).

Înfricoșătoare este ziua Judecății de apoi și din pricină că nimeni nu știe nici ceasul și nici ziua în care ea va avea loc. Din Sfânta Scriptură știm numai, cu siguranță, că ea va avea loc și că judecător va fi Mântuitorul, fiindcă așa se și cade, căci El și-a vărsat sângele pe cruce ca să ne scoată din lanțurile păcatului și astfel să ne facă părtași fericirii veșnice.

Hotărâtor va fi apoi și momentul în care va avea loc această judecată și fiindcă se vor găsi față în față măreția Mântuitorului cu josnicia celor păcătoși, strălucirea sfinției cu urâciunea păcatului, fericirea cea netrecătoare a raiului cu întunecimea și grozăviile iadului.

După ce se va fi terminat judecata, se va auzi glasul Judecătorului, zicând: „*Veniți, binecuvântații Tatălui Meu, moșteniți împărăția cea pregătită vouă de la întemeierea lumii*”. La auzul acestor cuvinte, cete de apostoli, muce-nici mărturisitori ai iubirii de oameni, toți cei care au urmat în viața lor poruncile Bisericii, urmând pe Hristos, care prin ispite lungi și grele au trecut și cu fapta creștină le-au învins, care râvnă înfocată au pus în această viață pentru a sluji pe Dumnezeu prin slujirea semenilor, toți aceștia se vor îndrepta spre dreapta Mântuitorului. Vor fi dreptii care au fost bogați în faptele milei creștine și în iubirea de oameni; fapte prin care aceștia au crescut în virtute și și-au făcut viața tot mai plină de Hristos și au viețuit tot mai mult asemenea Lui (cf. *Romani 8, 29; Efeseni 4, 13*). Din această pricină, ei vor afla mare har înaintea judecății acestuia, căci Mântuitorul îi va numi: „*binecuvântații Tatălui Său*”, iar după iubirea de oameni ce le-a umplut viața, El îi va recunoaște a fi ucenicii Săi.

Cel care a creat stihiiile lumii și a săturat mulțimile flămânde, mărturisește că a umblat pe acest pământ flămând și că au fost unii oameni care nu l-au dat să mănânce. Nu s-au umplut prin El mările cu ape și munții cu izvoare

limpezi? Și totuși, El Se plânge că în lume a fost ars de sete și au fost oameni care nu l-au dat să bea pentru ca să-și stingă setea arzătoare. Cel care a îmbrăcat crinii câmpului într-o haină mai frumoasă decât aceea a împăratului Solomon în ziua încoronării, a fost gol și au fost oameni care nu l-au îmbrăcat.

Cei care se află la stânga Judecătorului vor întreba: „Doamne, noi nu Te-am văzut și de aceea n-am făcutuit toate acestea”? Răspunsul Dreptului Judecător va fi: „Adevărat zic vouă, întrucât ați făcut unuia dintr-acești frați ai Mei, prea mici, Mie Mi-ați făcut”, de aceea, „Duceți-vă de la Mine, blestemaților, în focul cel veșnic, care este gătit diavolului și îngerilor lui” (Matei 25, 41).

Acesta este procesul cel mare al Judecății din urmă, la care va trebui să ne prezentăm cu toții. Și, după cum vedem, Dreptul Judecător nu ne va întreba atunci decât dacă am viețuit în lume pe temeiul iubirii de oameni, dacă ne-am arătat de folos semenilor noștri, dacă L-am slujit pe Dumnezeu prin slujirea acestora. Deci, dovezile pe care vom trebui să le aducem la acest proces sunt faptele îndurării și ale milei creștine, căci iubirea de oameni, mila față de aceștia, este inima religiei noastre creștine, deoarece „Dumnezeu este iubire” (Ioan 4, 16) și mult milostiv. De aceea, numai acei care am slujit pe Dumnezeu prin oameni și am făcut jertfelnicie pentru semenii noștri și fapte ale iubirii creștine vom putea da răspuns bun la dreapta judecată a Mântuitorului, fiindcă numai acelora care au iubit mult pe oameni slujindu-i li se va și ierta mult la Judecata de apoi și vor putea păși cu îndrăzneala celor dreپți la dreapta Mântuitorului. „Căci judecata este fără milă pentru cel care n-a făcut milă. Și mila biruiește în fața judecății” (Iacob 2, 3).

După cum am spus, nimeni nu știe ceasul când va fi această judecată. Dar ea va fi, pentru ca fiecare, după faptele sale săvârșite în trup, să primească ori bine ori rău, cum ne asigură Apostolul Pavel (cf. 2 Corinteni 5, 10). De asemenea,

din Sfânta Scriptură știm că osânda sau răsplata de care ne vom împărtăși atunci este veșnică.

Iată că cele două cete se despart, fiindcă sentința cea mare a fost rostită de Judecătorul nemitarnic: ea deschide raiul celor drepți, celor care au slujit pe Dumnezeu prin slujirea oamenilor, iar asupra celor păcătoși sentința cade cu greutatea osândeii veșnice. Toate se vor sfârși pentru totdeauna, căci după judecată nu mai rămân decât eternele bucurii ale raiului și veșnicile și înfricoșătoarele chinuri ale iadului.

Hotărârea Dreptului Judecător va fi pentru o viață în eterna fericire sau pentru moartea cea veșnică. Pentru cei drepți, o viață a cărei fericire vine din petrecerea sufletului în preajma lui Dumnezeu, cu îngerii și sfinții, în mărirea și lumina lui Hristos (Matei 8, 11; Luca 13, 28-29), în timp ce cei de la stânga se vor duce în iad (Luca 16, 23), în întunericul cel mai din afară (Matei 8, 12), departe de Hristos „*Lumina lumii*”, departe de Cel ce este izvorul bucuriei și al fericirii, unde aceștia vor duce o existență în eternitate, lipsită de iubire.

Aceasta înseamnă Judecata de apoi: faptele noastre ca slujire a lui Dumnezeu prin slujirea semenilor noștri de aici, vor hotărî ori acea viață a binecuvântaților Mântuitorului, ori acea moarte a celor blestemați de sentința Lui. De aceea ne-a fost dat timpul, pentru a ne face prin faptele noastre demni de cea dintâi și a ne osârdui a nu fi părtași la cea de a doua. Aceasta trebuie să fie grija noastră cea mai mare în această lume: să ne pregătim serios pentru a da răspuns bun la Judecata cea de apoi. Acesta este și înțelesul mai adânc pentru care Biserica a așezat această pericopă a înfricoșătoarei judecăți în pragul Păresimilor, amintindu-ne că nu avem pe pământ „*cetate stătătoare*” (Evrei 13, 14), ci să ne pregătim cu cea mai adâncă seriozitate pentru ziua cea înfricoșată a morții și a Judecății de apoi. Biserica voiește ca, prin cuvintele citite astăzi din Sfânta Evanghelie, să ne dea un strigăt de alarmă, ca să ne trezească pe cei ce trăim în amăgirea păcatelor și în lipsa de iubire față de oameni și astfel să

ne determine a începe o viață îmbunătățită, pentru ca să ne învrednicim la Judecata de apoi de o sentință milostivă.

Să-L rugăm pe Mântuitorul nostru să trimită harul Său asupra noastră, pentru ca să urmăm cu faptele noastre pururea numai voii Lui. Să-l rugăm să ne umple cu iubirea Sa inima, pentru ca dragostea noastră față de semenii noștri să ne înalțe, prin înflăcăratele ei răpiri, mai presus de noi și astfel să ne învrednicim și noi de a fi chemați la Judecata cea înfricoșătoare, prin cuvintele: „*Veniți, binecuvântații Tatălui Meu, moșteniți împărăția cea pregătită vouă de la întemeierea lumii*”. Amin!

Arhid. Prof. Nicolae BALCĂ

Predică la Duminica a 3-a din Postul Mare* (a Sfintei Cruci)

Iubiți credincioși,

Duminica a treia din sfântul și marele post al Paștilor este închinată de Biserica noastră cinstirii sfintei și de viață făcătoarei Cruci. Slujitorii Bisericii au scos astăzi din Sfântul Altar, cu mare solemnitate, Sfânta Cruce, au așezat-o în mijlocul bisericii, au împodobit-o cu coronițe și buchete de flori, au îngenunchiat și s-au închinat în fața ei. Împreună cu ei ne-am închinat și noi toți, am sărutat-o cu evlavie și credință, amintindu-ne de mântuitoarele Pătimiri îndurate de Domnul Hristos pentru noi.

Nimic nu este mai cunoscut și mai scump unui creștin decât chipul îndurerat al Domnului Hristos răstignit pe Cruce. Fiecare dintre noi vedem acest chip zugrăvit în biserici, îl vedem pe troițe singuratice la răspântii de drumuri, pe diferite cruci făcute din piatră, lemn, argint, aur sau din alte materiale. Așa cum îl vedeți și în biserica aceasta, capul Îi stă plecat spre pământ, brațele și picioarele Îi sunt pironite pe Cruce, iar din răni Îi picură sângele. Pe față Îi se citește o suferință imensă, pentru că niciun fel de moarte nu este mai chinuitoare și mai îngrozitoare ca moartea pe Cruce. Văzând chipul Domnului Hristos răstignit, în minte ne vin cuvintele prorocului Ieremia, care spune despre Mesia: „Priviți și

* Publicată original în: *Glasul Bisericii*, XXIX (1970), 3-4, pp. 231-235.

vedeți dacă este vreo durere ca aceea care mă copleșește și cu care Domnul m-a umplut de necaz în ziua întăririi mâniei Lui” (Plângerile lui Ieremia 1, 12).

Pentru că Domnul nostru Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, a suferit pentru mântuirea noastră răstignirea pe Cruce, ne vom strădui să arătăm ce însemnătate are Sfânta Cruce pentru toți creștinii. După Sfânta Scriptură și Tradiția Bisericii noastre, cuvântul *cruce* are două înțelesuri: unul spiritual, care e cel mai important, și altul material. În înțelesul spiritual, Sfânta Cruce ne amintește de mântuitoarele pătimiri sau suferințe îndurate de Domnul Hristos pentru noi. În sens material sau propriu, cuvântul *cruce* înseamnă Crucea materială propriu-zisă, alcătuită din două brațe, puse de-a curmezișul, ca cele pe care a fost răstignit Mântuitorul. În sens obișnuit, în vorbirea de toate zilele, cuvântul *cruce* mai înseamnă și semnul Sfintei Cruci pe care-l facem ducând primele trei degete ale mâinii drepte, împreunate, la frunte, la piept și la cei doi umeri, ori de câte ori ne rugăm și cerem ajutorul lui Dumnezeu.

Sfânta Cruce ne amintește de o mare și zguduitoare dramă: uciderea Domnului nostru Iisus Hristos de către oameni, prin cel mai umilitor și chinuitor mijloc de tortură, răstignirea pe Cruce. Ne uimește pe toți această înjosire și batjocorire a Fiului lui Dumnezeu. Trebuie să înțelegem că Domnul Hristos, ca Fiu al lui Dumnezeu, putea evita această moarte, dar El a primit-o de bunăvoie, pentru a împlini, din iubire față de noi cei păcătoși, cea mai înaltă misiune pe care l-a încredințat-o Dumnezeu-Tatăl: mântuirea oamenilor.

Pe vremea Mântuitorului, la romani, Crucea era un instrument de pedepsire a marilor criminali și făcători de rele. Răstignirea era nu numai o moarte îngrozitoare, ci, în același timp, și o moarte rușinoasă, rezervată mai ales sclavilor, pentru că cei condamnați la moarte prin răstignire erau batjocoriți și huiduiți de trecători. Acuzat că tulbură poporul și că îl îndeamnă să nu se supună împăratului de la

Roma, Mântuitorul a fost condamnat la moarte prin răstignire pe Cruce. Înainte de executarea acestei pedepse, pentru ca batjocorirea și chinurile să fie și mai mari, Domnul Hristos a fost scuipat în față și palmuit, a fost bătut cu vergi, a fost ocărât și suduit, I s-a pus pe cap o cunună de spini, iar în mâna dreaptă o trestie, drept sceptru, iar ostașii l-au strigat: „Bucură-Te, împăratul iudeilor” (Matei 26, 67-68, Luca 22, 63-65, Ioan 18, 22).

Cu multe sute de ani înainte, prorocul Isaia a prezis zguduitorile pătimiri ale Domnului Hristos și a arătat semnificația lor pentru noi, scriind astfel: „Disprețuit era și cel din urmă dintre oameni; om al durerilor și cunoscător al suferinței, unul înaintea căruia să-ți acoperi fața; disprețuit și nebăgat în seamă. Dar El a luat asupra-Și durerile noastre și cu suferințele noastre S-a împovărat. Și noi Îl socoteam pedepsit, bătut și chinuit de Dumnezeu, dar El fusese străpuns pentru păcatele noastre și zdrobit pentru fărădelegile noastre. El a fost pedepsit pentru mântuirea noastră și prin rănile Lui noi toți ne-am vindecat” (Isaia 53, 3-5).

Într-adevăr, prin scumpul Său sânge vărsat pe Cruce, prin suferințele pricinuite de piroanele bătute în mâini și picioare, Mântuitorul nostru a sfințit lemnul Crucii, iar prin jertfa Sa ne-a dăruit iertarea păcatelor, biruința asupra uneltirilor diavolului și asupra răutății, eliberarea de osânda cea veșnică, sfințirea, posibilitatea îndumnezeirii firii ome-nești și a vieții veșnice în Împărăția lui Dumnezeu. De aceea, în cântările bisericești de la slujba Utreniei, se spune: „Doamne, armă asupra diavolului, Crucea Ta o ai dat nouă, că se îngrozește și se cutremură, nesuferind a căuta spre puterea ei; că morții i-a sculat și moartea o a surpat” (Stihira a 3-a de la Laude). De asemenea, în cântarea Vecerniei, se spune atât de frumos: „Bucură-te, cruce purtătoare de viață, semnul cel nebiruit al creștinătății, ușa raiului, întărirea credincioșilor, zidul cel dimprejul Bisericii. Prin ea s-a pierdut păcatul și ne-am înălțat de pe pământ la cele cerești. Armă nebiruită

împotriva dracilor, mărirea mucenicilor, podoaba cuvioșilor cu adevărat, limanul mântuirii” (Vecernia de sâmbătă seara din săptămâna a 3-a din post – Stihira a 3-a de la „Doamne, strigat-am”).

În actul condamnării la moarte prin răstignire a lui Hristos, s-au întâlnit nevinovăția, curăția și bunătatea supremă, cu răutatea omenească ajunsă la culme, căci oamenii au osândit la moarte o ființă cu totul curată și nevinovată, pe Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Care n-a avut păcate și a învățat pe oameni iubirea, binele, dreptatea, pacea și frățietatea.

Prin jertfa mântuitoare a Fiului lui Dumnezeu pe Cruce, s-a făcut împăcarea dintre oameni și Dumnezeu, căci Hristos a restabilit în om chipul lui Dumnezeu, stricat prin păcatul cel dintâi al protopărinților noștri.

Gândindu-ne la jertfa supremă a Mântuitorului pentru noi, ne cuprind gânduri evlavioase și ne umplem inimile de simțăminte unei nemărginite și recunoscătoare iubiri pentru Domnul Hristos. El a făcut din noi cei păcătoși, prietenii Săi, iar prin suferința Sa pe Cruce, ne-a arătat cele mai mari înălțimi ale iubirii Sale. „*Mai mare dragoste decât aceasta nimeni nu are, ca sufletul lui să și-l pună pentru prietenii săi*”, a spus Domnul Hristos (Ioan 15, 13). Iar El, cu adevăr, din iubire de oameni, și-a dat viața Sa pentru noi, împlinind dorința Tatălui Său din ceruri, după cum Însuși ne spune în convorbirea cu Nicodim: „*Căci Dumnezeu așa a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică*” (Ioan 3, 16).

De aceea, Sfânta Cruce trebuie cinstită în chip deosebit, pentru că ea este altarul sau jertfelnicul pe care s-a adus, odată pentru totdeauna, cea mai mare jertfă, jertfa supremă a lui Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Care a purtat asupra Sa păcatele oamenilor: „*El a purtat păcatele noastre, în trupul Său, pe lemn, pentru ca noi, murind față de păcate, să viețuim dreptății: cu a Căruia rană v-ați vindecat*” (1 Petru 2, 24). De

asemenea, Sf. Apostol Pavel spune: „Hristos, venind Arhiereu al bunătăților celor viitoare, a trecut prin cortul cel mai mare și mai desăvârșit, nu făcut de mână, adică nu din zidirea aceasta; El a intrat o dată pentru totdeauna în Sfânta Sfintelor, nu cu sânge de țapi și de viței, ci cu însuși sângele Său, și a dobândit o veșnică răscumpărare” (Evrei 9, 11-12).

Sfânta Cruce este semnul Fiului Omului, semnul biruinței sau steagul Domnului Hristos, care se va arăta pe cer la judecata viitoare, când toți oamenii vor vedea pe Fiul Omului venind pe norii cerului cu putere și cu mărire multă (Matei 24, 30). Sfânta Cruce mai este numită semnul biruinței, pentru că prin ea Mântuitorul a biruit pe cei doi vrăjmași ai omenirii: diavolul și moartea. În această privință, Sf. Apostol Pavel ne spune: „Vrăjmașul cel din urmă, care va fi nimicit, este moartea” (1 Corinteni 15, 26). De aceea, cinstita și de viață făcătoarea Cruce înseamnă biruința vieții asupra morții, după cum ne încredințează tot dumnezeiescul Apostol Pavel, care spune: „Iar când acest (trup) stricăcios se va îmbrăca în nestricăciune și acest (trup) muritor se va îmbrăca în nemurire, atunci va fi cuvântul care este scris: «Moartea a fost înghițită de biruință»” (1 Corinteni 15, 54). De aceea, Sfinții Apostoli, Sfinții și Mucenicii, Părinții Bisericii și toți creștinii până la noi, au cinstit cu mare evlavie Sfânta Cruce și s-au lăudat cu cinstirea ei.

Sf. Apostol Pavel ne spune: „Iar mie, să nu-mi fie a mă lăuda, decât numai în crucea Domnului nostru Iisus Hristos, prin care lumea este răstignită pentru mine, și eu pentru lume” (Galateni 6, 14). Cu alt prilej, tot el ne spune: „Cuvântul Crucii, pentru cei ce pier, este nebulie; iar pentru noi, cei ce ne mântuim, este puterea lui Dumnezeu” (1 Corinteni 1, 18). Sfânta Cruce este și semnul dragostei frățești dintre creștini. Primii creștini se recunoșteau ca frați după semnul Sfintei Cruci. Ei făceau semnul Sfintei Cruci în momentele principale ale zilei: vedeau semnul Crucii și în unele obiecte și fenomene din viața zilnică, precum zborul păsărilor: „Păsările ce se scoală

de dimineață, spune scriitorul Tertulian și se înalță în văzduh, își întind aripile în forma crucii, și pare că intonează ceva ca o rugăciune” (De oratione, 29).

Având în vedere marea însemnătate a Sfintei Cruci pentru viața creștinilor, care se pregătesc pe pământ pentru viața veșnică din ceruri, Sfinții Părinți ai Sinodului al VII-lea ecumenic, care s-a ținut la Niceea, în 787, au hotărât cu privire la cinstirea Sfintei Cruci următoarele: „Urmând dumnezeieștilor învățături ale Sfinților Părinților noștri și ale Tradiției bisericești universale, rânduim ca chipul cinstitei și de viață făcătoarei Cruci să se pună în Sfintele Biserici ale lui Dumnezeu, pe vasele și pe veșmintele cele sfințite, pe ziduri și pe scânduri, în case și pe drumuri”.

Prin jertfa cea de bunăvoie a Mântuitorului nostru, Crucea a fost sfințită și noi toți ne aflăm sub puterea și ocrotirea ei. Suntem încredințați și simțim că sub umbra ocrotitoare a sfintei și de viață făcătoarei Cruci, noi nu ne aflăm singuri. Înaintea Sfintei Cruci, în ceasurile dramatice ale răstignirii Mântuitorului, a stat, cu ochii plinii de lacrimi, Maica Domnului Hristos, Preacurata Fecioară Maria, prin sufletul căreia a trecut atunci sabia durerii.

De aceea, în slujba Acatistului Sfintei Cruci, în semn de deosebită cinstire, aducem Sfintei Cruci frumoase cântări de laude, slăvind și evocând puterea ei ocrotitoare și sfințitoare, zicând astfel:

Bucură-te, Cruce, păzitoarea lumii;
Bucură-te, mărirea Bisericii;
Bucură-te, ceea ce izvorăști vindecări cu îndestulare;
Bucură-te, ceea ce luminezi marginile lumii;
Bucură-te, că ești pusă spre închinarea tuturor;
Bucură-te, luminător al strălucirii celei de sus;
Bucură-te, prin care se binecuvântează creatura;
Bucură-te, căci prin tine este cinstit Creatorul.
(Acatistul Sfintei Cruci, Icos 1).

Marele Apostol Pavel, arătând menirea creștinilor în lume, ne spune: „Dumnezeu nu ne-a chemat la necurăție, ci la sfințire” (1 Tesaloniceni 4, 7). Să rugăm deci pe Domnul nostru Iisus Hristos, Cel îndelung răbdător, mângâierea și tăria noastră, să ne deschidă cu bunătate ușile pocăinței spre a deveni vase sfințite ale lui Dumnezeu, prin puterea cinstitei și de viață făcătoarei Cruci, ferindu-ne de răutate și păcate și săvârșind numai binele.

Să ne închinăm cu smerenie Sfintei Cruci și s-o cinstim în toate zilele vieții noastre. Să purtăm Crucea Domnului în inimile noastre, pentru ca ea să aprindă neconținut în noi acea caldă iubire și credință față de Cel ce de bunăvoie s-a răstignit pentru noi.

Puterea Sfintei Cruci să risipească răutatea, vrajba și ura dintre oameni și popoare, pentru ca în lume să domnească pacea, bucuria, înțelegerea, iubirea și frățietatea. Să avem încredere nezdruclinată că ori de câte ori ne închinăm cu credință Sfintei Cruci, Domnul Hristos este cu noi, vine la noi cu iubire și rămâne pururea cu noi, atât în viața aceasta, cât și în cea viitoare. Amin!

Pr. Prof. Ioan RĂMUREANU

Predică la Duminica a 4-a din Postul Mare*

(a Sfântului Ioan Scărarul)

Iubiți credincioși,

Ne aflăm în Duminica a patra a sfântului și marelui post al Paștilor. Biserica noastră a rânduit ca în fiecare din duminicile acestui post, să fie pomenit și cinstit, după toată cuviința, câte unul dintre sfinții ce s-au nevoit cu osteneli duhovnicești, cu post și cu rugăciune neîncetată către Dumnezeu, Părintele nostru și Dăruitorul a tot binele, pentru ca și noi, credincioșii de astăzi, privind la faptele lor, să urmăm viața lor îmbunătățită și sfântă, pe cât ne ajută puterile trupului și ale sufletului nostru.

Sărbătorim astăzi pe Sf. Ioan Scărarul, unul dintre cei mai mari îndrumători duhovnicești ai părinților care au trăit în Mănăstirea „Sfânta Ecaterina” din muntele Sinai, munte pe care prorocul Moise a primit de la Dumnezeu cele zece porunci ale Legii Vechi.

Sfântul Ioan, numit mai târziu „Scărarul”, s-a născut în Siria și și-a petrecut viața în Mănăstirea muntelui Sinai, în prima jumătate a veacului al VII-lea. De la biograful său, Daniil de Rail, și din *Povestirile folosite pentru suflet* ale monahului Atanasie, care ne-a lăsat unele știri asupra viețuirii părinților din Sinai, aflăm că Sf. Ioan Scărarul s-a apropiat de ogorul nevoițelor sale pustnicești la vârsta de 16 ani, încredințându-se ascultării starețului Martiriu. După o conviețuire

* Publicată original în: *Glasul Bisericii*, XX (1961), 3-4, pp. 213-218.

de 19 ani, starețul Martiriu săvârșindu-se din viață, Sf. Ioan Scărarul s-a hotărât să trăiască în desăvârșită singurătate și pustnicie, alegându-și o peșteră la poalele Muntelui Sinai, în pustietatea Tola. Aici a dus o viață de înfrânare și post, de rugăciune, meditație și studiu, timp de 40 de ani, pururea fiind aprins de dragoste către Dumnezeu. Mânca cu măsură și se nevoia cu privegherea, dormind numai atât cât să nu se îmbolnăvească.

Îmbogățindu-se cu multă experiență în cele duhovnicești și îmbunătățindu-și viața prin multe osteneli, râvnind la cele înalte, la vârsta de 75 de ani a fost chemat de părinții din Muntele Sinai și a fost făcut stareț. În noua lui vrednicie, Sfântul Ioan și-a închinat viața lui Dumnezeu, străduindu-se să trăiască chipul vieții îngerești, să-și înalțe fără conținere mintea și inima către Dumnezeu, toată călătoria vieții lui fiind rugăciunea neîncetată și minunata iubire față de Dumnezeu. El a înfățișat părinților din Sinai și creștinilor de pretutindeni roadele minții și ale neîncetatei sale năzuințe către Dumnezeu, într-o carte numită *Scara raiului*, de la care și-a primit și numele de „Scărarul”, iar pentru că și-a petrecut mai toată viața în Muntele Sinai, i se mai spune și Sf. Ioan Sinaitul.

Scara raiului este alcătuită din 30 de cuvântări, care închiuie cei 30 de ani ai Mântuitorului, când Domnul a ieșit la propovăduirea vestei celei bune, a Evangheliei, fiecare an corespunzând unei creșteri duhovnicești pentru fiecare creștin și mai ales pentru părinții monahi.

Sf. Ioan Scărarul ne arată cum să ne lepădăm de noi înșine, cum să ne ferim de ispitire și păcate. Toate slăbiciunile și păcatele de care este încercată firea noastră slabă au fost observate cu atenție de Sf. Ioan Scărarul, el arătându-ne virtuțile, mijloacele și armele spirituale prin care ne putem feri de ele. El ne vorbește despre lepădarea grijilor lumești, despre aducerea aminte de moarte, despre nemânieră și blândețe, despre simplitate și nerăutate, despre clevetire

sau vorbirea de rău, despre multa vorbire și despre tăcere, despre minciună și viclenie, despre lenevire, despre îmbuibarea trupului, despre iubirea de argint, despre slava deșartă și mândrie, despre rugăciune și psalmodierea în comun, despre curăția trupului și a sufletului, despre pocăință, despre tristețea aducătoare de bucurie, despre bucuria duhovnicească și liniștea trupului și a sufletului, despre creșterea celor trei virtuți în sufletul nostru: credința, nădejdea și dragostea.

Nu vom putea stăruia asupra tuturor acestora. Pentru că ne aflăm în Sfântul și Marele post al Paștilor, socotim că e bine să stăruim mai întâi asupra *pocăinței*. În mod special, Sf. Ioan Scărarul ne vorbește despre pocăință în treapta a cincea a *Scării raiului*, iar în general, de-a lungul întregii sale opere.

Fiindcă petrecerea noastră în această lume e copleșită de mulțimea păcatelor chiar de la început, viața credinciosului trebuie să fie o continuă pocăință. Ca prorocul David, care se trezea în mijlocul nopții și implora milostivirea lui Dumnezeu pentru păcatele sale, așa să se trezească sufletul nostru și să-și mărturisească înaintea Celui Sfânt păcatele sale, cerând iertare și mângâiere: „*Că fărădelegea mea eu o cunosc și păcatul meu înaintea mea este pururi. Că iată întru fărădelegi m-am zămislit și în păcate m-a născut maica mea*” (Psalmul 50, 3, 6).

Pocăința înseamnă în viața morală a credinciosului înnoirea Sfântului Botez. Credinciosul care se pocăiește și își mărturisește păcatele înaintea duhovnicului, face un legământ înaintea lui Dumnezeu, să-și îndrepte viața cea păcătoasă. Pocăința înseamnă, ne spune Sf. Ioan Scărarul, neconținuta lepădare de plăcerile și dezmierdările trupului; este gândul neadormit al osândirii păcatului, al lepădării de sine, al smereniei duhului. Pocăința este viața întoarsă de la păcate; înseamnă părerea de rău și suferința pentru păcatele făptuite. Viața celui ce se pocăiește spre a dobândi mântuirea de la Dumnezeu e plină de suspine către Creatorul său, de la care cere îndurare și iertare. Pocăința este flica nădejzii izbăvitoare în dobândirea mântuirii, este lepădarea deznădejzii,

curățirea conștiinței, eliberarea sufletului de apăsarea și greutatea păcatelor. Din adâncul inimii, creștinul care vine să se elibereze de păcatele sale strigă ca vameșul: „*Dumnezeule, milostiv fi mie, păcătosului*”.

Pocăința este împăcarea noastră cu Hristos prin înfrânarea trupului, prin smerenia cugetului, prin lucrarea faptelor bune. Pocăința este rouă care răcorește focul conștiinței și al inimii, prin mărturisirea păcatelor. Primind Sfântul Botez în pruncie, noi toți l-am întinat cu tot felul de păcate. Ne-am întinat haina trupului și ne-am întunecat frumusețea sufletului cu dulcele poftelor și dezmierdările trupești. Și dacă iubirea de oameni a lui Dumnezeu nu ne-ar fi dat Taina Pocăinței pentru ușurarea sufletului, apoi într-adevăr cu greu s-ar găsi sau abia ar fi cei ce s-ar învrednici de mântuire și de Împărăția lui Dumnezeu.

Credinciosul care stăruie în pocăință nu se mânie, nu se bucură de răul altuia, nu se ceartă, nu aleargă după cinstire nemeritată, făcând nedreptate aproapelui său, nu se gândește numai la veselie, la băutură și mâncare multă, nu osândește în deșert pe fratele său, ci se roagă și cere iertare, stăruie în rugăciune și înfrânare.

De-a lungul întregii sale opere, Sfântul Ioan insistă asupra păstrării curăției trupești și sufletești de către fiecare credincios. El ne vorbește despre aceasta în treapta a 14-a din *Scara raiului*. Curăția trupului și a sufletului se păstrează cu ajutorul postului și al rugăciunii fierbinți către Dumnezeu.

Lupta împotriva îmbuibării și a desfrânării se face prin împlânzirea pântecelui cu post, cu înfrânarea de la mâncare și băutură fără rațiune. Îmbuibarea cu multă mâncare și băutură nu numai că vatămă sănătatea, dar este, în același timp, mama desfrânării. De la beție până la împlinirea poftelor trupești, drumul e foarte scurt și alunecos.

Înfrânarea pântecelui prin post este folositoare pentru sănătatea trupului și, în același timp, pricinuitoarea curăției. Postul înseamnă stingerea aprinderii trupești, sănătatea

trupului și a sufletului, nimicirea sfaturilor și gândurilor viclene, scăparea de visurile cele necurate, înseamnă zdrobirea cea plină de bucurie lăuntrică, silirea și întărirea firii pentru a rezista la ispitirea celui rău, să nu se dea vorbelor celor deșarte și feluritelor păcate.

Postul ne aduce luminarea sufletului și bucuria lăuntrică, ne deschide ușa raiului și a desfătărilor de sus. De aceea, Sf. Apostol Pavel ne îndeamnă: „îmbrăcați-vă în Domnul Iisus Hristos și grija de trup să nu o faceți spre poftă” (Romani 13, 14).

Dar postul nu este doar abținerea de la bucate, ci cu mult mai mult: abținerea de la păcate. Ostenindu-ne deci trupește, să postim și duhovnicește. Postul cel primit, adevărat și bine plăcut Domnului, înseamnă înstrăinare de răutate, înfrânarea limbii, lepădarea mâniei, îndulcirea și îmblânzirea inimii, depărtarea de aprinderea și dulceața poftelor, ferirea de smintelile păcatului.

Cunoscând acestea, Sf. Apostol Pavel ne spune: „Nu este împărăția lui Dumnezeu mâncare și băutură, ci dreptate, pace și bucurie în Duhul Sfânt”. Astfel și Sf. Ioan Scărarul, cu postul și păstrarea curăției trupești și sufletești a lepădat amărăciunea desfătărilor și s-a suit la înălțimea bunătăților cerești.

De asemenea, Sfântul Ioan ne vorbește despre bucuria duhovnicească. Ea urmează în sufletul credinciosului după bucuria lacrimilor. Omul, în general, se bucură în multe feluri. Mulți cred că bucuria constă în petreceri vulgare, în beții și desfrânări, dar acestea până la urmă ne produc o amară deziluzie și ne aduc ruina grabnică a trupului și dezgustul de noi înșine. Există și alte bucurii: una dintre ele este ca omul să se încadreze în ritmul sfânt al universului creat de Dumnezeu și să-și desfăteze inima, să se bucure de frumusețile sale.

În acest anotimp al anului, răscolirile viforoase din timpul iernii s-au potolit și dulcea primăvară înveselește inimile noastre. Cerul parcă primește o limpezime și o luminozitate nouă. Strălucirea blândă a soarelui de primăvară, adierea și mângâierea liniștită a zefirului, umplu sufletul nostru de

bucurie și plăcere. Întreaga fire își îmbracă din nou podoaba sa, începe să freamăte de bucuria vieții, supunându-se poruncii Creatorului. Păsărelele vestesc de pe ramuri izbucnirea bucuriilor primăverii. Cu primele viorele, cu primii ghiociei și toporași, se trezesc în noi speranțe noi și bucurii noi.

Bucurii curate aduc omului arta și cultura. O muzică frumoasă, o pictură frumoasă, lectura unei cărți interesante și plăcute, dau sufletului omenesc bucurii negrăite, care depășesc cu mult bucuriile înșelătoare ale desfătărilor vinovate. E o mare binefacere să gustăm roadele culturii și să știm să facem și pe alții să le guste. A îndemna pe aproapele nostru la realizarea binelui, a-i arăta calea învățaturii ziditoare de suflet, a-l feri de greșeli și rătăcirii, este nu numai prilej de bucurie și mulțumire sufletească, ci și o faptă bună dintre cele mai mari înaintea lui Dumnezeu: „*Frații mei, dacă vreunul va rătăci de la adevăr și-l va întoarce cineva, să știe că cel ce a întors pe păcătos de la rătăcirea căii lui își va mântui sufletul din moarte și va acoperi mulțime de păcate*” (Iacob 5, 20).

Sf. Ioan Scărarul ne vorbește și de altă bucurie: bucuria lacrimilor, care ne vine din plânsul cel fericit. Plânsul acesta este dezlipirea sufletului de dragostea celor lumești și căutarea neîncetată a lui Dumnezeu, după care inima omului, văzându-se cât e de copleșită de păcate, tânjește printr-o sfântă întristare. Izvorul lacrimilor – ne spune Sfântul Ioan – ne curăță de păcatele făcute după Botez. Și după cum focul mistuie vreascurile, tot așa și lacrimile cele curate nimicesc toate întinăciunile dinafară și dinlăuntru.

Depărtarea de păcate face să renască în noi dragostea de Dumnezeu și de aproapele, ne face să trăim împăcați cu noi înșine, în pace cu toată lumea și să ne rugăm pentru liniștea, bunăstarea și pacea lumii. Lacrimile se prefac în bucurie, sufletul nostru e plin de mulțumire, de liniște și pace, fața ne înflorește de fericire.

Ce fericire mai mare poate fi decât aceea de a trăi în mulțumire și pace pe pământ și a ne ști împăcați cu Dumnezeu?

În sufletul omului împăcat cu Dumnezeu se îmbină în chip fericit cele trei mari virtuți creștine: credința, dragostea și nădejdea. Dar în vârful scării stă dragostea de Dumnezeu și de aproapele, care revarsă în sufletul omului suprema bucurie și fericire. Drept aceea, Sf. Apostol Pavel ne spune: „*Bucurați-vă pururea întru Domnul. Și iarăși zic: Bucurați-vă*” (Filipeni 4, 4).

Stingând patimile trupului cu rouă nevoițelor și aprins de focul credinței și al dragostei de Dumnezeu, Sf. Ioan Scărarul s-a făcut sfeșnicul înfrânării trupesti și sufletești, învrednicindu-se, fiind încă în trup, să simtă bucuria bunătăților celor veșnice: „*Luat-ai în suflet dumnezeiasca bogăție a Duhului, rugăciunea cea fără prihană, curăția, cinstea, privegherea neîncetată, ostenele postului, prin care te-ai cunoscut casă a lui Dumnezeu*” (Slujba Utreniei – Irmos la Cântarea 6).

Să ne străduim și noi, creștinii de astăzi, ca urmând pilda Sf. Ioan Scărarul, să urcăm pe scara virtuților și să ajungem la desăvârșire și la cunoștința lui Dumnezeu. Timpul petrecerii noastre pământești trece repede. Vedem cum ni se duc anii ca un sunet (cf. Psalmul 90, 9). Timpul în sine este indiferent și nu respectă emoțiile omenești, dar în sufletul omului fiecare moment își schimbă perspectivele, iar cine se grijește de sufletul său, caută să folosească fiecare clipă.

Dumnezeul îndurării, al bunătății și al iubirii de oameni, să ne ajute ca neîncetat să urcăm tot mai sus pe scara virtuților, până la desăvârșire, „*la starea bărbatului desăvârșit, la măsura vârstei deplinătății lui Hristos*” (Efeseni 4, 13) și, împodobiți în haina de nuntă a faptelor bune, a credinței, a nădejzii și a dragostei, să intrăm în camera Sa cea cerească. Amin!

Predică la Duminica a 5-a din Postul Mare*

(a Cuvioasei Maria Egipteanca)

Iubiți credincioși,

Ne aflăm astăzi în Duminica a cincea a sfântului și mare-lui post al Paștilor. Este vremea rânduită pentru pocăință și smerenie, spre a întâmpina, curățiți de păcate și înnoiți sufletește, cea mai mare sărbătoare a creștinătății, strălucita Înviere din morți a Domnului Hristos.

Încă din *Duminica vameșului și a fariseului*, cu trei săptămâni înainte de începerea postului Paștelui, auzim la slujba Utreniei frumoasa cântare care ne îndeamnă la pocăință și smerenie: „*Ușile pocăinței deschide-mi mie Dătătorule de viață. Căci cu păcate grozave mi-am spurcat sufletul*”. Sfânta noastră Biserică a rânduit să facem în Duminica de astăzi pomenirea Sf. Maria Egipteanca, spre a ne aminti de cutremurătoarea ei smerenie și pocăință. De aceea este bine să cunoaștem mai întâi viețuirea ei în lume, apoi îndelungata ei pocăință, ca și noi, creștinii de astăzi, să învățăm ceva din trăirea și experiența ei duhovnicească.

Sfântul Sofronie, patriarhul Ierusalimului, ne istorisește că pe timpul împăratului Bizanțului Teodosie cel Tânăr, a trăit în Palestina un călugăr, cu adâncă smerenie, cu viață înduhovnică, pe nume Zosima, vestit pentru faptele lui bune.

Din toate părțile veneau la el numeroși creștini spre a primi bune povățuiri și îndemnuri la o viață curată, practicând

* Publicată original în: *Glasul Bisericii*, XXXI (1972), 3-4, pp. 268-271.

smerenia, pocăința și milostenia. Dar deși el întrecea în virtuți și nevoințe pe ceilalți călugări din mănăstirea lui, se socotea totuși nedesăvârșit. Avea credința că există undeva, în altă mănăstire, părinți călugări cu viață mai curată și mai sfântă ca a lui și a plecat să-i găsească. După multe căutări și ostenele a ajuns la Mănăstirea „Sfântul Ioan Botezătorul” de pe malul Iordanului.

Părinții din această mănăstire păstrau rânduiala ca în Duminica întâi din postul Mare să părăsească mănăstirea, după ce mai întâi primeau Sfânta Împărtășanie, și trecând dincolo de râul Iordan, se răspândeau în pustia Arabiei, spre a petrece în rugăciune post și alte nevoințe pustnicești. Apoi, se întorceau în mănăstire la Duminica Floriilor, ca să ia parte la slujbele din săptămâna cutremurătoarelor Pătimiri ale Domnului Hristos și Învierii Sale din morți.

A urmat și părintele Zosima această rânduială. În Duminica Floriilor, a trecut și el Iordanul cu ceilalți părinți, apoi, despărțindu-se de ei, a pătruns adânc în pustia Arabiei, mergând douăsprezece zile, și a rămas aici în timpul postului Mare, urmând întru totul calea desăvârșirii. Ziua pătmea aspru din cauza căldurii dogoritoare și a lipsei de apă, iar noaptea din cauza frigului și de teama fiarelor sălbatice. Dar, într-o dimineață, când își făcea potrivit pravilei călugărești obișnuitele lui rugăciuni, a văzut venind spre el o ființă foarte slăbită, cu trupul gol, aproape o umbră omească, și s-a spăimântat tare. Dar ființa acesta i s-a adresat astfel: „Iartă-mă pe mine, părinte, pentru Domnul, căci fiind femeie și neacoperită nu mă pot apropia de tine spre a primi iertare și binecuvântare, pentru că tu ești învrednicit cu darul preoției. Ci, de binevoiești, aruncă-mi din hainele tale, spre a-mi acoperi trupul și apoi vei afla ce femeie păcătoasă se află înaintea ta”.

Iar părintele Zosima, uimit de această întâlnire, i-a aruncat o haină spre a se acoperi. Și a început această femeie să-mărturisească viața ei păcătoasă pe care a dus-o mai înainte

de a se retrage în puștie. Mă numesc Maria – i-a spus ea – și m-am născut în țara Egiptului. La doisprezece ani, m-am lepădat de dragostea părinților și m-am dus în orașul Alexandria. Aici m-au biruit zburdările și desfătărilor trupului, și am căzut în păcatul desfrânării. Nimic nu mă atrăgea mai mult ca dansurile, cântările lumești, vinul și desfrâul. Am petrecut în aceste ticăloase desfătări șaptesprezece ani, și să nu crezi, părinte Zosima, că eram bogată, căci trăiam în sărăcie și torceam cu furca, spre a mă întreține. Dar aprinderea poftelor trupesti adânc mă tulbură și adeseori, supunându-mă zburdărilor trupului, m-am tăvălit în noroiul păcatelor. Iar într-o zi, văzând niște bărbați egipteni și libieni, care mergeau la Ierusalim, pentru sărbătoarea Înălțării Sfintei Cruci, spre a se închina Domnului Hristos și Maicii Domnului, m-am suit și eu în corabie cu ei. Am ajuns cu bine la Ierusalim, iar când a sosit sărbătoarea Înălțării Sfintei Cruci, am încercat să intru și eu, cu ceilalți creștini, în Biserica „Sfântului Mormânt” de pe muntele Golgota, ca să sărut cinstita Cruce pe care a pătimit Mântuitorul nostru. Dar, deși am încercat de mai multe ori să intru în biserică, parcă o putere mă reținea și mă împingea înapoi. Am priceput îndată că aceasta se întâmpla din pricina multelor mele păcate. Și am început a plânge și a mă ruga fierbinte Mântuitorului Hristos și Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, făgăduind să mă îndrept, să trăiesc în înțelepciune și înfrânare, și să nu-mi mai întinez trupul cu păcatul desfrânării. După ce m-am rugat mult timp, lacrimile și făgăduințele făcute mi-au adus ușurare și liniștire. Astfel am putut să intru în Biserică, m-am închinat la Sfintele Icoane și am sărutat cu credință în bunătatea și milostivirea lui Dumnezeu cinstita Cruce, pe care Domnul Hristos a îndurat pentru noi, cei păcătoși, mântuitoarele Sale Pătimiri. Am înțeles din acest moment că mare este milostivirea lui Dumnezeu. Căci El este gata să ierte, să primească la Sine și să-i ușureze de apăsarea și greutatea păcatelor pe cei ce se pocăiesc cu adevărat. Iar din această zi, părinte Zosima, am

urmat calea pocăinței și a îndreptării. Și, trecând Iordanul, am petrecut în pustie patruzeci și șapte de ani. Dar calea îndreptării, mărturisesc, a fost foarte anevoioasă. La începutul petrecerii mele în pustie, timp de șaptesprezece ani, se reaprindeau în mine poftele cele ticăloase și ispitirile violente din anii tinereții. Când începeam să mănânc câte ceva, mai ales rădăcini și verdețuri, îmi veneau în minte mirosurile de cărnuri, gustul vinului, cântecele și desfătările lumești. Tirania vechilor patimi a încercat de multe ori să mă târască afară din deșert, dar rugăciunile neîncetate către Domnul Hristos și Maica Domnului m-au întărit, iar sufletul mi s-a liniștit și zburdările trupului s-au potolit. Astfel, cu ajutorul lui Dumnezeu, am biruit firea mea cea păcătoasă și încetul cu încetul am putut petrece singură în pustie patruzeci și șapte de ani.

Bătrânul Zosima, auzind această zguduitoare mărturisire, plin de cutremurare a exclamat: „*Binecuvântat fie Dumnezeu care face lucruri mari și înfricoșate, slăvite, minunate și negrăite, cărora nu este număr*”.

După aceasta, Sf. Maria Egipteanca, primind binecuvântarea părintelui Zosima, s-a retras în pustie. La plecare, l-a rugat să mai vină și în anul următor, în Joia Pătimirilor, să o împărtășească cu dătătorul de viață Trup și Sânge al Domnului Hristos. În anul următor, părintele Zosima i-a împlinit rugămintea și a împărtășit-o. Ea l-a rugat să facă la fel și în anul care va urma. Trecând deci din nou Iordanul, după un alt an, părintele Zosima a găsit-o însă moartă, pe marginea unui râu secat. Cunoscând că ea murise cu un an înainte, îndată după ce primise Sfânta și Dumnezeiasca Împărtașanie, a înțeles că mult Milostivul și Îndurătorul Dumnezeu a iertat-o de multele ei păcate. Lângă trupul ei neputrezit, se afla o scrisoare care grăia simplu: „Mă numesc Maria”. Și a înmormântat-o după toată cuviința.

Pentru a ne da pildă de modul în care se poate ridica o ființă din starea celei mai adânci păcătoșenii la starea de

sfințenie prin căință și pocăință, Biserica noastră a rânduit să se facă pomenirea Sf. Maria Egipteanca în fiecare an la 1 aprilie și în Duminica a cincea din sfântul și marele post al Paștelui. Într-adevăr, trăind ea patruzeci și șapte de ani în pustie, s-a învrednicit prin pocăință îndelungată, prin lacrimile vărsate, prin smerenie, post și rugăciuni continui, să fie trecută în rândul Sfinților.

Este bine cunoscut că noi suntem supuși ispitelor și păcatelor de tot felul. Greșim în fiecare zi cu gândul, cu cuvântul și cu lucrul, cu fapta. Suntem păcătoși înaintea lui Dumnezeu, pentru că păcătuim față de El, păcătuim față de noi înșine împotriva sufletului nostru nemuritor și a trupului nostru sortit învierii, păcătuim față de aproapele nostru. Prin neînfrânare și necumpătare, credinciosul își complică instinctul trupului, îl denaturează și devine rob păcatului și viciului desfrânării. Desfrânarea înseamnă căutarea plăcerii trupesti numai pentru ea însăși, în afara Sfintei Taine a Cununiei, împotriva voii lui Dumnezeu și contra legilor morale. Dumnezeiescul Apostol Pavel, acest inegalabil și profund cunoscător al firii noastre, vorbind despre păcatul trupului, ne spune: „*lar faptele trupului sunt cunoscute, și ele sunt: adulter, desfrânare, necurăție, destrăbălare, închinare la idoli, fermecătorie, vrajbe, certuri, zavistii, mâinii, gâlcevi, dezbinări, eresuri*” (Galateni 5, 19-21).

Sf. Apostol Pavel a cunoscut marea decadență la care a ajuns lumea veche din cauza păcatului desfrânării, de aceea îl combate în toate scrisorile sale: „*Fugiți de desfrânare! Orice păcat pe care-l va săvârși omul este în afară de trup. Cine se dedă însă desfrânării păcătuiește în însuși trupul său. Sau nu știți că trupul vostru este templu al Duhului Sfânt care este în voi, pe care-L aveți de la Dumnezeu și că voi nu sunteți ai voștri?*” (1 Corinteni 6, 18-19). Cu alt prilej, el spune în Epistola către Romani: „*Îmbrăcați-vă în Domnul Iisus Hristos și grija de trup să nu o faceți spre pofte*” (Romani 13, 14). El recomandă creștinilor să păstreze legătura sfântă

a căsătoriei, spunând: „Cinstită să fie nunta întru toate și patul nespurcat. Iar pe desfrânați îi va judeca Dumnezeu” (Evrei 13, 4).

De asemenea, el spune corintenilor, unde păcatul desfrânării era foarte răspândit: „Nu știți, oare, că nedreptii nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu? Nu vă amăgiți: Nici desfrânații, nici închinătorii la idoli, nici adulterii, nici malahienii, nici sodomiții, nici furii, nici lacomii, nici bețivii, nici batjocoritorii, nici răpitorii nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu” (1 Corinteni 6, 9-10).

Se pune acum întrebarea: Ce trebuie să facem noi care cădem în felurite păcate? Izvorul îndreptării și întremării noastre sufletești nu este decât unul singur: pocăința. „Omule, care judeci pe cei ce fac unele ca acestea, dar le faci și tu, crezi că tu vei scăpa de judecata lui Dumnezeu? Sau disprețuiești tu bogăția bunătății Lui și a îngăduinței și a îndelungii Lui răbdări, neștiind că bunătatea lui Dumnezeu te îndeamnă la pocăință?” (Romani 2, 3-4), zice Sfântul Pavel. Pocăința este al doilea Botez, care ne poate reda renașterea sufletească, curăția și sfințenia pierdută. „Dumnezeu nu ne-a chemat la necurăție, ci la sfințire” (1 Tesaloniceni 4, 7).

În vederea acestui scop, Sfânta Biserică a rânduit să facem astăzi pomenirea Sf. Maria Egipteanca, căzută în greul păcat al desfrânării. Însă, când ea și-a dat seama de greutatea păcatului, prin vărsarea lacrimilor pocăinței, prin rugăciuni și nevoințe pustnicești, s-a învrednicit nu numai de iertarea lui Dumnezeu, dar a ajuns să fie cinstită în rândul Sfinților, cum ați auzit că i se cântă atât de frumos la slujba Utreniei: „Ceea ce mai înainte erai plină de tot felul de desfrânări, astăzi te-ai arătat mireasă lui Hristos, prin pocăință urmând vieții îngerești, iar cu arma Crucii pierzi pe draci. Pentru aceasta te-ai arătat mireasă împărăției cerului, Marie preamărită” (Condacul de la slujba Utreniei).

Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos, care a iertat pe femeia cea păcătoasă, și milostivul Dumnezeu,

care a primit pe Sf. Maria Egipteanca în rândul Sfinților, pentru îndelungata ei pocăință, și Duhul Sfânt, Cel ce toate le înnoiește și le sfințește, să reverse peste noi milostivirea și harul cel curățitor de păcate și înnoitor. Astfel, curățiți sufletește și trupește, prin rugăciuni, post și pocăință, să ne bucurăm a sărbători slăvita Înviere a Domnului Hristos. Amin!

Pr. Prof. Ioan RĂMUREANU

Cuvântări

Cuvânt de învățătură despre Sfânta Taină a Botezului*

Fiecare dintre noi creștinii am primit încă din pruncie prin maica noastră sufletească, Biserica strămoșească, o mare comoară dumnezeiască – *Sfânta Taină a Botezului*. Prin primirea acestei Sfinte Taine am renăscut, am căpătat dreptul de a intra în rândul creștinilor și putem primi și celelalte Sfinte Taine. De aceea, când rostim *Simbolul de credință*, cu evlavie mărturisim, spunând: „Mărturisesc un Botez, spre iertarea păcatelor”.

Deoarece mulți credincioși, după Sfânta Liturghie, doresc să participe la săvârșirea Sfinte Taine a Botezului, făcând cerc cu creștinească bucurie în jurul cristelniței, pentru marea însemnătate a Sfântului Botez, prin care am trecut toți creștinii, iar unii dintre noi pot fi nași la oficierea Sfântului Botez pentru prunci, se cuvine să ne reamintim din frumusețile sale duhovnicești și să ascultăm cu atenție însemnătatea pe care o are în viața fiecărui om.

Mai întâi, Domnul Iisus Hristos este Cel ce ne deschide Evanghelia Sa cu importanța Sfântului Botez, Cel ce în centrul Evangheliei Sale săvârșește jertfa Sa pentru răscumpărarea noastră de păcatul strămoșesc, după cum tot El este Cel care, la sfârșitul Evangheliei Sale, după Sfânta Înviere, cu dumnezeiască poruncă, instituie prin ucenicii Săi – *Taina Sfântului Botez*.

* Publicat original în: *Glasul Bisericii*, XXIX (1970), 1-2, pp. 24-28.

Domnul Iisus Hristos trecuse prin pătimiri, răstignire, cele trei zile în mormânt și Sfânta Sa Înviere, înainte de Înălțarea la ceruri, și pe când era în Galileea le-a poruncit tuturor ucenicilor, zicând: „Drept aceea, mergând, învățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, învățându-le să păzească toate câte v-am poruncit vouă, și iată Eu cu voi sunt în toate zilele, până la sfârșitul veacului. Amin!” (Matei 28, 19-20). Toate aceste capitole ale Evangheliei vom vedea că se încadrează în Sfânta Taină a Botezului.

Primitorul Sfintei Taine a Botezului este omul, de la vârsta cea mai mică a prunciei până la cele mai adânci bătrânețe, dacă nu a fost botezat, pentru că Sfântul Botez nu se poate repeta, chiar dacă cel ce cere botezul ar fi făcut parte dintr-un alt cult religios, precum scria și Sf. Apostol Pavel: „Un Domn, o credință, un Botez” (Efeseni 4, 5). Cel ce primește Sfântul Botez trebuie să și creadă și să-și mărturisească credința: „Cel ce va crede și se va boteza se va mântui; iar cel ce nu va crede se va osândi” (Marcu 16, 16). S-ar părea că botezarea copiilor ar fi oprită, pentru că nu-și pot mărturisi credința.

Botezul copiilor din familiile creștine și mărturisirea credinței de către nași stau la temelia unei străvechi tradiții apostolice, precum mărturisește și Sfânta Scriptură. Astfel, au fost botezate familii întregi cu copiii lor, precum a fost a temnicerului din Filipi (cf. *Faptele Apostolilor* 16, 33), a lui Ștefana din Corint (cf. *1 Corinteni* 1, 16), a Lidiei (cf. *Faptele Apostolilor* 16, 15), precum și a lui Corneliu (cf. *Faptele Apostolilor* 10, 47-49). Această practică a botezării copiilor a fost susținută și de Sfinții Părinți și a intrat în tradiția Bisericii noastre strămoșești. Este firesc deci ca pruncul să fie adus de către naș la Biserică, pregătit cu veșmintele cele noi și albe, precum și cu făclia de lumină. De aceea însuși nașul se alege de către părinții pruncului dintre credincioșii ortodocși cu o viață morală aleasă, spre a putea fi îndrumător celui botezat.

În primul rând, cel ce vine la Sfântul Botez, dacă este prunc, vine ținut în brațe de naș, cu fața la răsărit, spre Sfântul

Altar, de unde vine lumina, precum grăia în rugăciunea sa prorocul Zaharia la punerea numelui Sf. Ioan Botezătorul: „Prin milostivirea milei Dumnezeuului nostru, cu care ne-a cercetat pe noi Răsăritul cel de Sus, ca să lumineze pe cei care stau în întuneric și în umbra morții și să îndrepte picioarele noastre pe calea păcii” (Luca 1, 78-79).

Preotul suflă de trei ori în chipul Crucii pe fața pruncului, însemnându-l de trei ori la frunte, la gură și la piept și zicând la fiecare închinare: „*Mâinile Tale m-au făcut și m-au zidit*”. Însemnarea cu semnul Sfintei Cruci arată că prin jertfa Domnului Hristos a venit mântuirea, precum arată și rugăciunea preotului ce s-a rostit la binecuvântarea pruncului, când i s-a pus numele la opt zile după naștere: „*Să se însemneze lumina feții Tale peste robul Tău acesta (N) și să se însemneze Crucea Unuia-Născut Fiului Tău în inima și în cugetul lui*”. Așezându-și mâna pe capul pruncului, preotul citește rugăciunea prin care se arată că aceasta o face în numele celor trei persoane ale Sfintei Treimi. Prin această rugăciune se consacră înscrierea lui în cartea vieții lui Dumnezeu, către care trebuie să-și îndrepte privirile ochilor și ascultarea urechilor sale, pentru mărturisirea Lui.

Urmează apoi cele trei rugăciuni mari, pentru lepădarea de satana, cu toate duhurile sale rele, al vicleniei, al lăcomiei, al minciunii și al necurățeniei vieții. Pentru aceasta este insuflat în chipul Crucii și este binecuvântat de preot de trei ori, la frunte, la gură și la piept, spre a putea străluci în el lumina Evangheliei Domnului Iisus Hristos și a trăi viața cea nouă întru Hristos. Cele trei lepădări de satana se fac prin lepădarea de toate lucrurile lui, de toți slujitorii lui, de toată slujirea lui și de toată mândria lui. Toate acestea ne amintesc de exemplul desăvârșit al Domnului Hristos care, după Botezul în apa Iordanului, pe când se afla în pustie după patruzeci de zile de post, a alungat biruitoare pe diavolul, ce încercase să-L ispitească cu păcatele lăcomiei, mândriei și dorinței de stăpânire (cf. Matei 4, 1-10; Luca 4, 1-13).

Întreita lepădare de diavol este urmată de întreita mărturisire a Domnului Hristos, cu care se unește, în care crede și căruia I se închină ca unui Dumnezeu adevărat. Aceasta ne amintește de cuvintele Domnului, după alungarea satanei, când a rostit: „*Domnului Dumnezeului tău să te închini și numai Lui să-I slujești*” (Matei 4, 10). Acum urmează mărturisirea *Simbolului de credință* din partea celui ce primește Sfântul Botez, ori dacă este prunc, din partea nașului, *garanțul duhovnicesc al credinței sale*. Rostind astfel toate cele douăsprezece articole, mărturisește și ceea ce spune articolul al optulea: „*Mărturisesc un Botez, spre iertarea păcatelor*”. Această mărturisire solemnă, liberă și în deplină conștiință, corespunde poruncii Mântuitorului către Sfinții Săi Apostoli: „*Cel ce va crede și se va boteza se va mântui*” (Marcu 16, 16). Preotul încheie pregătirea catehumenului, chemându-l prin rugăciune către luminarea cea sfântă, fiind vrednic de primirea darului mare al Sfântului Botez.

Sfințirea apei se săvârșește în cristelniță, prin rugăciunile slujbei Sfântului Botez. Se invocă pogorârea Sfântului Duh, când preotul afundând mâna în apă face semnul Sfintei Cruci de trei ori, rostind de fiecare dată cuvintele pentru sfințirea apei. Asemenea se face insuflarea apei în chipul Sfintei Cruci, convingându-ne pe toți de puterea jertfei mântuitoare a Domnului Hristos pe Sfânta Cruce. Acum pot auzi toți cei ce iau parte la săvârșirea Sfântului Botez, marile însușiri ale apei sfințite pentru Sfântul Botez, de a fi apă de izbăvire, de sfințire, de curățire a trupului și a sufletului, dezlegarea legăturilor, iertarea păcatelor, luminarea sufletului, baie de a doua naștere, înnoirea duhului, har de înfiere, îmbrăcăminte de nestrăciune, izvor de viață. Toate acestea sunt daruri ale Sfântului Duh pentru cel ce primește Taina Sfântului Botez.

Dezbrăcarea celui ce se botează de hainele sale cele vechi, spre a fi uns cu untdelemn sfințit, înseamnă dezbrăcarea de omul cel vechi, precum scrie Sf. Apostol Pavel: „*V-ați dezbrăcat de omul cel vechi, dimpreună cu faptele lui*” (Coloseni

3, 9). Ungerea cu untdelemn sfințit, denumit și „untdelemnul bucuriei”, se explică prin cuvintele preotului ce le rostește la ungerea pieptului: „Spre tămăduirea sufletului”; la ungerea spatelui: „Și a trupului”; la urechi: „Spre ascultarea credinței”; la mâini: „Mâinile Tale m-au făcut și m-au zidit”; la picioare: „Ca să umble pe căile Tale”.

Însăși rugăciunea de sfințenie a untdelemnului îl înfățișează ca „ungere de nestricăciune”, „armă dreptății”, „înnoire sufletului și trupului”. Toate acestea ne amintesc de îndemnurile Sf. Apostol Pavel pentru cel ce a murit păcatului, de a se îmbrăca cu armătura lui Dumnezeu (cf. Efeseni 6, 10-18). Cel uns cu semnul Sfintei Cruci, înainte de a fi afundat în cristelniță, înainte de renaștere, ne amintește de trupul Domnului uns cu miresme înainte de a fi așezat în mormânt, pentru ca apoi să urmeze Învierea Sa.

Cele trei afundări în apa sfințită din cristelniță, prezintă, atât prin cuvintele rostite de preot, cât și prin afundare, o înaltă și adâncă semnificație, constituind însăși săvârșirea Tainei Sfântului Botez. Preotul ia pruncul în mâini, cu fața spre răsărit și afundându-l de trei ori, zice la prima afundare: „Se botează robul lui Dumnezeu (N) în numele Tatălui, Amin”; la a doua afundare: „și al Fiului, Amin”; iar la a treia afundare: „și al Sfântului Duh, Amin, acum și pururea și în vecii vecilor, Amin”. Invocarea celor trei persoane ale Sfintei Treimi, ce s-au putut vedea arătându-se la Botezul Domnului, în unitatea Dumnezeirii și în numele cărora a poruncit Domnul Sfinților Săi Apostoli să boteze (cf. Matei 28, 19), este înfățișată în Evanghelia de la Sfântul Botez (cf. Matei 28, 15-20).

Afundarea de trei ori în apa sfințită arată moartea și așezarea Domnului Hristos în mormânt, unde a stat trei zile și apoi a înviat, ștergând omului păcatul strămoșesc și renăscându-l către o viață nouă, precum a scris Sf. Apostol Pavel: „Au nu știți că toți câți în Hristos Iisus ne-am botezat, întru moartea Lui ne-am botezat? Deci ne-am îngropat cu El, în moarte, prin botez, pentru ca, precum Hristos a înviat din

morți, prin slava Tatălui, așa să umblăm și noi întru înnoirea vieții” (Romani 6, 3-4). Această învățătură se cuprinde în Apostolul de la Taina Sfântului Botez (cf. Romani 6, 3-11), ce se citește în auzul tuturor. Astfel, cel botezat a murit întru păcatul strămoșesc și a înviat întru Hristos, prin renașterea din apă și din Duh.

Lumânarea din mâna nașului se aprinde și se binecuvântează de preot, încredințându-i-o în timpul când se cântă: „Dă-mi mie haină luminoasă, Cel ce Te îmbraci cu lumina ca și cu o haină, mult Milostive Hristoase, Dumnezeuul nostru”. Domnul Hristos este lumina și prin El a venit viața nouă, așa precum la sfânta Sa Înviere „înfățișarea lui era ca fulgerul și îmbrăcămintea lui albă ca zăpada” (Matei 28, 3), după cum a fost lumina lumii (cf. Ioan 8, 12). Așa se explică de ce, cei ce erau botezați în noaptea Sfintei Învieri se numeau „luminați”, iar toată săptămâna Sfintelor Paști era denumită „cea luminată”.

Veșmântul cel nou și alb pe care-l îmbracă cel botezat face parte din tradiția noastră creștinească, ca semn văzut pentru cinstirea hainei luminoase cu care s-a îmbrăcat. La îmbrăcarea celui botezat preotul rostește: „Se îmbracă robul lui Dumnezeu (N) în haina dreptății”, adică a îndreptării omului celui nou după poruncile Evangheliei. Despre această îmbrăcare întru dreptate, a omului celui nou, scria și Sf. Apostol Pavel: „Să vă îmbrăcați în omul cel nou, cel după Dumnezeu, zidit întru dreptate și în sfințenia adevărului” (Efeseni 4, 24).

De fapt, Sfântul Botez l-a îmbrăcat pe cel botezat în Hristos, precum cântă Biserica, după cuvintele Sf. Apostol Pavel, pentru cel botezat, cu care se înconjoară de trei ori cristelnița, purtându-se de naș și lumina aprinsă: „Câți în Hristos v-ați botezat, în Hristos v-ați îmbrăcat” (Galateni 3, 27). Această cântare creștină, în amintirea celor botezați la sărbători mari, se cântă și în vremea noastră înainte de Apostol, în loc de „Sfinte Dumnezeule”, la sărbătoarea Sfintei Învieri, în toată săptămâna luminată, la Nașterea și Botezul Domnului,

la Duminica Floriilor și la Duminica Rusaliilor. Urmează unge-rea cu Sfântul Mir, despre care vom vorbi cu alt prilej.

Iată atâtea frumuseți duhovnicești cu care Biserica noastră strămoșească, prin înțelepciunea și evlavie Sfintilor Părinți, împodobește Sfânta Taină a Botezului, în lumina dum-nezeieștilor lumini ale Sfintei Scripturi. Toate ne înfățișează măreția divină a Sfântului Botez, pe care îl primim toți crești-nii, fie în copilărie, fie mai târziu.

Conștienți de legământul pe care l-am făcut înaintea lui Dumnezeu cu prilejul primirii Sfântului Botez, este o datorie creștinească din partea noastră să-l păzim și să-l împlinim, cugetând la aceasta și la ziua numelui nostru, sub care am fost renăscuți, luminați și îmbrăcați întru Hristos Domnul, care ne rămâne pururea lumina vieții noastre, precum a ros-tit: „*Eu sunt Lumina lumii; cel ce îmi urmează Mie nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieții*” (Ioan 8, 12).

Pr. Prof. Mihail BULACU

Cuvânt de învățătură despre Sfânta Taină a Mirungerii*

Bucuria noastră creștinească la săvârșirea Tainei Sfântului Botez este urmată de bucuria primirii de către cel botezat a celei de a doua Sfinte Taine. Aceasta este *Taina ungerii cu Sfântul Mir*. Dacă cel botezat este curățat de păcatul strămoșesc, prin a doua Sfântă Taină este pecetluit cu puterea dumnezeiască a Sfântului Duh. De aceea, făclia de lumină aprinsă și acoperământul cel alb însoțesc mai departe pe cel ce este creștinat în chip deplin.

Primirea Tainei ungerii cu Sfântul Mir este vădirea primăverii înfloritoare a vieții celei duhovnicești a celui botezat, întrucât sub puterea dumnezeiască a Sfântului Duh, cel ce se unge cu Sfântul Mir devine unsul Domnului, un creștin deplin, un nou Hristos. Precum un pom sădit în grădina noastră are trebuință de lumină, căldură și umezeală, pentru bună rodire, asemenea și cel botezat are trebuință de ungera Sfântului Duh, cel dătător de viață, pentru creșterea întru rodnicia virtuților creștine. Dumnezeu este Cel ce face să crească toate acestea (cf. 1 Corinteni 3, 7), după cum Sfântul Apostol denumeste virtuțile creștinești, ce sunt roade ale Duhului Sfânt: „Iar roada Duhului este dragostea, bucuria, pacea, îndelungă-răbdarea, bunătatea, facerea de bine, credința, blândețea, înfrânarea, curăția; împotriva unora ca acestea nu este lege” (Galateni 5, 22-23). Iată atâtea mari și

* Publicat original în: *Glasul Bisericii*, XXIX (1970), 5-6, pp. 464-468.

frumoase virtuți creștine cu care își împodobește viața creștinul, sub înrâurirea dumnezeiască a Sfântului Duh.

Avem deci toată îndatorirea creștinească de a urmări cu atenție, prin puterea credinței, toate frumusețile duhovnicești ce se desfășoară la săvârșirea Tainei Mirungerii, când cel botezat se pecetluiește cu Sfântul Duh, care aduce roade atât de binefăcătoare pentru viața creștină.

Mai întâi, *ce este Sfântul Mir, când și de cine se sfințește?* Ca parte văzută, Sfântul Mir este alcătuit din untdelemn curat de măslină, amestecat cu mirodenii și arome, pregătit după o anumită rânduială în primele trei zile ale săptămânii Pătimirilor Domnului. Sfințirea Sfântului Mir se săvârșește cu o solemnitate religioasă deosebită, în Joia Mare, la Sfânta Liturghie, de către un sobor de arhierii în frunte cu Patriarhul țării. Mulțimea și varietatea mirodeniilor din care este alcătuit Sfântul Mir, înfățișează partea nevăzută a darurilor, cu puteri deosebite ale Sfântului Duh. În fiecare biserică, Sfântul Mir se află la loc de cinste în Sfântul Altar, pe Sfânta Masă, alături de Sfânta Împărtășanie.

Prin ungerea cu Sfântul Mir, cel botezat devine creștin în chip deplin, căci primind darul Sfântului Duh, prin această suprapunere de natură dumnezeiască, ca uns al Domnului, devine un nou Hristos. Noul botezat, numai după ungerea cu Sfântul Mir poate purta numele de creștin, părtaș al lui Hristos, noul Hristos, pentru că la natura omenească curățată de păcat prin Sfântul Botez s-a adăugat puterea dumnezeiască prin „*pecetea darului Sfântului Duh*”. Dacă Sfântul Duh la Botezul Domnului a apărut în chip de porumbel, iar asupra Sfinților Apostoli a apărut în chip de limbi de foc, acum, la creștinare, apare sub chipul văzut al ungerii cu Sfântul Mir. Adevărul acesta îl propovăduia și Sf. Apostol Pavel, când scria: „*Iar Cel ce ne întărește pe noi împreună cu voi, în Hristos, și ne-a uns pe noi este Dumnezeu, care ne-a și pecetluit pe noi și a dat arvuna Duhului, în inimile noastre*” (2 Corinteni 1, 21-22).

Acțiunea binefăcătoare a Sfântului Duh, prin ungerea cu Sfântul Mir, se poate cunoaște din cuvintele rugăciunii ce se rostește de preot, după semnul sub care se face, după părțile trupului ce se unge, precum și după repetata invocare a pecetii darului Sfântului Duh. Mai întâi, la rugăciunea dinaintea săvârșirii Sfintei Taine, putem auzi despre „*dumnezeiasca sfințire prin ungerea cea dătătoare de viață*”, pentru care se cere lui Dumnezeu să i se dăruiască celui ce a primit „*fericita curățire prin Sfântul Botez*” și „*pecetea darului Sfântului Duh*”.

După citirea rugăciunii, preotul unge pe cel botezat cu Sfântul Mir, făcând chipul Sfintei Cruci: la frunte, la ochi, la nări, la gură, la amândouă urechile, pe piept, pe spate, la mâini și picioare. Folosirea semnului Sfintei Cruci la ungerea cu Sfântul Mir este îndreptățită prin faptul că, după cum Hristos a fost răstignit, a fost îngropat și a înviat în realitate, așa și cel ce se botează este învrednicit să fie răstignit, îngropat și înviază împreună cu El. Hristos a fost uns cu untdelemnul spiritual al bucuriei, adică cu Duhul Sfânt. Este untdelemnul bucuriei, fiind cauza bucuriei duhovnicești. Astfel, și cel uns cu Sfântul Mir ajunge părtaș al lui Hristos. Sfântul Mir, după invocare, nu este simplu mir, ci un dar al lui Hristos și al Sfântului Duh, lucrând prin prezența Dumnezeirii Lui.

Se unge cu Sfântul Mir, mai întâi fruntea, spre sfințirea minții și a gândurilor celui botezat, pentru a-și conduce viața încununată de virtuțile creștine, ce sunt roade ale Duhului Sfânt. Cei luminați trebuie să meargă pe căile luminii: „*Altădată erați întuneric, iar acum sunteți lumină întru Domnul; umblați ca fii ai luminii*” (Efeseni 5, 8). Se unge la ochi, cu același semn și aceleași cuvinte: „*Pecetea darului Sfântului Duh*”. Ungerea ochilor se face, ca, prin curățirea vieții, păstrată de la Duhul Domnului, ochii creștinului să-și poată îndrepta privirea către strălucirea lui Dumnezeu: „*Iar noi toți, privind ca în oglindă, cu fața descoperită, slava Domnului, ne prefacem în același chip din slavă în slavă, ca de la Duhul Domnului*” (2 Corinteni 3, 18).

Se unge apoi la nări, cu același semn și aceleași cuvinte, spre a putea rămâne în viața creștinească aceeași bună mireasmă a lui Hristos, precum scria Sf. Apostol Pavel creștinilor din Corint: *„Pentru că suntem lui Dumnezeu bună mireasmă a lui Hristos între cei ce se mântuiesc și între cei ce pier”* (2 Corinteni 2, 15).

Ungerea cu Sfântul Mir continuă la gura celui botezat, pentru a putea grăi vorbe înțelepte, după adevărata înțelepciune. Limba creștinului să se înfrâneze de la rostirea celor rele și mincinoase, să grăiască adevărul, să dea binecuvântare lui Dumnezeu și să rostească cuvinte de zidire sufletească pentru oameni, precum spune Sf. Apostol Iacov: *„Din aceeași gură ies binecuvântarea și blestemul”* (Iacov 3, 10). În același chip învață și Sf. Apostol Pavel, făcând legătura între vorbire și angajamentul față de Duhul Sfânt: *„Din gura voastră să nu iasă niciun cuvânt rău, ci numai ce este bun, spre zidirea cea de trebuință, ca să dea har celor ce ascultă”* (Efeseni 4, 29). Se va unge apoi la amândouă urechile, dăruite de Dumnezeu pentru a auzi (cf. *Isaia* 50, 5) și pentru a asculta învățăturile Evangheliei, cu îndrumările vieții creștine: *„Cine are urechi de auzit să audă”* (Matei 11, 15).

Se unge la piept cu Sfântul Mir, pentru ca primind platoșa dreptății să poată sta împotriva tuturor uneltirilor diavolului (cf. *Efeseni* 6, 11, 14). Astfel, îmbrăcat cu toată armătura Sfântului Duh, să poată urma exemplul Domnului Hristos, Care a biruit isпитirile potrivnicului, și să poată rosti la rândul său: *„Toate le pot întru Hristos, Cel care mă întărește”* (*Filipeni* 4, 13). Urmează ungerea spatelui, spre a fi tare cel creștinat, având mijlocul încins cu adevărul (cf. *Efeseni* 6, 14). Se ung amândouă mâinile la încheieturi, spre a putea munci, lucrând binele cu brațele sale, pentru a avea să dea și celui ce nu are, cu bunătate și milostivirile îndurării (cf. *Coloseni* 3, 12). Se ung picioarele celui botezat, pentru ca drumurile vieții să fie spre binele tuturor, precum învață Sf. Apostol Pavel: *„Și încălțați picioarele voastre, gata fiind pentru Evanghelia păcii”* (*Efeseni* 6, 15).

Această ungere cu Sfântul Mir este o ungere cu Sfântul Duh, pecetluindu-se renașterea celui botezat și învrednicindu-l de a purta numele de creștin, după numele lui Hristos, căci începutul mântuirii este Hristos. Hristos este cu adevărat începătura, plămădeala (cf. 1 Corinteni 15, 23), iar cel botezat este frământătura (1 Corinteni 5, 7). Prin primirea Sfântului Duh, cel botezat s-a făcut pe deplin părtaș al lui Hristos, al viețuirii creștinești, sfințindu-i-se sufletul prin Sfântul și de viață făcătorul Duh. Toate semnificațiile ungerii cu Sfântul Mir, de la frunte și până la picioare, oferă cununa virtuților creștine, ale unei depline vieți creștinești.

Acum se exprimă marea bucurie a Bisericii noastre strămoșești, că un nou creștin a intrat în rândul membrilor săi, cu renașterea din apă și din Duh (Ioan 3, 5), prin Sfântul Botez și Ungerea cu Sfântul Mir, cântându-se cântarea: „Câți în Hristos v-ați botezat, în Hristos v-ați îmbrăcat” (Galateni 3, 27). În timpul acestei cântări, ce se repetă de trei ori, nașul cu pruncul în brațe și cu lumânarea aprinsă urmează pe preoții slujitori, și în chip de horă, înconjoară cu toții de trei ori cristelnița și Sfânta Evanghelie. Această mișcare în cerc închi-puie veșnicia legământului celui botezat cu Hristos, întru care s-a botezat și cu care s-a îmbrăcat.

Urmează citirea Apostolului, cu învățătura Sf. Apostol Pavel către Romani (6, 5-13), prin care se arată temeiurile Sfântului Botez, în legătură cu jertfa răscumpărătoare a Domnului Hristos, cele trei zile în mormânt și Învierea Sa. Îndată urmează citirea Evangheliei, în care Sf. Evanghelist și Apostol Matei (28, 16-20) ne istorisește instituirea Tainei Sfântului Botez și trimiterea Sfinților Apostoli la propovăduire. Toate aceste citiri din Sfânta Scriptură ne dovedesc, nu numai temeiul dumnezeiesc al Sfintelor Taine, dar și marele adevăr, că această Carte dumnezeiască este primul izvor al credinței noastre strămoșești.

Stropirea și spălarea părților unse cu Sfântul Mir arată evlavia noastră creștinească, de a nu lăsa ca cele sfinte să

fie atinse de lucruri necurate din viața noastră. În primele veacuri creștine, cei ce primeau la vârstă înaintată, Taina Sfântului Mir, purtau în toată Săptămâna Luminată veșmântul cel alb îmbrăcat după Sfântul Botez. În ziua a opta zi veneau la Biserică spre a depune veșmintele albe și a fi spălați în locurile ce au fost atinse cu Sfântul Mir. Tot așa, și în vremea noastră, se citesc rugăciunile la spălarea pruncului, prin care ne rugăm pentru păzirea neîntinată a vieții celei înnoite și a hainei nepieritoare, în care s-a îmbrăcat și s-a întărit cu pecetea cea duhovnicească. Preotul luând fașa pruncului, udă amândouă capetele și-i stropește fața rostind: „Îndreptatu-te-ai, luminatu-te-ai, sfințitu-te-ai, spălatu-te-ai, în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin”. Asemenea luând un burete nou, udat în apă, șterge pruncul pe toate părțile unde l-a miruit, zicând: „Botezatu-te-ai, luminatu-te-ai, miruitu-te-ai, sfințitu-te-ai, spălatu-te-ai, în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin”. Toate acestea au fost profețite prin inspirația Sfântului Duh, precum a scris psalmistul: „Stropi-mă-vei cu isop și mă voi curăți; spăla-mă-vei și mai vârtos decât zăpada mă voi albi” (Psalmul 50, 8).

Tunderea celor câteva fire de păr de pe capul pruncului, pentru care preotul cere prin rugăciune binecuvântarea lui Dumnezeu, spre a gândi toate întru legea Sa, este semnul vădit al supunerii celui botezat voinței lui Dumnezeu, Căruia îi încredințează întreaga sa viață. Astfel, preotul tunde din părul pruncului, tot în chipul Sfintei Cruci, rostind cuvintele: „Se tunde robul lui Dumnezeu (N), în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin”. Se încheie serviciul religios cu pomenirea numelui nașului, alături de cel al pruncului botezat.

Așadar, Sfânta Taină a Mirungerii este pecetluirea celui botezat cu Sfântul Duh, precum ne-a învățat și ne-a dat exemplu Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos și ne-au propovăduit Sfinții Apostoli și Sfinții Părinți.

Ascultând aceste explicații, părinții au prilejul să înțeleagă, încă o dată mai mult, cu ce comori dumnezeiești vine pruncul botezat și creștinat de la Biserica noastră strămoșească în căminul său părintesc. De asemenea, trebuie să înțeleagă și îndatorirea grijii pentru copilul creștinat, de a rămâne curat și nepătat, în creșterea părintească ce i se va da. Tot așa și nașii își vor înțelege mai adânc menirea lor în viitor, prin angajamentul luat în fața Sfântului Altar. Și noi creștinii, care am primit aceste Sfinte Taine și prin ele fiecare ne-am îmbrăcat și ne-am întărit în Hristos, devenind mai conștienți de legământul mărturisit, să căutăm prin viața noastră de toate zilele, să nu întristăm Duhul cel Sfânt al lui Dumnezeu, întru care am fost pecetluiți pentru ziua răscumărării (cf. *Efesenii* 4, 30).

Să ne smerim cu toți, întru conștiința noastră creștină, luminată de aceste adevăruri, și să ne rugăm lui Dumnezeu să ne ajute ca viața noastră creștină să fie încununată de roadele virtuților morale creștine, ce sunt roadele Sfântului Duh, cu care am fost pecetluiți la creștinarea noastră. Harul Domnului nostru Iisus Hristos și dragostea lui Dumnezeu-Tatăl și împărtășirea Sfântului Duh să fie cu noi toți, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin!”

Pr. Prof. Mihail BULACU

Cuvânt de învățătură la Sfânta Taină a Cununiei*

„Ca să fim spre lauda slavei Sale!” (Efeseni 1,12)

Iubiți credincioși,

Sărbătoarea la care participăm astăzi este un eveniment de o deosebită importanță, fiindcă doi tineri s-au hotărât să-și unească destinele vieții lor și aceasta le dă dreptul să sărbătorească în chip deosebit această zi. Acesta este un mare triumf al lor. Când toate piedicile, greutățile, îndoiele și tot ceea ce împiedica iubirea să-și realizeze țelurile au fost învinse, acești doi tineri și-au spus „Da” într-o hotărâre reciprocă liberă și prin aceasta ei au dat un sens nou vieții lor și s-au făcut vrednici de a pătrunde în tănuitele mistere ale vieții celei mari. De aceea, ce clipă din viața voastră este mai propice de a trăi bucuria împlinirii ca aceasta, în care voi, ca soț și soție, ați primit binecuvântarea lui Dumnezeu, prin Taina Sfintei Cununii.

Drept aceea, iubiți miri, trebuie să vă bucurați, fiindcă Dumnezeu a hărăzit omului să poată săvârși o asemenea taină mare, că lui i s-a dat o nemăsurată putere și libertate, ca să-și ia în propria sa mână cârma vieții sale. O asemenea bucurie trebuie să însoțească orice cununie. Este bucuria ce-și are originea în demnitatea oamenilor, de a putea contribui la fericirea lor. Dar nu trebuie să uităm în aceste clipe,

* Publicată original în: *Glasul Bisericii*, XXXI (1972), 5-6, pp. 509-512.

iubiți miri, de voința și înțelepciunea Providenței divine, pentru a vă aminti de răspunderea voastră, pe care nu v-o poate lua nimeni. Ar fi o evlavie falsă, dacă astăzi n-ați îndrăzni să spuneți: *este voia și iubirea noastră, este drumul nostru; fierul și oțelul sunt trecătoare, iubirea noastră rămâne etern înfloritoare.*

Sărbătoarea de astăzi, după ce două ființe s-au legat în fața lui Dumnezeu pentru a fi un singur suflet în două trupuri, este o sărbătoare a iubirii. De aceea, iubiți credincioși, despre ce aș putea să le vorbesc la această sărbătoare acestor miri, care s-au unit prin Taina Cuniniei, dacă nu despre iubire. Ce le-aș putea spune decât să se iubească, nu numai astăzi sau mâine, ci totdeauna, în perspectiva veșniciei și să nu uite niciodată, că în fiecare primăvară răsar florile ce pot să le însuflețească mereu și mereu iubirea. Să nu uite că iubirea este marea și adâncă taină a lumii. De aceea, să nu trădați această iubire nici măcar în gândurile voastre, fiindcă nu există un păcat mai mare și mai înjositor decât acela de a sugruma o iubire. Porunca cea mare pentru voi, de astăzi încolo, este de a fi treji la granițele inimii voastre, unde vă pândesc mulți dușmanii ce caută să vă surpe această lume a iubirii. Să vă dezbrăcați în iubirea voastră de orice gând meschin și să vă faceți din sentimentele voastre curate un templu, în care să slujiți cu credincioșie la altarul cel neprihănit al iubirii. Să bateți la porțile ascunselor lăcașuri ale vieții, miruindu-vă cu cea mai adâncă taină a ei: cu taina cea mare a îmbogățirii acesteia, a procreație.

Să nu uitați că iubirea și credincioșia reciprocă sunt temelia de nezdruncinat a căsătoriei. Din iubire se naște credincioșia și din credincioșie se hrănește iubirea. Acestea sunt ca două aripi ale aceluiași suflet, două flăcări ce-și au originea în același foc, două râuri ce au același izvor. De aceea, cine vrea să știe câtă iubire leagă două suflete, trebuie să știe câtă credincioșie le unește. Iubirea și credincioșia, una față de celălalt, sunt tot atât de tari, amândouă se nasc

împreună, cresc împreună, se desăvârșesc împreună, trăiesc și mor împreună. Să nu uitați că a iubi înseamnă a prețui valoarea morală a ființei iubite, că în iubire inimile se înțeleg și nu ideile, inimile ce-și au rațiunea lor, pe care rațiunea n-o înțelege. Atunci când două inimi s-au căutat, mai mult sau mai puțin, când acestea s-au întâlnit pe ascunsele cărări ale vieții, când ele au înțeles că sunt încălzite de aceleași doruri, de aceleași chemări, spre misterul cel mare al unirii întru prelungirea și înduhovnicirea vieții, că sunt animate de aceleași năzuințe și aspirații sfinte, atunci se stabilește între aceste două inimi legătură în timp, dar care durează în veșnicie, pe care nici boldul morții n-o poate rupe. Este legătura născută din neprihănirea iubirii, a acelei iubiri ce se auto depășește în fiecare clipă, fiindcă în fiecare clipă descoperă noi și noi motive de a se jertfi și hrăni din jertfelnicia pentru ființa iubită, pentru viața acesteia.

Și încă ceva trebuie să știți, iubiți miri, Dumnezeu a așezat în om, ca mijloc pentru realizarea scopurilor umanității, cel mai puternic instinct, căruia i-a dat un caracter personal și a întemeiat căsătoria (cf. *Facerea* 2, 18; *Matei* 19, 4; *Marcu* 10, 8). Apostolul Pavel aseamănă legătura dintre soț și soție, sfințită prin Taina Cununiei, cu legătura dintre Hristos și Biserica Sa. Soții își sunt datori unul altuia cu tot ceea ce sunt și au, precum Hristos și Biserica în legătura lor. Căci Hristos n-are nimic în această lume în afară de Biserica Sa, pe care o iubește, și Biserica, mireasa Lui, n-are nimic altceva, ce ar putea iubi, în afară de El (cf. *Efesenii* 5, 25). De aceea, Mântuitorul a așezat căsătoria în ordinea tainelor, care sunt drum spre mântuire (cf. *Efesenii* 5, 32).

Mare este taina iubirii. Ca tot ceea ce își trage seva din veșnicie, iubirea se privește pe sine într-un veșnic înainte și înapoi, într-un veșnic trecut și viitor. De aceea, este adevărat ceea ce spun poeții, că acelora în sufletul cărora a înflorit neprihănită floare a iubirii unuia pentru celălalt li se pare, în clipa în care se hotărăsc să se unească în chip tainic, că

se cunosc din veșnicie. Astfel, această iubire nu cunoaște despărțirea. În armonia izvorâtă din iubire dispar toate greutatea și contrazicerile vieții, fiindcă în jertfelnicia iubirii, eul nostru își află libertatea lui deplină. În iubire, libertatea și constrângerea nu sunt contraste, câștigul și paguba se armonizează desăvârșit, creditul și câștigul stau pe aceeași față, iar datoriile se socotesc câștiguri. Mare și necuprinsă este puterea iubirii, cum ne arată slăvitul Apostol Pavel în cuvintele pe care le închină acesteia (cf. 1 Corinteni 13).

Iubiții mei miri,

Năzuința după fericirea în iubire, pe care doriți s-o trăiți împreună, este justificată. Dar, să nu uitați că ea constă nu numai în aceea că păstrați credincioșia unuia față de celălalt pe întregul drum al vieții, ci că la acest „Da” spus de voi, s-a adăugat un „Da” al lui Dumnezeu, prin Sfânta Taină a Cununii săvârșită de preot, creând prin acest „Da” ceva cu totul nou: El a creat, din iubirea voastră, Sfânta Taină a Căsătoriei voastre, dăinuirea reciprocă și totală a voastră.

Căsătoria este cea mai desăvârșită realizare a iubirii, fiindcă numai prin iubire căsătoria are demnitate și putere și fiindcă ea este așezată de Dumnezeu, Care este iubire, pentru a menține umanitatea până la sfârșitul veacurilor. Înainte de a primi Taina Cununii, voi erați în lume singuri în iubirea voastră, acum ați devenit mădulele unei înlănțuiri de generații, pe care le-a voit Dumnezeu și veți purta pe umerii voștri răspunderea față de acestea; până acum iubirea voastră vă aparținea numai vouă, era personală, căsătoria a făcut-o suprapersonală, fiind o stare, o slujire a celorlalți oameni și a lui Dumnezeu. În clipa în care ați primit binecuvântarea preotului, legătura dintre voi a devenit ceva ce nu mai poate fi desfăcut, după porunca divină: „*Ce a împreunat Dumnezeu, omul să nu despartă*” (Matei 19, 6). Dumnezeu v-a împreunat prin binecuvântarea preotului și v-a sfințit prin Taina

Cununiei; aceasta a făcut-o El și nu voi. Dumnezeu face căsătoria voastră de nedesfăcut. De aceea, trebuie să aveți certitudinea că, dacă El v-a împreunat, El are să vă apere căsătoria voastră de orice primejdie dinafară și dinăuntru ei. Prin legământul făcut astăzi în fața Sfântului Altar, Dumnezeu a devenit garantul trăiniciei căsătoriei voastre. Este o fericire pentru voi, dacă aveți această credință, fiindcă atunci nicio ispită, nicio grijă a vieții, nu vor putea desface ceea ce a împreunat Dumnezeu.

Prin binecuvântarea lui Dumnezeu, pe care ați primit-o astăzi, vi s-a dăruit o împărăție, o cetate trainică, care nu se află pe nisipul mișcător al vieții, ci își are temeinicia în credința în Dumnezeu, căci și această credință îi dă căsătoriei sensul și valoarea ei adevărată, esența, demnitatea și menirea ei adevărată. El este temeiul și stânca de granit a căsnicieii voastre, în care trebuie să se realizeze ordinea, curățenia, ascultarea, sensul înalt al existenței și mai ales fericirea vieții voastre.

Desigur, după cum spuneam, căsătoria are și un alt sens: prin ea voi aveți fericirea de a fi părtași lui Dumnezeu la îmbogățirea vieții. Dar să nu uitați că această fericire este un dar al lui Dumnezeu, fiindcă El este acela care binecuvântează căsătoria cu naștere de prunci (cf. *Psalmul* 127, 3). Copiii, sunt un dar al lui Dumnezeu și de aceea ei trebuie să fie astfel educați, ca să împlinească voia Lui în lume. După învățătura Bisericii noastre, părinții au față de copiii lor o autoritate divină, pentru ca aceștia să-și împlinească menirea vieții lor: de a deveni membri ai Împărăției lui Dumnezeu. În acest sens, căsătoria nu este numai temelia unei comunități lumești, ci începutul unei comunități veșnice, ea este o casă pământească, copie a celei cerești.

În clipa în care răsare în sufletul nostru iubirea, se naște în noi năzuința spre piscul veșnicei unități a lucrurilor și sufletele noastre încep să se caute după trainicele rudenii ale firii fiecăruia și, îndată ce s-au găsit, luptă să se împreuneze

Într-o trăire în care unitatea vieții primește o desăvârșire originară. De aceea, să nu uitați că iubindu-vă, puteți urca culmile acestei desăvârșiri. Iubirea a fost primul născut în inima Creatorului și, de aceea, ea leagă sufletele cu legături de nedezlegat, dar le și umple cu nardul fericirii. Pentru că sufletelor noastre le lipsesc multe dintre florile desăvârșirii, Dumnezeu ne-a dăruit divinul foc al iubirii, tainicul izvor din care viața noastră țâșnește mereu tânără și bogată.

De aceea, iubiți miri, să vă iubiți negrăit de mult, să vă topiți trupurile și sufletele în împreunarea dragostei și, cu toată ființa, să vă prindeți în ritmul ei misterios. Să nu vă iubiți numai în vremelnicie, ci să vă iubiți dincolo de învelișul trecător al trupului.

Să vă iubiți mereu, fiindcă iubindu-vă, chiar dacă păcatele vor încerca să vă năruie împărăția fericirii voastre, iubirea o va reface mereu și mereu, mai armonioasă, mai strălucitoare și mai curată. Ați auzit cuvântul lui Dumnezeu despre măreția căsătoriei creștine. Aduceți mulțumire pentru aceasta, căci voia Lui v-a condus în fața Sfântului Altar și că v-a sfințit împreunarea voastră cu Harul Său sfânt. Rugați-L ca să întărească și să ocrotească iubirea voastră până la sfârșit, pentru ca viața și căsnicia voastră „să fie spre lauda măririi Sale”. Amin!

Arhid. Prof. Nicolae BALCĂ

Cuvânt de învățătură despre Taina Sfântului Maslu*

Bunătatea părintească, atotputernicia, purtarea de grijă și dragostea lui Dumnezeu față de cei credincioși, s-au arătat întotdeauna, de la creație și până în vremea noastră, precum mărturisește psalmistul. Credinciosul este capabil să săvârșească și cele mai înalte virtuți morale, dar și cele mai îngrozitoare păcate, pe care mai târziu le poate mărturisi cu pocăință însăși conștiința sa morală.

Abaterile mai mari de la legea morală îi aduc credinciosului, nu numai corecții civice, cu anumite restricții necesare, dar și suferințe trupești, până la grele suferințe sufletești. Cine nu recunoaște ce consecințe îi pot omului duce păcatele mari precum: mândria, iubirea de argint, desfrânarea, pizma sau invidia, lăcomia, furtul și lenea? De asemenea, cine nu recunoaște consecințele grele, personale și sociale, ce pot aduce acele păcate, pe care noi le numim strigătoare la cer, precum sunt: uciderea săvârșită cu voință, asuprirea văduvelor, orfanilor și săracilor, oprirea plății lucrătorilor, precum și lipsa de cinstire și mulțumire față de părinți? În afară de conștiința morală, care dezaprobă toate aceste păcate, mai există conștiința religioasă, care condamnă cu putere păcatele săvârșite împotriva Duhului Sfânt, prin păcătuirea împotriva credinței, nădejzii și dragostei creștine. Toate aceste păcate duc la mari suferințe sufletești, urmate și de grele îmbolnăviri ale trupului.

* Publicat original în: *Glasul Bisericii*, XXXI (1972), 3-4, pp. 279-285.

Iată de ce era necesar un model de viață desăvârșită, pilduitoare, în care să se vadă trăite toate virtuțile, pe care le avusese Adam cel creat după chipul și asemănarea lui Dumnezeu. De aceea, S-a coborât și S-a întrupat cu trup de om, fără de păcat, Însuși Fiul lui Dumnezeu, Domnul Iisus Hristos, Dumnezeu-Omul, Dumnezeu-Cuvântul, precum Îl înfățișa Sf. Apostol și Evanghelist Ioan (cf. Ioan 1, 2-14).

Exemplul desăvârșit al dragostei pentru semenii, pentru însănătoșirea lor sufletească și trupească, l-a dat Mântuitorul Hristos. De câte ori nu L-am auzit pe Domnul Hristos rostind către bolnavul însănătoșit: „*lată că te-ai făcut sănătos. De acum să nu mai păcătuiești, ca să nu-ți fie ceva mai rău*” (Ioan 5, 14); sau: „*Omule, iertate îți sunt păcatele tale*” (Luca 5, 20). Precum istorisesc Sfinții Evangheliști, țăr-murile Ghenizaretului sunt grăitoare pentru mulțimea celor ce veneau să-și tămăduiască suferințele sufletești și trupești. Pe cei greu bolnavi îi aduceau pe paturi, spre a se apropia de El și a primi tămăduirea nădăjduită. Și oriunde ajungea Domnul Iisus Hristos, așezau la răspântii pe cei bolnavi și-L rugau ca măcar de poalele veșmintelor Lui să se atingă. Și câți se atingeau de El se vindeau (cf. Matei 14, 34-36; Marcu 6, 53-56). Deci Harul lui Dumnezeu, la rugăciunea și pocă-ința celui suferind, ducea la deplină însănătoșire a acestuia. Ucenicii Domnului erau martori și se minunau împreună cu ceilalți de tămăduirile săvârșite de Domnul.

Această lucrare dumnezeiască, de însănătoșire sufletească și trupească a celor bolnavi, a fost încredințată, de Domnul Hristos, împreună cu puterea Harului dumnezeiesc și ucenicilor Săi, încă de la chemarea lor ca Apostoli: „*Chemând la Sine pe cei doisprezece ucenici ai Săi, le-a dat lor putere asupra duhurilor celor necurate, ca să le scoată și să tămăduiască orice boală și orice neputință*” (Matei 10, 1). Cu prilejul acesta, le-a dat poruncă solemnă: „*Tămăduiți pe cei neputincioși, înviați pe cei morți, curățiți pe cei leproși, pe demoni scoateți-i; în dar ați luat, în dar să dați*” (Matei 10,

8). Aceeași putere le-a încredințat-o Domnul ucenicilor Săi și după Învierea Sa, înainte de a Se înălța la ceruri, când le-a spus: „*Mergeți în toată lumea și propovăduiți Evanghelia la toată făptura. Cel ce va crede și se va boteza se va mântui; iar cel ce nu va crede se va osândi. Iar celor ce vor crede, le vor urma aceste semne: în numele Meu, demoni vor izgoni, în limbi noi vor grăi, șerpi vor lua în mână și chiar ceva dătător de moarte de vor bea nu-i va vătăma, peste cei bolnavi își vor pune mâinile și se vor face sănătoși*” (Marcu 16, 15-18). Deci, Însuși Domnul Iisus Hristos a instituit această Taină a Sfântului Maslu, încredințând-o cu poruncă dumnezeiască Sfinților Apostoli și urmașilor lor.

Sfinții Apostoli au urmat exemplul, învățătura și porunca Domnului Hristos și au săvârșit această Sfântă Taină pentru cei bolnavi. Dovadă scrisă ne stă epistola Sf. Apostol Iacov, cu îndemnul către creștini de a chema pe preoți pentru a se ruga și a unge pe cei bolnavi: „*Este cineva bolnav între voi? Să cheme preoții Bisericii și să se roage pentru el, ungându-l cu untdelemn, în numele Domnului. Și rugăciunea credinței va mântui pe cel bolnav și Domnul îl va ridica, și de va fi făcut păcate se vor ierta lui*” (Iacov 5, 14-16). Deci, iată și elementele necesare la săvârșirea Tainei Sfântului Maslu de preoții Bisericii: rugăciunea stăruitoare a credinței, săvârșită de preoți lângă cel bolnav, ungerea celui bolnav cu untdelemn sfințit, mărturisirea păcatelor, precum și rugăciunile celor ce-l asistă pe bolnav. Materialul ce se mai folosește la săvârșirea acestei Sfinte Taine, pe lângă untdelemnul curat, ce se toarnă într-o candelă, este un vas cu făină de grâu curat, iar în făină se înfig șapte bețișoare înfășurate cu bumbac pentru ungere. Lângă vas, pe masă, se așează Sfânta Evanghelie, Sfânta Cruce și lumânări aprinse.

Denumirea acestei Sfinte Taine vine de la folosirea untdelemnului sfințit la ungerea celui bolnav: „*ungere cu untdelemn sfințit*”, „*untdelemn împreunat cu rugăciune*”, „*untdelemn*”. Biserica Romano-Catolică a fost influențată

de caracterul deosebit al acestei Sfinte Taine, de a o săvârși celui greu bolnav pe patul de moarte, și i-a dat denumirea de: „*extrema unctio*”, „*unctio infirmorum*”, „*sacramentum muribundorum*”.

Săvârșitorii Tainei Sfântului Maslu sunt preoții Bisericii, care prin hirotonia lor de către episcop au și această încuviințare. Episcopii, a căror succesiune în hirotonie merge până la Sfinții Apostoli, din cauza mulțimii celor bolnavi, nu puteau merge peste tot. De aceea, episcopii au încredințat săvârșirea Tainei Sfântului Maslu de către șapte preoți, în caz de lipsă trei preoți sau cel puțin doi preoți. Tradiția Bisericii ne amintește de această îndatorire privitoare la numărul preoților ce săvârșesc în sobor Taina Sfântului Maslu, precum scria Sf. Simeon al Tesalonicului: „*Pentru numărul preoților, deoarece numărul nu se prescrie, totuși trebuie a se păzi numărul cel dintâi și să fie șapte precum este datina cea dintâi, iar la nevoie și mai puțini, adică trei, însă numai un preot să nu facă Maslul. Că precum pentru arhieriei scrie, să nu se hirotonească de unul, așa și pentru Maslu să nu se facă de un preot. Căci zice: Să cheme preoții Bisericii, iar nu un preot*” (Despre Sfântul Maslu, cap. 283). Din această datină străveche se poate vedea greutatea și însemnătatea Tainei Sfântului Maslu față de celelalte Sfinte Taine, ce se pot săvârși de un singur preot, în afară de Taina Preoției și a sfințirii Sfântului Mir, ce se săvârșesc de arhieriei.

Preoții săvârșitori ai Tainei Sfântului Maslu erau apreciați de Sf. Ioan Gură de Aur ca părinți sufletești ai celor bolnavi, spre deosebire de părinții lor trupești: „*Aceia nasc spre viața trupească, iar aceștia spre cea sufletească. Aceia nu pot să apere de moartea trupească, nici să alunge boala provenită, pe când aceștia (preoții), dimpotrivă, au mântuit de multe ori sufletul bolnav. Și aceasta, nu numai prin învățătură și sfătuire, ci și prin ajutorul rugăciunilor. Căci ei au puterea de a ierta păcatele, nu numai când se renasc prin Botez, ci și după aceea, precum s-a zis: «De este cineva bolnav între voi, să cheme pe*

preoții Bisericii»” (Despre Preoție III, 6). Adevărul acesta, spus de Sfinții Părinți, se poate desprinde din desfășurarea rugăciunilor Sfintei Taine, ca și din textul evangheliilor și epistolelor apostolice, ce se citesc la Taina Sfântului Maslu.

Primitorul acestei sfinte Taine poate fi nu numai creștinul bolnav sufletește ori trupește, ci și creștinul cu trupul sănătos, dar suferind sufletește. Căci nu este om care să nu fi greșit, fie cu cuvântul, fie cu fapta, fie cu știința, fie cu neștiința. Dacă la casa bolnavului au îndatorirea de a lua parte la Sfântul Maslu membrii familiei și rudele bolnavului, în Biserică pot lua parte oricât de mulți credincioși, răspunzând pe calea aceasta și la chemarea Domnului Hristos, în vederea supremei judecăți: „*Gol am fost și M-ați îmbrăcat; bolnav am fost și M-ați cercetat; în temniță am fost și ați venit la Mine*” (Matei 25, 36). Alături de rugăciunile preoților, mult folos aduc și rugăciunile creștinilor credincioși, precum scria Sf. Apostol Iacov la rugăciunea credinței mântuitoare pentru cel bolnav. Bătrânii pot primi această Sfântă Taină în Biserică, nu numai pentru că bătrânețea poartă multe suferințe, dar și pentru curățirea sufletului de păcate.

Starea sufletească a primitorului Tainei Sfântului Maslu trebuie să fie plină de evlavie și de căință față de păcatele săvârșite. De aceea, credinciosul bolnav, ce voiește să i se săvârșească Taina Sfântului Maslu, trebuie să-și cerceteze mai întâi cugetul, mărturisindu-și păcatele la duhovnic, spre a-și da seama de suferința sufletească, ca și de cauzele suferinței celei trupesti. Deci, să-și aibă conștiința pregătită, spre a putea primi cu folos Sfântul Maslu. Suferințele de natură fizică, ce au trebuință de tratament medical și n-au legătură cu consecința păcatelor omenești, trebuie îndrumate la asistența medicală.

Sfântul Maslu poate fi săvârșit în orice zi, dimineața, înainte de masă, dar tradiția preferă zilele de post. În biserici, Taina Sfântului Maslu se săvârșește de obicei vineri dimineața, după oficierea Sfintei Liturghii, sau miercuri dimineața,

ca zile de post și în legătură cu suferințele Domnului Hristos pentru mântuirea noastră. În toate bisericile, Sfântul Maslu se săvârșește pentru toți credincioșii, fie în Miercurea Mare dimineața, în amintirea ungerii Mântuitorului cu mir de către femeia cea păcătoasă (cf. *Luca* 7, 37-38), fie în Vinerea Mare după Vecernia scoaterii Sfântului Epitaf, când Domnul se află răstignit pe Cruce pentru mântuirea noastră. La casele credincioșilor se săvârșește tot în zile de post, la suferințe grele și îndelungate.

Prima parte a săvârșirii Tainei Sfântului Maslu este aceea a pregătirii sufletești a credincioșilor prin rugăciunile și cântările unui canon deosebit, în care se înfățișează credința în puterea și mila Domnului Hristos, cu nădejdea noastră în ajutorul mântuitor, precum spun și cuvintele de la fiecare grup de cântări: „*Stăpâne Hristoase, milostive, miluiește pe robul tău*”. Și la Laudele de la sfârșitul canonului se afirmă credința celor de față, care cer iertarea greșelilor, tămăduirea sufletelor și a trupurilor, a alinării și ușurării durerilor, asemenea celor ce-și mărturiseau credința în vremea când Domnul Hristos fiind pe pământ ierta păcatele și săvârșea minuni asupra celor suferinzi, dându-le vindecare deplină.

Binecuvântarea mare, cu Sfânta Evanghelie, în semnul Sfintei Cruci, deasupra untdelemnului și făinii, se rostește solemn de către preotul întâi stătător între ceilalți preoți împreună slujitori, toți îmbrăcați cu epitrahil și felon. În *Ectenia Mare* se cere binecuvântarea untdelemnului și cercetarea de către Dumnezeu a credincioșilor suferinzi. Acum se trece la sfințirea untdelemnului prin rostirea de șapte ori a rugăciunii sfințirii untdelemnului, adică câte odată de fiecare dintre cei șapte preoți slujitori, pentru „*ca să fie celor ce se vor unge dintr-însul spre tămăduire și spre izbăvirea de toată patima și întinăciunea trupului și a sufletului și de toată răutatea*”.

Urmează câteva clipe de reculegere sufletească prin ascultarea cântărilor în cinstea Mântuitorului, săvârșitor al

atâtor minuni binefăcătoare, evocându-se și câteva figuri de Sfinți făcători de minuni. Acum se cinstește memoria Sf. Apostol Iacov, primul păstor și dascăl al Ierusalimului, care a îndemnat creștinii la Taina Sfântului Maslu, a Sf. Ierarh Nicolae, a Sf. Dimitrie Izvorătorul de Mir, a Sfântului Pantelimon, a Sfinților doctori fără de arginți Cosma și Damian, precum și a Sf. Apostol și Evanghelist Ioan, cel iubitor de feciorie și de Hristos preaiubit.

În pilda *Samarineanului milostiv* vedem exemplul iubirii aproapelui, omului de orice neam, cu jertfelnică ajutorare în suferința lui sufletească și trupească, ungându-i rănilor cu untdelemnul dragostei creștine (cf. *Luca* 10, 25-37). Trezirea conștiinței lui Zaheu, mai marele vameșilor, om lacom și răpitor de avuții, la cele mai nobile sentimente filantropice, de a dărui jumătate din averea sa săracilor și de a întoarce împătrit celor pe care i-a năpăstuit, este un alt exemplu. Împuternicirea Sfinților Apostoli de a vindeca orice boală și a elibera pe cei cuprinși de duhuri necurate (cf. *Matei* 10, 1, 5-8); tămăduirea multor bolnavi de către Domnul Hristos, cu vindecarea soacrei lui Petru și curățirea duhurilor multor demonizați (*Matei* 8, 14-23); binecuvântarea sufletelor înțelepte, care au întotdeauna candelile inimilor lor aprinse cu lumina credinței (*Matei* 25, 1-13); puterea rugăciunii stăruitoare a unei mame pentru fiica ei bolnavă, tămăduită de Domnul Hristos prin puterea cuvântului (*Matei* 15, 21-28); toate aceste învățături și minuni săvârșite de Domnul Hristos pe temeiul pocăinței, credinței și rugăciunii celui bolnav, împletesc laolaltă cununa de flori ale Evangheliei, ale cărei raze strălucitoare de lumină dumnezeiască însuflețesc nădejdea de însănătoșire a celui ce suferă în dureri sufletești și trupești.

Cele șapte citiri din epistolele apostolice ce preced citirile Evangheliei, vin să pregătească sufletește înțelegerea învățăturilor și minunilor Domnului Hristos. Astfel, prima, din epistola Sf. Apostol Iacov, ne înfățișează virtutea credinței și

a răbdării omului în suferință, cu nădejdea în milostivirea lui Dumnezeu, căruia înălțând rugăciunea credinței, să cheme preoții Bisericii spre a se ruga pentru el și să-l ungă cu untdelemn întru numele Domnului. Rugăciunea credinței va mântui pe cel bolnav și-l va ridica Domnul și de va fi făcut păcate i se vor ierta lui (cf. *Iacov* 5, 10-16).

A doua, din *Epistola către Romani a Sf. Apostol Pavel*, în care suntem îndemnați să purtăm noi cei tari slăbiciunile celor neputincioși (cf. *Romani* 15, 1-7). A treia ne înfățișează marea virtute a dragostei creștine care pe toate le îndură, toate le crede, toate le nădăjduiește, toate le rabdă și nu cade niciodată (cf. *1 Corinteni* 12, 27-31). A patra ne înfățișează menirea noastră de a fi Biserica lui Dumnezeu celui viu, pentru care trebuie să ne curățim de toată întinarea trupului și a duhului, desăvârșind sfințenia în frica lui Dumnezeu (cf. *2 Corinteni* 6, 16-18). A cincea ne înfățișează puterea rugăciunii creștinilor, precum a fost și rugăciunea pentru Sf. Apostol Pavel în Asia, unde a scăpat cu viață (cf. *2 Corinteni* 1, 8-11). A șasea, ne înfățișează roadele Duhului Sfânt prin virtuți morale, ce împodobesc viața creștinului (cf. *Galateni* 5, 22-26). A șaptea ne îndeamnă să încurajăm pe cei slabi la suflet, să sprijinim pe cei neputincioși și să fim îndelung-răbdători față de toți (cf. *Tesaloniceni* 5, 14-23).

Cele șapte rugăciuni mari, ce se citesc fiecare după *Evangelia* respectivă, se înalță cu profundă credință și mare nădejde către milostivirea lui Dumnezeu. Aceste rugăciuni își trag puterea evlaviei și înțelesul cugetării creștine prin rădăcini adânci înfpte în cuprinsul *Evangeliei*. Exemplele biblice de pocăință, ca întoarcerea lui Saul cel prigonitor, căința lui Petru, pocăința femeii păcătoase, a vameșului, a tâlharului de pe Cruce, întoarcerea fiului risipitor, sunt evocate peste tot în cererile milostivirii lui Dumnezeu, înaintea căruia nu este om fără de păcate. Astfel, untdelemnul pocăinței și al credinței este untdelemn de bucurie, de sfințenie, pecete nestricată, bucurie a inimii, veselie veșnică,

pavăză puternică, izbăvitor de toată lucrarea demonică. După fiecare rugăciune se face ungerea cu fiecare bețișor.

Sfânta Evanghelie, semnul văzut al învățăturilor Domnului în mijlocul credincioșilor, este acum invocată în ultima rugăciune, după cele șapte, ea înfățișând pe Însuși Domnul Hristos. Ridicată de preot de pe masă, ea se dă credinciosului bolnav pentru închinare și sărutare, cu îngăduința de a o deschide. Astfel deschisă, preoții slujitori o țin deasupra capului celui bolnav, iar preotul rostește rugăciunea, când cu glas mare și plin de evlavie imploră milostivirea Domnului Iisus Hristos, Fiul și Cuvântul lui Dumnezeu celui viu, pentru iertarea păcatelor celui bolnav, al cărui nume îl pomenește. Cu prilejul citirii acestei rugăciuni se poate auzi cutremurătoarea implorare a ajutorului dumnezeiesc pe temeiul Sfintei Evanghelii, sub care stă îngenunchiat bolnavul: *„Nu pun mâna mea cea păcătoasă peste capul celui ce a venit la Tine cu pocăință și cere de la Tine prin noi iertare păcatelor, ci pun mâna Ta cea puternică și tare, ce se află în această Sfântă Evanghelie, pe care slujitorii cei împreună cu mine o țin deschisă pe capul robului Tău (N) și mă rog împreună cu dâșii și cer iubirea Ta de oameni cea milostivă”*.

Biserica noastră strămoșească cinstește astfel Sfânta Evanghelie ca pe cea mai scumpă și dumnezeiască comoară, ce-și revarsă cu minunată putere tămăduitoare razele dumnezeiești asupra sufletului și vieții omenești. Căci mulțimea păcatelor credinciosului bolnav, având trebuință de curățirea lor din sufletul și viața sa, ce a ajuns în suferință, fac sufletul să înseteze după cuvântul lui Dumnezeu, către lumină, către înțelepciune, către sfințire, către mântuire. Iar cuvântul lui Dumnezeu având putere asupra celor ce cred (cf. 1 Corinteni 1, 18), nu numai că învață și dă înțelepciune (cf. 2 Timotei 3, 15-17), dar îndreaptă sufletul, îl curăță și-l renaște (cf. 1 Petru 1, 22-23), pregătindu-l pentru sfințire (cf. Ioan 17, 17). Aceasta este atmosfera de evlavie și de înălțare sufletească necesară celui suferind, pentru ca prin puterea Sfântului Duh, primit

prin Taina Sfântului Maslu, în locul păcatelor să se instaureze în suflet virtuțile bunului creștin: „dragostea, bucuria, pacea, îndelungă-răbdarea, bunătatea, facerea de bine, credința, blândețea, înfrânarea, curăția” (Galateni 5, 22-23).

Încheierea Sfintei Taine se săvârșește prin sărutarea Sfintei Evanghelii și a Sfintei Cruci, după care urmează miruirea cu untdelemn sfințit. Se face pomenirea numelui celui bolnav și a celor ce s-au rugat pentru el, iar la sfârșit, făcând cele trei metanii, acel căruia i s-a făcut Sfântul Maslu, împreună cu cei de față, rostesc de trei ori: „*Binecuvântați părinți sfințiți, și mă iertați pe mine păcătosul*”. Iar preoții slujitori răspund la fiecare rostire: „*Dumnezeu să te ierte și să te binecuvânteze, și sănătate să-ți dăruiască*”. Aceste momente finale ne amintesc de cererea de milostivire către Domnul Hristos a celor suferinzi, când rosteau cu credință și cereau vindecarea, ca orbul din Ierihon: „*Iisuse, Fiul lui David, miluiește-mă*” (Luca 18, 38). Domnul Hristos, înainte de săvârșirea minunii, ierta păcatele celui suferind, rostind cu putere dumnezeiască: „*Omule, iertate îți sunt păcatele tale*” (Luca 5, 20). Toate acestea adevăresc existența păcatului la temelia suferinței, precum și marea putere a câinței, cu rugăciunea credinței, pentru iertarea păcatelor și însănătoșire.

Prin urmare, în Ortodoxie, ca și în vremea Sfinților Apostoli și a Sfinților Părinți, Sfântul Maslu a rămas aceeași Taină, care prin rugăciunile preoților și ungerea cu untdelemn sfințit, împărtășește credincioșilor Harul dumnezeiesc pentru tămăduirea bolilor trupești și sufletești, pentru iertarea păcatelor și pentru întărirea sufletului. De aceea, Taina Sfântului Maslu se păstrează între cele șapte Taine ale Bisericii, fără a fi obligatorie pentru creștini, ca Tainele Sfântului Botez și a Mirungerii, precum și fără a înlocui Taina Sfintei Spovedanii, pe care de fapt o completează.

Biserica Romano-Catolică, privind Taina Sfântului Maslu mai mult în legătură cu tămăduirea trupească a celor ce se

apropie de moarte, se săvârșește de un singur preot, cu untdelemn sfințit de episcop. Iar protestanții, care nu au nici Taina Preoției, nu recunosc Sfântului Maslu caracterul de Taină. Astfel, Ortodoxia păstrează tradiția celor aproape două mii de ani a Tainei Sfântului Maslu pe temelia rânduită de Sfinții Apostoli, începând cu Sf. Apostol Iacov, primul ierarh, păstor și dascăl al Ierusalimului.

La Taina Sfântului Maslu nu este cazul să vină creștini cu suferințe trupești, ce au absolută trebuință de îngrijire medicală. Însăși Biserica noastră prin preoții săi are îndatorirea de a-i îndruma pe asemenea suferinzi către îngrijirea medicală. Chiar străvechii noștri Sfinți Părinți din primele veacuri creștine aveau știința, ca fică a rațiunii, care este un dar al lui Dumnezeu. Rațiunea și credința sunt cei doi ochi ai omului, precum a lăsat scris Sf. Grigorie Teologul, spre a se putea privi și cele văzute și cele nevăzute ale universului, sau cele două aripi cu care putem să ne înălțăm către cele dorite. De aceea, Biserica binecuvântează și se roagă pentru progresul științei, care este în serviciul binelui și sănătății omului.

Însuși Domnul Hristos ne-a poruncit să ne străduim pentru descoperirea și folosirea tainelor creației, pentru binele omului, când a rostit la sfârșitul *Predicii de pe Munte*: „Fiți, dar, voi desăvârșiți, precum Tatăl vostru Cel ceresc desăvârșit este” (Matei 5, 48); după cum ne învață și mai departe: „Cereți și vi se va da; căutați și veți afla; bateți și vi se va deschide” (Matei 7, 7). Deci, știința și credința pot colabora pentru sănătatea omului, sub binecuvântare a lui Dumnezeu.

Domnul Iisus Hristos, către sfârșitul Evangheliei, la înfățișarea judecății din urmă, între alte întrebări, dacă am ajutat pe cel flămând, pe cel însetat, pe cel străin, pe cel gol, va adăuga și această întrebare: „*Bolnav am fost și M-ați cercețat*” (Matei 25, 36).

Dacă reușim prin lucrarea duhovnicească a Tainei Sfântului Maslu să înlocuim în sufletul omului păcatele cu virtuțile

morale creștine, înseamnă că am cercetat pe cel bolnav și am ajutat la însănătoșirea lui. Adică, dacă în loc de lăcomie, de iubire de bogății, de furt, de ură, de viclenie, de desfrânare, de asuprire, de care se leapădă prin căință, am vedea în sufletul celui suferind răsărind iubirea de oameni, pacea, bunătatea, facerea de bine, blândețea, cumpătarea, cinstea, dorul de muncă, înseamnă că am folosit prilejul pocăinței sale și al zguduirii conștiinței sale, încât prin rugăciunea credinței și ungerea cu untdelemnul sfințit al Sfântului Duh, i-am deschis un nou orizont de viață al conștiinței morale, către omul cel nou, omul lui Hristos, creștinul adevărat, sănătos sufletește și trupește. Libertatea morală a voinței s-a exprimat prin căința de păcate, iar harul lui Dumnezeu rodește virtuți morale în creștinul însănătoșit la suflet și trup. Aceasta înseamnă că menirea Tainei Sfântului Maslu s-a împlinit, prin însănătoșirea sufletului și trupului.

Să răspundem deci, iubiți creștini, chemării Domnului Iisus Hristos, de a cerceta și a asista creștinește pe cei bolnavi cu rugăciunile noastre, căci: *„mult poate rugăciunea stăruitoare a dreptului”*, iar *„rugăciunea credinței va mântui pe cel bolnav”*, *„îl va ridica Domnul”* și *„de va fi făcut păcate i se vor ierta”* (Iacov 5, 15-16). Cu această convingere și cu aceeași dragoste și milă pentru cel suferind, să ne rugăm împreună cu Biserica, rostind cu evlavie: *„Stăpâne, Hristoase milostive, miluiește pe robul Tău”*. Dumnezeu să primească sfintele noastre rugăciuni, iar celor bolnavi să le dăruiască deplină sănătate sufletească și trupească.

Pr. Prof. Mihail BULACU

Învierea Domnului*

(Meditație)

După *Cina cea de Taină*, Mântuitorul, însoțit de ucenici, S-a dus la Muntele Măslinilor ca să se roage. Aici i-a ieșit în cale Apostolul Iuda, însoțit de „oaste și slujitori, de la arhieriei și fari-sei, a venit acolo cu felinare și cu făclii și cu arme” (Ioan 18, 3). L-a trădat pe Mântuitorul, dându-L pe mâna celor cu care venise.

Apostolul Iuda este unul dintre cei 12 ucenici ai Mântuitorului, care se ocupa mai mult de probleme de ordin administrativ. Iuda este decepționat de Mântuitorul, întrucât aștepta ca împreună cu ucenicii Săi să organizeze lupta pentru eliberarea și independența politică a țării, introducând reforme sociale, religioase și o nouă dreptate. Când și-a dat seama că s-a înșelat în așteptările sale, întrucât misiunea Mântuitorului era de altă natură, L-a trădat pe Mântuitorul, predându-L în mâna dușmanilor Săi. Ulterior, văzând că Iisus, pe care L-a trădat, este condamnat la moarte, are aspre muștrări de conștiință. Ar fi putut să se pocăiască de fapta sa și să înceapă o nouă viață, însă nu a mai avut substratul moral necesar și și-a pus capăt vieții.

În acțiunea „prinderii” Mântuitorului este menționat și Apostolul Petru. După *Cina cea de Taină*, în drum spre Muntele Măslinilor, Mântuitorul a afirmat că în noaptea aceea toți îl vor părăsi (cf. Matei 26, 31; Marcu 14, 27), ceea ce s-a și întâmplat. Apostolul Petru susținea însă că pe

* Publicată original în: *Glasul Bisericii*, XXXVII (1978), 5-6, pp. 483-485.

el nici moartea nu-l va putea determina să se lepede de Mântuitorul (cf. *Matei* 26, 35), scoțând chiar sabia pentru a-l apăra pe Mântuitorul. Dar Apostolul Petru nu și-a dat seama cât de mult se prețuiește pe sine, căci mai târziu o singură privire de femeie îl face să se lepede de Mântuitorul (cf. *Matei* 26, 69). Cântatul cocoșului însă, de care amintise Mântuitorul, îl trezește la realitate, Petru și-a dat seama de fapta sa și „a plâns cu amar” (*Matei* 26, 75).

Cei doi apostoli, Iuda și Petru, se leapădă direct de Iisus. Dar pe când Iuda, dându-și seama de fapta sa, nu mai are puterea morală de întoarcere la Hristos și, fără lacrimi, își taie firul vieții, Apostolul Petru, cu plâns amar se căiește de fapta sa și se întoarce la Iisus.

Dar Iisus, trădat de Iuda și părăsit de toți ucenicii Săi, este dus ca acuzat în fața arhiereului Caiafa, care împreună cu sinedriul pe care-l prezida, erau suprema autoritate religioasă în comunitatea iudaică. Acuza adusă lui Iisus era blasfemia la adresa lui Dumnezeu (cf. *Matei* 26, 65), întrucât confirmase afirmația arhiereului că El este Hristos, Fiul lui Dumnezeu (cf. *Matei* 26, 63-64). Sentința, după legiurile iudaice de atunci, pentru „hulă împotriva lui Dumnezeu”, nu putea fi decât: condamnarea la moarte. Și Iisus a fost condamnat la moarte. Iar pentru executarea sentinței a fost predat autorității politice și astfel ajunge în fața procuratorului roman Pilat. Cercetând dosarul procesului împotriva lui Iisus, Pilat își dă seama că Iisus este jertfa unui fanatism religios-ideologic iudaic, pe care el nu-l înțelege, și deci era dispus să-L elibereze pe Iisus. Dar încercările sale de a proba nevinovăția lui Iisus nu dau rezultat și când acuzatorii dau cazului aspect politic (cf. *Ioan* 19, 12-13), Pilat ajunge în dilemă. Autoritatea statală este în joc. Atunci procurorul roman nu mai ezită să jertfească un nevinovat. L-a dat morții, dar „s-a spălat pe mâini”, socotindu-se „nevinovat de moartea lui Iisus” (*Matei* 27, 24). S-a spălat pe mâini Pilat, dar mâinile au rămas tot murdare, fiindcă a condamnat la moarte un nevinovat.

Și Iisus a fost răstignit. Cel nevinovat „și-a dat sufletul răscumpărare pentru mulți” (Marcu 10, 45). Bogată este seria textelor Noului Testament care probează caracterul de jertfă al morții lui Iisus pentru mântuirea noastră. Moartea lui Iisus este jertfa iubirii Sale pentru noi. Ea este suma vieții Sale dăruită pentru mântuirea noastră și are fundamentală însemnătate soteriologică. Crucea lui Iisus ia forma paradoxală de judecată a păcatului, dar și de iubire față de păcătoși. Moartea lui Iisus este mai mult decât o simplă acomodare la moartea umană, căci ei îi lipsește legătura dintre păcat personal și moarte (cf. *Romani* 6, 23). Iisus, cel fără păcat, a luat asupra Sa păcatele noastre și pedeapsa pentru ele, care nu poate fi decât moartea (cf. *Romani* 6, 23).

A murit Hristos pe Cruce, dar moartea nu L-a reținut și El a înviat. Iar Învierea lui Hristos, fapt deplin documentat, este proba clară a divinității Sale, precum și a divinității și adevărului învățăturii Sale, constituind totodată fundamentul credinței noastre, după cuvântul Apostolului Pavel: „Dacă Hristos n-a înviat, zadarnică este atunci propovăduirea noastră, zadarnică este și credința voastră” (1 *Corinteni* 15, 14), precum și temeiul nădejdi noastre în învierea cea de obște: „Dar acum Hristos a înviat din morți, fiind începătură (a învierii) celor adormiți. Că de vreme ce printr-un om a venit moartea, tot printr-un om și învierea morților. Căci, precum în Adam toți mor, așa și în Hristos toți vor învia” (1 *Corinteni* 15, 20-22). Învierea lui Hristos este un fapt personal, care privește în primul rând existența Mântuitorului, dar și existența noastră sub raport soteriologic.

Învierea lui Hristos a constituit și constituie miezul propovăduirii Bisericii creștine, predându-l din generație în generație de credincioși. Biserica își are rădăcina ei cea mai adâncă în Învierea lui Hristos. Ea trăiește din acesta și pentru acesta: întemeierea Bisericii nu trebuie privită doar ca un act singular, ci înregistrând mai multe etape, începând cu

„chemarea ucenicilor” și încheindu-se cu Pogorârea Duhului Sfânt. Iar elementul care le leagă pe toate este Învierea lui Hristos, care a făcut principial posibilă înzestrarea cu Duhul Sfânt (cf. *Ioan* 20, 21-23) și i-a dat Bisericii puterea pentru îndeplinirea misiunii, pentru care a fost întemeiată.

Evident, prin fundamentală sa însemnătate soteriologică, Învierea Domnului este generatoare de bucurie duhovnicească, este mesajul bucuriei creștine. Dar Învierea Domnului este și un apel adresat creștinătății scindate. Dacă toate confesiunile și grupările creștine recunosc însemnătatea Învierii Domnului în Biserica creștină, de ce, în spiritul ei, n-ar putea fi înlăturate „granițele” dintre ele, apărute de-a lungul timpului fără temei dogmatic, refăcându-se unitatea Bisericii?

Arhid. Prof. Orest BUCEVSCHI

Cuprins

Notă editorială	5
------------------------------	----------

Predici la Praznicele Împărătești

Predică la Învierea Domnului (a 3-a zi de Paști)	13
Predică la Înălțarea Domnului	21
Predică la Pogorârea Sfântului Duh (Cincizecimea sau Rusaliile)	29
Predică la Înălțarea Sfintei Cruci (14 septembrie) ..	37
Predică la Nașterea Domnului (25 decembrie)	43
Predică la Botezul Domnului (6 ianuarie)	49
Predică la Buna Vestire (25 martie)	59
Predică la Intrarea Domnului în Ierusalim (Floriile) – I	65
Predică la Intrarea Domnului în Ierusalim (Floriile) – II	71
Predică la Intrarea în Biserică a Maicii Domnului (21 noiembrie)	79

Predici la Sfinți

Predică la Sfântul Ierarh Calinic de la Cernica (11 aprilie)	89
---	----

Predică la Sfântul Mare Mucenic Dimitrie, Izvorătorul de mir (26 octombrie) – I	95
Predică la Sfântul Mare Mucenic Dimitrie, Izvorătorul de mir (26 octombrie) – II	101
Predică la Sfântul Cuvios Dimitrie cel Nou, ocrotitorul Bucureștilor (27 octombrie)	107
Predică la Soborul Sfinților Arhangheli Mihail și Gavriil și al tuturor cereștilor puteri (8 noiembrie)	115
Predică la Sfântul Ierarh Nicolae, arhiepiscopul Mirelor Lichiei (6 decembrie)	123
Predică la Sfânta Muceniță Filofteia de la Curtea de Argeș (7 decembrie)	129
Predică la Sfântul Apostol, întâiul Mucenic și Arhidiacon Ștefan (27 decembrie)	135

Predici la Duminicile de peste an

Predică la Duminica a 12-a după Rusalii (<i>Tânărul bogat</i>)	145
Predică la Duminica a 20-a după Rusalii (<i>Învierea fiului văduvei din Nain</i>)	155
Predică la Duminica a 21-a după Rusalii (<i>a Sfinților Părinți de la Sinodul al VII-lea Ecumenic</i>)	161
Predică la Duminica a 29-a după Rusalii (<i>a celor 10 leproși</i>)	167
Predică la Duminica dinaintea Nașterii Domnului (<i>a Sfinților Părinți după trup ai Domnului</i>)	175
Predică la Duminica după Botezul Domnului	183
Predică la Duminica a 32-a după Rusalii (<i>a lui Zaheu</i>)	191

Predică la Duminica lăsatului sec de carne (a Înfricoșătoarei Judecăți) – I	199
Predică la Duminica lăsatului sec de carne (a Înfricoșătoarei Judecăți) – II	205
Predică la Duminica a 3-a din Postul Mare (a Sfintei Cruci)	211
Predică la Duminica a 4-a din Postul Mare (a Sfântului Ioan Scărarul)	219
Predică la Duminica a 5-a din Postul Mare (a Cuvioasei Maria Egipteanca)	227

Cuvântări

Cuvânt de învățătură despre Taina Sfântului Botez	237
Cuvânt de învățătură despre Taina Sfintei Mirungeri	245
Cuvânt de învățătură la Taina Sfintei Cununii	253
Cuvânt de învățătură despre Taina Sfântului Maslu	259
Învierea Domnului (Meditație)	271